

วาทกรรมสร้างความเกลียดชังในการแสดงความคิดเห็นผ่านยูทูป
ประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป
HATE SPEECH IN YOUTUBE COMMENTS ON ROHINGYA REFUGEES
IN THAILAND AND SYRIAN REFUGEES IN EUROPE

ปารีชาติ ฉิมคล้าย

วาทกรรมสร้างความเกลียดชังในการแสดงความคิดเห็นผ่านยูทูป
ประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

HATE SPEECH IN YOUTUBE COMMENTS ON ROHINGYA REFUGEES
IN THAILAND AND SYRIAN REFUGEES IN EUROPE

PARICHART CHIMKHLAI

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of DOCTOR OF PHILOSOPHY
(Linguistics)

Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University

2023

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

วาทกรรมสร้างความเกลียดชังในการแสดงความคิดเห็นผ่านยูทูป
ประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป

ของ

ปาริชาติ ฉิมคล้าย

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญาานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ปัญญาเมธีกุล) (รองศาสตราจารย์ ดร.สาวิตรี คทวนนิช)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา เรืองจรรยา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกุลรัตน์ วรธำรง)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อรรถสิทธิ์ บุญสวัสดิ์)

ชื่อเรื่อง	วาทกรรมสร้างความเกลียดชังในการแสดงความคิดเห็นผ่านยูทูป ประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป
ผู้วิจัย	ปาริชาติ ฉิมคล้าย
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ปีการศึกษา	2566
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริพร ปัญญาเมธิกุล

การศึกษาวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์รูปภาพในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชังที่ปรากฏในยูทูปเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป โดยพิจารณาจากชุดคำศัพท์ โครงสร้าง วัจนกรรมที่สื่อเจตนาสร้างความเกลียดชังกับผู้ลี้ภัย 2) เปรียบเทียบภาพแทนทางความคิดในการแสดงความคิดเห็นที่เหมือนและแตกต่างกันในยูทูปเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป โดยใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ และ 3) สร้างกรอบการใช้ภาษาไทยในการแสดงออกทางความคิดเห็นเพื่อให้เคารพสิทธิและเสรีภาพของแต่ละบุคคลในพื้นที่สาธารณะที่ปรากฏบนสื่อสังคมออนไลน์โดยไม่สร้างความเกลียดชังต่อกันตามหลักปัญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน โดยเก็บการแสดงความคิดเห็นในประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรปจากสื่อยูทูป ซึ่งพบว่ามีชุดคำศัพท์สร้างความเกลียดชัง 3 ชุด คือ 1) ชุดคำเรียก 2) ชุดกริยาวลี และ 3) ชุดคำขยาย ที่สัมพันธ์กับประเด็นทางเชื้อชาติ ศาสนา ความเป็นบุคคลอันตราย สัตว์ สิ่งชั่วร้าย และสิ่งที่ไม่ต้องการ ส่วนผลการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคพบว่ามี 3 ลักษณะ คือ 1) โครงสร้างประโยคปกติ 2) โครงสร้างประโยคแยกความ 3) โครงสร้างประโยคผกผัน และพบว่าการแสดงความคิดเห็นภาษาไทยนิยมใช้โครงสร้างประโยคผกผัน แต่ในภาษาอังกฤษนิยมใช้ประโยคแบบปกติ สำหรับผลการวิเคราะห์วัจนกรรม ผู้วิจัยพบวัจนกรรมการสร้างความเกลียดชัง 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) วัจนกรรมตำหนิ 2) วัจนกรรมแสดงออก 3) วัจนกรรมปฏิเสธ และ 4) วัจนกรรมชมชู้ โดยทุกวัจนกรรมมีความมุ่งร้ายส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายถูกรังเกียจสร้างความแตกแยก และถูกเหมินเฉย นอกจากนี้ การใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังสามารถหลอมสร้างเป็นภาพแทนทางความคิดที่ถูกส่งต่อกันอย่างแพร่หลาย ก่อให้เกิดความวิตกกังวลและหวาดกลัวจากเนื้อหาที่สื่อ 1) บทบาทหน้าที่ 2) พฤติกรรมและทัศนคติ 3) ภาพลักษณ์ ที่สัมพันธ์กับอารมณ์ความรู้สึกระหว่างความเป็นเราและความเป็นเขา สุดท้ายผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์มาเป็นแนวทางในการกำหนดรายละเอียดการพิจารณาข้อความที่สื่อความเกลียดชัง 2 แนวทาง ได้แก่ 1) เกณฑ์การพิจารณาคำพูดหรือการกระทำที่ถือว่าเป็นภาษาสร้างความเกลียดชังทางเชื้อชาติ ศาสนา และเพศ 2) ระดับความรุนแรงของการใช้รูปภาพสร้างความเกลียดชังที่ควรมีการควบคุมและกำหนดบทลงโทษ 5 ระดับ

คำสำคัญ : รูปภาพสร้างความเกลียดชัง, วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์, ผู้ลี้ภัย

Title	HATE SPEECH IN YOUTUBE COMMENTS ON ROHINGYA REFUGEES IN THAILAND AND SYRIAN REFUGEES IN EUROPE
Author	PARICHART CHIMKHLAI
Degree	DOCTOR OF PHILOSOPHY
Academic Year	2023
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Siriporn Panyametheekul , Ph.D.

The aims of this study are as follows: (1) to analyze the language employed in the articulation of opinions that give rise to hate speech directed at Rohingya refugees and Syrian refugees on the YouTube platform, based on vocabulary, linguistic structure, and speech acts that manifest as antipathy towards refugee groups; (2) to compare the similarities and differences in the representations of Rohingya refugees in the Thai context and Syrian refugees in the European context based on opinions expressed on YouTube according to the critical discourse analysis framework; and (3) establish a conceptual framework for the utilization of the Thai language in terms of human rights and principles of freedom within the domain of public online platforms according to the Universal Declaration of Human Rights (UDHR). The data for this study were gathered from the comment sections of YouTube videos that addressed topics pertaining to Rohingya refugees in Thailand and Syrian refugees in Europe. The data analysis revealed that the vocabulary employed to construct expressions of hate speech and could be classified into three principal categories: (1) name calling; (2) verb phrases; and (3) modifiers related to race, religion, danger, animals, evil entities, and unwanted things. In terms of linguistic structures, three primary categories were identified: (1) normal sentences; (2) cleft sentences; and (3) inversion sentences. Notably, inversion sentences were employed to construct hate speech in Thai, while hate speech in English mainly followed normal sentence patterns. The application of critical discourse analysis yielded four primary speech act categories: (1) reprimand; (2) expression; (3) refusal; and (4) threats. Across all these categories, the speech acts consistently conveyed sentiments of aversion and disdain, while contributing to conflict and indifference. Furthermore, hate speech was found to shape mental representations that convey ideas to the public. These representations can evoke anxiety and fear due to their content, particularly in terms of roles, behaviors and attitudes; (3) inclusion and exclusion. The outcomes of this discourse analysis have been employed to formulate recommendations and establish a framework for evaluating hate speech in language usage. This framework had two primary criteria: (1) vocabulary usage and assessing the choice of vocabulary conveying hatred towards factors such as race, religion, and gender; (2) aggressiveness degree, assessing the intensity of the aggressive language used to express hatred. This suggests a five-level punitive approach for addressing hate speech.

Keyword : Hate speech, Critical Discourse Analysis (CDA), Refugees

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรักและความกรุณาจากท่านอาจารย์ที่ปรึกษา
รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ปัญญาเมธิกุล ผู้เป็นพลังที่สำคัญที่สุดตั้งแต่การประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้
ผลักดัน และให้ความเชื่อมั่นต่อผู้วิจัยเสมอมา นอกจากนี้วิชาความรู้แล้ว ท่านอาจารย์ยังเป็นแบบอย่าง
ที่สำคัญในการพัฒนาตนเอง อุทิศตน และจุดประกายผู้อื่นให้เจริญงอกงามในศาสตร์ความรู้ทางวิชาการด้าน
วาทกรรมกับความน่าสมัยได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ประธานหลักสูตรสาขาวิชา
ภาษาศาสตร์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา เรืองจรูญ ผู้สร้างพื้นที่ทางโอกาสที่สำคัญในการสนับสนุนองค์
ความรู้ทางศาสตร์ภาษามากมายโดยไม่ปิดกั้น ขอขอบคุณทุนการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร
เกษมในการเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ต่อยอดความรู้เพื่อกลับมาพัฒนาวิชาชีพทางวิชาการในสายงานต่อไป
และขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่เข้ามาให้การสนับสนุนจนสำเร็จไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณอาสาสมัครผู้สนับสนุนจากองค์กรสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทุกท่านที่เข้ามาให้การตอบ
รับในการให้สัมภาษณ์และช่วยเปิดมุมมองที่น่าสนใจในโลกอีกด้านของกลุ่มผู้ลี้ภัยพร้อมส่งความหวังที่
ต้องการให้เกิดการสร้างควมเข้าใจที่สำคัญเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยผ่านงานวิจัยเล่มนี้ และเป็นอีกแรงพลังใจให้
ผู้วิจัยอยากทำหัวข้อนี้ให้สำเร็จและร่วมสร้างสรรค์โลกแห่งอุดมการณ์ ความหวัง ความเท่าเทียม และเป็น
ธรรม

ขอขอบคุณพลังรักและกำลังใจดีๆ จากครอบครัว พ่อ แม่ น้องชาย และญาติพี่น้อง
ผู้สนับสนุนทุกคน โดยเฉพาะคุณพ่อที่ได้จากไปก่อนที่จะสำเร็จ แต่ยังส่งต่อความหวังในคำสั่งเสียและคำ
อวยพรซึ่งเป็นอีกแรงผลักดันที่ส่งพลังดี ๆ ทุกครั้งที่นึกถึงและอยากสู้ต่อจนสำเร็จ รวมถึงเพื่อนอาจารย์และ
สหายผู้เป็นกัลยาณมิตรทั้งหลายที่เข้ามาเป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนผู้วิจัยเรื่อยมาจนถึงปลายทาง
และเชื่อว่าปลายทางนี้จะส่งการเริ่มต้นอื่นๆ อีกมากมาย

สิ่งที่น่าอัศจรรย์ที่สุด คือ การศึกษาภาษาสร้างความเกลียดชัง กลับได้รับความรักและการ
สนับสนุนมากมายในการสร้างเครือข่ายทางวิชาการความรู้ พลังศรัทธา และความเชื่อมั่นว่าโลกของเรา
สามารถน่าอยู่กว่านี้ได้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะช่วยสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค
งาน และสังคมโลกให้น่าอยู่ยิ่งขึ้น

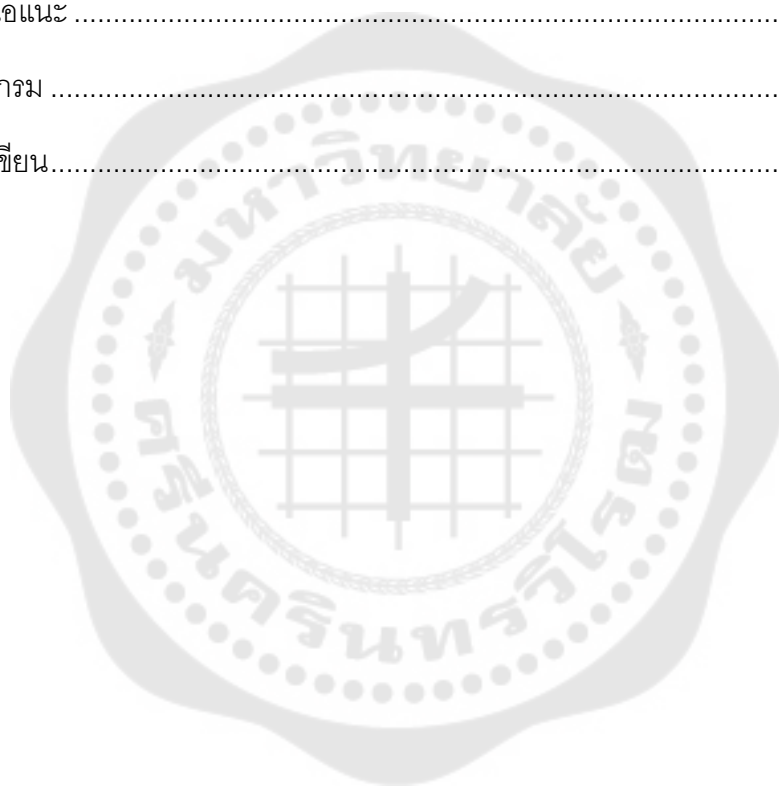
ปารีชาติ ฉิมคล้าย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามงานวิจัย.....	12
สมมติฐานของงานวิจัย.....	12
ความมุ่งหมายของงานวิจัย	13
ความสำคัญการวิจัย.....	13
ขอบเขตการวิจัย.....	13
นิยามศัพท์เฉพาะ	14
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	15
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
1. ฐปภาษาสร้างความเกลียดชัง	17
2. ความรุนแรงกับการใช้ฐปภาษาสร้างความเกลียดชัง.....	31
3. ผู้ลี้ภัย.....	38
3.1 หลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในประเทศ.....	40
3.2 หลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในประเด็นผู้ลี้ภัย.....	41

4. กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน	43
4.1 ความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติตามหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	44
4.2 กฎหมายเกี่ยวกับการใช้รัฐประหารสร้างความเกลียดชัง	47
5. วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์กับการวิเคราะห์รัฐประหารสร้างความเกลียดชัง	53
5.1 วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของ (Fairclough, 2001)	54
5.2 วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของ Van Dijk (2000)	57
5.3 การวิเคราะห์รัฐประหารสร้างความเกลียดชังของ Hodsdon (2000)	73
5.4 วัจนกรรมความเกลียดชังของ Gelber (2002)	82
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	85
1. การเก็บรวบรวมข้อมูล	85
2. การวิเคราะห์ข้อมูล	86
3. สรุปและอภิปรายผล	94
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	96
ผลการวิเคราะห์รัฐประหาร	96
1. ผลการวิเคราะห์รัฐประหาร: ชุดคำศัพท์	96
1.1 ชุดคำเรียก	96
1.2 ชุดกริยาวลี	115
1.3 ชุดส่วนขยาย	127
1.2 ผลการวิเคราะห์รัฐประหาร: โครงสร้าง	135
1.3 ผลการวิเคราะห์รัฐประหาร: วัจนกรรม	151
ผลการวิเคราะห์ภาพแทนทางความคิด	160
ผลการวิเคราะห์แนวทางการสร้างกรอบการใช้ภาษาไทยในการแสดงออกทางความคิดเห็นในพื้นที่สาธารณะ	183

บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล	188
1. การสรุปและอภิปรายผลของรูปภาษาสร้างความคิดซึ่งเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัย: ชุด คำศัพท์ โครงสร้าง วัจนกรรม	188
2. การสรุปและอภิปรายภาพแทนทางความคิดเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัย.....	196
3. การสรุปและอภิปรายแนวทางการสร้างกรอบการใช้ภาษาไทยในการแสดงออกทางความคิด เห็นในพื้นที่สาธารณะ	202
ข้อเสนอแนะ	206
บรรณานุกรม	208
ประวัติผู้เขียน.....	217

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 ระดับความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคมและโครงสร้างทางบริหารที่สะท้อนผ่าน วาทกรรม.....	60
ตาราง 2 การใช้รูปภาพสร้างความเกลียดชัง ที่สัมพันธ์กับการใช้กรอบวิเคราะห์อุดมการณ์.....	81
ตาราง 3 ชุดคำเรียกที่ปรากฏในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชังที่ปรากฏในยูทูป เกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป	97
ตาราง 4 ชุดกริยาวลีที่ปรากฏในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชังที่ปรากฏในยูทูป เกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป	116
ตาราง 5 ชุดส่วนขยายที่ปรากฏในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชังที่ปรากฏในยูทูป เกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป	127
ตาราง 6 การเปรียบเทียบจำนวนการใช้โครงสร้างประโยคในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาว โรฮิงญาและชาวซีเรีย.....	149
ตาราง 7 ผลวิเคราะห์การใช้วัจนกรรมที่สร้างความเกลียดชังกับการนำเสนอเนื้อหาจากการแสดง ความคิดเห็นบนสื่อยูทูปในประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและชาวซีเรีย.....	157
ตาราง 8 ภาพแทนทางความคิดเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและซีเรียทั้งในการใช้ภาษาไทยกับ ภาษาอังกฤษ	166
ตาราง 9 การใช้ภาพแทนทางความคิดที่แตกต่างกันในบทบาทหน้าที่ระหว่างความเป็นเรากับ ความเป็นเขา	167
ตาราง 10 ภาพแทนทางความคิดที่แตกต่างกันในพฤติกรรมระหว่าง “เรา” กับ “เขา” พิจารณาจาก การใช้กริยาวลี.....	173
ตาราง 11 การใช้ภาพแทนทางความคิดที่แตกต่างกันระหว่าง “เรา” กับ “เขา” จากการใช้คำขยาย	177

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 ภาพแสดงคลิปข่าวยูทูปสถานการณ์การลี้ภัยชาวโรฮิงญา จากช่องไทยพีบีเอส ..	2
ภาพประกอบ 2 ภาพแสดงคลิปข่าวยูทูปสถานการณ์การลี้ภัย ชาวโรฮิงญาจากช่องไทยพีบีเอส ..	4
ภาพประกอบ 3 การแพร่กระจายข่าวสารเพื่อการสร้างความเกลียดชัง (Misinformation – World Health Organization – Medium	9
ภาพประกอบ 4 ปกนิตยสาร Charlie Hebdo นิตยสารล้อเลียนสังคมในประเทศฝรั่งเศส	23
ภาพประกอบ 5 ประเภทความรุนแรง.....	32
ภาพประกอบ 6 บทบาทของเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่แฝงมากับความอันตรายในรูปแบบต่างๆ	33
ภาพประกอบ 7 ระยะเวลาคงอยู่ของข่าวสารในกระแสสังคม กับการใช้รูปภาพสร้าง ความเกลียดชัง	34
ภาพประกอบ 8 พีระมิดแสดงโครงสร้างสร้างความเกลียดชังและความรุนแรง.....	35
ภาพประกอบ 9 ระดับความรุนแรงของวาทกรรมที่แฝงอคติและความรุนแรง	37
ภาพประกอบ 10 กรอบมิติทั้งสามทางวาทกรรมของ	57
ภาพประกอบ 11 สามเหลี่ยมความสัมพันธ์ระหว่างวาทกรรม - ประชาชน - สังคม	59
ภาพประกอบ 12 กรอบวิเคราะห์อุดมการณ์ (Ideological Square).....	67
ภาพประกอบ 13 การวิเคราะห์วัจนกรรมแสดงเจตนาเกลียดชัง.....	83
ภาพประกอบ 14 หน้าแรกของ Voyant Tools.....	88
ภาพประกอบ 15 ผลการประมวลคำศัพท์จาก Voyant Tools.....	89
ภาพประกอบ 16 ผลการประมวลคำศัพท์จาก Voyant Tools แบบแจกแจงความถี่	90
ภาพประกอบ 17 ภาพรวมการวางแผนการดำเนินการวิจัย	95
ภาพประกอบ 18 จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้คำเรียกเกี่ยวกับเชื้อชาติ	100

ภาพประกอบ 19 จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้คำเรียกเกี่ยวกับศาสนา ต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา (ภาพด้านซ้าย) และชาวซีเรีย (ภาพด้านขวา)	104
ภาพประกอบ 20 จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้คำเรียกเกี่ยวกับบุคคลอันตราย และภัยคุกคามต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา (ภาพด้านซ้าย) และชาวซีเรีย (ภาพด้านขวา).....	107
ภาพประกอบ 21 จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้คำเรียกเกี่ยวกับสัตว์ สิ่งชั่วร้าย น่ารังเกียจต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา (ภาพด้านซ้าย) และชาวซีเรีย (ภาพด้านขวา)	111
ภาพประกอบ 22 จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้คำเรียกเกี่ยวกับสิ่งที่คนไม่ต้องการต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา (ภาพด้านซ้าย) และชาวซีเรีย (ภาพด้านขวา)	114
ภาพประกอบ 23 จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้กริยาวลีเกี่ยวกับความอันตราย และภัยคุกคามต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา (ภาพด้านซ้าย) และชาวซีเรีย (ภาพด้านขวา).....	119
ภาพประกอบ 24 จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้กริยาวลีพฤติกรรมและการกระทำต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา (ภาพด้านซ้าย) และชาวซีเรีย (ภาพด้านขวา)	123
ภาพประกอบ 25 จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้กริยาวลีการขับไล่ หรือกำจัด ต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา (ภาพด้านซ้าย) และชาวซีเรีย (ภาพด้านขวา).....	126
ภาพประกอบ 26 จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้ชุดส่วนขยายเพิ่มความรุนแรง ต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา (ภาพด้านซ้าย) และชาวซีเรีย (ภาพด้านขวา)	130
ภาพประกอบ 27 จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้ชุดส่วนขยายความเชิงปริมาณ ต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา (ภาพด้านซ้าย) และชาวซีเรีย (ภาพด้านขวา)	133
ภาพประกอบ 28 จำนวนครั้งในการใช้โครงสร้างประโยคในการแสดงความคิดเห็นต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา (ภาพด้านซ้าย) และชาวซีเรีย (ภาพด้านขวา)	148

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสังคมมีการสื่อสารลักษณะต่างๆ มากมายทั้งในเชิงความหมายที่ดีไม่ว่าจะเป็นการพูดชมเชย การขอบคุณ การให้กำลังใจ การแสดงความยินดี และมีการสื่อสารในลักษณะสื่อความหมายเชิงลบ เช่น การตำหนิ การต่อว่า การดูถูก การเหยียดหยาม ไม่ว่าจะป็นรูปร่างหน้าตา สีผิว ชาติกำเนิด ความเชื่อ ทักษะคติ หรือแม้กระทั่งรสนิยมส่วนบุคคล Sedler (1991, 631) อธิบายว่าการใช้ภาษาที่สื่อความหมายเชิงลบเป็นกลยุทธ์ทางวาทกรรมที่แสดงถึงอำนาจอย่างหนึ่ง เพื่อสร้างความเกลียดชัง การแสดงออกถึงความเห็นต่าง การต่อต้าน และมุ่งร้ายต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่ใช่พวกเดียวกันกับตน Sedler กล่าวว่าประเด็นอ่อนไหวที่มักนำมาใช้ในการโจมตีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลให้เกิดความเสียหายและกลายเป็นที่เกลียดชังมักเกี่ยวข้องกับเรื่องของอัตลักษณ์บุคคลที่ติดตัวมา เช่น เชื้อชาติ ศาสนา อายุ เพศ สภาวะร่างกาย การด้อยความสามารถ รวมถึงรสนิยมทางเพศ คดีความที่ถูกจัดให้เป็นกรณีศึกษาเมื่อการสื่อสารสามารถส่งผลกระทบต่อในระดับใหญ่ของสังคม คือ คดี Feret v. Belgium (Buyse, 2014, pp.491-503)

คดีความที่ถูกจัดให้เป็นกรณีศึกษาเมื่อการสื่อสารสามารถส่งผลกระทบต่อในระดับใหญ่ของสังคม คือ คดี Feret v. Belgium

ในช่วงกรกฎาคม ค.ศ.1999 - ตุลาคม ค.ศ.2001 นาย Deniel Feret ผู้ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกรัฐสภาประเทศเบลเยียมและเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง National Front in Belgium หาเสียงเลือกตั้งโดยการแจกใบปลิวและติดโปสเตอร์ที่มีเนื้อหาว่า

(1) "*Stop Islamization of Belgium*" (หยุดกระบวนการเปลี่ยนชาติเบลเยียมให้เป็นรัฐอิสลาม)

(2) "*Save our people from the risk posed by Islam*" (ปกป้องประชาชนชาวเบลเยียมออกจากความเสี่ยงจากพวกที่เรียกตัวเองว่าเป็นอิสลาม)

จากเนื้อหาที่หยิบยกมา Feret ใช้ภาษาในการหาเสียงด้วยการเรียกคะแนนนิยมจากประชาชนชาวเบลเยียมด้วยการใช้เนื้อหาแสดงการต่อต้านกลุ่มบุคคลที่นับถือศาสนาอิสลามในลักษณะเหยียดเชื้อชาติ (racist) ด้วยการใช้คำว่า "stop" และปรากฏรวมกับการอ้างถึงกลุ่มเป้าหมายด้วยการใช้คำว่า "Islamization" และสร้างเนื้อหาที่สื่อความเกลียดกลัวชาวต่างชาติ ด้วยการใช้คำว่า "save our people" และ "risk" เป็นการใช้คำเพื่อสื่อภาพลักษณ์ที่แสดงถึงความ เป็นภัยอันตรายของคนมุสลิม จากตัวอย่างการหาเสียงของ Feret เป็นพฤติกรรมที่มีการแสดงออก

ถึงการต่อต้านอีกฝ่าย พยายามสร้างให้มุสลิมเป็นบุคคลอันตราย และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความเกลียดชังโดยใช้ภาษาที่สื่อสารในโซเชียลมีเดียและโปสเตอร์เพื่อหาเสียงให้ตนเองด้วยเนื้อหาในลักษณะโจมตีชาวมุสลิม ทำให้ Feret ถูกแจ้งข้อหาว่ากระทำการยั่วยุให้เกิดการเลือกปฏิบัติและปลุกปั่นให้เกิดการสร้าง ความเกลียดชังระหว่างชนชาติ ในฝ่าย Feret ก็ได้ออกมาสู้คดีโดยอ้างว่าการตัดสินดังกล่าวเป็นการล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกของตนเช่นกัน

ในปัจจุบันมีการสื่อสารในหลากหลายรูปแบบ ซึ่งการสื่อสารออนไลน์เป็นที่นิยมมาก ดังที่ Thanoi (2019) อธิบายถึงแพลตฟอร์มออนไลน์ว่ามีบทบาทสำคัญในระบบการสื่อสารที่กว้างขวาง ทำให้เราสามารถเชื่อมต่อความสัมพันธ์กันได้อย่างไม่จำกัดเวลา สถานที่ หรืออุปกรณ์ที่ใช้งาน ทำให้การสื่อสารเกิดขึ้นได้ง่ายโดยการใช้องค์ทางการสื่อสารประเภทนี้มากขึ้น นอกจากนี้พบการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีมากขึ้น ดังตัวอย่าง การใช้ภาษาต่อกลุ่มผู้ลี้ภัย ดังตัวอย่าง (3)-(4)

(3) การแสดงความคิดเห็นที่ 1-4 บนหน้าเพจช่องข่าวไทยพีบีเอส¹ (Thai PBS, 2560, 23 กันยายน) คลิปข่าวชื่อ “ชาวโรฮิงญา 6 แสนคนต้องแย่งชิงอาหารในค่ายผู้อพยพ” วันที่ 23 กันยายน 2560

ภาพประกอบ 1 ภาพแสดงคลิปข่าวยูทูปสถานการณ์การลี้ภัยชาวโรฮิงญา จากช่องไทยพีบีเอส

¹ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ชื่อย่อ "ส.ส.ท." (อังกฤษ: Thai Public Broadcasting Service; TPBS) เป็นหน่วยงานของรัฐ มีสถานะเป็นนิติบุคคลมหาชน[4] จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551[5] มีหน้าที่เป็นสื่อสาธารณะด้านวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

ความคิดเห็นที่ 1

“เผ่าพันธุ์อันตราายขนาดมุสลิมด้วยกันมันยังไม่อยากรับเลยแล้วเราจะรับมาทำซากอะไร”

ผู้แสดงความคิดเห็นรายนี้กล่าวถึงชาวโรฮิงญาว่าเป็น “เผ่าพันธุ์อันตราาย” ปรากฏร่วมกับคำว่า “มุสลิม” ที่กำหนดคุณสมบัติอีกอย่างหนึ่งของชาวโรฮิงญา เพื่อสื่อว่าชาวโรฮิงญาที่เป็นชาวมุสลิม และเป็นชาวมุสลิมที่ชาวมุสลิมด้วยกัน “(ยัง)ไม่ยอมรับเลย” บ่งบอกถึงความไม่เป็นที่ต้องการและไม่สามารถอยู่ร่วมกับชาวมุสลิมด้วยกันได้

ความคิดเห็นที่ 2

“อันนี้ขอพูดในมุมมองของเรานะ รู้สึกว่าศาสนาอิสลาม มีคำสอนที่ดูเห็นแก่ตัวนะการห้ามไม่ให้คุมกำเนิดถาวรและเราคิดว่าเขาสร้างขึ้นมา เพราะรู้อยู่แล้วว่าศาสนาย่อมถ่างทอดจากพ่อแม่ไปสู่ลูกถ้ามีลูกมากก็จะทำให้ศาสนาเผยแพร่ไปอย่างรวดเร็ว และคงหวังให้ศาสนาอิสลามครอบครองทั้งโลก แต่ก็ไม่ได้คิดถึงผลเสียที่จะตามมาอย่างเช่น ประชากรที่มากเกินไป”

ผู้แสดงความคิดเห็นรายนี้ใช้การเกริ่นนำด้วยการใช้ข้อความต่างกลุ่มว่า “ในมุมมองของเรา” เพื่อแสดงจุดยืนความต่างฝ่าย ต่างศาสนา เพื่อนำเสนอความคิดเห็นในการวิพากษ์วิจารณ์ศาสนาที่ชาวโรฮิงญายึดถือถือว่าเป็นศาสนาที่ “เห็นแก่ตัว” และขยายความเรื่องความเห็นแก่ตัวของศาสนานี้ว่าเป็นศาสนาที่สนับสนุนให้มีลูกมาก และอ้างเหตุผลเรื่องความมุ่งหวังในการ “ครอบครองโลก” เพื่อสื่อนัยยะว่าคนเหล่านี้อาจเป็นผู้ไม่ประสงคดียุติ และมีความมุ่งหมายในการยึดครองพื้นที่

ความคิดเห็นที่ 3

“ชาวโรฮิงญาเขาจะเป็นอย่างไรก็เรื่องของเขา เราต้องช่วยคนไทยกันเองดีที่สุด อย่าไปช่วยเลยพวกชาวโรฮิงญา ช่วยคนไทยก่อนดีไหม พ่อสอนไว้ หรือให้นักข่าวที่ไปทำข่าวรับดูแลเองไหม อย่าหาเรื่องเข้าประเทศ”

ผู้แสดงความคิดเห็นรายนี้วิพากษ์วิจารณ์ถึงข่าวชาวโรฮิงญาว่าเป็น “เรื่องของเขา” เพื่อเน้นย้ำความต่างฝ่ายว่าเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับความเป็นเรา และมีการโน้มน้าวว่า “อย่าไปช่วย(เขา)เลย” “ช่วยคนไทยก่อนดีไหม” “อย่าหาเรื่องเข้าประเทศ” ซึ่งล้วนแต่มีนัยยะชวนให้มีการละเลย เมินเฉย ไม่ควรให้ความช่วยเหลือต่อปัญหาและกลุ่มบุคคลดังกล่าว

ความคิดเห็นที่ 4

“ต้องฆ่า พวกมุสลิมให้หมด ไม่มีมุสลิมก็ไม่มีปัญหา ดูจังหวัดอื่นๆ ไม่มีปัญหาก่อการร้ายเพราะมุคมันพวกน้อย แต่พอพวกเขาอะมันได้ฆ่าประชาชนหมด แล้วพุทธถือว่าตายเยอะเพราะอัตราส่วนประชากรน้อยว่ามาก ส่วนฆ่าอิหม่าม มันฆ่าคนที่ช่วยเหลือบอกข่าว พวกอิหม่ามจำนวนมากที่สนับสนุนมันไม่ฆ่าหรอกจะทำทำไม พวกเดียวกันทั้งนั้น สันดานมุสลิมชอบก่อการร้าย อยู่ที่ไหนก็สร้างปัญหา”

สิ่งที่ปรากฏในการแสดงความคิดเห็นมีการใช้คำว่า “ต้องฆ่าพวกมุสลิมให้หมด” “ไม่มีมุสลิมก็ไม่มีปัญหา” เป็นการประเมินว่าชาวโรฮิงญาเป็น “ปัญหา” และต้องกำจัดมีคำว่า “ปัญหา” “ชอบก่อการร้าย” โดยเฉพาะกับคนต่างศาสนา เป็นการนำเสนอโดยตัดสินว่าชาวโรฮิงญาเป็นพวกนิยมความรุนแรง และเชื่อมโยงเหตุผลถึงความเชื่อส่วนบุคคลเกี่ยวกับมุสลิมว่า “อยู่ที่ไหนก็สร้างปัญหา” เพื่อเน้นว่านิสัยชอบก่อการร้ายของชาวโรฮิงญาจะก่อให้เกิดปัญหาอยู่เสมอไม่ว่าพวกเขาจะไปอยู่ที่ใดก็ตาม

(4) การแสดงความคิดเห็นที่ 5-10 บนหน้าเพจของสถานี The Daily Conversation² เผยแพร่เมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ.2558 ในคลิปชื่อ “Europe's Refugee Crisis Explained” (TDC, 2015, September 12)

ภาพประกอบ 2 ภาพแสดงคลิปข่าวยูทูปสถานการณ์การสู้ภัย
ชาวโรฮิงญาจากช่องไทยพีบีเอส

² The Daily Conversation หรือ TDC เป็นองค์กรที่เผยแพร่ข่าวสารสถานการณ์โลกของสหรัฐอเมริกาหลายช่องทาง โดยในแพลตฟอร์มยูทูปเป็นอีกช่องทางที่ TDC มีผู้ติดตามกว่า 1 ล้านคน

ความคิดเห็นที่ 5

"So "nice" and naive... DO YOU HAVE ANY IDEA HOW MANY OF THESE REFUGEES ARE TERRORISTS ?????"

ผู้แสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ถึงคลิปปิดิโอในลักษณะประชดประชันว่าผู้ลี้ภัยชาวซีเรียเป็นคนดี ใสซื่อ แน่ใจที่นำเสนอแบบนี้ใหม่ และผู้แสดงความคิดเห็นตั้งคำถามว่าผู้ลี้ภัยชาวซีเรียเป็น“TERRORISTS” มากขนาดไหน รู้หรือไม่ การตั้งคำถามเช่นนี้ต้องการให้คิดตามว่ากลุ่มผู้ลี้ภัยมีความอันตราย เป็นผู้ก่อการร้าย เนื่องจากผู้แสดงความคิดเห็นมองผู้ลี้ภัยชาวซีเรียเป็นผู้ก่อการร้าย

ความคิดเห็นที่ 6

"When is europe going to say "GO BACK TO WHERE YOU CAME FROM" YOU BRING NOTHING BUT VIOLENCE DISEASE FILTH & CRIME... THEY HAVE A WORK SHY CULTURE & SPREAD A CANCER TO EUROPE...& our leaders just piss in the wind"

ผู้แสดงความคิดเห็นใช้คำว่า “YOU” กล่าวถึงผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย และขยายความถึงพวกเขาว่า “YOU BRING NOTHING BUT VIOLENCE DISEASE FILTH & CRIME” หมายถึงพวกคุณไม่ได้นำพาสงครามมาให้ คุณนำมาแต่ความรุนแรง เชื้อโรค ความสกปรกโสโครก และอาชญากรรม นอกจากนี้ ผู้แสดงความคิดเห็นยังกล่าวกระทบถึงวัฒนธรรมความซื่อสัตย์ทำงานของชาวมุสลิมที่สัมพันธ์กันบริบททางศาสนา พร้อมเปรียบมุสลิมเป็นมะเร็งร้ายในทวีปยุโรป

ความคิดเห็นที่ 7

"when they finally destroy their countries, they come to destroy ours, i say return to sender"

ผู้แสดงความคิดเห็นใช้สรรพนาม “I” แทนตนเอง และใช้สรรพนาม “them” กล่าวถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย สรรพนามทั้ง 2 คำ สื่อถึงการแยกฝ่ายอย่างชัดเจน และผู้แสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ว่า “they finally destroy their countries” กับ “they come do destroy ours” หมายถึง เมื่อพวกเขาเหล่านี้ทำลายประเทศของตนเองแล้ว พวกเขาจะมาทำลายประเทศของเราต่อ การแสดงความคิดเห็นดังกล่าวเป็นการกล่าวร้ายถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยว่ามีพฤติกรรมบ่อนทำลายประเทศและสามารถสร้างความเสียหายถึงประเทศอื่นได้เช่นเดียวกัน รวมถึงเสนอความคิดเห็นว่าควรส่งผู้ลี้ภัยกลับประเทศ เพื่อเป็นการชักนำให้ผู้อื่นคิดตามความเห็นของผู้แสดงความคิดเห็น

ความคิดเห็นที่ 8

“They're coming to turn EU into a no go zone.”

ผู้แสดงความคิดเห็นเรียกถึงผู้ลี้ภัยชาวซีเรียว่า “they” โดยกล่าวว่า พวกเขาผู้ลี้ภัยกำลังจะไปทำให้สหภาพยุโรปกลายเป็น “a no go zone” คือ ทำให้เป็นเขตที่ไม่ควรเดินทางไป การแสดงความคิดเห็นนี้แฝงการกล่าวร้ายถึงผู้ลี้ภัยเกินจริง โดยอ้างว่าการมาของกลุ่มผู้ลี้ภัยจะทำให้สหภาพยุโรปกลายเป็นเขตอันตราย

ความคิดเห็นที่ 9

“we dont want them in europe, please leave us alone.”

ผู้แสดงความคิดเห็นใช้สรรพนามแสดงการแยกฝ่ายอย่างชัดเจน โดยใช้ “we” และ “us” แสดงความเป็นเรา หมายถึง ชาวยุโรปทุกคน และใช้ “them” กล่าวถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย โดยอ้างว่า “we dont want them in europe” หมายถึง พวกเราไม่ต้องการให้พวกเขาผู้ลี้ภัยเข้ามาในเขตทวีปยุโรป สื่อถึงการไม่ให้ความช่วยเหลือและไม่ต้องการผู้ลี้ภัย

ความคิดเห็นที่ 10

“Gun boats in the Med. That will stop them”

ผู้แสดงความคิดเห็นใช้คำแสดงความรุนแรงอย่างชัดเจน โดยกล่าวว่า “Gun boats in the Med” หมายถึง เรือรบในแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน และกล่าวว่า “That will stop them” ผู้แสดงความคิดเห็นเปรียบผู้ลี้ภัยชาวซีเรียเป็นศัตรูที่ต้องใช้เรือรบในการขับไล่ถึงจะสามารถหยุดยั้งการเข้าประเทศได้

จากตัวอย่าง (3) ความคิดเห็นที่ 1-4 เป็นการกล่าวถึงผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในหลากหลายลักษณะ เช่น เผ่าพันธุ์อันตราย ก่อการร้าย ปัญหา เห็นแก่ตัว และตัวอย่าง (4) ความคิดเห็นที่ 5-10 เป็นการกล่าวถึงผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในหลายลักษณะ เช่น Terrorists Violence Disease Filth Crime รวมถึงในแง่พฤติกรรม Destroy แสดงให้เห็นการแสดงออกทางความคิดและความรู้สึกอย่างเสรีต่อสิ่งที่เกิดขึ้นด้วยถ้อยคำภาษาในลักษณะวิพากษ์วิจารณ์ และนำเสนอทัศนคติ ตามความรู้ความเข้าใจส่วนบุคคล ซึ่งแสดงความรุนแรงในระดับมากน้อยแตกต่างกัน นอกจากนี้ ถ้อยคำที่แสดงการวิพากษ์วิจารณ์ถือเป็นวาทกรรมที่สะท้อนถึงความคิดและมุมมองของผู้ใช้ภาษา ดังที่ Van Dijk (2009, p. 66) กล่าวว่าภาพแทนทางความคิด (mental representation) ของแต่ละคนมีความแตกต่างกันตามลักษณะทางสังคมและภาษาส่งผลต่อการผลิตซ้ำและการทำความเข้าใจวาทกรรมต่างๆ ตามภาพในความคิด (mental model) องค์ความรู้ (knowledge) และอุดมการณ์ (ideology) ถือว่าภาพแทนทางความคิดของแต่ละคนมีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการผลิตภาษาและวาทกรรม ซึ่งในส่วนภาพแทนทาง

ความคิด Van Dijk (1997, p. 192) อธิบายว่าเราไม่ได้เพียงแค่สร้างหรือใช้ภาพแทนทางความคิดตามสถานการณ์ต่างๆ ที่ได้เรียนรู้และจดจำมาเพื่อทำหน้าที่เป็นภาพแทนทางองค์ความรู้ที่ตนเองมีเท่านั้น แต่ยังใส่แนวคิดและสอตแทรกมุมมองของตนเอง รวมถึงการประเมินค่าสถานการณ์และความพึงพอใจลงไปด้วย ดังเช่นจากการแสดงความคิดเห็นก่อนหน้าที่มีการใช้คำว่า “อย่าไปช่วย” “อย่าหาเรื่อง” “don't want” เป็นการใช้ภาษาที่สะท้อนถึงความรู้สึกไม่ต้องการที่มีต่อกลุ่มเป้าหมาย

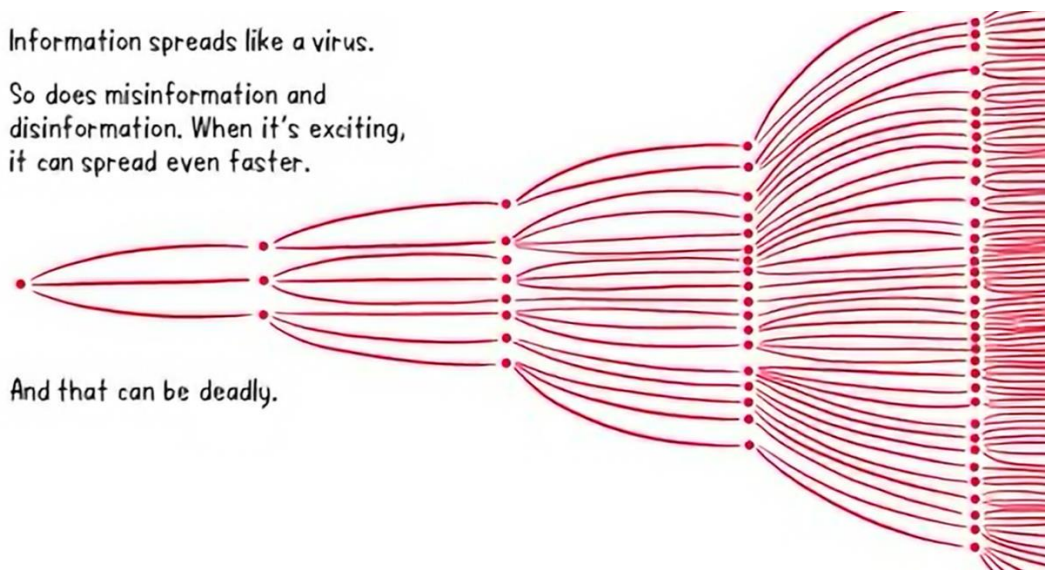
Van Dijk (2009) กล่าวเสริมถึงองค์ประกอบส่วนภาพทางความคิดที่เกิดจากกลไกที่ขับเคลื่อนการทำงานเพื่อสร้างการจดจำในสมองที่เกิดขึ้นกับประสบการณ์ส่วนบุคคล และถูกหลอมสร้างเป็นภาพแทนทั้งในรูปแบบเชิงนามธรรมและภาพจำส่วนบุคคลที่ถูกร้อยเรียงเหตุการณ์เหมือนเป็นฉากภาพยนตร์ ประกอบไปด้วยฉาก ผู้ร่วมเหตุการณ์ (ตัวบุคคล/บทบาทหน้าที่/ความสัมพันธ์) การกระทำที่เกิดขึ้น รวมถึงจุดหมายปลายทางของเหตุการณ์ โดยแต่ละองค์ประกอบที่กล่าวมาล้วนเกิดเป็นโครงสร้างที่มีความหมายและสามารถบรรยายออกมาเป็นคำพูดตามประสบการณ์โดยมีภาพแทนทางความคิดเข้ามาทำงานร่วมด้วย ภาพจำดังกล่าวอาจมีรายละเอียดเพิ่มเติม เช่น น้ำเสียง ทศนคติ การประเมินค่า ความพึงพอใจ และอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์ ซึ่งเกิดจากการทำงานของสมองหลายส่วนเข้าด้วยกัน เช่นเดียวกับตัวอย่างการแสดงความคิดเห็นที่ 4 ที่ผู้แสดงความคิดเห็นใช้ภาพแทนทางความคิดเกี่ยวกับชาวมุสลิมบางส่วนถ่ายโยงกับการก่อการร้ายซึ่งเป็นการจดจำจากภาพการนำเสนอข่าวหรือจากประสบการณ์ของตนเองนำมาตัดสินเหมารวมให้เป็นลักษณะของชาวมุสลิมทั้งหมดจนเป็นการถ่ายโยงไปถึงความเป็นมุสลิมในชาวโรฮิงญาด้วย และมีการนำเสนอภาพความเสื่อมโทรมในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวมุสลิมในบางพื้นที่ที่ถูกนำไปเหมารวมด้วย รวมถึงการกล่าวถึงชาวมุสลิมจากประเทศซีเรียที่ถูกอธิบายด้วยภาพเดียวกันในการแสดงความคิดเห็นที่ 6 ว่าผู้ลี้ภัยชาวซีเรียเป็นเชื้อโรค สร้างความสกปรกโสโครก และก่อให้เกิดอาชญากรรมได้ การวิพากษ์วิจารณ์ในลักษณะนี้ปรากฏเป็นจำนวนมากในข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ลี้ภัยที่เป็นชาวต่างชาติ ต่างศาสนา ตามที่ Van Dijk (2008, pp.150-151) กล่าวว่าบ่อยครั้งที่การสนทนาในชีวิตประจำวันมักกล่าวถึงบุคคลอื่นหรือเรื่องใดก็ตามในการสนทนาพูดคุยถึงชนกลุ่มน้อย กลุ่มผู้อพยพ หัวข้อที่ใช้พูดคุยมักถูกจำกัดอยู่เพียงไม่กี่เรื่องโดยเฉพาะการวิพากษ์วิจารณ์จัดประเภทให้ผู้ลี้ภัยมีความแปลกแตกต่าง มีพฤติกรรมที่ผิดแผก และเป็นภัยคุกคามกับการแสดงความรู้สึกทางลบที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้น การเรียกขานผู้ลี้ภัยให้มีความเป็นอื่นมักถูกพูดถึงในลักษณะที่แตกต่างโดยสิ้นเชิงเมื่อเทียบกับการพูดกลุ่มตนเอง

ในสังคมปัจจุบันมีพื้นที่ที่มีการเปิดรับการวิพากษ์วิจารณ์ให้เห็นอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ยูทูบ เป็นต้น ซึ่งเว็บไซต์เหล่านี้ถือเป็นศูนย์รวมแหล่งข่าวที่มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอด ส่งต่อ และแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารไปได้เป็นวงกว้าง โดยการทำงานของเว็บไซต์เหล่านี้คล้ายคลึงกับกระทู้ (thread) หรือกระดานข่าว (webboard) ตามที่ ศิริพร ปัญญาเมธิกุล (2558) อธิบายว่ากระทู้เป็นพื้นที่ที่ให้ผู้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ และอภิปรายร่วมกันในประเด็นต่างๆ ในการแสดงความคิดเห็น ผู้สนทนามีเสรีภาพและสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างมากมาย แต่ต้องอยู่ภายใต้กฎกติกา และมารยาทตามระเบียบการใช้พื้นที่ในเว็บไซต์ ดังนั้น รูปแบบการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่เข้ามาแสดงความคิดเห็นจึงมีความคล้ายคลึงกับการสนทนากันของคนหมู่มาก และมีความเป็นไปได้ที่การวิพากษ์วิจารณ์ความคิดเห็นซึ่งกันและกันจะก่อให้เกิดความแตกต่างกันทางมุมมอง มีการแบ่งขั้วทางความคิด และนำไปสู่การถกเถียงกันและต่อสู้กันทางความคิดด้วยการใช้ภาษา ดังนั้น ปรัชญาการณีสาคัญที่มากับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ คือ การใช้ภาษาในการวิพากษ์วิจารณ์ตอบโต้กันอย่างไม่สมเหตุสมผล หรือที่เรียกว่า “เหตุผลวิบัติ”³ ซึ่งการใช้เหตุผลวิบัติมักแฝงอคติและนำไปสู่ความเกลียดชังจนอาจทำให้เกิดความรุนแรงตามมา ตามที่ พิรงรอง รามสูต (2558, น. 18) เรียกการแสดงออกด้วยการใช้ภาษาในลักษณะนี้ว่าเป็น “ประทุษวาจา (hate speech)” ซึ่งราชบัณฑิตยสถานบัญญัติไว้ในศัพท์ทางวรรณกรรม นอกจากนี้ พิรงรอง รามสูต ใช้คำว่า “hate speech” หมายถึง “วาจาที่สร้างความเกลียดชัง” สื่อถึงการข่มขู่ การคุกคาม การสบประมาท และการยั่วยุให้เกิดความเกลียดชังต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีอัตลักษณ์บางอย่างร่วมกัน เช่น เชื้อชาติ ศาสนา สีผิว เพศ เป็นต้น และอาจนำไปสู่ความรุนแรงได้” เช่นเดียวกับที่ ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช (2558, ออนไลน์) เรียก “hate speech” ว่าเป็น “ถ้อยคำแห่งความเกลียดชัง” และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (Thairath, 2563, 18 สิงหาคม) เรียกว่า “คำพูดสร้างความเกลียดชัง” องค์การอนามัยโลกได้จำลองภาพการเผยแพร่ส่งต่อข่าวสารเพื่อสร้างความเกลียดชัง ดังภาพประกอบ 3

³ เหตุผลวิบัติ หมายถึง การโต้แย้งที่ดูเหมือนจะสมเหตุสมผล แต่ในความเป็นจริงกลับไม่สมเหตุสมผล (Hamblin, 1970: 12; Eemerren & Grootendorst, 2004: 158; กิรติ บุญเจือ, 2547: 73 อ้างอิงใน นิพัทธ ผึ้งไม่งาม, 2557: 5)

Information spreads like a virus.

So does misinformation and disinformation. When it's exciting, it can spread even faster.

And that can be deadly.

ภาพประกอบ 3 การแพร่กระจายข่าวสารเพื่อการสร้างความคิดเห็น
(Misinformation – World Health Organization – Medium)

ที่มา: (WORLD HEALTH ORGANIZATION, 2023))

จากปรากฏการณ์การใช้ภาษาที่เกิดขึ้นในการแสดงความคิดเห็นของคนในสังคมออนไลน์ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการใช้รูปภาษาที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังที่สัมพันธ์กับสถานการณ์ที่มีการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการอพยพของชาวโรฮิงญาในประเทศไทย และการอพยพของชาวซีเรียในทวีปยุโรป ข่าวสารในลักษณะนี้ถูกเผยแพร่ตามช่องทางสถานีโทรทัศน์ทั้งในระดับท้องถิ่น สากล และถูกเผยแพร่ข่าวต่อไปในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น ยูทูป เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ที่ทำหน้าที่เป็นแพลตฟอร์มในการบันทึกข่าว มีการอ้างอิงช่วงเวลา และมีพื้นที่ในการเปิดรับการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีซึ่งเป็นช่องทางที่ทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ถึงสถานการณ์และกลุ่มผู้อพยพทั้งด้านบวกและลบ มีการใช้ภาษาทั้งที่เห็นใจและเกลียดชังต่อผู้ลี้ภัย แต่เหตุใดความคิดเห็นส่วนใหญ่มุ่งประเด็นไปที่การแสดงความคิดเห็นที่เกลียดชัง ดังในตัวอย่าง (4) การแสดงความคิดเห็น 1-10 การใช้ภาษาแสดงเกลียดชังนำไปสู่การสร้าง ความรุนแรงในการโจมตีกลุ่มเป้าหมาย โดยระบุถึงอัตลักษณ์เฉพาะทางเชื้อชาติ ความเชื่อ และวิถีปฏิบัติในสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่าง และสื่อความในบริบทที่ไม่ดี สร้างความเสียหาย และทำลายภาพลักษณ์ของผู้ลี้ภัยให้ไม่เป็นที่น่าไว้วางใจ เป็นกลุ่มบุคคลอันตราย และไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้

จากการใช้รูปภาษาในการแสดงความคิดเห็นที่มีการแบ่งฝ่าย ความคิดเห็นต่าง และปรากฏการณ์ที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยตั้งคำถามว่าการแสดงความคิดเห็นที่ปรากฏรูปภาษาสร้าง

ความเกลียดชังจะมีรูปภาพในลักษณะใดบ้าง เช่น การเลือกใช้คำศัพท์ การจัดวางโครงสร้าง ตลอดจนวัจนกรรมที่สื่อเจตนาจากผู้ใช้ภาษา และจากการใช้ภาษาในลักษณะดังกล่าวเกิดการหลอมสร้างเป็นภาพแทนทางความคิดในประเด็นผู้ลี้ภัยทั้งจากมุมมองของคนไทยกับคนต่างชาติที่เหมือนหรือต่างกันอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยสนใจประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในสาธารณรัฐอาหรับซีเรีย นอกจากนี้ ผู้วิจัยคาดว่าหลังจากได้ผลการวิเคราะห์ลักษณะรูปภาพที่ใช้ กับลักษณะภาพแทนทางความคิดแล้ว จะนำไปสู่คำถามต่อไปว่า “เหตุใดผู้แสดงความคิดเห็นจึงเลือกใช้การแสดงความคิดเห็นเพื่อสร้างความเกลียดชัง และพฤติกรรมการใช้ภาษาในลักษณะดังกล่าวสามารถมีแนวทางหรือออกมาตรการในการควบคุมในทางกฎหมายได้หรือไม่ อย่างไร”

เมื่อกลับไปพิจารณาถึงคดี *Feret v. Belgium* (Buyse, 2014) พฤติกรรมการหาเสียงเพื่อเรียกคะแนนนิยมด้วยการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังถึงชาวมุสลิม ทำให้ Feret ถูกแจ้งข้อหาว่ากระทำการยั่วยุให้เกิดการเลือกปฏิบัติและปลุกปั่นให้เกิดการสร้างความเกลียดชังระหว่างชนชาติ ทั้งนี้ Feret ได้ออกมาต่อสู้โดยอ้างว่าการตัดสินดังกล่าวเป็นการล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกของตน ในกรณีนี้ศาลได้รับพิจารณาสิทธิตามคำขอของ Feret และวินิจฉัยด้วยกฎหมายที่ว่าด้วยการเหยียดสีผิวประกอบกับอนุสัญญายุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน เสรีภาพในการแสดงจุดยืน ตลอดจนสิทธิในการเผยแพร่ข้อมูลโดยปราศจากการแทรกแซงจากภาครัฐก็จริง แต่ในกรณีนี้ไม่ได้เป็นการห้ามภาครัฐในเรื่องการออกใบอนุญาตต่อองค์การกระจายข่าวสาร ทำให้ Feret ถูกพิจารณาตัดสินถูกตัดสิทธิทางการเมือง 10 ปี และทำงานบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสาธารณชนเป็นเวลา 250 ชั่วโมง ในการชดเชยความผิด การพิจารณาคดีนี้แสดงให้เห็นว่าการกระทำผิดด้วยการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังต้องถูกวินิจฉัยควบคู่กับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเด็นเรื่องเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ศาลจึงต้องแยกพิจารณาเป็น 2 กรณี คือ การแสดงความรับผิดชอบ และทำให้เห็นว่ากรณีสิทธิและเสรีภาพในการใช้ภาษามีขอบเขต

ส่วนกฎหมายไทยจากสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ, 2551) ว่าด้วยเรื่อง กฎหมายความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติ โดยสรุปประเด็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังในประเทศไทยว่ากฎหมายไทยที่มีอยู่ไม่ได้สอดคล้องกับ “Hate speech” โดยตรงกับหลักการตามอนุสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ ไม่ได้มีการระบุการใช้ภาษา

สร้างความเกลียดชังให้เป็นพฤติกรรมการก่อความไม่สงบและสร้างความแบ่งแยก เช่นเดียวกับ Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (CERD)

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษารูปว่ากฎหมายในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา คือ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 116 มีเนื้อหาว่าผู้ที่กระทำความผิดต่อผู้อื่นด้วยวาจา หนังสือ หรือการกระทำอื่นๆ ที่ไม่ได้เป็นการกระทำตามความมุ่งหมายการละเมิดต่อผู้อื่นตามเนื้อหาในรัฐธรรมนูญ หรือจะเป็นพฤติกรรมการใช้ภาษาในการวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่นโดยข้อเท็จจริง หรือโดยสุจริต⁴ (ผู้จัดการออนไลน์, 2563, 20 สิงหาคม) เช่น

- 1) เพื่อให้เกิดการกระทบต่อกฎหมายแผ่นดินหรือรัฐบาล โดยการใช้กำลัง ช่มชู้ใจ หรือประทุษร้าย
- 2) เพื่อให้เกิดการยุยง ปลุกปั่น ตลอดจนการสร้างกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนจนก่อให้เกิดความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร
- 3) เพื่อให้ประชาชนเกิดพฤติกรรมการละเมิดต่อกฎหมายแผ่นดิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี

คณาธิป ทองรวีวงศ์ (2560, น. 126) อธิบายว่าตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 116 มีส่วนเกี่ยวข้องกับ “Hate speech” เนื่องจากมีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้วาจา การแสดงความคิดเห็น การติชม ซึ่งอาจมีลักษณะยั่วยุก่อให้เกิดความรุนแรง การก่อความไม่สงบให้กระทบต่อกฎหมายแผ่นดิน ทั้งนี้ คณาธิป ทองรวีวงศ์อธิบายว่าในมาตรา 116 ไม่แสดงเนื้อหาที่ครอบคลุมถึงเรื่องของสิทธิมนุษยชน ไม่มีเนื้อหาระบุถึงเหตุของการเลือกปฏิบัติกับกลุ่มบุคคล เช่น ความแตกต่างทางอัตลักษณ์ เชื้อชาติ ศาสนา แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความมั่นคงและสงบเรียบร้อยในประเทศเป็นหลัก

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มาตรา 14 (1) มีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมส่อการทุจริตหรือโดยหลอกลวงว่า “นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือน หรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา” มาตรานี้สามารถปรับใช้กับการ

⁴ มาตรา 329 อธิบายถึงการแสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริตว่า 1) เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม 2) ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่ 3) ติชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัย ของประชาชนย่อมกระทำ หรือ 4) ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรม เรื่องการดำเนินการอันเปิด เผยในศาลหรือในการประชุม ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท

โฆษณาชวนเชื่อหรือเผยแพร่แนวคิดที่สร้างความเกลียดชังด้านเชื้อชาติตามอนุสัญญา CERD ได้ แต่อย่างไรก็ตาม การตีความและการปรับใช้มาตราดังกล่าวจะพิจารณาเป็นรายกรณีไป ในส่วนนี้ แสดงให้เห็นว่าการตีความและปรับใช้จากกฎหมายในมาตรา 14(1) ยังไม่มีเนื้อหาถึงการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทำให้มาตราดังกล่าวไม่ครอบคลุมกับขอบเขตของกฎหมายสิทธิมนุษยชน ด้วยเหตุนี้ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเสนอให้มีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับ “Hate speech” เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีตามอนุสัญญา CERD ตามกรอบของกฎหมายสิทธิมนุษยชน จากการเสนอของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทำให้ผู้วิจัยมีความตั้งใจว่าผลจากการวิเคราะห์รูปภาษาสร้างความเกลียดชังและการวิเคราะห์ภาพแทนทางความคิดในประเด็นผู้ลี้ภัยจะนำไปสู่การสร้างกรอบการใช้ภาษาไทยในการแสดงออกทางความคิดเห็นเพื่อให้เคารพสิทธิและเสรีภาพของแต่ละบุคคลในพื้นที่สาธารณะที่ปรากฏบนสื่อสังคมออนไลน์โดยไม่สร้างความเกลียดชังต่อกัน ตามหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศต่อไป

คำถามงานวิจัย

1. รูปภาษาในลักษณะใดบ้างที่นำไปสู่การผลิตภาษาสร้างความเกลียดชังทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. รูปภาษาสร้างความเกลียดชังสามารถทำให้เกิดกระบวนการหลอมสร้างภาพแทนทางความคิดที่นำไปสู่การสร้างความเกลียดชังอย่างไร และภาพแทนทางความคิดระหว่างความเป็นเราและเขามีความแตกต่างกันอย่างไร
3. กรอบการใช้ภาษาไทยในการแสดงออกทางความคิดเห็นเพื่อให้เคารพสิทธิและเสรีภาพของแต่ละบุคคลในพื้นที่สาธารณะที่ปรากฏบนสื่อสังคมออนไลน์โดยไม่สร้างความเกลียดชังต่อกันตามหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนสามารถสร้างได้อย่างไร

สมมติฐานของงานวิจัย

1. รูปภาษาในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชังที่ปรากฏในยูทูปเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป ใช้คำศัพท์โครงสร้าง และวัจนกรรม ในทิศทางเดียวกัน คือ เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ ศาสนา สังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิต

2. ภาพแทนทางความคิดในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชังของผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรปมีความคล้ายคลึงกัน

3. การสร้างกรอบการใช้ภาษาไทยในการแสดงออกทางความคิดเห็นเพื่อให้เคารพสิทธิและเสรีภาพของแต่ละบุคคลในพื้นที่สาธารณะที่ปรากฏบนสื่อสังคมออนไลน์สามารถสร้างจากระดับความรุนแรงที่น้อยไปถึงระดับความรุนแรงที่มาก โดยพิจารณาจากคำศัพท์ โครงสร้าง วัจนกรรม และภาพแทนทางความคิดของผู้แสดงความคิดเห็น

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

1. วิเคราะห์รูปภาพในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชังที่ปรากฏในยูทูปเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป โดยพิจารณาจากชุดคำศัพท์ โครงสร้าง วัจนกรรมที่สื่อเจตนาสร้างความเกลียดชังกับผู้ลี้ภัย

2. เปรียบเทียบภาพแทนทางความคิดในการแสดงความคิดเห็นที่เหมือนและแตกต่างกันในยูทูปเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป โดยใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

3. สร้างกรอบการใช้ภาษาไทยในการแสดงออกทางความคิดเห็นเพื่อให้เคารพสิทธิและเสรีภาพของแต่ละบุคคลในพื้นที่สาธารณะที่ปรากฏบนสื่อสังคมออนไลน์โดยไม่สร้างความเกลียดชังต่อกันตามหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ความสำคัญการวิจัย

1. สร้างความตระหนักรู้ของคนในสังคมไทยในการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นแบบเสรี การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุมีผล และการแสดงความคิดเห็นที่ไม่ก่อให้เกิดความเกลียดชังหรือความขัดแย้งในสังคม

2. สร้างพื้นฐานในการกำหนดกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ หรือนโยบายทางกฎหมายสิทธิมนุษยชนในการแสดงความคิดเห็นในพื้นที่สาธารณะบนสื่อสังคมออนไลน์

ขอบเขตการวิจัย

การเก็บรวบรวมรูปภาพสร้างความเกลียดชังจากการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ส่วน โดยข้อมูลภาษาทั้ง 2 ส่วน เก็บจากคลิป์วิดีโอของสำนักข่าวต่างๆ ที่มีการเผยแพร่ในเว็บไซต์ยูทูปย้อนหลัง โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลเฉพาะ

ข่าวผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยที่เกิดขึ้นช่วงปี พ.ศ.2558-2562 และข่าวผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรปที่เกิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 2013-2019

ส่วนที่ 1 การแสดงความคิดเห็นที่เป็นภาษาไทยจากคนไทยที่มีต่อประเด็นผู้ลี้ภัยในเว็บไซต์ยูทูบที่มีการเผยแพร่ข่าวเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยและการเข้าเมืองแบบผิดกฎหมายของชาวโรฮิงญา ภายใต้คำค้น “ผู้ลี้ภัย” “โรฮิงญา” “โรฮินจา” หรือคำอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และเลือกคลิปวิดีโอจากตัวแทนสื่อชาวไทยที่ได้รับความนิยมโดยพิจารณาจากยอดตัวเลขการเข้าชมจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ไทยพีบีเอส สปริงนิวส์ ไทยรัฐ วอยซ์ทีวี พีพีทีวี 36 ทีเอ็นเอ็น 16 อัมมารินทร์ทีวี บีบีซีนิวส์ ไทย ประชาไท รวมถึงสื่ออื่นๆ เช่น เจาะชนวนข่าว สโปคดาร์กทีวี 3 มิตินิวส์ ช่องวัน 31 เรื่องเล่าเข้านี้ โดยผู้วิจัยเลือกจากคลิปข่าวที่มียอดการเข้าชมมากที่สุดจำนวน 100 คลิปวิดีโอแรก เช่น ช่อง SpokeDark TV มียอดการรับชมที่ 514,154 ครั้ง รองลงมาช่องไทยพีบีเอส ยอดการรับชมที่ 429,985 ครั้ง ตามด้วย ช่องไทยรัฐทีวี 236,952 ครั้ง ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การแสดงความคิดเห็นที่เป็นภาษาอังกฤษของชาวต่างชาติที่มีต่อประเด็นผู้ลี้ภัยในเว็บไซต์ยูทูบที่มีการเผยแพร่ข่าวเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยและการเข้าเมืองแบบผิดกฎหมายของชาวซีเรียในทวีปยุโรป ภายใต้คำค้น “refugee” “immigrants” “Syrian refugee” “asylum seeker” “refugee crisis in Europe” หรือคำอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และเลือกคลิปวิดีโอข่าวจากตัวแทนสื่อข่าวทั้งจากทางทวีปยุโรปและอเมริกาที่มีการนำเสนอเนื้อหาเป็นภาษาอังกฤษและเป็นช่องข่าวที่ได้รับความนิยมโดยพิจารณาจากยอดตัวเลขการเข้าชมจากมากไปหาน้อย ได้แก่ NBC News VICE News BBC News ABC News Channel4News CNN RT Documentary Press TV Tell me why The Guardian รวมถึงสื่อข่าวสำนักอื่น เช่น Human Right Watch The Daily Conversation Caspian Resort Euro News CGTN News AJ+ DW news โดยผู้วิจัยเลือกจากคลิปข่าวที่ยอดการเข้าชมมากที่สุดจำนวน 100 คลิปวิดีโอแรก เช่น ช่อง CNN มียอดการรับชมที่ 1,063,690 ครั้ง รองลงมาเป็น ABC news มียอดการรับชมที่ 360,651 ครั้ง ตามด้วย NBC news มียอดการรับชมที่ 355,540 ตามลำดับ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ฐปภาสาสร้างคามเกลียดชัง (Hate Speech) หมายถึง คำศัพท์ โครงสร้าง วาจกกรรมที่สื่อเจตนาในการวิพากษ์วิจารณ์ถึงบุคคลและกลุ่มบุคคล โดยแฝงอคติและเหตุผลทางความแตกต่างระหว่างกลุ่มบุคคลในด้านอัตลักษณ์ ศาสนา ความเชื่อ สถานภาพของครอบครัว วิถีชีวิต ชาติกำเนิด เพศ ค่านิยมทางเพศ ความเจ็บป่วย ความพิการ เป็นต้น และสื่อถึงการใช้อารมณ์ที่รุนแรง สนับสนุนให้เกิดความรุนแรง และก่อให้เกิดความรุนแรงในสังคม (Assimakopoulos และ

คณะ (2017); Gelber (2002); Chetty และ Alathur (2018); Sedler (1991); Almagor (2011); Miro-Llinares และ Rodriguez-Sala (2016))

2. ผู้ลี้ภัย (Refugees) หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่จำเป็นต้องทิ้งประเทศบ้านเกิดของตนเอง เนื่องจากความหวาดกลัวการถูกประหารชีวิตหรือได้รับการคุกคามต่อชีวิต โดยกลุ่มผู้ลี้ภัยที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาในงานวิจัยมี 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา และ 2) กลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย

3. วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis: CDA) เป็นแนวคิดในการวิเคราะห์วาทกรรมเพื่อดูทัศนคติและมุมมองการใช้ภาษากับบริบททางสังคมเชิงวิพากษ์ โดยในงานวิจัยนี้ พิจารณาจากรูปภาพในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชัง จากการใช้ชุดคำศัพท์ โครงสร้าง วัจนกรรมที่สื่อเจตนาสร้างความเกลียดชังกับผู้ลี้ภัย รวมถึงเปรียบเทียบภาพแทนทางความคิดในการแสดงความคิดเห็นที่เหมือนและแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในงานวิจัยนี้ใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีในการวิเคราะห์ โดยแบ่งตามความมุ่งหมายในการวิจัย ดังนี้

1) วัจนกรรมเกลียดชังของ Gelber (2002) การวิเคราะห์โครงสร้างของ Van Dijk (2008) ในการวิเคราะห์รูปภาพการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชัง โดยพิจารณาจากชุดคำศัพท์ โครงสร้าง วัจนกรรมที่สื่อเจตนาสร้างความเกลียดชัง

2) วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของ Van Dijk (2009) ในการวิเคราะห์ภาพแทนทางความคิดในการแสดงความคิดเห็นที่เหมือนและแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาหาทฤษฎีสร้างความเกลียดชังจากการแสดงความคิดเห็นและโต้ตอบกันอย่างเป็นสาธารณะ โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้ลี้ภัยด้วยการใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องรวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ฐปภาสาสร้างความคิดเกลียดชัง
2. ความรุนแรงกับฐปภาสาสร้างความคิดเกลียดชัง
3. ผู้ลี้ภัย
4. กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
5. วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์กับการวิเคราะห์ฐปภาสาสร้างความคิดเกลียดชัง

เริ่มต้นการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยเริ่มที่การทำทำความเข้าใจว่าฐปภาสาสร้างความคิดเกลียดชัง คือ อะไร งานวิจัยที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่ทำเพื่อวัตถุประสงค์อะไร ทั้งในการสื่อสารที่เห็นหน้ากันและการสื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์ หลังจากนั้น ในข้อที่ 2 นำเสนอให้เห็นว่าการสร้างความเกลียดชังเกี่ยวข้องกับความรุนแรงในสังคมอย่างไร ทำไมถึงต้องให้ความสนใจในฐปภาสาสร้างความคิดเกลียดชัง และเผยถึงการกระจายของความรุนแรงของความคิดเกลียดชังมีระดับเป็นอย่างไรในสังคม มีใครทำการศึกษบ้างและผลเป็นอย่างไร ในข้อที่ 3 นำเสนอให้เข้าใจว่าผู้ลี้ภัยคือ ใคร เหตุใดจึงทำให้คนเหล่านี้ต้องลี้ภัยจากประเทศบ้านเกิดของตนเอง และผู้ลี้ภัยประสบปัญหาในการลี้ภัยอย่างไร ข้อ 4 นำเสนอกฎหมายกับความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติตามหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนทั้งในบริบทของกฎหมายไทยและกฎหมายระหว่างประเทศ รวมถึงกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้ฐปภาสาสร้างความคิดเกลียดชัง เพื่อให้เข้าใจสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น สุดท้าย ผู้วิจัยนำเข้าสู่แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์ฐปภาสาสร้างความคิดเกลียดชังและการวิเคราะห์ภาพแทนทางความคิดเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชังเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัย

1. รูปภาษาสร้างเกลียดชัง

ความหมายของ “รูปภาษาสร้างเกลียดชัง” หรือเรียกตาม พิงรอง รามสูต (2558) ว่า “ประทุษวาจา” หรือ “วาจาที่สร้างเกลียดชัง” มาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “hate speech” ที่มีการบัญญัติศัพท์ทางวรรณกรรมตามราชบัณฑิตยสถาน เรียกว่า “ประทุษวาจา” มาจากคำว่า “ปรุทุษ” จากพจนานุกรมสันสกฤตของ Monier Williams หมายถึง “to commit an offence against someone” แปลว่า “การข่มขู่ คุกคาม สบประมาท และยั่วยุให้เกิดความเกลียดชังบุคคล” ดังนั้น “hate speech” จึงหมายถึง ถ้อยคำ วาจา หรือรูปภาษาสร้างเกลียดชัง ด้วยการข่มขู่ คุกคาม สบประมาท ต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีอัตลักษณ์บางอย่างร่วมกัน เช่น เชื้อชาติ ศาสนา สีผิว เพศ เป็นต้น การใช้รูปภาษาสร้างเกลียดชังในประเทศไทยได้กลายเป็นประเด็นสำคัญทางสังคมจนต้องมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลในรูปคลิปวิดีโอ จากศูนย์ศึกษานโยบายสื่อ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2556 เพื่อรณรงค์ให้ทั้งฝ่ายสื่อมวลชนผู้เผยแพร่ข่าวและฝ่ายประชาชนผู้รับข่าวสารตระหนักถึงอันตรายจากการใช้ภาษาอันมีเนื้อหาเกลียดชังในการวิพากษ์วิจารณ์สถานการณ์ที่อาจสร้างการยั่วยุ ปลุกปั่น ก่อความไม่สงบ เกิดเป็นความวุ่นวายและความรุนแรงในสังคมตามมา โดยให้ความรู้แก่ทุกคนว่า “hate speech” เป็นถ้อยคำแสดงความเกลียดชังหรือวาจาสร้างเกลียดชัง เป็นการแสดงออกด้วยคำพูดหรือการสื่อสารในลักษณะใดก็ได้ อันเป็นการแสดงออกถึงการเหยียดหยาม ดูถูก หรือลดทอนคุณค่าของความเป็นมนุษย์ การเลือกปฏิบัติโดยอาศัยเหตุทางเชื้อชาติ ศาสนา ชาติพันธุ์ สีผิว ภาษา ชาติกำเนิด ลักษณะทางสังคม เพศ ซึ่งอาจนำไปสู่ความรุนแรงต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือต่อกลุ่มเป้าหมายได้ เช่น “อิสลามจงออกจากสหราชอาณาจักร ปกป้องชาวอังกฤษ” “อาหรับออกไปจากฝรั่งเศส” “รับใช้ประเทศของท่าน เมาส์ยัดให้สิ้นซาก” เป็นต้น (พิงรอง รามสูต, 2558, น. 46)

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอแปล “Hate Speech” ว่า “รูปภาษาสร้างเกลียดชัง” เนื่องจากในการศึกษาเน้นการวิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษาทั้งในระดับคำ วลี ประโยค โครงสร้างภาษา และเจตนาที่สื่อถึงความเกลียดชัง ผู้วิจัยจึงเลือกใช้คำว่า “รูปภาษา” เนื่องจากเป็นคำที่รวมทุกระดับของการศึกษาภาษา ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปภาษาสร้างเกลียดชังเพื่อให้เข้าใจและเปรียบเทียบงานงานวิจัยหรือความคิดของนักวิชาการที่กล่าวถึงรูปภาษาสร้างเกลียดชังว่ามีความคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันอย่างไร โดยมีดังรายละเอียดต่อไปนี้

เริ่มจาก Sedler (1991, p. 631) กล่าวว่าการใช้รูปภาษาสร้างความคิดเชิงถือเป็นกลยุทธทางวาทกรรมที่แสดงถึงอำนาจอย่างหนึ่ง โดยถูกนำมาใช้ในการแสดงออกถึงความเห็นต่าง การต่อต้าน ความคิดเชิง และความรุนแรงเพื่อต่อต้านกลุ่มบุคคลที่ไม่ได้เป็นพวกเดียวกับตน คำจำกัดความของรูปภาษาสร้างความคิดเชิงในทางกฎหมายถูกให้ความหมายแบบกว้างๆ คือ การใช้ภาษาในลักษณะโจมตีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลให้เกิดความเสียหาย และเป็นที่ยึดด้วยเหตุผลทางอัตลักษณ์บุคคลที่ติดตัวมา เช่น เชื้อชาติ ศาสนา อายุ เพศ สภาวะทางร่างกาย การด้อยความสามารถ รวมไปถึงเรื่องของรสนิยมทางเพศ โดยในงานของ Sedler ศึกษาการใช้รูปภาษาสร้างความคิดเชิงในประเด็นการเหยียดเชื้อชาติ ศาสนา และเพศ ตามกรอบระเบียบของรัฐธรรมนูญประเทศสหรัฐอเมริกา ฉบับที่ 1 (the first amendment) ที่ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและพลเมือง รวมถึงเสรีภาพในการแสดงออก เพื่อหาแนวทางในการร่างกฎระเบียบเกี่ยวกับการใช้ภาษาในลักษณะเหยียดเชื้อชาติ ศาสนา เพศ เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมกันของนักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัย ยกตัวอย่าง การเหยียดในประเด็นความสามารถของฝ่ายหญิง ซึ่งคำพูดนี้ถูกใช้ในทำลายบรรยากาศในชั้นเรียนแสดงความไม่เป็นมิตรต่อเพื่อนนักเรียนหญิง ดังตัวอย่าง (1) – (4)

(1) “Women just aren't as good in this field as men”

แปลว่า “ผู้หญิงไม่เก่งในเรื่องนี้เท่าผู้ชาย”

(Sedler, 1991, p. 640)

ตัวอย่างจากใบปลิวที่แจกจ่ายในสถานศึกษาพร้อมพาดหัว ซึ่งเนื้อหาในใบปลิวอ้างอิงถึงเรื่องเพศเป็นส่วนใหญ่ ดังตัวอย่าง (2)

(2) “25 Good Reasons Why Beer is Better Than Women”

แปลว่า “25 เหตุผลดีๆ ที่อธิบายว่าทำไมเบียร์ดีกว่าผู้หญิง”

(Sedler, 1991, p. 643)

และยังมีข้อความจากแผ่นกระดาษที่ติดตามหน้าห้องนักเรียนหญิงมีเนื้อหาในลักษณะถาม-ตอบ ซึ่งเป็นข้อความแสดงการเหยียดเพศ ดังตัวอย่าง (3)

(3) "Q. How many men does it take to mop a floor?"

A. None, it's a woman's job"

แปลว่า “ถาม: มีผู้ชายกี่คนที่ต้องใช้ไม้กวาดทำงาน

ตอบ: ไม่มี มันเป็นงานผู้หญิง”

(Sedler, 1991, p. 643)

ส่วนตัวอย่างการเหยียดเชื้อชาติ เป็นกรณีที่นักเรียนหญิงผิวขาวติดข้อความที่กระจกเพื่อสื่อถึงการต่อต้านนักเรียนหญิงผิวสีในมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน ดังตัวอย่าง (4)

(4) "fat-ass nigger."

แปลว่า "ยัยนิโกรก้นใหญ่"

(Sedler, 1991, pp. 644)

ส่วน Gelber (2002, p. 1) ศึกษาอุปมาอุปไมยสร้างความเกลียดชังในแง่มุมมองที่แตกต่างจาก Sedler (1991) ตรงที่เป็นการวิเคราะห์รูปภาษาสร้างความเกลียดชังในแนวคิดทางภาษาศาสตร์ ด้วยการให้ทฤษฎีวิจักษณ์กรรมของ Austin (1975) ผสมกับแนวคิดทางสังคมศาสตร์ด้วยการใช้ทฤษฎีปฏิบัติการทางการสื่อสาร (Theory of Communicative Action) ของ Habermas (2002) เพื่อทำการวิพากษ์ระหว่างความเป็น "ถ้อยคำแสดงความเกลียดชัง" กับ "เสรีภาพในการพูด" และเป็นการถกประเด็นปัญหาเพื่อเรียกร้องให้มีการทบทวนถึงขอบเขตระหว่างคำ 2 คำนี้ ที่มีความหมายแฝงนัยทางพฤติกรรมที่กระทบกันอยู่ และเพื่อเป็นการหาข้อกำหนดความเป็นถ้อยคำแสดงความเกลียดชังให้ชัดเจน ก่อนจะนำไปสู่การบัญญัติเป็นข้อกฎหมาย ด้วยการเสริมมุมมองทาง

วิจักษณ์กรรมของ Austin (1975) ในการช่วยวิเคราะห์ข้อมูลภาษา และจำแนกประเภทของการกล่าวถ้อยคำแสดงการกระทำ (performative utterances) และถ้อยคำบรรยายสภาพ (constative utterances) มาปรับใช้กับการออกนโยบายหรือข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับถ้อยคำแสดงความเกลียดชัง ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญที่ต้องมีการไตร่ตรองอย่างละเอียด เพราะในบางถ้อยคำถูกวางโครงสร้างอยู่ในลักษณะของการบอกเล่าเหตุการณ์ต่างๆ ไป เหมือนเป็นเพียงการนำเสนอข้อเท็จจริงบางอย่าง แต่ถ้าหากพิจารณาอีกครั้งอาจตีความได้ว่ามีความหมายในเชิงลบ เป็นการแสดงความคิดเห็นในเชิงวิพากษ์วิจารณ์ มีเจตนามุ่งร้าย มีการเสียดสีว่าร้าย กระทั่งต่อบุคคลอีกฝ่ายให้ขาดความน่าเชื่อถือและเสื่อมเสียชื่อเสียงได้ ซึ่ง Austin (1975, pp. 139) กล่าวว่าการใช้แนวคิดในการจำแนกประเภทของถ้อยคำเช่นนี้อาจไม่เพียงพอ จึงต้องพัฒนาการวิเคราะห์ด้วยองค์ประกอบอื่นๆ เช่น บริบททางสังคม สถานการณ์ เพื่อช่วยในการตีความและเสริมความเข้าใจในสถานการณ์ที่พูด Gelber (2002) สรุปว่ารูปภาษาสร้างความเกลียดชังเป็นถ้อยคำที่แฝงความหมายเชิงลบ เป็นการแสดงความคิดเห็นในเชิงวิพากษ์วิจารณ์ที่มีเจตนามุ่งร้ายและมีการเสียดสีว่าร้ายให้กระทบต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอีกฝ่ายให้ขาดความน่าเชื่อถือและเสื่อมเสียชื่อเสียงได้ ยกตัวอย่าง (5)-(7) การใช้รูปภาษาแสดงการเหยียดหยามชาวพื้นเมืองในประเทศออสเตรเลีย เช่น

(5) “You black slut”

แปลว่า “เธอ โสเภณีผิวดำ”

(6) “You’re nothing but coons⁵”

แปลว่า “เธอมันไร้ค่า แต่เป็นได้แค่พวกคนตัวดำ”

(7) “I’ve shot worse coons than you”

แปลว่า “นิโกรที่ฆ่าเลวร้ายกว่าเธอ ฉันก็เคยยิงมาแล้ว”

(Gelber, 2002, p.69)

นอกจากนี้ ยังมีการใช้ภาษาในการเหยียดหยามชาวยิว ดังตัวอย่าง (8)-(10) เช่น

(8) “I’m not racist, I just hate Jews”

แปลว่า “ฉันไม่ได้เป็นพวกเหยียดชาติ ฉันแค่เกลียดพวกยิว”

(9) “Hitler had the right idea ... the trouble is he missed a few”

แปลว่า “ฮิตเลอร์คิดถูก แต่ปัญหา คือ เขาพลาดปล่อยชาวยิว บางคนไป”

(10) “diseased Jews”

แปลว่า “คนยิวเป็นตัวเชื้อโรค”

(Gelber, 2002, p. 167)

นอกจากนี้ Gelber (2002, pp. 64-66) นำทฤษฎีปฏิบัติการทางการสื่อสารของ Habermas (2002, pp. 289) มาช่วยวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เสริมสร้างความถูกต้องแม่นยำควบคู่กับทฤษฎีการวิเคราะห์วัจนกรรม โดยเน้นผลของวัจนกรรม (perlocutionary effects) ตามบริบทความหมาย อันเป็นแนวทางการปฏิสัมพันธ์พูดคุยเพื่อสร้างเป็นกลยุทธ์ในการโต้ตอบ ซึ่งการตอบสนองดังกล่าวอาจคัดค้านต่อบริบททางความหมายที่เข้าใจอยู่ โดยคำนึงถึงหลักการความสมเหตุสมผลของกันและกัน เพื่อให้แต่ละฝ่ายเข้าถึงความเข้าใจและข้อตกลงร่วมกัน ซึ่งต้องคำนึงถึงเหตุผล 3 ประการ คือ

- 1) เหตุผลที่ยึดถือตามความเป็นจริงตามโลกวัตถุวิสัย
- 2) เหตุผลของความถูกต้องเหมาะสมตามจริยธรรมสังคม
- 3) เหตุผลทางอัตวิสัยของผู้พูดที่ว่าด้วยความรู้สึก-ความจริงใจ

ตัวอย่างเช่น เมื่อมีเพื่อนพูดว่า “แกมันโง่” ด้วยเหตุผลประการที่ 1 ในการคำนึงถึงความ เป็นจริง อาจตอบโต้ได้ว่า “ไม่นะ อันที่จริง เทอมนี่ฉันสอบผ่านทุกวิชา” ต่อมาเหตุผลประการที่ 2 ว่าด้วยเรื่องความถูกต้องเหมาะสมทางสังคม อาจตอบโต้ได้ว่า “เธอไม่มีสิทธิ์ที่จะมาพูด

⁵ “coons” เป็นคำใช้เรียกคนนิโกรหรือคนผิวสีซึ่งเป็นชาวพื้นเมืองของประเทศออสเตรเลีย

กับฉันแบบนี้" และด้วยเหตุผลประการที่ 3 เกี่ยวกับการคำนึงถึงความรู้สึก คือ "ฉันรู้ว่าคุณไม่ได้คิดว่าฉันเป็นไอ้โง่จริงๆ หรือ" ซึ่งกรอบแนวคิดนี้สามารถมาปรับใช้ในการรับมือกับการใช้รูปภาษาสร้างความเกลียดชังจากผู้อื่นได้ โดยพิจารณา 2 แนวทาง คือ

1) แนวทางการวิเคราะห์และพิจารณารูปภาษาในถ้อยคำที่ใช้โจมตีผู้อื่นว่าจัดเป็นวัจนกรรมแสดงเจตนาเกลียดชัง (hate-speech acts) หรือไม่

2) แนวคิดนี้สามารถนำไปพัฒนาแนวทางการตอบสนองต่อการสื่อสารให้เหมาะสมกับวัจนกรรมความเกลียดชัง โดยเฉพาะกรณีของเหยื่อหรือผู้ที่มีความเสี่ยงที่จะต้องประสบกับวัจนกรรมประเภทนี้บ่อยครั้ง

Almagor (2011, p. 1) เป็นอีกบุคคลหนึ่งที่ศึกษาเรื่องรูปภาษาสร้างความเกลียดชังที่ปรากฏในสังคมออนไลน์ในมุมมองทางสังคมศาสตร์ที่คล้ายคลึงกับงานวิจัย Sedler (1991) และมีวัตถุประสงค์ตรงกัน คือ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการร่างระเบียบ ข้อบังคับ แต่ต่างกันตรงแนวคิดที่นำมาปรับประยุกต์ที่เน้นแนวคิดทางศีลธรรมและความรับผิดชอบทางสังคมเป็นหลัก ในขณะที่ Sedler (1991) คำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนเป็นหลัก จากงานวิจัยของ Almagor (2011, pp. 1) ให้ความหมายของ "รูปภาษาสร้างความเกลียดชัง" คือ การสื่อสารด้วยถ้อยคำที่ถูกกระตุ้นด้วยอคติ แสดงความเป็นศัตรู การกล่าวร้าย เพื่อมุ่งให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้รับความเสียหายจากความเกลียดชังในสังคม รวมถึงการแสดงท่าทีถึงการเหยียดหยาม ช่มชู้ คุกคาม ความไม่พอใจ ความมีอคติ และบ่งบอกถึงความเป็นศัตรู ด้วยประเด็นทางอัตลักษณ์ของกลุ่มบุคคลที่แตกต่างจากตน เช่น เชื้อชาติ เพศ สีผิว ศาสนา ความเป็นชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อย ชาติกำเนิด ความบกพร่องทางร่างกาย และเป็นถ้อยคำที่มุ่งทำให้กลุ่มเป้าหมายรู้สึกเจ็บปวด ลดทอนศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ ช่มชู้ คุกคาม และทำให้กลายเป็นเหยื่อทางสังคม ถูกประณาม โจมตี ดังตัวอย่าง (11)-(15)

(11) "Jews are money hungry"

แปลว่า "พวกยิวหิวเงิน"

(12) "gays are immoral"

แปลว่า "พวกเกย์ไร้ศีลธรรม"

(13) "abortionists are murderers"

แปลว่า "พวกคนทำแท้งเป็นฆาตกร"

(14) "Israel is an apartheid state"

แปลว่า "อิสราเอลเป็นประเทศแห่งการแบ่งแยกสีผิว"

(15) “niggers return to Africa”
แปลว่า “พวกนิโกรกลับไปทวีปแอฟริกา”

(Almagor, 2011, pp. 2)

ซึ่งในงานของ Almagor (2011) ศึกษาการปรากฏของรูปภาพสร้างความเกลียดชังบนโลกออนไลน์กับการเสริมมุมมองด้วยแง่มุมทางศีลธรรมกับหน้าที่ทางสังคมอันเป็นประเด็นที่ถูกทะเลาะอยู่บ่อยครั้ง จึงมุ่งหวังให้งานที่ศึกษาเป็นแนวทางในวงโครงสร้างการแก้ปัญหาด้วยกรอบแนวคิดทางศีลธรรมเน้นการมีคุณธรรมและรู้จักความรับผิดชอบต่อสังคม และนำไปสู่การร่างนโยบายเพื่อรับมือกับปัญหาการแสดงความเกลียดชัง ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในสังคมปัจจุบัน

Miro-Llinares และ Rodriguez-Sala (2016, pp. 406) ศึกษาการใช้รูปภาพสร้างความเกลียดชังบนโลกออนไลน์คล้ายกับงานของ Almagor (2011) แต่เน้นในสื่อทวิตเตอร์ เพื่อวิเคราะห์รูปภาพตามบริบททางสถานการณ์ต่างๆ ที่ทำให้เกิดความแตกแยกจากสื่อโซเชียลมีเดียในการสื่อสารที่สร้างความรุนแรงที่สืบเนื่องมาจากเหตุการณ์โศกนาฏกรรมที่มีการบุกยิงนาย Charlie Hebdo บรรณาธิการนิตยสารแนวล้อเลียนของประเทศฝรั่งเศสที่กรุงปารีส ในปี 2015 โดยดูจากข้อความที่ติดแฮชแทค “#CharlieHebdo” “#JeSuisCharlie” and “#StopIslam” Miro-Llinares ใช้แนวการวิเคราะห์เหมือนข้อมูลทางความคิดกับความรู้สึก (opinion mining and sentiment analysis) มาใช้จำแนกข้อคิดเห็นต่างๆ ระหว่างเนื้อหาที่มีการแสดงความความรู้สึกทางลบกับการแสดงความคิดเห็นทางบวกตามมาด้วยในขั้นที่ 2 ที่ผนวกกับแนวทางการวิเคราะห์เพื่อจำแนกประเภทและจัดหมวดหมู่ของรูปภาพสร้างความเกลียดชัง⁶ (Membership Categorization Analysis: MCA) ซึ่งจำแนกเป็น 5 ข้อ (Fitzgerald, 2015) ได้แก่

1. ข้อความที่ใช้ภาษาในลักษณะสบประมาท ถูกเหยียดหยาม เสียดสี หรือโจมตีต่อบุคคลหรือกลุ่มคนทั้งที่ระบุตัวและไม่ได้ระบุตัว
2. ข้อความใช้ภาษาสื่อถึงการปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง แสดงการต่อต้านกลุ่มคนทั้งที่ระบุตัวและไม่ได้ระบุตัว รวมถึงการแสดงท่าทีปกป้องต่อกัน
3. ข้อความที่ใช้ภาษาในลักษณะดูถูกเหยียดหยามและประจานถึงตัวบุคคลหรือกลุ่มบุคคลให้อับอายในที่สาธารณะ สร้างความรำคาญใจ และใส่ความเป็นผู้ประพฤติผิด

⁶ แนวทางการวิเคราะห์เพื่อจำแนกประเภท (Membership Categorization Analysis) เป็นแนวการวิจัยเชิงคุณภาพกับการศึกษาทางสังคมระดับปฏิบัติการ มีต้นแบบจากงานวิจัยของ แซคส์ ฮาเวย์ (Sacks Harvey) เพื่อใช้พิจารณาตามคำอธิบายและกำหนดเป้าหมายโดยจำแนกตามประเด็นทางสังคมที่สัมพันธ์กับกิจกรรมทางสังคมในบริบทของวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรมให้เป็นรูปธรรม

4. ข้อความที่สื่อความเกลียดชังโดยพุ่งเป้าโจมตีไปยังคนเฉพาะกลุ่มด้วยการแสดงความไม่ไว้ใจและเรียกร้องให้ถอนตัวจากสิทธิบางอย่างหรือจำกัดสิทธิบางอย่าง ทำให้หมดความอดทน

5. ข้อความที่แสดงถึงความรังเกียจหรือใส่ร้ายอย่างรุนแรง เจาะจงโจมตีกลุ่มเป้าหมายทั้งในทางตรงและทางอ้อม ส่งผลให้มีคนบาดเจ็บล้มตาย อดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมถึงข้อความในลักษณะเป็นมุกตลกแบบร้ายๆ ที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่กระทบต่อจิตใจ เช่น การใส่ข้อความประกอบภาพการ์ตูนล้อเลียนเสียดสีศาสนา

ภาพประกอบ 4 ปกนิตยสาร Charlie Hebdo นิตยสารล้อเลียนสังคมในประเทศฝรั่งเศส

ที่มา: (WNYC, 2015, January 9)

ภาพประกอบ 4 เป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งที่แสดงการเสียดสีสังคมในประเด็นทางศาสนา เป็นภาพวาดเสียดสีที่ล้อเลียนถึง Michel Houellebecq นักเขียนนวนิยายแนวเสียดสีสังคมที่มีชื่อเสียงของฝรั่งเศส และประกอบเนื้อหาแสดงคำพูดของตัวละครว่า “En 2015 Je perds mes dents” แปลว่า “ปี 2015 ฉันถอนฟันออกหมดแล้ว” และ “En 2022 Je Fais Ramadan” แปลว่า “ปี 2022

ฉันต้องไปถือศีลอด” ซึ่งถือเป็นภาพหนึ่ง que แสดงการเสียดสีในประเด็นทางศาสนาอิสลามและประกอบเนื้อหาที่กระทบต่อบริบททางสังคมที่ละเอียดอ่อนของชาวมุสลิม ซึ่งเป็นการล้อเลียนถึงวิถีหรือธรรมเนียมปฏิบัติทางศาสนาอันศักดิ์สิทธิ์และแสดงออกถึงความศรัทธาต่อพระอัลเลาะห์องค์ศาสดาของศาสนาด้วยการถือศีลอดอาหาร⁷ แต่กลับถูกนำเสนอกับเนื้อหาเกี่ยวกับภาวะความบกพร่องทางร่างกายที่ไม่มีพันเคียวอาหารอันเป็นเหตุให้ต้องถือศีลอดอาหารด้วยความจำยอม

Chetty และ Alathur (2018) ศึกษาการใช้รูปภาพที่แสดงถึงความเกลียดชังในบริบทต่างๆ ที่ปรากฏบนสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ Miro-Llinares และ Rodriguez-Sala (2016) และ Almagor (2011) เพราะนอกจากศึกษาการใช้รูปภาพสร้างความเกลียดชังบนสื่อสังคมออนไลน์แล้ว ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการร่างระเบียบข้อบังคับต่อไป งานวิจัยของ Chetty และ Alathur (2018) เป็นการศึกษาภาพรวมของพฤติกรรมการใช้รูปภาพแสดงความเกลียดชังที่ถือว่าเป็นถ้อยคำใดก็ตามที่มีคุณสมบัติสามารถทำร้ายบุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้โดยเจตนาให้คนเหล่านั้นได้รับความเจ็บปวดทั้งทางร่างกายและจิตใจหรือเป็นการแบ่งแยกคนเหล่านั้นให้ออกไปจากสังคมด้วยเหตุผลทางอัตลักษณ์ ซึ่งคล้ายคลึงกับการก่อการร้ายในโลกไซเบอร์ที่มีการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการโจมตีบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการใช้ระบบคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ต และการสร้างโปรแกรม (สร้างไวรัส) เพื่อโจมตีกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้เกิดความเสียหาย Chetty และ Alathur (2018) วิเคราะห์กรอบแนวคิดทางกฎหมายที่ว่าด้วยเรื่องการใช้ถ้อยคำสร้างความเกลียดชังในระดับนานาชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหามาตรการในการควบคุมการใช้ถ้อยคำและแบ่งแยกให้ผู้ใช้กฎหมายเข้าใจถึงความแตกต่างการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี (free speech) กับการแสดงความคิดเห็นด้วยรูปภาพสร้างความเกลียดชัง (hate speech) นอกจากนี้ Chetty และ Alathur (2018) นิยามความหมาย “รูปภาพสร้างความเกลียดชัง” เป็นการสื่อสารด้วยถ้อยคำที่สื่อถึงเจตนาแสดงความเกลียดชังโดยใช้เหตุผลทางอัตลักษณ์ของบุคคลในการแบ่งแยกระหว่างความเป็นเขา-เรา เช่น ในเรื่องของเพศ ศาสนา เชื้อชาติ รวมถึงคำดูถูกเหยียดหยามต่างๆ ที่กล่าวหาว่าบุคคลคนนั้นเป็นผู้ไร้ความสามารถ ในบางกรณีไม่ได้มีการโจมตีถึงอัตลักษณ์เพียงด้านเดียว แต่มีการหลอมรวมพุ่งเป้าโจมตีกลุ่มบุคคลที่มีอัตลักษณ์มากกว่า 1 อัตลักษณ์ เช่น กลุ่มต่อต้านชาวฮินดู-มุสลิม

⁷ การถือศีลอด คือ การงด การกิน การดื่ม การมีเพศสัมพันธ์ และสิ่งอื่นที่ทำให้เสียศีลอด โดยเริ่มจากแสงอรุณขึ้น ไปจบลงที่ดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้า ด้วยการตั้งใจทำการเคารพภักดี เพื่อฝึกจิตใจให้มีความอดทน มีความเข้มแข็ง รู้จักระงับจิตใจ และมีความยำเกรงต่อพระอัลเลาะห์

Chetty และ Alathur (2018) จำแนกรูปภาษาสร้างความเกลียดชังออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1) รูปภาษาแสดงการเหยียดเพศ (gendered hate speech) เป็นข้อความที่มีเนื้อหาแสดงความเกลียดชังด้วยเหตุผลความแตกต่างทางเพศ เช่น การพุ่งเป้าโจมตีเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายมักเป็นเพศหญิงและเป็นเด็กผู้หญิง โดยเฉพาะเรื่องของการไม่ละอายในการโชว์เรือนร่าง โดยบางรายอาจถูกคุกคามจนเกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิต

2) รูปภาษาแสดงการเหยียดศาสนา (religious hate speech) เป็นข้อความที่มีเนื้อหาโจมตีผู้อื่นที่มีความแตกต่างกันทางศาสนา เช่น อิสลาม ฮินดู คริสเตียน เป็นต้น ซึ่งลักษณะการเหยียดโจมตีในประเด็นทางศาสนาไม่ได้พุ่งเป้าโจมตีเพียงบุคคลเพียงคนเดียว แต่เป็นการเหมารวมบุคคลร่วมอัตลักษณ์กัน

3) รูปภาษาแสดงการเหยียดเชื้อชาติ (racist hate speech) เป็นข้อความที่มีเนื้อหาพุ่งเป้าโจมตีบุคคลที่ต่างเชื้อชาติและมักปรากฏการใช้มากในประเทศที่มีการปกครองแบบหลากหลายเชื้อชาติ ซึ่งนอกจากเรื่องความแตกต่างทางลักษณะภายนอก ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย เสื้อผ้า สีผิวแล้ว ยังมีความแตกต่างในวิถีชีวิตตามวัฒนธรรมและศาสนาที่แตกต่างกัน จนเกิดเป็นอคติและเป็นประเด็นให้สังคมตำหนิต่อไป

4) รูปภาษาแสดงความเหยียดหยามในเรื่องของศักยภาพทางความสามารถ (hate speech on disability) เป็นข้อความที่มีเนื้อหาพุ่งเป้าโจมตีบุคคลอื่นที่มีความแตกต่างทางร่างกายและความคิดหรือจิตใจ ซึ่งไม่ต่างกับการเหยียดหยามของผู้ที่มีความแตกต่างด้านเชื้อชาติหรือศาสนา เพียงแต่ว่าเป็นถ้อยคำที่ใช้อัตลักษณ์ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจมาเป็นประเด็นในการแบ่งแยก ในบางกรณีมีการผูกอัตลักษณ์อื่นมาเกี่ยวข้องด้วย เช่น การกล่าวว่า "เป็นแค่ผู้หญิงคนหนึ่งจะทำอะไรได้" หรือ "เป็นผู้หญิงทำเรื่องแบบนี้ไม่ได้หรอก" ซึ่งเป็นการรวมกันระหว่างอัตลักษณ์เพศกับศักยภาพทางร่างกาย

5) รูปภาษาแสดงความเหยียดหยามบุคคลมากกว่า 1 อัตลักษณ์ (hybrid hate speech) เป็นข้อความลักษณะพุ่งเป้าโจมตีบุคคลด้วยการใช้อัตลักษณ์ในการเจาะจงบุคคลมากกว่า 1 อัตลักษณ์ เช่น การเหมารวมต่อต้านกลุ่มชาวฮินดูและมุสลิม ซึ่งทั้งสองกลุ่มนี้มีความแตกต่างกัน แต่ถูกเหมารวมเข้าด้วยกัน

Aslan (2017, p. 227) ศึกษาภาษาสร้างความเกลียดชังในโลกออนไลน์ในประเด็นการต่อต้านผู้ลี้ภัยชาวซีเรียจากการแสดงความคิดเห็นในสื่อยูทูป ซึ่งคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ Chetty และ Alathur (2018) Miro-Llinares และ Rodriguez-Sala (2016) และ Almagor (2011)

แต่เน้นศึกษาในพื้นที่สื่อ YouTube Aslan (2017) กล่าวว่า การสื่อสารด้วยรูปภาษาสร้างความเกลียดชัง เป็นปรากฏการณ์ที่มีมานานแล้ว จนกระทั่งเข้าสู่ยุคดิจิทัล การถ่ายทอดความเกลียดชังในรูปของ ภาษาปัจจุบันสามารถแพร่กระจายส่งต่อได้อย่างรวดเร็วกว่าเดิมมาก โดยเฉพาะในโลกที่มีการใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งภาษาที่มีการส่งต่อความเกลียดชัง มีการแทรกเนื้อหาที่มีความรุนแรง เช่น ประเด็น การเหยียดสีผิว เหยียดชนชาติ เชื้อชาติ เพศ ความศรัทธา ชนกลุ่มน้อย ศาสนา ชาวต่างชาติ ผู้อพยพ และผู้ลี้ภัย อีกข้อเท็จจริงหนึ่งที่ปรากฏให้เห็นเป็นข่าวระดับสากลในหลายประเทศทั่วโลก คือ ปัญหาของกลุ่มผู้ลี้ภัยไม่ว่าจะเป็นประเทศซาอุดีอาระเบีย อิรัก อิหร่าน และซีเรีย Aslan (2017) จึงมีวัตถุประสงค์ในงานวิจัยเพื่อวิเคราะห์การใช้อุปมาอุปไมยในการโจมตีผู้อพยพชาวซีเรียในสื่อช่องทาง YouTube ด้วยวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวคิดของ Van Dijk (1987) โดยพบว่ากลวิธีที่ใช้ความเกลียดชังที่มีต่อกลุ่มผู้อพยพชาวซีเรียมีการหมิ่นเย้ยและผลิตซ้ำ Aslan (2017) ตั้งข้อสังเกตว่าชาวซีเรียถูกกล่าวขานถึงในทางที่เสียหายด้วยรูปภาษาต่างๆ ที่สื่อความหมายเชิงลบ เช่น อ้างว่าเป็นผู้ทรยศชาติ เป็นภัยคุกคาม เป็นผู้รุกรานเขตแดน และเป็นสาเหตุของปัญหาทางการเงินในระดับประเทศ ดังตัวอย่างจากคลิปวิดีโอสัมภาษณ์ชาวตุรกี ชื่อ "What do Turks think about Syrian Immigrants?" เพื่อสอบถามความคิดเห็นของชาวตุรกีเกี่ยวกับผู้อพยพชาวซีเรียดังตัวอย่าง (16) พร้อมคำตอบ

(16) "What do you think about the immigrants? Do Syrians disturb the public's peace?"

แปลว่า "คุณคิดอย่างไรกับชาวซีเรีย ชาวซีเรียมารบกวนความสงบหรือไม่"

ตอบ 1 "...Dues to my age, my view and my experience I can say that these people are going cause trouble for our people, the Turkish people in the future."

แปลว่า "ด้วยอายุ มุมมอง และประสบการณ์ของผม พูดได้เลยว่าคนพวกนี้จะมาสร้างปัญหาให้กับพวกเราชาวตุรกีในอนาคตอย่างแน่นอน"

Aslan (2017, p. 253)

ตอบ 2 "after they Syrians came they disturbed the peace. Because we had peace and brotherhood in our country in the old times. Now Syrians are here. There is injustice now. well these people we don't know anything about are working at this workplace.... Well too many illegal worker have jobs. I mean all of this reflect on us as

negatively both morally and materially. It causes damage. So I think what is necessary should be done.”

แปลว่า “หลังจากที่พวกซีเรียเข้ามา พวกเขามารบกวนความสงบ เพราะที่ผ่านมา เราเคยมีแต่ความสงบ รักกันฉันพี่น้อง เมื่อมีพวกซีเรียที่นี่ ความไม่ยุติธรรมก็เกิดขึ้น พวกเขาไม่รู้เรื่องการทำงานเลย แต่มีแรงงานผิดกฎหมายเป็นจำนวนมาก ซึ่งกระทบกับเรา เป็นสิ่งที่ไม่ดีทั้งในทางใจและกาย พวกเขามาส่งความเสียหาย ดังนั้น ผมคิดว่า เราจำเป็นต้องจัดการเรื่องนี้”

Aslan (2017, p. 253)

ส่วนงานวิจัยของ Assimakopoulos และคณะ (2017) รวบรวมข้อมูลจากการวิจัยมากมาย รวมถึงการอภิปรายผลจากการศึกษาการใช้รูปภาษาสร้างความเกลียดชังจากการแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางออนไลน์หลายช่องทางที่วิพากษ์วิจารณ์ชาวเหตุการณ์ผู้ลี้ภัยเป็นจำนวนมากในสหภาพยุโรป (European Union: EU) จนกลายเป็นประเด็นที่ถูกตั้งคำถามถึงข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเขตแดนระหว่างประเทศกับความสัมพันธ์ทางสังคม ข้อคิดเห็นต่างๆ สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดและมุมมองทางชนชาติที่ถูกถ่ายทอดส่งต่อมาจากคู่กับเรื่องของอัตลักษณ์ ทำให้เหตุการณ์การอพยพกลายเป็นประเด็นที่มีพลังโน้มนำให้เกิดเป็นวาทกรรมทางการเมืองและถ่ายโยงไปถึงประเด็นทางอัตลักษณ์ของคนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้นำไปสู่การโต้แย้งข้อกำหนดนิยามของ “Hate speech” แบบเดิมจากการอ้างอิงตามหน่วยงานที่ดูแลกรอบการยกร่างกฎหมาย (Council Framework Decision) ที่มีอยู่เดิมอันเป็นแนวทางในการพิสูจน์และคัดกรองรูปภาษาที่ใช้แสดงความคิดเห็นที่นำมาตัดสินว่ามีการแฝงความเกลียดชังโดยมีข้อกำหนดดังต่อไปนี้

- 1) รูปภาษามีลักษณะที่เอื้อต่อการสร้างอคติทางชนชาติ ศาสนา และชาติพันธุ์
- 2) รูปภาษามีเนื้อหาที่สื่อความหมายถึงความรุนแรง
- 3) รูปภาษาที่มีลักษณะยั่วยุ ปลุกปั่น

Assimakopoulos และคณะ (2017) สรุปว่าในทางกฎหมาย แนวทางในการตัดสินถึงรูปภาษาที่ใช้ในการแสดงความคิดเห็นถ้ามีลักษณะเข้าข่ายตาม 3 ข้อนี้ ถือว่าผู้แสดงความคิดเห็นมีความผิดตามกฎหมาย และสามารถดำเนินการเอาผิดและฟ้องร้องได้ อย่างไรก็ตาม มีอีกหลายกรณีที่มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการยั่วยุปลุกปั่นก่อให้เกิดความเกลียดชัง รวมไปถึงการแฝงอคติและไม่ยอมรับต่อความแตกต่างในสังคม กลับไม่เข้าข่ายตามข้อกำหนดลักษณะ 3 ข้อดังที่กล่าวมา แม้แต่กรณีที่มีการแสดงความคิดเห็นไม่เห็นด้วย การกล่าวร้าย การดูถูกดูหมิ่น ทำให้เสียชื่อเสียง และสร้างความไม่น่าเชื่อถือ กลับไม่ถูกพิจารณาให้เป็นการใช้รูปภาษาสร้างความเกลียดชัง แม้ว่าการ

แสดงความคิดเห็นในลักษณะเช่นนี้ส่งผลกระทบต่อผู้รับสารในฐานะที่เป็นเหยื่อของข้อมูลซึ่งถูกโจมตีด้วยรูปภาพในลักษณะข่มขู่ทำร้ายทำให้กระทบต่อความรู้สึก และอาจนำไปสู่การทำร้ายตัวเองด้วยการฆ่าตัวตายได้เช่นกัน

ดังกรณีตัวอย่าง (17) ที่เกิดขึ้นในบ้านพักคนชราแห่งหนึ่งในประเทศเดนมาร์กที่มีการขับไล่คนผิวสีด้วยการใช้คำพูดว่า

(17) “Coloured people like you are not allowed in my parents’ apartment”

แปลว่า “พวกผิวสีอย่างพวกคุณไม่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในอพาร์ทเมนต์ของพ่อแม่ฉัน”

(Assimakopoulos และคณะ, 2017, p. 8)

เป็นคำพูดที่ถูกศาลพิจารณาแล้วว่าไม่มีความผิด เพราะบ้านพักคนชราแห่งนั้นไม่ได้เป็นที่สาธารณะ กฎหมายในประเทศเดนมาร์กระบุว่าการใช้รูปภาพสร้างความเกลียดชัง เช่น การข่มขู่ การคุกคาม การสร้างความเสียหายแก่บุคคลอื่นจะได้รับการลงโทษเมื่อกล่าวในที่สาธารณะเท่านั้น และในกรณีตัวอย่าง (18) ที่เกิดขึ้นในประเทศกรีซที่มีการใช้ถ้อยคำถึงผู้อพยพในที่สาธารณะว่า

(18) “we are ready to open the kilns. To make soaps. Not for the people, since... we may fall sick ...”

แปลว่า “เราพร้อมเปิดเตาผลิตสบู่ ไม่ใช่เพื่อคนพวกนั้น แต่เราอาจป่วยตายได้”

(Assimakopoulos และคณะ, 2017, p. 8)

โดยศาลตัดสินว่าถ้อยคำในลักษณะนี้ว่ามีความผิด เป็นการกล่าวเกินจริง เป็นการแสดงออกถึงเจตนาสร้างการข่มขู่ ปลูกปั่น เพื่อให้เกิดการทำร้ายผู้อพยพ หรืออาจโน้มน้าวให้คนในชาติเกลียดชังผู้อพยพไปอาศัยอยู่ที่อื่น

Assimakopoulos และคณะ (2017) จึงขยายข้อกำหนดทางความหมายของรูปภาพสร้างความเกลียดชังตามที่กำหนดไว้แบบเดิม โดยทำการแยกประเภทของรูปภาพสร้างความเกลียดชังออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) รูปภาพสร้างความเกลียดชังที่มีเนื้อหาแสดงความรุนแรงที่กระทบต่อกลุ่มเป้าหมาย (hard hate speech) เป็นรูปภาพที่มีลักษณะตามบัญญัติความหมายและความรุนแรงในตัวบทกฎหมายที่สามารถนำไปดำเนินการแจ้งความและฟ้องร้องได้ เช่น การเหยียดหยามกลุ่มบุคคลว่า พวกมุสลิมชั้นต่ำ พวกเชื้อชาติเผ่าพันธุ์อาชญากรรม ซึ่งเป็นการเอาอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มบุคคลมารวมกับความหมายเชิงลบ

2) รูปภาษาสร้าง ความเกลียดชังที่มีเนื้อหาที่รุนแรงเฉพาะบุคคล (soft hate speech) เป็นรูปภาษาที่มีเนื้อหาในระดับการเหยียด แบ่งแยก เลือกรปฏิบัติ และการไม่ยอมรับกับความแตกต่าง แต่ยังไม่เข้าข้อกำหนดด้านความรุนแรงตามกฎหมาย เช่น บุคคลอันตราย บุคคลสังคมรังเกียจ

ในการใช้รูปภาษาสร้าง ความเกลียดชังทั้งการศึกษาตามมุมมองทางภาษาและมุมมองทางสังคม ผู้วิจัยสรุปว่าในแต่ละนิยามที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องในเรื่องรูปภาษาสร้าง ความเกลียดชัง แต่ถูกอธิบายในหลากหลายประเด็น ดังนี้

1. การใช้ทฤษฎีทางวัฒนธรรมวิเคราะห์ทั้งจากถ้อยคำแสดงการกระทำและถ้อยคำแสดงสภาพที่ต้องพิจารณารูปภาษาทั้งจากความหมาย บริบท สถานการณ์ และเจตนา ในรูปภาษาที่ใช้โจมตีผู้อื่นให้เป็น

วัฒนธรรมแสดงเจตนาเกลียดชัง (hate-speech-acts) (Gelber, 2002) หรือการใช้ภาษาที่สื่อถึงความเกลียดชังจากผู้ใช้ภาษาและมุ่งร้ายให้กลุ่มเป้าหมายได้รับผลกระทบทั้งทางร่างกายและจิตใจ

2. การใช้กรอบทางศีลธรรม ความรับผิดชอบ และสิทธิมนุษยชน ในการวิเคราะห์รูปภาษาสร้าง ความเกลียดชัง เพื่อเป็นแนวทางในการบัญญัติร่างกฎหมาย (Sedler (1991); Almagor (2011))

3. การวิเคราะห์รูปภาษาสร้าง ความเกลียดชังในสื่อสังคมออนไลน์กับความรุนแรงและความคุ้มครองทางกฎหมาย (Miro-Llinares และ Rodriguez-Sala (2016); Assimakopoulos และคณะ (2017); Aslan (2017); Chetty และ Alathur (2018))

ดังนั้น จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นที่ปรากฏรูปภาษาสร้าง ความเกลียดชัง จึงสามารถสรุปลักษณะการใช้ภาษาสร้าง ความเกลียดชังตามนิยามความหมายของ Sedler (1991) (Gelber, 2002) Almagor (2011) Miro-Llinares และ Rodriguez-Sala (2016) Assimakopoulos และคณะ (2017) และ Chetty และ Alathur (2018) ดังนี้

รายละเอียดที่ระบุ ในนิยามของรูป ภาษาสร้าง ความ เกลียดชัง	Sedler (1991)	Gelber (2002)	Almagor (2011)	Miro- Llinares และ Rodriguez- Sala (2016)	Assimako poulos และคณะ (2017)	Chetty และ Alathur (2018)
1. การเหยียดหรือ ความมีอคติต่ออัต	✓		✓	✓	✓	✓

รายละเอียดที่ระบุ ในนิยามของรูป ภาษาสร้าง ความ เกลียดชัง	Sedler (1991)	Gelber (2002)	Almagor (2011)	Miro- Llinares และ Rodriguez- Sala (2016)	Assimako poulos และคณะ (2017)	Chetty และ Alathur (2018)
ลักษณะบุคคลหรือ กลุ่มบุคคล เช่น เชื้อ ชาติ ศาสนา เพศ รูปร่าง รสนิยม ศักยภาพ ความสามารถ ฯลฯ						
2. การบ่งบอกถึง ความไม่เข้าใจพวก เดียวกัน ความเป็น ศัตรู	✓		✓		✓	✓
3. การลดทอน ศักดิ์ศรีและคุณค่า ความเป็นมนุษย์ ประณาม สบ ประมาท				✓	✓	✓
4. การข่มขู่ คุกคาม มุ่งร้าย		✓	✓			
5. การข่มขู่ ปลูกปั่น โจมตี สร้างความ รุนแรง				✓	✓	✓

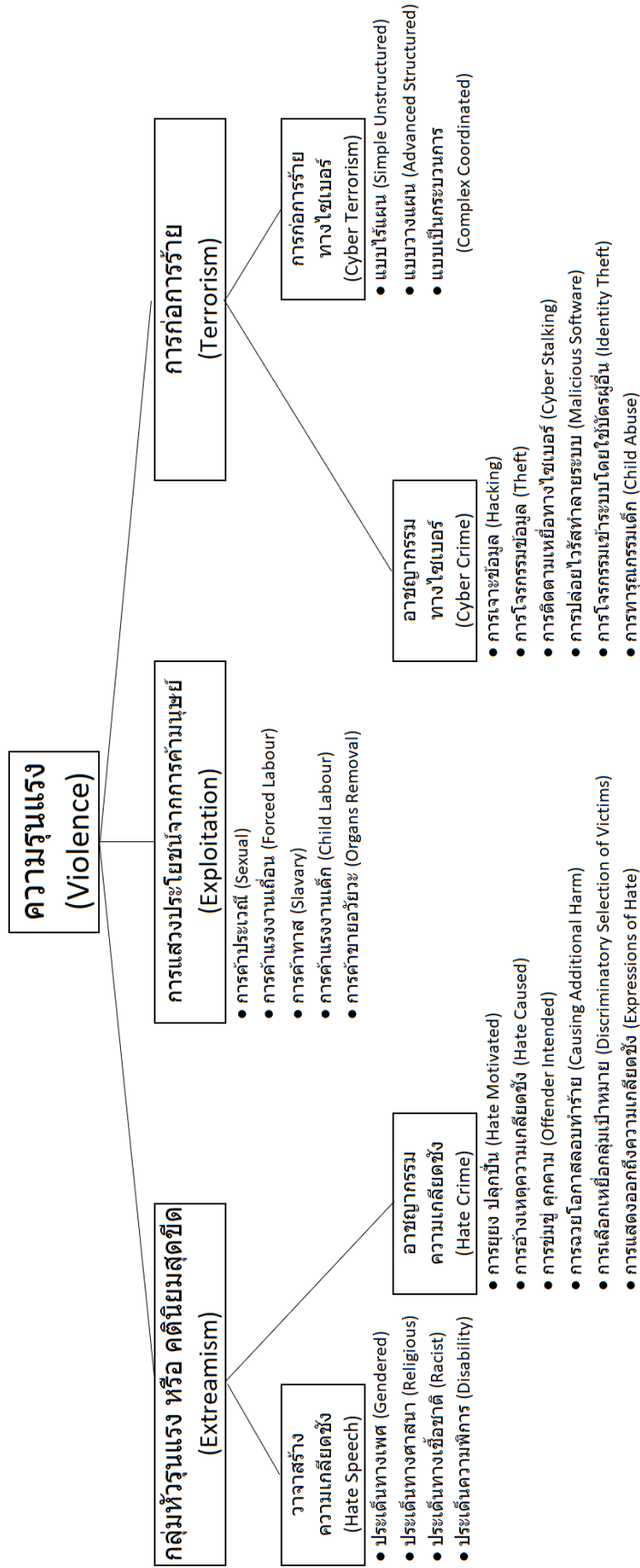
จากตารางการใช้ภาษาสร้าง
ความเกลียดชัง นอกจากมีเนื้อหา
ดังรายละเอียดในตารางแล้ว
ยังมีการแฝงนัยยะที่สื่อความ
รุนแรงมากน้อยแตกต่างกัน
ตั้งแต่การใช้ภาษาที่สื่อการเหยียด
รังเกียจ สะท้อนความเป็นศัตรู
ตำหนิ ประณาม ข่มขู่ คุกคาม
จนถึงการปลูกปั่น และข่มขู่สร้าง
ความรุนแรงได้ตามลำดับ

2. ความรุนแรงกับการใช้รูปภาษาสร้างความเกลียดชัง

ความรุนแรง (violence) มีความหมายเป็นภาษาอังกฤษว่า "intend to hurt or kill somebody" และ "physical or emotional force and energy" (Cambridge Dictionary, 2023b) ซึ่งแปลว่า การมีเจตนาให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ ทรมาน ทำลาย หรือเสียหาย ซึ่งหมายรวมถึงทั้งในทางร่างกายและจิตใจ และคำนี้ถูกนิยามให้มีความหมายที่แคบลงมาโดยองค์การอนามัยโลก (Krug และคณะ, 2002) ว่า "the intentional use of physical force or power, threatened or actual, against oneself, another person, or against a group or community, that either results in or has a high likelihood of resulting in injury, death, psychological harm, maldevelopment or deprivation." หมายถึง "การใช้แรงกำลังหรืออำนาจโดยเจตนา เพื่อการข่มขู่ คุกคาม ทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น กลุ่มคน หรือชุมชน มีแนวโน้มเพื่อให้เกิดการบาดเจ็บ การเสียชีวิต ความอันตราย ความสูญเสีย ความผิดปกติทั้งทางร่างกายและจิตใจ" ดังนั้น หากพิจารณาถึงการใช้อุปมาสร้างความเกลียดชังก็เป็นอีกพฤติกรรมที่สร้างผลกระทบทางความรู้สึกที่อาจนำไปสู่การข่มขู่และกลายเป็นสาเหตุในการกระตุ้นความรุนแรงที่กระทบต่อสวัสดิภาพทางร่างกายและจิตใจของกลุ่มเป้าหมายตามนิยามนี้ได้เช่นเดียวกัน การสื่อสารด้วยรูปภาษาสร้างความเกลียดชังย่อมมีการแฝงซ่อนอารมณ์ถึงความไม่พอใจต่อบางสิ่งบางอย่าง มีความเห็นต่าง และแสดงการต่อต้าน ผู้ใช้รูปภาษาในลักษณะนี้นอกจากใช้เพื่อสื่อสารถึงอารมณ์แล้ว ยังต้องการให้ความหมายในถ้อยคำเหล่านั้นกระทบต่ออารมณ์และความรู้สึกของอีกฝ่าย เกิดเป็นการแบ่งขั้วทางความคิด มีการแบ่งฝ่ายระหว่างความเป็นเขาและความเป็นเราจนนำไปสู่กระบวนการที่มีการตอบโต้กันอาจนำไปสู่ความรุนแรงที่ทวีขึ้นตามมาได้

จากการทบทวนรูปภาษาสร้างความเกลียดชังกับความรุนแรงพบว่ามีการศึกษาทั้งในตัวรูปภาษาสร้างความเกลียดชัง เช่น งานวิจัย ของ Hodsdon (2000) และการศึกษาพฤติกรรมการสร้างความรุนแรง ซึ่งนำเสนอเป็นระยะหรือขั้นตอนความรุนแรง โดยไม่เน้นการอธิบายรูปภาษา เช่น ในงานวิจัยของ Ataman (2012); Chetty และ Alathur (2018) โดยมีรายละเอียดดังนี้

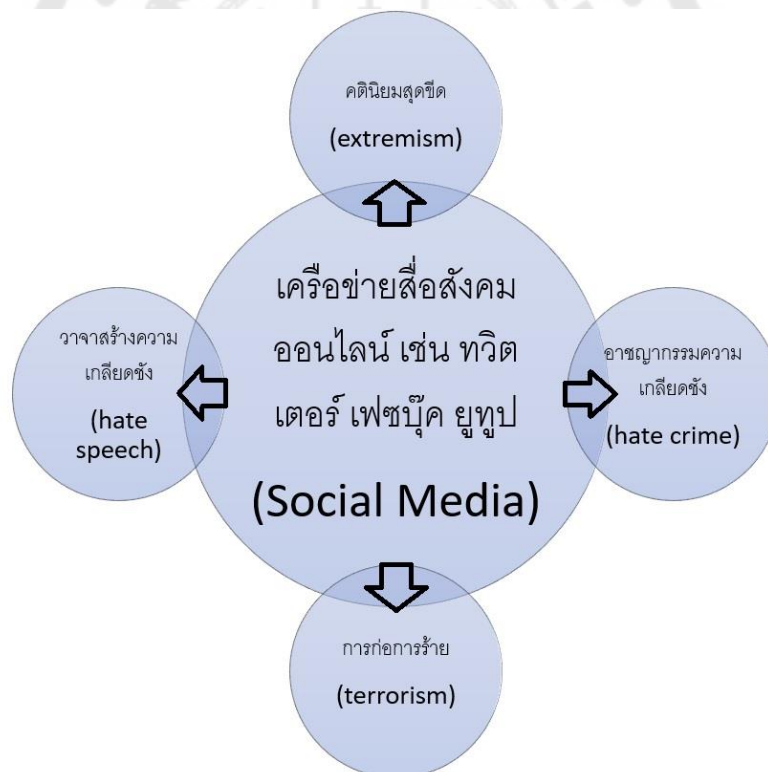
ในงานวิจัยของ Chetty และ Alathur (2018, pp. 108 - 118) ที่ศึกษาพฤติกรรมการใช้รูปภาษาสร้างความเกลียดชังในบริบทต่างๆ ที่ปรากฏบนสื่อสังคมออนไลน์ได้นำเสนอผังภาพแสดงภาพรวมความรุนแรงทั้งหมดโดยมีการจัดประเภทความรุนแรงออกเป็นส่วนๆ เพื่อแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการใช้รูปภาษาแสดงความรุนแรงเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความรุนแรง ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 ประเภทความรุนแรง

ตีแปลจาก: Chetty และ Alathur (2018) Hate speech review in the context of online social networks. Aggression and violent behavior, 40, p.110.

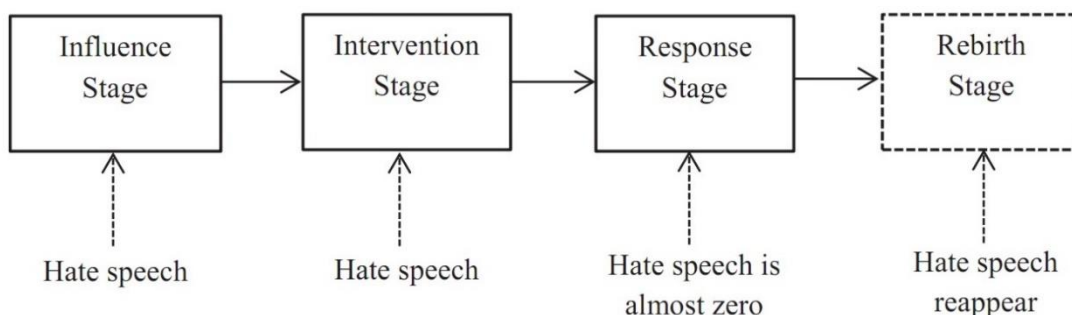
ภาพประกอบ 5 นำเสนอเพื่อให้เห็นภาพรวมของความรุนแรง โดยแบ่งความรุนแรงออกเป็น 3 ส่วน คือ กลุ่มหัวรุนแรงหรือคตินิยมสุดขีด (Extremism) กลุ่มแสวงประโยชน์จากการค้ามนุษย์ (Exploitation) และกลุ่มก่อการร้าย (Terrorism) โดยกลุ่มหัวรุนแรงหรือคตินิยมสุดขีด แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การใช้รูปภาพสร้างความเกลียดชัง (Hate Speech) กับอาชญากรรมความเกลียดชัง (Hate Crime) ในขณะที่เรื่องกลุ่มก่อการร้ายถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ อาชญากรรมทางไซเบอร์ (Cyber Crime) กับการก่อการร้ายทางไซเบอร์ (Cyber Terrorism) ในงานวิจัยของ Chetty และ Alathur (2018, p. 109) เน้นศึกษาและอธิบายกลุ่มหัวรุนแรงของคตินิยมสุดขีด ความรุนแรงที่ปรากฏในเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยนำเสนอภาพรวมลักษณะความรุนแรงแต่ละประเภทที่ปรากฏในเว็บไซต์ต่างๆ ที่มีอิทธิพลอย่างมากในการแพร่กระจายข่าว ไม่ว่าจะเป็น ทวิตเตอร์ (Twitter) เฟซบุ๊ก (Facebook) ยูทูบ (Youtube) โดยสื่อเหล่านี้ปรากฏความรุนแรงในลักษณะต่างๆ เช่น รูปภาพสร้างความเกลียดชัง อาชญากรรมความเกลียดชัง คตินิยมสุดขีด และการก่อการร้าย ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 บทบาทของเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่แฝงมากับความอันตรายในรูปแบบต่างๆ

ดัดแปลงจาก Chetty และ Alathur (2018) Hate speech review in the context of online social networks. *Aggression and violent behavior*, 40, pp.108-118.

นอกจากนี้ Chetty และ Alathur (2018, p. 109) นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสภาวะการเผยแพร่ข่าวสารกับการใช้รูปภาษาสร้าง ความเกลียดชังที่ปรากฏกับความคงอยู่ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ในระยะที่ 1 เป็นขั้นจุดกำเนิดประเด็นสร้าง ความเกลียดชัง (influence stage) ระยะที่ 2 เป็นขั้นการถูกแทรกแซง (intervention stage) ระยะที่ 3 คือ ขั้นการตอบสนอง (response stage) และระยะท้ายสุด คือ ขั้นการกลับมาปรากฏใหม่ (rebirth stage) ดังภาพประกอบ 7 อย่างไรก็ตาม Chetty and Alathur (2018) ไม่ได้นำเสนอตัวอย่างข่าวในแต่ละระยะให้เห็นอย่างชัดเจน

ภาพประกอบ 7 ระยะความคงอยู่ของข่าวสารในกระแสสังคมกับการใช้รูปภาษาสร้าง ความเกลียดชัง

ดัดแปลงจาก: Chetty และ Alathur (2018) Hate speech review in the context of online social networks. *Aggression and violent behavior*, 40, pp. 108-118.

ระยะแรก ขั้นจุดกำเนิดหรือได้รับอิทธิพลต่อข่าว (influence stage) เป็นช่วงที่เกิดข่าวในกระแสสังคมทันที เป็นช่วงที่สถานการณ์ยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับคนในสังคม มีคนให้ความสนใจมากโดยดูจากจำนวนคนที่เข้ามาชมคลิป แสดงความคิดเห็นเป็นจำนวนมาก และมีคนมาแสดงความความคิดเห็นมากถือเป็นจุดเริ่มต้น และเป็นระยะที่มีการใช้รูปภาษาสร้าง ความเกลียดชังมากขึ้นอย่างชัดเจน

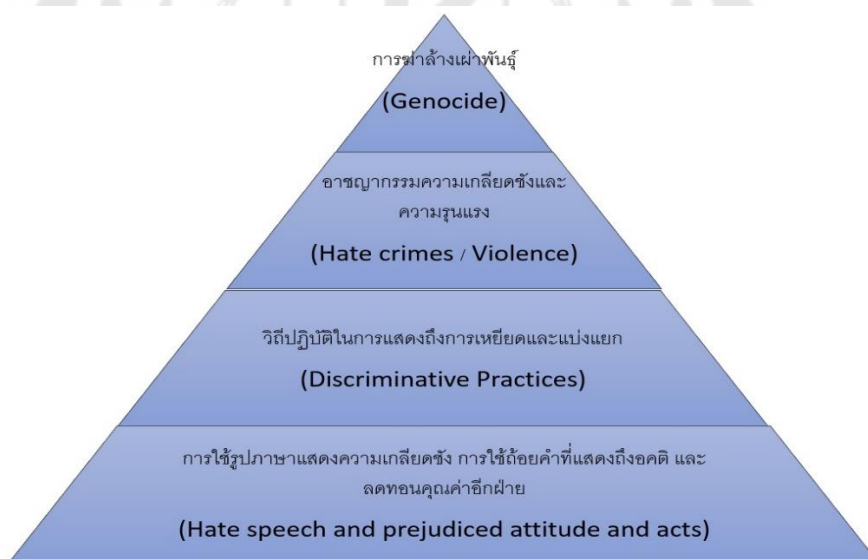
ระยะที่ 2 ขั้นการถูกแทรกแซง (intervention stage) เป็นช่วงกระแสการให้ความสนใจน้อยลงเพราะมีการปรากฏกระแสข่าวอื่นๆ ที่น่าสนใจกว่า กระแสความสนใจถูกแทรกแซงด้วยข่าว

อื่น ทำให้การเข้ามาแสดงความคิดเห็นมีจำนวนลดน้อยลงกลายเป็นประเด็นเก่า และทำให้รูปภาพสร้างความคิดซึ่งน้อยลงตามไปด้วย

ระยะที่ 3 ขั้นการตอบสนอง (response stage) เป็นระยะที่ข่าวปรากฏมาแล้วหลายวัน ทำให้คนไม่ค่อยสนใจ และรูปภาพสร้างความคิดซึ่งลดลงจนเกือบถึงระดับศูนย์ได้ เนื่องจากมีการปรากฏของข่าวน้อยลง

ระยะที่ 4 คือ ขั้นการกลับมาปรากฏใหม่ (rebirth stage) เป็นระยะที่ข่าวประเด็นเก่าอาจเกิดขึ้นหรือไม่เกิด/กลับมาปรากฏบนสื่ออีกเลยก็ได้ หากมีการปรากฏข่าวที่มีประเด็นที่คล้ายคลึงกัน รูปภาพสร้างความคิดซึ่งจะถูกกลับมาใช้อีกครั้ง

ในขณะที่ Ataman (2012, p. 62) อ้างอิงใน Aslan (2017, p. 229) นำเสนอภาพรวมความคิดซึ่งในรูปของพีรามิดที่มีชื่อว่า “พีรามิดโครงสร้างความคิดซึ่ง” (Hate Pyramid) ซึ่งมีการใช้รูปภาพสร้างความคิดซึ่งที่มีบทบาทอยู่ในระดับฐานรากของโครงสร้างพีรามิด ดังภาพประกอบ 8

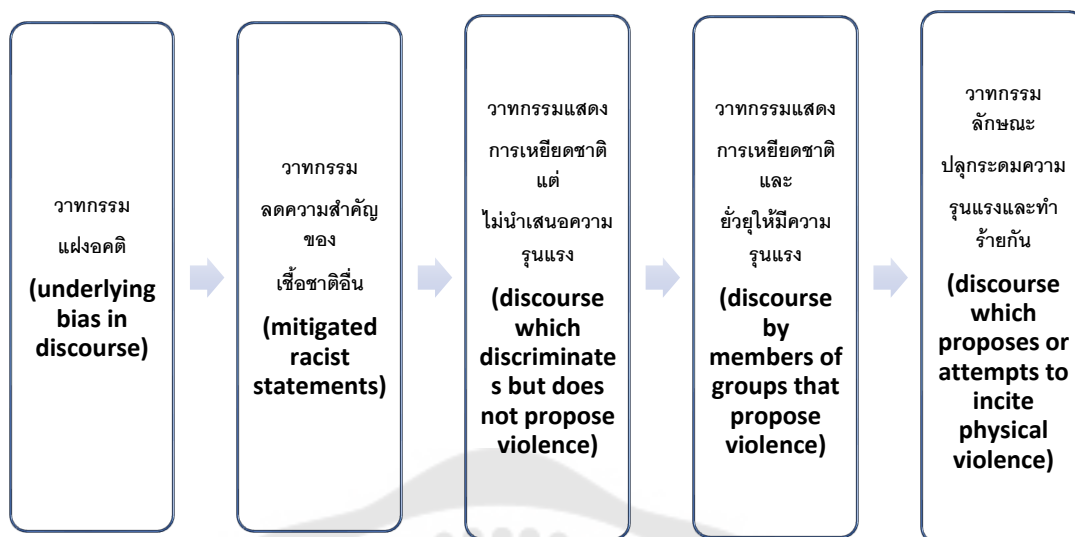

ภาพประกอบ 8 พีรามิดแสดงโครงสร้างความคิดซึ่งและความรุนแรง

ดัดแปลงจาก Aslan (2017) ONLINE HATE DISCOURSE: A STUDY ON HATRED SPEECH DIRECTED AGAINST SYRIAN REFUGEES ON YOUTUBE. Journal of Media Critiques [JMC], 3(12).

ภาพประกอบ 8 รูปภาษาสร้างเกลียดชังซึ่งเป็นรากฐานของพหุวัฒนธรรมที่มีคุณสมบัติที่แฝงความมีอคติ (Hate speech and prejudiced attitude and acts) เช่น เหตุการณ์การก่อการร้ายและสร้างความไม่สงบโดยผู้ก่อเหตุเป็นชาวต่างชาติกลายเป็นชาวดังและได้รับความสนใจในสังคมมาก จนเกิดการแสดงความคิดเห็นและมีการวิพากษ์วิจารณ์มากมาย คำวิจารณ์มักปรากฏการใช้รูปภาษาสร้างเกลียดชังอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การใช้รูปภาษาเช่นนี้สามารถขยายความรุนแรงไปสู่การสร้างวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมการเหยียด (Discriminative Practices) เช่น เมื่อมีการวิพากษ์วิจารณ์ตอบโต้ไปมาก่อให้เกิดการตอกย้ำความแตกต่าง ความไม่เป็นที่ต้องการ ความรังเกียจ จนนำไปสู่ความแบ่งแยกและการเหยียดหยาม และพัฒนาเป็นความรุนแรงในระดับอาชญากรรมความเกลียดชัง (Hate Crimes) เช่น เหตุการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในประเทศรวันดา เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปี 1994 มีกลุ่มหัวรุนแรงเชื้อสายฮูตูมุ่งเป้าโจมตีชาวทุตซี ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศรวันดา โดยเริ่มจากการสร้างความแบ่งแยกทางสังคม สร้างความเกลียดชังที่อ้างเหตุผลทางอัตลักษณ์ ความเป็นชนกลุ่มน้อยของชาวทุตซีร่วมกัน นำไปสู่การต่อสู้ การสร้างความรุนแรง และอ้างความแตกต่างทางแนวคิดทางการเมือง โดยตัดสินใจเป็นศัตรู จนท้ายสุดนำไปสู่การสังหารหมู่ชาวทุตซีไปราว 8 แสนคน รวมถึงศัตรูทางการเมืองคนอื่นๆ โดยไม่สนใจชาติพันธุ์ภายในช่วงเวลา 100 วัน กลายเป็นการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Genocide) อันเป็นการสร้างความรุนแรงขั้นสูงสุดคือ การกำจัดเหยื่อกลุ่มคนทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง แต่มีอัตลักษณ์ร่วมหรือคล้ายคลึงกับเหยื่อโดยถูกเหมารวมให้เป็นที่รังเกียจและถูกกำจัดไปด้วยกัน

การวิเคราะห์ของ Ataman (2012) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hodsdon (2000) ซึ่งวิเคราะห์รูปภาษาสร้างเกลียดชังในประเด็นทางเชื้อชาติ ซึ่งนำเสนอการใช้รูปภาษาแสดงความขัดแย้งและแฝงอคติทางเชื้อชาติในระดับต่างๆ เพื่อนำมาจัดระดับความรุนแรงจากน้อยไปหามาก ดังภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 ระดับความรุนแรงของวาทกรรมที่แฝงอคติและความรุนแรง

ดัดแปลงจาก: Hodsdon (1999) A lexico-semantic feature analysis of racist hate discourse.

เริ่มจากการใช้ถ้อยคำที่มีลักษณะแฝงอคติ (underlying bias in discourse) อาจมีการปรากฏจุดยืนทางความคิดที่ไม่ชัดเจนมากนักและเป็นการใช้ถ้อยคำที่แสดงถึงความรุนแรงระดับที่น้อยที่สุด ซึ่งมักพบบ่อยตามข้อมูลภาษาที่ปรากฏจากการรายงานข่าวโดยเฉพาะจากสื่อและรัฐบาล ส่วนขั้นที่มีการใช้ถ้อยคำในลักษณะลดความสำคัญของเชื้อชาติอื่น (mitigated racist statement) เป็นขั้นที่ผู้ผลิตสร้างวาทกรรมยืนยันการยังไม่แสดงจุดยืนทางความคิดอย่างชัดเจน แต่ปรากฏถ้อยคำการวิพากษ์วิจารณ์อีกฝ่าย ดังตัวอย่าง (19) หรือในประเด็นเกี่ยวกับการเหยียดเพศ ดังตัวอย่าง (20)

(19) "I'm not racist but blacks just don't take care of their homes and it brings down property values."

แปลว่า "ฉันไม่ใช่พวกเหยียดชาติ แต่พวกผิวสีมีนิสัยไม่ค่อยดูแลบ้าน ปลอ่ยให้บ้านเสื่อมโทรมดูไร้ค่า"

(20) "I think women and men should be equal but..."

แปลว่า "ฉันคิดว่าระหว่างผู้หญิงและผู้ชายควรมีความเท่าเทียมกัน แต่..."

(Hodsdon, 2000, p. 64)

จนมาถึงขั้นที่ใช้ถ้อยคำแสดงการเหยียดและปรากฏจุดยืนที่ชัดเจนขึ้น แต่ยังไม่นำไปสู่ ความรุนแรง (discourse which discriminates but does not propose violence) ยกตัวอย่าง วาทกรรมต่างๆ ที่มีเนื้อหาในลักษณะการกีดกันและจำกัดการเข้าถึงของคนบางกลุ่ม เช่น การเข้า รับทำงาน ที่พักอาศัย การศึกษา ด้วยเหตุผลความแตกต่างทางเชื้อชาติ เพศ ความสมบูรณ์ทาง ร่างกาย เป็นต้น และสามารถพัฒนาสู่ขั้นที่ใช้ถ้อยคำแสดงจุดยืนในฝ่ายที่ชัดเจนขึ้นและมีเนื้อหา ลักษณะยั่วยุให้เกิดความรุนแรงตามมา (discourse by members of groups that propose violence) อันเป็นวาทกรรมในลักษณะข่มขู่ที่มุ่งหมายให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความหวาดกลัว จนถึง ขั้นที่มีความรุนแรงสูงสุด คือ การใช้ถ้อยคำในลักษณะการปลุกกระดมแต่ละฝ่ายให้เกิดการปะทะ กันจริง (discourse which proposes or attempts to incite physical violence) เป็นวาทกรรมที่ แสดงเนื้อหาที่สื่อความรุนแรงที่เปรียบเทียบถึงภาพการต่อสู้กันอย่างชัดเจน เช่น “beat” “stab” “kick” ที่สื่อถึงการปะทะกันทางร่างกาย หรือ “kill” “murder” ที่สื่อถึงการหมายเอาชีวิต รวมถึงที่ สื่อถึงภาพสงครามและการปะทะกันบนสนามรบ (warfare) เช่น ปรากฏคำว่า “gun” “fire” “shoot” “bomb” เป็นต้น

เป็นที่ยอมรับว่าในปัจจุบัน สังคมให้ความสำคัญกับการใช้รูปภาษาสร้างความเกลียดชัง ค่อนข้างมากสืบเนื่องจากการพัฒนานวัตกรรมการสื่อสารที่มีความรวดเร็ว ข่าวสารต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นข่าวจริงหรือข่าวเท็จสามารถถูกแพร่กระจายส่งต่ออย่างรวดเร็วและยากต่อการควบคุม พฤติกรรมการใช้รูปภาษาลักษณะนี้ กลายเป็นปรากฏการณ์ที่สำคัญที่ทำให้งานวิจัยหลายชิ้นหัน มาศึกษาสิ่งที่เกิดขึ้นในสื่อสังคมออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นทวิตเตอร์ เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม หรือยูทูป ประกอบกับการศึกษาพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตที่มีต่อเหตุการณ์ สำคัญต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาการใช้ภาษาที่มีการแฝง อารมณ์ ทัศนคติ อคติ อุดมการณ์ ที่มีการตอบโต้กัน ไม่ได้จากเพียงระหว่างคน 2 คน แต่เป็นมวล มหาชนที่มีการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายกันตามแนวความเชื่อหรืออุดมการณ์ที่มีความแตกต่างกันมากกว่า 2 เสียง(ฝ่าย) ซึ่งเกิดขึ้นได้ในหลายแวดวง ไม่ว่าจะเป็นสังคม การเมือง เศรษฐกิจ ความเชื่อทาง ศาสนา ไปจนถึงข่าวกีฬา ข่าวกันเทิง เป็นต้น

3. ผู้ลี้ภัย

สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (The United Nations High Commissioner for Refugees: UNHCR) อธิบายว่า ผู้ลี้ภัย (Refugees) คือ กลุ่มคนที่เดินทาง ออกจากประเทศของตนเนื่องจากสงคราม ความรุนแรง การประหัตประหารหรือการละเมิดสิทธิ มนุษยชนร้ายแรงอื่นๆ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลทางเชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา หรือความคิดเห็นทางการเมือง

เมือง ผู้ลี้ภัยส่วนใหญ่ไม่สามารถกลับไปยังบ้านเกิดได้เพราะหวาดหวั่นต่อภัยอันตรายเกินกว่าที่จะกลับไปได้ โดยในบางครั้งผู้ลี้ภัยถูกเรียกว่า “ผู้แสวงหาที่ลี้ภัย (Asylum Seekers)” จนกว่าคนๆ นั้นจะได้รับสถานะเป็น “ผู้ลี้ภัย” จาก UNHCR สถานะของบุคคลที่เป็นผู้ลี้ภัยไม่ได้ขึ้นอยู่กับการจดทะเบียนอย่างเป็นทางการกับ UNHCR หรือรัฐบาลของประเทศที่รองรับผู้แสวงหาที่ลี้ภัย ผู้ลี้ภัยซึ่งได้ยื่นคำร้องขอที่ลี้ภัยและบุคคลที่ยื่นเรื่องขอที่ลี้ภัย แต่กลับถูกปฏิเสธโดย UNHCR หรือหน่วยงานระดับชาติยังคงมีสถานะเป็นผู้ลี้ภัย เนื่องจากความหวาดกลัวการถูกประหารชีวิตหรือได้รับการคุกคามต่อชีวิตหรือจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง เช่น เชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติ สมาชิกภาพในกลุ่มทางสังคม สมาชิกภาพในกลุ่มความคิดทางการเมือง เป็นต้น

Amnesty International Thailand (2560, ออนไลน์) อธิบายขอบเขตทางความหมายของ "ผู้ลี้ภัย" ที่แตกต่างจาก "ผู้แสวงหาที่ลี้ภัย" "แรงงานต่างด้าว" และ "เหยื่อการค้ามนุษย์" ดังนี้

1. ผู้แสวงหาที่ลี้ภัย (Asylum seekers) ต่างจากผู้ลี้ภัยตรงที่ผู้แสวงหาที่ลี้ภัยยังไม่ได้รับการรับรองสถานะผู้ลี้ภัยอย่างเป็นทางการตามอนุสัญญาฯ ว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย พ.ศ. 2494

2. แรงงานต่างด้าว คือ คนที่เดินทางออกนอกประเทศโดยสมัครใจเพื่อไปทำงานในประเทศอื่นและเพื่อโอกาสทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ผู้ลี้ภัยทุกสถานการณ์ทางการเมืองหรือทางสังคมในประเทศตนเองบังคับให้จำเป็นต้องหลบหนีออกจากประเทศ

3. เหยื่อการค้ามนุษย์ มาจากกลุ่มผู้อพยพหรือแสวงหาที่ลี้ภัยที่ตกเป็นเหยื่อของกลุ่มผู้แสวงประโยชน์ที่มาในรูปของขบวนการลักลอบขนคนเข้าเมือง โดยผู้อพยพเชื่อว่าจะได้เดินทางไปยังจุดหมายที่ต้องการ แต่ในระหว่างทางพวกเขาอาจถูกทำร้ายจนถึงแก่ชีวิต หากไม่ยอมทำตามคำสั่งของกลุ่มขบวนการและเมื่อพวกเขาถูกทางการจับตัวไป อาจถูกดำเนินคดีในลักษณะการลักลอบเข้าเมือง และถูกกักขังพร้อมส่งตัวกลับประเทศต้นทางดั้งเดิม

ทั้งนี้ Amnesty International (2018, p. 13) ให้ข้อเสนอแนะแก่ประเทศไทยต่อประเด็นผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัย 3 ข้อ คือ

1. ให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาว่าด้วยสถานะของผู้ลี้ภัย พ.ศ. 2494 และพิธีสารเลือกรับ พ.ศ. 2510 และให้ตรวจสอบคำร้องขอที่ลี้ภัยตามขั้นตอนปฏิบัติโดยพลันอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ให้ปฏิบัติตามต่อหลักการไม่ส่งกลับอย่างเคร่งครัด ไม่ให้มีกรบบังคับเคลื่อนย้ายหรือส่งกลับบุคคลไปยังประเทศหรือดินแดนใดที่เสี่ยงอย่างแท้จริงว่าบุคคลจะถูกละเมิดหรือปฏิบัติโดยมิชอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง

3. ยุติการควบคุมตัวโดยพลการต่อผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่พักพิงและยุติการควบคุมตัวเด็กด้วยวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการอพยพเข้าเมือง

Amnesty International Thailand (2560, ออนไลน์) รายงานความก้าวหน้าเกี่ยวกับความร่วมมือของรัฐบาลไทยต่อประเด็นผู้ลี้ภัย โดยเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560 คณะรัฐมนตรีไทยอนุมัติแนวคิดหลักของข้อเสนอเพื่อสรุปและเริ่มกระบวนการคัดกรองผู้อพยพและผู้ลี้ภัยที่ไม่ได้ลงทะเบียน ซึ่งนับว่าเป็นก้าวที่สำคัญในการพัฒนาการบริหารจัดการการคุ้มครองผู้ลี้ภัยในประเทศไทย ทั้งนี้ ทางองค์กร Amnesty International จะดำเนินการติดตามและให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทางการไทยในการพัฒนานโยบายเพื่อให้ประเทศไทยสามารถให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือทางมนุษยธรรมแก่ผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัยให้สอดคล้องตามมาตรฐานระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หากคำนึงถึงหลักการทางมนุษยธรรม ผู้ลี้ภัย คือ กลุ่มคนที่ได้รับความเดือดร้อน ต้องการความช่วยเหลือและได้รับความคุ้มครอง ซึ่งความเป็นผู้ลี้ภัยตามลักษณะที่กล่าวมาข้างต้นเป็นภาพลักษณ์ที่ถูกเผยแพร่โดยองค์กรผู้เป็นตัวแทนในการให้ความช่วยเหลือผู้ลี้ภัย แต่ภาพลักษณ์ในมุมมองดังกล่าวกลับมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง เมื่อเทียบกับอีกมุมมองของผู้ที่อยู่ในฐานะเจ้าของประเทศ ผู้ให้ที่พักพิงที่สะท้อนผ่านการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นผู้ลี้ภัย

3.1 หลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในประเทศ

จากรายงานขององค์กร Amnesty International (2018) ในหัวข้อ "ประเทศไทยภายใต้สภาพแวดล้อมที่สิทธิมนุษยชนถูกจำกัด" เสนอต่อกระบวนการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนตามวาระของสหประชาชาติ (Universal Periodic Review - UPR) เดือนพฤษภาคม ปี 2559 เพื่อประเมินสถานการณ์การปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของประเทศไทยตามวาระการประชุมในครั้งก่อนเมื่อปี 2554 ในหลายประเด็น เช่น เสรีภาพในการแสดงออก การฟ้องคดีตามกฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ผู้แสวงหาที่พักพิง ผู้ลี้ภัยและผู้อพยพที่อยู่ในทะเล การลายนวลพันผิด และการให้สัตยาบันรับรองสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ เป็นต้น รายงานนี้กล่าวถึงกรอบสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ (Amnesty International, 2018, p. 3) โดยรายงานว่า การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยอ่อนแอลงเมื่อเทียบกับสมัยการทบทวนตามวาระในครั้งก่อนทั้งในเชิงกฎหมายและการปฏิบัติ ทางฝ่ายรัฐบาลเพิ่มอำนาจให้ตนเองโดยไม่ผ่านการตรวจสอบจากฝ่ายตุลาการและรัฐสภา รวมถึงการจำกัดสิทธิการเยียวยา เสรีภาพการแสดงออก การชุมนุมอย่างสงบ และสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรม จากเหตุการณ์ที่มีการ

ควบคุมตัวโดยพลการไม่ให้ติดต่อกับโลกภายนอก ทำให้ผู้ถูกคุมตัวขาดหลักประกันด้านสิทธิและยังสนับสนุนให้เกิดการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้ายอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่ว่าด้วยนักปกป้องสิทธิมนุษยชนหลายคนตกเป็นเป้าหมายของการข่มขู่ การคุกคาม การสังหาร และสูญหาย รวมถึงประเด็นผู้แสวงหาที่พักพิงและผู้ลี้ภัยที่ยังคงเสี่ยงในการถูกควบคุมตัวโดยพลการนำไปสู่การเผชิญสภาพที่เลวร้ายและบางส่วนถูกบังคับส่งกลับประเทศ (refoulement) ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการสรุปรายงานการทบทวนภาพรวมความอ่อนแอจากการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย

3.2 หลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในประเด็นผู้ลี้ภัย

Amnesty International (2018, p. 10) เสริมเนื้อหาในกรณีผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่พักพิงว่าทางการไทยยังคงบังคับและส่งตัวบุคคลไปยังประเทศที่เสี่ยงต่อการละเมิดและปฏิบัติโดยมิชอบทางด้านสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง อันถือเป็นการละเมิดหลักการไม่บังคับส่งกลับ (non-refoulement) ซึ่งมีกรณีที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย ได้แก่

1) Ali Ahmed Ibrahim Haroon ชาวบาหลีเรนวัย 21 ปี ถูกทางการไทยบังคับส่งตัวกลับประเทศเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2557 มีรายงานแจ้งว่าเขาถูกทรมานตอนกลับไปถึงประเทศ

2) ในเดือนธันวาคม 2556 ชายชาวขแมร์ 7 คน ซึ่งบางส่วนอยู่ในสถานะผู้แสวงหาที่พักพิงถูกตำรวจไทยและเจ้าหน้าที่รัฐบาลกัมพูชาจับกุม พร้อมมีการนำตัวส่งให้เจ้าหน้าที่กัมพูชาบริเวณชายแดนไทยกัมพูชา ชายบางส่วนให้ข้อมูลว่าพวกเขาถูกทรมานระหว่างสอบปากคำในกัมพูชา ทั้งนี้ เพื่อบังคับให้สารภาพต่อข้อหาวางแผนโค่นล้มรัฐบาลกัมพูชา พร้อมโทษจำคุก 5 ถึง 9 ปี

3) ในวันที่ 13 พฤศจิกายน 2558 Jiang Yefei และ Tong Guangping นักกิจกรรมชาวจีน 2 คน ซึ่งมีสถานะเป็นผู้ลี้ภัยจาก UNHCR ที่รับรองจากประเทศแคนาดาแล้ว แต่กลับถูกส่งตัวกลับไปประเทศจีน ครอบครัวของเขาไม่ได้รับแจ้งอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับการส่งตัวกลับใดๆ จึงไม่ทราบว่าคุณค่าเหล่านี้อยู่ที่ไหน ต่อมาในวันที่ 26 พฤศจิกายน 2558 พวกเขาได้ปรากฏตัวอีกครั้งทางสถานีโทรทัศน์ของรัฐบาลจีน เพื่อกล่าวรับสารภาพว่าเป็นผู้ค้ำมนุษย์ และเดินทางข้ามพรมแดนสู่ประเทศไทยอย่างผิดกฎหมาย

นอกจากนี้ ยังมีกรณีผู้อพยพและผู้แสวงหาที่พักพิงชาวโรฮิงญาที่อพยพมาทางเรือจากประเทศเมียนมาร์ และถูกทางการไทยบังคับส่งกลับประเทศ เนื่องจากประเทศไทยไม่ได้เป็นรัฐภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย พ.ศ. 2494 (Convention relating to the Status of Refugees) และไม่มีกรอบกฎหมายภายในประเทศรับรองสิทธิการคุ้มครองระหว่างประเทศ ผู้

แสวงหาที่พักพิงหลายคนให้ข้อมูลว่าพวกเขาถูกขัดขวางไม่ให้เข้าถึงกระบวนการคัดกรองสถานะบุคคลและไม่ให้เข้าถึง UNHCR โดยทางการไทยใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองพ.ศ. 2522 ในการพิจารณาเพื่อควบคุมตัวผู้แสวงหาที่พักพิงและผู้ลี้ภัยรวมถึงเด็ก อันเป็นการควบคุมตัวโดยพลการแบบไม่มีระยะเวลากำหนด

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ผู้ลี้ภัยในไทยจากในเว็บไซต์ The MOMENTUM (2560, ออนไลน์) เผยแพร่บทความ เขียนโดย กิตติพงศ์ สนธิสัมพันธ์ ในหัวข้อ "'ผู้ลี้ภัย' กับความไม่เข้าใจของสังคมไทย" เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2560 เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเรื่องผู้ลี้ภัยกับสังคมไทย โดยนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับข้อเท็จจริงโดยทั่วไปของผู้ลี้ภัย จากการเข้าไปสัมภาษณ์ 'โรยทราย วงศ์สุบรรณ' เจ้าหน้าที่คนไทยที่ทำงานให้กับองค์กร Jesuit Refugee Service ซึ่งเป็นองค์กรของคณะนักบวชเยซุอิตที่มีนโยบายในการช่วยเหลือและดูแลผู้ลี้ภัย โรยทราย วงศ์สุบรรณ เล่าถึงข้อมูลในปี 2560 ว่าทั่วโลกมีผู้ลี้ภัยทั้งหมด 17.187 ล้านคน โดยเป็นกลุ่มผู้หนีภัยการสู้รบอาศัยอยู่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวแถบชายแดนไทย-พม่าเป็นจำนวน 99,904 คน ในขณะที่มีผู้ลี้ภัยในเขตเมือง (urban refugee) หรือกลุ่มที่กำลังขอสถานะภาพผู้ลี้ภัยกับองค์กร UNHCR ประเทศไทย อีก 4,000-5,000 คน ทั้งที่ทางรัฐบาลไทยให้ความช่วยเหลือผู้ลี้ภัยมาโดยตลอด แต่ประเทศไทยกลับไม่มีนโยบายหรือมาตรการใดๆ ในการจัดการผู้ลี้ภัยที่ต้องการความช่วยเหลืออย่างชัดเจน โดยที่ผ่านมามีประเทศไทยจัดการปัญหาผู้ลี้ภัยให้เป็นเรื่องของการเข้าเมืองผิดกฎหมาย และเนื่องจากประเทศไทยไม่ได้เป็นภาคีสมาชิกสนธิสัญญาผู้ลี้ภัยระหว่างประเทศกับองค์กร UNHCR จึงไม่ได้มีมาตรการในการจัดการปัญหานี้อย่างเป็นระบบ ด้วยช่องโหว่ตรงนี้เป็นเหตุให้มีกลุ่มผู้แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ กระทำสิ่งผิดกฎหมาย เช่น คดีขบวนการค้ามนุษย์ จากการที่มีนายหน้าค้ามนุษย์เข้ามาลักลอบพาชาวโรฮิงญาบางส่วนออกจากศูนย์พักพิงที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองเพื่อนำไปขาย ดังที่มีข่าวเรื่องการกวาดล้างขบวนการค้ามนุษย์ชาวโรฮิงญา เมื่อปี 2558 ที่ค่ายกักกันชาวโรฮิงญาบนเทือกเขาแก้ว ตำบลปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ซึ่งใช้เป็นพื้นที่กักขังชาวโรฮิงญาเพื่อนำไปประเทศมาเลเซีย และมีการเรียกค่าไถ่จากญาติคนละประมาณ 1 แสนบาท ที่น่าโหดร้ายกว่านั้น คือ ในค่ายกักกันมีหลุมฝังศพจำนวน 32 หลุม ที่พบว่าคนเหล่านี้ส่วนใหญ่เสียชีวิตจากอาการป่วย อดอาหาร บางรายมีร่องรอยการถูกทำร้ายจนเสียชีวิต นอกจากการบอกเล่าปัญหาความเดือดร้อนของกลุ่มผู้ลี้ภัยแล้ว อีกปัญหาหนึ่งซึ่งสำคัญไม่แพ้กัน คือ ปัญหาความไม่เข้าใจของคนในสังคมเกี่ยวกับผู้ลี้ภัย โรยทราย วงศ์สุบรรณเล่าว่าคนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจว่าผู้ลี้ภัย คือ ใคร มาอยู่ทำไม มาอยู่กันเยอะหรือไม่ หนีมาด้วยเหตุผลอะไร ตอนที่โรยทราย วงศ์สุบรรณ เริ่มทำงานกับผู้ลี้ภัย ไซเตียลมีเดียมีบทบาทไม่มากจึงไม่มีโอกาสในการรับรู้

สังคมไทยคิดอย่างไรกับผู้ลี้ภัย แต่ 3-4 ปีที่ผ่านมา โซเชียลมีเดียมีบทบาทมากจึงทำให้ว่าคนส่วนหนึ่งในสังคมไทยมีความรู้สึกกับผู้ลี้ภัยเป็น 'ปัญหา' และเป็น 'ภาระ' ต่อสังคม

4. กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

Amnesty International Thailand (2560) อธิบายถึงหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเริ่มต้นจากการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติเมื่อปี ค.ศ.1945 ที่ได้รับความร่วมมือจากนานาประเทศสมาชิกสหประชาชาติเพื่อร่างข้อตกลงร่วมกัน โดยทุกประเทศสมาชิกจะต้องปฏิบัติตามกฎบัตรสหประชาชาติ มีเนื้อหาที่อ้างถึงกฎบัตรสหประชาชาติอันเป็นกติการะหว่างประเทศที่อธิบายถึงสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Right : ICCPR) โดยมีใจความสำคัญที่มุ่งเน้นถึงเรื่องฐานหลักของสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศอันเป็นสิทธิที่มาจากศักดิ์ศรีแต่กำเนิดของมนุษย์ เป็นการยอมรับในศักดิ์ศรีแต่กำเนิดและสิทธิที่เท่าเทียมกันซึ่งเป็นสิทธิที่ไม่อาจเพิกถอนได้ อันเป็นรากฐานของเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติธรรมในโลก และมีรายละเอียดที่ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในฐานะที่เป็นพลเมืองและสิทธิในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างเท่าเทียมกัน เช่น สิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง สิทธิในชีวิต สิทธิทางความคิด สิทธิในการมีเสรีภาพการแสดงออก และสิทธิในการได้รับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม ทั้งนี้รัฐภาคีที่รับรองจะต้องเคารพและประกันสิทธิของบุคคล รวมถึงการห้ามเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลทางเชื้อชาติ ชาติกำเนิด สีผิว เพศ ภาษา ศาสนาความคิดเห็นทางการเมือง สัญชาติ ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม หรือสภาพอื่นใด เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในหลักการคุ้มครองให้เกิดผลและเป็นหลักประกันว่าผู้ที่ถูกละเมิดจะได้รับการเยียวยาอย่างเท่าเทียมกัน

ตามความมุ่งหมายของการวิจัยที่ต้องการสร้างกรอบการใช้ภาษาในการแสดงความคิดเห็นเพื่อให้เคารพสิทธิและเสรีภาพของแต่ละบุคคลในที่สาธารณะที่ปรากฏบนสื่อสังคมออนไลน์โดยไม่สร้างความเกลียดชังต่อกัน และเพื่อไม่ให้เป็นพฤติกรรมที่กระทบต่อหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนจึงจำเป็นต้องศึกษาและทบทวนกฎหมายกับความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติตามหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนทั้งในบริบทของกฎหมายไทยและกฎหมายระหว่างประเทศ รวมถึงกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้รูปภาษาสร้างความเกลียดชัง

4.1 ความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติตามหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

จากรายงานการศึกษาวิจัยเรื่องกฎหมายว่าด้วยความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติของ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2560) ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รายงานว่าหลักการเรื่องความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติที่ถูกรับรองในกฎบัตรสหประชาชาติ (UN Charter) เมื่อปี ค.ศ. 1945 ก่อนที่หลักการนี้จะถูกถ่ายทอดลงในรูปของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Right: UDHR) ในปี ค.ศ. 1948 ซึ่งมีใจความสำคัญ 2 ส่วน ระหว่าง ความเสมอภาค กับ การไม่เลือกปฏิบัติ

ใจความสำคัญของ "ความเสมอภาค" คือ "มนุษย์ทั้งหลายเกิดมามีอิสระและเสมอภาคกันในศักดิ์ศรีและสิทธิต่างมีเหตุผลและมโนธรรม และควรปฏิบัติต่อกันด้วยเจตนารมณ์แห่งภราดรภาพ" และใจความสำคัญของ "การไม่เลือกปฏิบัติ" คือ "บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิและอิสรภาพบรรดาที่กำหนดไว้ในปฏิญญานี้โดยปราศจากความแตกต่างไม่ว่าชนิดใด" (คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560, น. 6) ซึ่งเป็นหลักการตามแนวคิดทฤษฎีที่อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายสิทธิมนุษยชนอันปรากฏตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติ โดยมีปัจจัยพิจารณา 2 ประการ ดังนี้ (คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560, น. 7)

1) เหตุแห่งการเลือกปฏิบัติ (Grounds of Discrimination, Protected Ground) เป็นการปฏิบัติที่แตกต่างกันโดยอาศัยเหตุผลทาง เชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ชาติกำเนิด ทรัพย์สิน ความคิดเห็นทางการเมือง เป็นต้น ซึ่งการเลือกปฏิบัติเป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ระบุไว้ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

2) มิติของการเลือกปฏิบัติ (Area of Discrimination, Area Covered) เป็นการเลือกปฏิบัติที่เกิดขึ้นตามมิติการดำเนินชีวิตในสังคม หรือเป็นการจำกัดการเข้าถึงกิจกรรมทางสังคมบางอย่าง เช่น การทำงาน การศึกษา การจ้างงาน บริการภาครัฐ การประกอบธุรกิจ การประกอบวิชาชีพการเป็นสมาชิกองค์กร สินค้าและบริการในภาคเอกชน การประชุมสัมมนา กิจกรรมสาธารณะ เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมทางสังคมที่เกิดขึ้นได้ทั้งในภาครัฐและเอกชน

นอกจากนี้ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2560, น. 8) กล่าวว่าแนวคิดทฤษฎีที่อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายสิทธิมนุษยชนกับการเลือกปฏิบัติ สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ประเด็นย่อยต่างๆ ที่สำคัญอีกมากมาย เช่น การเลือกปฏิบัติในบริการภาครัฐ ปัญหาขอบเขตทางกฎหมาย

ในการให้ความคุ้มครองผู้ถูกเลือกปฏิบัติในภาคเอกชน การเข้าถึงสิทธิทางการศึกษา การเลือกปฏิบัติในกรณีการคุกคามทางเพศ และการคุกคามในประเด็นอื่นๆ การเลือกปฏิบัติด้วยเหตุอัตลักษณ์ทางเพศ การเลือกปฏิบัติในกรณีการเกณฑ์ทหาร รวมถึงการสื่อสารด้วยรูปภาษาสร้าง ความเกลียดชัง

คณาธิป ทองรวีวงศ์ (2560, น. 9 - 11) อธิบายในสรุปรายงานการศึกษาวินิจฉัยเรื่อง กฎหมายว่าด้วยความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติ โดยพิจารณาตามขอบเขตของการเลือกปฏิบัติในกรอบกฎหมายสิทธิมนุษยชน พบการใช้คำ "เลือกปฏิบัติ" เพื่อสื่อถึงความหมายที่มีหลายนัยยะ ซึ่งต้องพิจารณาในหลายบริบทตามกรอบกฎหมายสิทธิมนุษยชนโดยอาศัยปัจจัยสำคัญในการพิจารณา คือ "เหตุแห่งการเลือกปฏิบัติ" กับ "มิติของการเลือกปฏิบัติ" ที่ต้องพิจารณาประกอบกับปัจจัยอื่นทำให้มีความซับซ้อนขึ้น เช่น มาตรการยืนยันสิทธิเชิงบวก หลักการซึ่งน้ำหนักกับผลประโยชน์อื่นตามสัดส่วน เป็นต้น จึงทำให้ประเด็น "การเลือกปฏิบัติ" อาจไม่อยู่ในขอบเขตการเลือกปฏิบัติตามกฎหมายสิทธิมนุษยชน ไม่สามารถดำเนินการเอาผิดได้ เพราะลักษณะการเลือกปฏิบัติดังกล่าวไม่เข้าข่ายพฤติกรรมที่ขัดต่อหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชน ซึ่งได้มีการอธิบายจำแนกสรุป ลักษณะการเลือกปฏิบัติเป็น 3 กรณีหลัก ดังนี้

กรณีที่ 1 การปฏิบัติที่ "อยู่ในขอบเขต" และ "ไม่อยู่ในขอบเขต" ของกฎหมายสิทธิมนุษยชน แบ่งออกเป็น 5 กรณีย่อย ดังนี้

1. การเลือกปฏิบัติในขอบเขตของกฎหมายสิทธิมนุษยชน เช่น ความพิการสภาพร่างกาย เป็นต้น

2. การปฏิบัติที่แตกต่างกันแต่ไม่อยู่ในขอบเขตกฎหมายสิทธิมนุษยชน

กรณีจากคำร้องต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พบว่าบางกรณีกล่าวอ้างว่ามีการเลือกปฏิบัติ แต่เนื่องจากเป็นการปฏิบัติที่แตกต่างกัน จึงไม่เกี่ยวข้องกับเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติ

กรณีจากคำพิพากษาศาลรัฐธรรมนูญ เช่น การอ้างว่ากฎระเบียบที่พิพาทกันขัดต่อหลักความเท่าเทียม แต่ไม่ปรากฏความเกี่ยวข้องกับเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติตามกฎหมายสิทธิมนุษยชน

กรณีคำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์คณะกรรมการกฤษฎีกา โดยคำวินิจฉัยใช้ขอบเขตที่กว้างกว่าเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติตามกฎหมายสิทธิมนุษยชน เพราะเป็นการพิจารณา "การเลือกปฏิบัติ" บนพื้นฐานกฎหมายปกครอง

กรณีข้อเท็จจริงจากการรับฟังความคิดเห็น/สัมภาษณ์/ประชุมกลุ่มย่อยที่พบว่า มีหลายกรณีที่มีการอ้างว่า "ถูกเลือกปฏิบัติ" ด้วยเหตุผลจากผู้ฟ้องร้องว่า "ไม่ได้รับความเป็นธรรม" แต่เมื่อพิจารณาแล้วอาจไม่อยู่ในขอบเขตของกฎหมายสิทธิมนุษยชน เช่น การรับสมัครงานของภาคเอกชนที่เจาะจงคุณสมบัติด้านสถาบันการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นการให้คุณและสิทธิพิเศษกับบุคคลโดยอาศัยคุณสมบัติหรือเงื่อนไขบางประการ แต่ไม่เกี่ยวข้องกับเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติดังกล่าว

กรณีที่ 2 กรณีคาบเกี่ยวระหว่าง "การเลือกปฏิบัติ" กับ "การละเมิดสิทธิมนุษยชน"

จากการพิจารณาคำร้องเป็นจำนวนมากพบว่า มีหลายกรณีที่อ้างว่ามี "การเลือกปฏิบัติ" แต่ไม่เกี่ยวข้องกับ "เหตุแห่งการเลือกปฏิบัติ" ตามกฎหมายสิทธิมนุษยชน ซึ่งสรุปจำแนกได้ 4 กรณีย่อย ดังนี้

1. กรณีที่อาจคาบเกี่ยวระหว่างการเลือกปฏิบัติกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือในความเป็นอยู่ส่วนตัว เช่น การนำร่างของผู้เสียชีวิตด้วยโรคเอดส์มาจัดแสดง การดำเนินการค้นหาตัวบุคคลโดยภาคเอกชน ทั้งในทางธุรกิจและการจ้างแรงงาน
2. กรณีที่อาจคาบเกี่ยวระหว่างการเลือกปฏิบัติกับการละเมิดเสรีภาพในทางศาสนา เช่น การตั้งระเบียบการแต่งกายตามศาสนาในสถานที่ทำงานหรือสถานศึกษา
3. กรณีที่อาจคาบเกี่ยวระหว่างการเลือกปฏิบัติกับการละเมิดสิทธิเสรีภาพทางการศึกษา เช่น การลงโทษนักเรียนนักศึกษาโดยการพักการเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่อง "พฤติกรรม" แต่ไปกระทบ "สิทธิด้านการศึกษา"
4. กรณีที่อาจคาบเกี่ยวระหว่างการเลือกปฏิบัติกับการละเมิดสิทธิของบุคคลในกระบวนการยุติธรรม เช่น ผู้ฟ้องร้องอ้างว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรม

ถึงแม้ว่ากรณีพิพาทดังกล่าวอย่าง 4 ข้อนี้อาจไม่อยู่ภายใต้ข้อกำหนดตามกรอบสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการห้ามเลือกปฏิบัติ แต่ยังสามารถนำไปพิจารณาต่อได้ หากเป็นการกระทบต่อสิทธิมนุษยชนในแง่อื่น เช่น การปฏิบัติที่แตกต่างอันกระทบต่อเสรีภาพในการแสดงออกทางศาสนา กระทบต่อศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ กระทบต่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว หรือกระทบต่อเสรีภาพในการสื่อสาร เป็นต้น

กรณีที่ 3 "การเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม" ในบริบทของกฎหมายปกครอง (ขยายความจากกรณีที่ 1 ข้อที่ 4) เป็นการเลือกปฏิบัติที่อยู่ในบริบทที่แตกต่างจากการเลือกปฏิบัติในบริบทของกฎหมายสิทธิมนุษยชน เพราะเป็นไปตามกรอบของการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยมิชอบประกอบด้วยข้อเท็จจริงที่สัมพันธ์กับการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครองโดยมิชอบ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเหตุผลทางเชื้อชาติ เพศ ศาสนา เป็นต้น ซึ่งถือว่าเกินขอบเขตตามข้อกำหนดของกฎหมายสิทธิมนุษยชน

สำหรับในกรณีของประเทศไทยมีการวางเนื้อหากฎหมายให้เกี่ยวข้องกับ "เหตุแห่งการเลือกปฏิบัติ" ในบางเหตุและเกี่ยวข้องกับ "มติการเลือกปฏิบัติ" ในบางด้าน แต่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายกลางที่ครอบคลุมอย่างกว้างขวางถึงเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติและมติของการเลือกปฏิบัติได้ทั้งหมด ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาที่กระทบต่อกฎหมายเฉพาะบางอย่างที่ว่าด้วยการเลือกปฏิบัติและการกระทำที่ละเมิดต่อหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน ยกตัวอย่าง กรณีการแสดงพฤติกรรมลักษณะคุกคามในสถานที่ทำงาน (นอกเหนือจากเหตุผลเกี่ยวกับเพศ ศาสนา เป็นต้น) เช่น การสร้างบรรยากาศที่ไม่เป็นมิตรต่อคนบางกลุ่มในที่ทำงาน การปฏิบัติต่อคนบางส่วนที่พึงพอใจน้อยกว่าหรือในลักษณะที่ด้อยกว่า การปฏิเสธการให้บริการหรือการจำหน่ายสินค้า รวมถึงการสื่อสารด้วยรูปภาพภาษาสร้างความเกลียดชัง เป็นต้น

4.2 กฎหมายเกี่ยวกับการใช้รูปภาพภาษาสร้างความเกลียดชัง

4.2.1 กฎหมายระหว่างประเทศ

จากการศึกษาพบว่ามีความหมายระหว่างประเทศที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการใช้วาจาหรือสื่อสร้างความเกลียดชัง (hate speech) อยู่ 3 ฉบับ ได้แก่

(1) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights: UDHR) เป็นเอกสารทางประวัติศาสตร์ในการวางรากฐานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศฉบับแรกของโลก ขององค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ซึ่งประเทศไทยได้ร่วมลงคะแนนเสียงรับรองเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 ปฏิญญานี้ได้บัญญัติหลักการไม่เลือกปฏิบัติไว้ในข้อที่ 7 ว่า "ทุกคนเสมอภาคกันตามกฎหมายและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายเท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันจากการเลือกปฏิบัติใด อันเป็นการล่วงละเมิดปฏิญญา"

(2) อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of all Forms of Racial Discrimination: CERD) ประเทศไทย

ร่วมเป็นภาคี ข้อบทที่ 4 บัญญัติประณามการโฆษณาชวนเชื่อที่ทำให้เกิดความเกลียดชังระหว่างเชื้อชาติหรือการเลือกปฏิบัติในรูปแบบใดก็ตาม รวมทั้งการจัดตั้งองค์กรกิจกรรมโฆษณาชวนเชื่ออื่นๆ ทั้งปวงที่กระตุ้นการเลือกปฏิบัติในเรื่องเชื้อชาติถือว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย และข้อบทที่ 4 (a) ห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยการเผยแพร่ข้อมูลหรือความคิดเกี่ยวกับความเหนือกว่าของเชื้อชาติ ความเกลียดชังทางเชื้อชาติหรือการปลุกกระดมให้มีการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ

(3) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ที่ประเทศไทยร่วมเป็นภาคี ข้อบทที่ 20 (2) “ รัฐภาคีแต่ละรัฐแห่งกติกานี้รับที่จะเคารพและประกันแก่ปัจเจกบุคคลทั้งปวงภายในดินแดนของตนและภายใต้เขตอำนาจของตนในสิทธิทั้งหลายที่รับรองไว้ในกติกานี้โดยปราศจากการแบ่งแยกใดๆ อาทิ เชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือความคิดเห็นอื่นใด เผ่าพันธุ์แห่งชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน กำเนิด หรือสถานะอื่น ๆ” การชี้แจงความเกลียดชังระหว่างชนชาติ เชื้อชาติ หรือศาสนา อันยั่วให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ความเป็นปฏิปักษ์และความรุนแรงเป็นสิ่งต้องห้ามตามกฎหมาย

การที่ประเทศไทยร่วมเป็นภาคีของสนธิสัญญาก่อให้เกิดพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับสนธิสัญญา มิฉะนั้นอาจต้องรับผิดชอบในทางระหว่างประเทศ ดังนั้น เมื่อประเทศไทยเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของสนธิสัญญาดังกล่าว พันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของไทย

4.2.2 กฎหมายของประเทศไทย

ประเทศไทยไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการใช้วาทกรรมสร้าง ความเกลียดชัง โดยเฉพาะมีเพียงบทบัญญัติอื่นๆ ที่อาจเกี่ยวข้อง แต่ไม่ชัดเจนในการบังคับใช้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

บัญญัติรองรับเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง (มาตรา 4) นอกจากนี้ มาตรา 50 ยังบัญญัติไว้ว่า “บุคคลมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้...(6) เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม” และมาตรา 34 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ หรือ

เสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน”

(2) ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 116 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจาหรือหนังสือ หรือวิธีอื่นใด อันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญหรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต... (2) เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักรหรือ (3) เพื่อให้ประชาชนที่ล่องละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี” ซึ่งมาตรา 116 อาจแก้ไขปรับปรุงให้มีข้อความครอบคลุมไปถึงการห้ามและลงโทษการปลุกระดมยั่วยุให้เกิดความเกลียดชังได้ เช่น มีการเพิ่มข้อ (4) ให้มีข้อความว่า “เพื่อให้ประชาชนเกิดความแตกแยกในเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ศาสนา ความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกัน ความแตกต่างในทางเพศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี” เป็นต้น

ความผิดฐานหมิ่นประมาท ตามมาตรา 326 “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” มาตรา 328 “ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท”

ข้อยกเว้นความผิดฐานหมิ่นประมาท มาตรา 329 “ผู้ใดแสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริต

- 1) เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตน ตามคลองธรรม
- 2) ในฐานะเป็นเจ้าของพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่
- 3) ติชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ หรือ
- 4) ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาลหรือในการประชุม ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท”

เมื่อพิจารณาถึงพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์ที่สัมพันธ์กับสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกที่มีการอธิบายในข้างต้นว่าเป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองโดยกฎหมายทั้งในระดับสากลและในประเทศ กลับไม่ได้เป็นสิทธิโดยสมบูรณ์ในทุกกรณี (Absolutely Right) เพราะในกรณีที่ภาครัฐจำเป็นต้องรักษาความมั่นคงหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ตลอดจนการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายระหว่างคนในชาติและศาสนา ตลอดจนการใช้ความรุนแรงระหว่างกันของภาครัฐเอง ทางภาครัฐอาจจำกัดสิทธิภายใต้อำนาจแห่งกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายในประเทศได้

ตัวอย่างในต่างประเทศที่สามารถใช้เป็นกรณีศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชัง ที่ได้ถูกนำมาพิจารณาในชั้นศาลและได้รับการวินิจฉัยตามหลักกฎหมายสากลและกฎหมายในประเทศดังต่อไปนี้

กรณีที่ 1 คดี FÉRET V. BELGIUM (Buyse, 2014)

นาย Deniel Feret ชาวเบลเยียม มีบทบาทเป็นสมาชิกรัฐสภาและประธานพรรคการเมือง National Front in Belgium ได้ทำการหาเสียงเลือกตั้งโดยใช้ใบปลิวที่มีเนื้อหาว่า "หยุดกระบวนการเปลี่ยนชาติเบลเยียมให้เป็นรัฐอิสลาม" "ปกป้องประชาชนชาวเบลเยียมออกจากความเสี่ยงกับพวกที่เรียกตัวเองว่าเป็นอิสลาม" เนื้อหาแสดงการต่อต้านชาวมุสลิม การตั้งรัฐอิสลาม และนโยบายการเปลี่ยนศาสนาเป็นอิสลาม ทำให้ Feret ถูกแจ้งข้อหาว่ากระทำการยั่วยุให้เกิดการเลือกปฏิบัติและปลุกปั่นให้เกิดการสร้าง ความเกลียดชังระหว่างชนชาติ ทั้งนี้ Feret ได้ออกมาต่อสู้อย่างอ้างว่าการตัดสินใจดังกล่าวเป็นการล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกของตน ในกรณีนี้ศาลได้รับพิจารณาสีทธิตามคำขอของ Feret และวินิจฉัยด้วยกฎหมายที่ว่าด้วยการเหยียดสีผิว ภายใต้ข้อ 10 แห่งอนุสัญญายุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ที่บัญญัติว่า "ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออก สิทธิดังกล่าวหมายรวมถึงเสรีภาพในการแสดงจุดยืนทางความคิดตนเอง ตลอดจนสิทธิในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารและความคิดโดยปราศจากการแทรกแซงจากภาครัฐหรือผู้มีอำนาจรัฐ แต่ในกรณีนี้ไม่ได้เป็นการห้ามภาครัฐในเรื่องการออกใบอนุญาตที่จำเป็นต่อองค์กรการกระจายข่าวสาร โทรทัศน์หรือภาพยนตร์"

ศาลจึงพิจารณาว่าการใช้สิทธิและเสรีภาพดังกล่าวย่อมมีหน้าที่ และ Feret ต้องให้ความรับผิดชอบตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จำเป็นในสังคมประชาธิปไตยเพื่อผลประโยชน์ ความมั่นคง และความสงบเรียบร้อยในการป้องกันการก่ออาชญากรรม การสาธารณสุข หรือศีลธรรมของประชาชน เป็นการคุ้มครองสิทธิในชื่อเสียงหรือสิทธิของบุคคลอื่นหรือเพื่อป้องกันการเปิดเผยข้อมูลที่ได้รับมาคุ้มครองเพื่อรักษาความเป็นธรรมในกระบวนการ

ยุติธรรมทำให้ Feret ถูกตัดสิทธิ์ทางการเมือง 10 ปี และทำงานบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสาธารณชนเป็นเวลา 250 ชั่วโมง ในการชดเชยความผิด

กรณีที่ 2 คดี JERSILD v. DENMARK (Johannessen, 1995)

นาย Jen Olaf Jersild ได้ทำสารคดีเกี่ยวกับกลุ่มผู้เรียกตนเองว่า "GreenJackets" และมีการเผยแพร่ในช่องทางโทรทัศน์ โดยมีเนื้อหาการให้สัมภาษณ์ที่มีการกล่าวเหยียดสีผิวและเชื้อชาติกับกลุ่มผู้อพยพและกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆในประเทศเดนมาร์กอย่างรุนแรง ในกรณีนี้ทำให้นาย Jersild ถูกดำเนินคดีและตัดสินลงโทษในข้อหาส่งเสริมการเผยแพร่คำพูดเหยียดเชื้อชาติ ทำให้นาย Jersild ออกมาร้องเรียนเนื่องจากอ้างว่าทางรัฐบาลเดนมาร์กได้ทำการละเมิดเสรีภาพการแสดงออกของตน ในกรณีนี้ศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปได้รับพิจารณาตามคำขอของผู้ร้องเรียน และได้รับความคุ้มครองตามอนุสัญญายุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ค.ศ. 1950

กรณีที่ 3 คดีการฟ้องร้อง Ferdinand Nahimana, JeanBosco Barayagwiza, และ Hassan Ngeze (Davidson, 2004)

จำเลยทั้ง 3 ถูกข้อหาการชี้นำและยั่วยุปลุกปั่นประชาชนให้ก่อเหตุการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ในทางหนังสือหรือตำรา ทำให้ความผิดดังกล่าวถูกโยงความผิดไปที่ประเด็นการใช้ประทุษวาจา เนื่องจากทุกครั้งที่มีการก่อเหตุการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์มีความเชื่อมโยงกับพฤติกรรมกรายยั่วยุปลุกปั่นให้เกิดความเกลียดชังในเรื่องเชื้อชาติ ชนชาติ หรือศาสนาอยู่เสมอ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาระหว่างความผิดฐานชี้นำและการยั่วยุปลุกปั่นต่อที่สาธารณะให้เกิดการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ตามอนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับความสอดคล้องตามบทบัญญัติกฎหมายระหว่างประเทศอื่น ๆ ในประเด็นการใช้ประทุษวาจาสามารถถูกวินิจฉัยเป็นการกระทำผิดในข้อหาชี้นำและยั่วยุปลุกปั่นต่อสาธารณะให้ก่อเหตุการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ได้ แต่ในทางกลับกันการใช้ประทุษวาจาไม่จำเป็นต้องถูกเชื่อมโยงกับความผิดในข้อหาการชี้นำและยั่วยุปลุกปั่นให้ก่อเหตุการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์เสมอไป

กรณีที่ 4 คดีการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาว Tutsi (Schabas, 1999)

สืบเนื่องจากในปี 1959 ชาวฮูตูมีสถานะเป็นประชากรส่วนใหญ่ในประเทศรวันดา ในขณะที่ชาวทูตซีเป็นชนกลุ่มน้อยแต่กลับได้เป็นชนชั้นปกครอง ทำให้ชาวฮูตูล้มล้างระบอบกษัตริย์และเป็นเหตุให้ชาวทูตซีต้องอพยพพลัดถิ่นไปประเทศยูกันดา และประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆ ต่อมามีผู้ลี้ภัยชาวทูตซีตั้งตัวเป็นกลุ่มติดอาวุธเรียกตนเองว่าเป็นกลุ่มแนวร่วมผู้รักชาติรวันดา ตั้งแต่ปี 1990 จนกระทั่งปี 1994 นายจูเนล อับยาริมานา ประธานาธิบดีรวันดา และไซเปเรียน ทายามิรา ประธานาธิบดีของบุรุนดี ถูกลอบสังหารขณะโดยสารบนเครื่องบิน โดยทั้งสองเป็นชาวฮู

เหตุการณดังกล่าวจึงกลายเป็นจุดเริ่มต้นให้ชาวฮูตู่ก่อเหตุการณการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์พลเมืองชาว
 ทูตซีไปกว่าแปดแสนคนโดยทหารและพลเรือนชาวฮูตู่ หนึ่งในคำพูดซึ่งถือเป็นวาทกรรมในการใช้
 ปลุกระดมคือการเรียกขานกลุ่มเป้าหมายหรือชาวทูตซีว่าเป็น "แมลงสาบ" โดยอ้างว่าถ้าเราไม่ได้
 เป็นฝ่ายกำจัดมันมันจะมาเป็นฝ่ายกำจัดเราแทน พร้อมเผยแพร่ตำแหน่งที่อยู่ของชาวทูตซีผ่านสื่อ
 เป็นเหตุให้ผู้ดำเนินรายการคนดังกล่าวถูกลงโทษในข้อหาการมีส่วนร่วมในการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาว
 ทูตซี ซึ่งตัดสินโดยศาลอาญาระหว่างประเทศแห่งรวันดา แม้ภายหลังจะมีชาวฮูตู่บางส่วนออกมา
 กล่าวว่า "เหตุการณดังกล่าวเป็นช่วงเวลาแห่งความเกลียดชัง พวกเราอยู่ในภาวะโกรธจนเลือดขึ้น
 หน้า และสามารถฆ่าฟันกับเพื่อนมนุษย์ด้วยกันได้"

กรณี ที่ 5 คดี Brandenburg และ คดี Donald Trump ในชั้นศาลของ
 สหรัฐอเมริกา (Sims, 2020)

ในสหรัฐอเมริกามีการบอกเล่าถึงคดีที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประทุษวาจา ได้แก่
 ในคดีที่นาย Brandenburg จากรัฐโอไฮโอ ได้ก่อเหตุประกาศไล่คนผิวสีกลับแอฟริกาและขับไล่
 ชาวยิวให้กลับไปอิสราเอล และคดีนาย Donald Trump ในขณะที่กล่าวปราศรัยเพื่อหาเสียง
 เลือกตั้งได้กล่าวโจมตีชาวเม็กซิกันที่ลักลอบเข้าเมืองว่าเป็นพวกฆาตกรฆ่าข่มขืน และเป็นพวกค้ายา
 พร้อมอ้างว่าถ้าตนได้เป็นประธานาธิบดีจะส่งกลุ่มพวกลักลอบเข้าเมืองและผู้กระทำความผิด
 กฎหมายกลับประเทศให้หมด ทั้งนี้หากพิจารณาตามกรณีของคดีระหว่าง Feret v. Belgium เทียบ
 กับกรณี Donald Trump จะต้องโดนลงโทษแน่นอน แต่สำหรับในประเทศสหรัฐอเมริกามีกฎหมาย
 มีข้อยกเว้นในการนำมาพิจารณาร่วมกับกรณีที่มีการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชัง เช่น ทฤษฎี
 คำพูดหรือการกระทำที่ก่อให้เกิดการต่อสู้ ทฤษฎีภัยอันตรายอันชัดแจ้ง ทฤษฎีการยั่วยุให้เกิดความ
 รุนแรง หรือการปลุกปั่นให้เกิดการกระทำผิดในทันที รวมถึงทฤษฎีการกระทำการคุกคาม ตาม
 กรณีต่างๆที่ยกมาต้องเป็นไปตามทฤษฎีที่กล่าวมาอย่างชัดเจนโดยศาลจะทำการตรวจสอบเนื้อหา
 เพื่อเข้ามาดำเนินการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ เพื่อคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะอันน่าเชื่อถือได้ของรัฐ
 เท่าที่จำเป็น

สำหรับการพิจารณาลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนกับประเด็น
 การเลือกปฏิบัติที่ไม่ถูกพิจารณาว่าขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนในแง่การเลือกปฏิบัติ ประกอบด้วย 3
 กรณีหลักๆ ได้แก่

1. กรณีการกำหนดคุณสมบัติบุคคลให้เหมาะสมกับลักษณะการทำงาน

2. กรณีที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในแง่อื่น ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับ การเลือกปฏิบัติ เช่น การละเมิดต่อสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว การกระทบต่อเสรีภาพส่วนบุคคลในการ แสดงออก

3. กรณีที่เกี่ยวข้องกับบริบทของกฎหมายปกครองที่ถูกพิจารณาตาม การขอการตรวจสอบตามดุลพินิจของฝ่ายปกครอง

ด้วยการพิจารณาเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการ เลือกปฏิบัติไม่ได้มีเนื้อหาที่ครอบคลุมได้ถึงทุกพฤติกรรมที่แสดงถึงการละเมิดสิทธิบุคคล รวมถึง ในกรณีของประเทศไทยที่มีการวางเนื้อหาที่ว่าด้วยการเลือกปฏิบัติก็จริงแต่ก็ไม่ได้ครอบคลุมกับ ทุกกรณีการละเมิดสิทธิบุคคลโดยสมบูรณ์ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมการแสดงความเป็นมิตรต่อคน บางกลุ่ม การกระทำกับบุคคลที่ไม่พอใจเป็นการส่วนตัว การปฏิเสธการให้บริการ ตลอดจนการ สื่อสารด้วยภาษาสร้างความเกลียดชัง เพียงเพราะเป็นกรณีที่ถูกตีความว่านอกเหนือไปจาก เหตุผลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของเพศ สีผิว ศาสนา เชื้อชาติ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีกรณียกเว้นที่ว่า ด้วยการแสดงความคิดเห็นหรือนำเสนอข้อความตามข้อเท็จจริง หรือโดยสุจริต เช่น การแสดง ความคิดเห็นหรือนำเสนอข้อมูลเพื่อความเป็นธรรมให้ตัวเองและเพื่อปกป้องตัวเอง การติชมเพื่อ สร้างความเป็นธรรมตามวิสัยพลเมืองที่พึงกระทำ การนำเสนอข้อมูลในชั้นศาล ตลอดจนคำ วินิจฉัยตัดสินของเจ้าพนักงานที่ทำไปโดยหน้าที่ รวมถึงพฤติกรรมที่ไม่กระทบต่อความสงบ เรียบร้อยของบ้านเมือง ซึ่งตามกรณีดังกล่าวมานี้จะไม่ถูกพิจารณาว่าเป็นการกระทำผิดตาม ประมวลกฎหมายไทย

หลังจากการทบทวนกฎหมายทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ ความเท่าเทียมกันในสังคม ในหัวข้อถัดไป ผู้วิจัยนำเสนอแนวคิดและวิธีการวิเคราะห์รูป ภาษาศาสตร์สร้างความเกลียดชังและภาพแทนทางความคิด

5. วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์กับการวิเคราะห์รูปภาษาศาสตร์สร้างความเกลียดชัง

Fairclough (2001) และ Van Dijk (2009) เห็นพ้องกันว่าวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ เป็นการศึกษาวาทกรรมที่ใช้ในการวิเคราะห์หาสิ่งที่สื่อถึงการคุกคาม การใช้อำนาจทางสังคม การ สร้างอิทธิพล และความไม่เท่าเทียมกันในสังคมที่ก่อให้เกิดการบัญญัติกฎหมาย การเผยแพร่ผลิตซ้ำ และการถูกต่อต้าน โดยการใช้อยู่ภาษาและตัวบทตามบริบททางสังคม เพื่อการตระหนักรู้ถึง บทบาททางสังคม และเพื่อการรักษาสีทธิ และเข้าใจวาทกรรมเหล่านี้ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ในหัวข้อนี้ขอ นำเสนอแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของ Fairclough (2001) Van Dijk (2000) การ วิเคราะห์รูปภาษาแสดงความเกลียดชังของ Hodsdon (2000) และวัจนกรรมความเกลียดชังของ

Gelber (2002) โดยในงานวิจัยนี้ใช้แนวคิดของ van Dijk (2009) ในการวิเคราะห์ เนื่องจากมีกรอบแนวคิดที่สามารถนำไปปรับประยุกต์กับสภาพข้อมูลการแสดงความคิดเห็นที่เก็บรวบรวมมาและสามารถจัดเกณฑ์การวิเคราะห์ (criteria) ได้อย่างเหมาะสม และมีรายละเอียดที่อธิบายข้อมูลได้ชัดเจน โดยเฉพาะการยึดโยงผลการวิเคราะห์ส่วนรูปภาพ กับกระบวนการที่ให้คำอธิบายถึงการเกิดรูปภาพทั้งในมิติการสร้างจุดยืนทางอุดมการณ์ของผู้ผลิตภาษาและมิติของผู้ที่ถูกอ้างถึงที่สัมพันธ์แบบต่างขั้วความคิด (polarization) และไม่ได้ใช้แนวคิดของ Fairclough (2001) เนื่องจากแนวคิดนี้มีรายละเอียดที่ยังไม่ชัดเจนในการชี้ชัดถึงการอธิบายถึงการขับเคลื่อนอุดมการณ์ที่แฝงอยู่ของผู้ใช้ภาษาอุดมการณ์ที่จะนำไปสู่การอธิบายมิติการใช้ภาษาที่ต่างขั้วกันซึ่งรายละเอียดในแต่ละหัวข้อ มีดังนี้

5.1 วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของ (Fairclough, 2001)

เริ่มต้นจาก Fairclough (2001) นักภาษาศาสตร์ที่เป็นผู้ริเริ่มแนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis: CDA) ถึงแม้ว่าแต่เดิมเป็นแนวคิดที่มีบทบาทในทางสังคมศาสตร์มาก่อนแล้ว แต่ถือว่า Fairclough คือ ผู้ริเริ่มการใช้แนวคิดนี้ในการศึกษาวาทกรรมตามมุมมองของภาษาศาสตร์

Fairclough (2001, pp. 15) ยกตัวอย่างบทสนทนาที่เกิดขึ้นในสถานีตำรวจแห่งหนึ่ง เป็นการสนทนาระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับพยานผู้เห็นในที่เกิดเหตุจากเหตุการณ์ที่มีผู้ร้ายติดอาวุธบุกเข้าปล้นชิงทรัพย์สิน และเป็นเหตุการณ์สะเทือนขวัญฝ่ายพยาน บทสนทนานี้ให้ฝ่ายตำรวจ คือ "P" และฝ่ายพยาน คือ "W" ดังตัวอย่าง (21)

(21) บทสนทนาที่เกิดขึ้นในสถานีตำรวจแห่งหนึ่ง

1. P: Did you get a look at the one in the car?
2. W: I saw his face, yeah.
3. P: What sort of age was he?
4. W: About 45. He is wearing a ...
5. P: And how tall?
6. W: Six foot one.
7. P: Six foot one. Hair?
8. W: Dark and curly. Is this going to take long? I've got to collect the kids from school.
9. P: Not much long, no. What about his clothes?

10. W: He was a bit scruffy-looking, blue trousers, black..

11. P: Jeans?

12. W: Yeah.

จากตัวอย่าง (21) สังเกตได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับพยาน เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน พิจารณาได้จากฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจค่อนข้างมีอำนาจในการควบคุมการสนทนาเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางที่ต้องการ อีกทั้งคำถามเหล่านี้อาจสร้างความสะเทือนใจกับใครบางคนที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงและความเลวร้ายมา จากคำถามแรกเป็นรูปแบบการตั้งคำถามของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ค่อนข้างยืดเยื้อ ซึ่งอาจเป็นลักษณะการตั้งคำถามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้อยู่เป็นประจำในการซักถามพยาน แทนที่จะถามว่า "Did you see/notice?" จนกระทั่งการตั้งคำถามในข้อ 5 และ 7 มีโครงสร้างที่ถูกลดรูปลงให้สั้นเหลือ "How tall?" และ "Hair?" ตามลำดับ ซึ่งพยานสามารถเข้าใจและตอบคำถามได้อย่างที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องการทราบ แม้ว่ารูปแบบโครงสร้างคำถามไม่ได้คงลักษณะตามรูปเดิมก็ตาม ในบางช่วงพยานถูกขัดจังหวะในขณะที่ให้ข้อมูลดังเช่นในข้อ 4 กับ 10 ทำให้พยานต้องหยุดเพื่อฟังและตอบคำถามต่อไป ในขณะที่ข้อ 9 พยานได้โอกาสตั้งคำถามกับฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจในข้อ 8 สังเกตว่าในข้อ 9 เจ้าหน้าที่ตอบคำถามเพียงสั้นๆ ว่า "Not much long" และยังคงตั้งคำถามกับพยานต่อไป เพื่อสร้างความต่อเนื่องในการสัมภาษณ์ ซึ่งตัวอย่าง (2) ทำให้เห็นการใช้ภาษาในบริบทเฉพาะทางสังคมอย่างหนึ่ง และอธิบายว่าสภาพสังคมเป็นตัวบ่งบอกและประกอบสร้างวาทกรรมได้อย่างไร นอกจากนี้ หมายรวมถึงกระบวนการผลิตสร้างและตีความตัวตนโดยกระบวนการทางปริชาณที่หล่อหลอมและสัมพันธ์กับแบบแผนทางสังคม

Fairclough (2001, pp. 18 - 19) นิยาม "วาทกรรม" หมายถึง รูปแบบการใช้ภาษาตามวิถีปฏิบัติทางสังคม (social practice) และ Fairclough เสริมว่าไม่ใช่เรื่องแปลกที่เนื้อหาในตำรา มีการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับสังคม ถ้าหากองค์ประกอบทั้งสองมีสถานะที่เป็นอิสระมาเชื่อมโยงต่อกัน โดยในทัศนะของ Fairclough มองว่าประเด็นนี้แท้จริงแล้วไม่มีการปรากฏความสัมพันธ์จากภายนอกระหว่างภาษากับสังคม แต่เป็นความสัมพันธ์ในลักษณะที่เกาะเกี่ยวกันภายในตัวภาษากับบริบทในท้องที่ เพราะภาษาเป็นส่วนประกอบสร้างสังคม และสังคมเป็นส่วนประกอบสร้างภาษาเช่นกัน ซึ่งในมุมมองภาษาที่มีผลต่อบริบททางสังคม ปรากฏให้เห็นตามสิ่งที่สมาชิกในสังคมสื่อสารกัน ไม่ว่าจะเป็นลักษณะการฟัง พูด อ่าน หรือเขียน ต่างก็มีส่วนสะท้อนให้เห็นมุมมองทางสังคม ส่วนมุมมองบริบททางสังคมมีผลต่อภาษาเกิดจากการที่กิจกรรมที่มีการใช้ภาษาตามบริบททางสังคม ไม่ใช่เพียงแค่เป็นการสะท้อนหรือแสดงออกของกระบวนการและวิถี

ปฏิบัติทางสังคมเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือที่แฝงอยู่ในกระบวนการและวิถีปฏิบัติ ยกตัวอย่างปรากฏการณ์ทางการเมืองที่พบเห็นอยู่บ่อยครั้งที่มีคนในสังคมออกมาโต้แย้งถกเถียงกันอย่างมากมายเกี่ยวกับความหมายของคำว่า “ประชาธิปไตย” (democracy) “การสร้างชาติ” (nationalization) “ลัทธิจักรวรรดินิยมกับการขยายอำนาจ” (imperialism) “ระบอบสังคมนิยม” (socialism) “ความเป็นเอกราชและการปลดปล่อย” (liberation) หรือ “การก่อการร้าย” (terrorism) คำเหล่านี้มักถูกนำเสนอในมุมมองที่แตกต่างกัน แสดงถึงความเกี่ยวข้องกันทางการเมืองที่สัมพันธ์กันแบบวิภาษและปรากฏเป็นรูปภาษาที่สื่อความหมายเหนือกว่าตัวรูปภาพ

นอกจากนี้ Fairclough (2001, pp. 19 - 20) อธิบายถึงการใช้องภาษาในวิถีปฏิบัติทางสังคมเพิ่มเติมว่า ภาษาเป็นวิถีปฏิบัติทางสังคมอย่างหนึ่ง และเป็นวิธีที่ทำให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างวาทกรรมกับตัวบท (text) โดยอ้างถึง Halliday (1978) ว่าตัวบทอยู่ในรูปของภาษาเขียนหรือภาษาพูดได้ เพราะตัวบทพูดถือเป็นส่วนหนึ่งของวาทกรรมการพูด รวมถึงที่ถูกถอดบทมาให้อยู่ในรูปเขียนล้วนมาจากสิ่งที่พูดหรือกล่าว ดังนั้น ตัวบทถือว่าเป็นผลผลิตทางภาษามากกว่ากระบวนการ เพราะตัวบทเป็นผลผลิตที่มาจากกระบวนการผลิตสร้างตัวบทอีกทีหนึ่ง จากที่อ้างอิงมา Fairclough (2001, pp.20) ต้องการเน้นย้ำถึงวาทกรรมว่าเป็นกระบวนการของการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมทั้งหมด โดยที่ตัวบทเป็นแค่ผลผลิตส่วนหนึ่งที่เกิดจากกระบวนการเท่านั้น ซึ่งกระบวนการประกอบด้วยกระบวนการผลิตสร้าง (process of production) ซึ่งมีตัวบทเป็นผลผลิตกับกระบวนการตีความ (process of interpretation) ที่มีตัวบทเป็นแหล่งข้อมูล ดังนั้นการวิเคราะห์ตัวบทต้องมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับการวิเคราะห์วาทกรรม ซึ่งหมายรวมถึงการวิเคราะห์กระบวนการผลิตสร้างและการตีความด้วย

อย่างไรก็ตาม ไม่มีกระบวนการผลิตสร้างหรือการตีความใดที่สามารถละเอียดหรือปราศจากการวิเคราะห์บริบททางสังคมได้ ซึ่งนำไปสู่การมองภาษาตามวิถีปฏิบัติทางสังคม เพราะแต่ละคนมีระบบการรู้คิดหรือที่เรียกว่าปริชานที่แตกต่างกันตามการเจริญรู้และการสื่อสารภายในสังคมที่แวดล้อมแตกต่างกัน ตลอดจนเรื่องของบริบททางสังคมที่แตกต่างกัน จึงเป็นที่มาของประเด็นที่สำคัญในการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์เพื่อพิจารณาความแตกต่างทางมุมมองของคนในสังคมที่แตกต่างกัน ดังนั้น ทำให้วาทกรรมมีความสัมพันธ์กับแบบแผนทางสังคม โดยชี้ชัดว่าเป็นแบบแผนทางสังคมในการผลิตสร้างและตีความวาทกรรม Fairclough นำเสนอภาพสี่เหลี่ยมซ้อนกัน 3 ชั้น เพื่อสื่อถึงมิติทั้ง 3 ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในการผลิตสร้างและตีความวาทกรรมโดยให้มิติทางสังคมเป็นชั้นใหญ่สุดที่ครอบคลุมมิติอื่นๆ แบบแผนทางสังคมมีส่วนในการทำให้คนที่อาศัยอยู่ในสังคมใช้กระบวนการผลิตสร้างและตีความตามบริบททางสังคมอันเป็นวิธี

ปฏิบัติทางวาทกรรม นำไปสู่การเกิดตัวตนที่ผ่านกระบวนการสร้างและตีความของคนในสังคมอีกทีหนึ่งและกลับมาสู่จุดที่ Fairclough (2001, pp. 18) กล่าวตอนแรกว่า “แนวคิดสำคัญในการศึกษาวาทกรรมเชิงวิพากษ์ คือ วิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์วาทกรรมอันเป็นรูปแบบของวิถีปฏิบัติทางสังคมอย่างหนึ่ง และเชื่อว่าวาทกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์กันแบบวิภาษ โดยวาทกรรมเป็นตัวประกอบสร้างสังคม ในขณะที่เดียวกัน สังคมเป็นตัวประกอบสร้างวาทกรรมเช่นเดียวกัน Fairclough นำเสนอกรอบการวิเคราะห์มิติทั้งสามของวาทกรรม ซึ่งประกอบด้วย ตัวบท วิธีปฏิบัติทางวาทกรรม และวิธีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม ดังภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 10 กรอบมิติทั้งสามทางวาทกรรมของ

ดัดแปลงมาจาก: (Fairclough, 2001) Language and power. New York: Longman.

5.2 วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของ Van Dijk (2000)

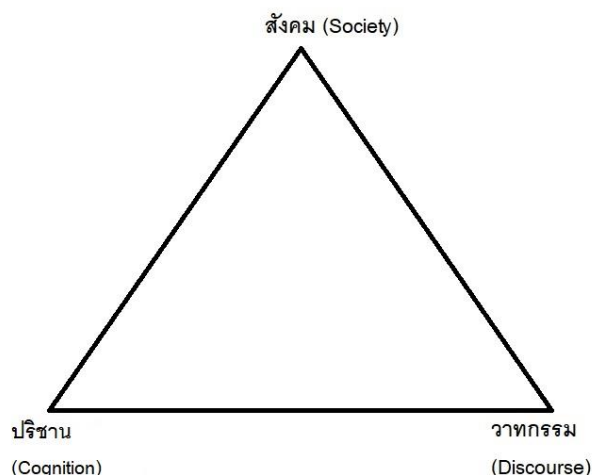
Van Dijk (2000) เป็นอีกบุคคลที่สนใจศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ต่อจาก Fairclough ซึ่ง (Van Dijk, 2000, pp.4-10) เสริมมุมมองในการวิเคราะห์วาทกรรมโดยอ้างว่า ปัจจัยสำคัญที่สัมพันธ์กับวาทกรรมอย่างแท้จริง คือ สิ่งที่เราเรียกว่า "อุดมการณ์ (ideology)" van Dijk ตั้งข้อสังเกตว่ามีการอ้างถึงสิ่งที่เราเรียกว่า "อุดมการณ์" อยู่บ่อยครั้งในหนังสือพิมพ์และในคำกล่าวของนักการเมืองหลายคนและโดยมากคำว่าอุดมการณ์ไม่ได้ถูกใช้ในความหมายทางบวก แต่ถูกกล่าวถึงในหลากหลายลักษณะไม่ว่าจะเป็นอุดมการณ์ในเชิงสังคมนิยม-คอมมิวนิสต์ (communism) เสรีนิยมแบบใหม่ (neo-liberalism) สันตินิยมหรือฝ่ายต่อต้านความรุนแรง

(pacifism) การบริโภคนิยม (consumerism) หรือระบอบใดก็ตามที่ลงท้ายด้วยคำว่า “- นิยม” (-isms) ซึ่งน้อยครั้งมากที่คำว่าอุดมการณ์ถูกใช้เรียกถึงแนวความคิดตามตัวตนอย่างเป็นปัจเจกบุคคลจึงเป็นจุดให้มีการทบทวนตั้งคำถามอีกครั้งว่าคำว่าอุดมการณ์แท้จริงแล้วหมายถึงอะไร

1) อุดมการณ์

Van Dijk (2000, pp.5-7) อ้างอิงนิยามคำว่าอุดมการณ์จากนักปรัชญาชาวฝรั่งเศสช่วงปลายศตวรรษที่ 18 Destutt de Tracy (1803) กล่าวว่า “ideology” เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยความคิด (science of ideas) อันเป็นการศึกษาวิธีการคิด การพูด รวมถึงการโต้แย้ง เพราะเป็นความคิดที่ถูกฝังรากและสร้างตัวขึ้นจนกลายเป็นแนวความคิดที่กำหนดตายตัว (fixed ideas) ที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก นอกจากนี้ อุดมการณ์ส่งผลกระทบต่อความคิดของคนเรา โดยเฉพาะในทางสังคม การเมือง และศาสนา อันเป็นระบบความเชื่อ (system of belief) ที่คนในสังคมมีส่วนร่วม รวมถึงความเคลื่อนไหวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมด้วย เช่น ระบอบสังคมนิยม ลัทธิต่อต้านระบอบสังคมนิยม เสรีนิยม ชาตินิยม เป็นต้น เพราะฉะนั้น อุดมการณ์ถือเป็นแนวความเชื่อเบื้องต้นของกลุ่มสมาชิกในสังคม ในอีกด้านหนึ่ง อุดมการณ์มีความหมายทางลบ เพราะถูกมองว่าเป็นเครื่องมือทางการเมืองในการทำให้ประชาชนมีแนวความคิดและความเชื่อไปในทิศทางที่ผู้มีอำนาจต้องการเพื่อเป็นการเอื้อผลประโยชน์แก่ฝ่ายผู้มีอำนาจ แต่ในขณะเดียวกัน ฝ่ายผู้ต่อต้านอุดมการณ์ คือ ไม่นิยมนยอมต่อการถูกครอบงำความคิดและความเชื่อเหล่านั้น เกิดเป็นปรากฏการณ์การแบ่งขั้วทางความคิด (polarization) ระหว่างความเป็นเข้ากับความเป็นเรา

Van Dijk (2000, p.10) นำเสนอกรอบแนวคิดที่มีการหลอมรวมหลักการที่หลากหลาย (multidisciplinary framework) ประกอบด้วยมิติทางวาทกรรม บริษาน และสังคม ซึ่งเน้นการวิเคราะห์อุดมการณ์และวาทกรรมว่าไม่สามารถทำได้โดยลำพังเพียงหลักการเดียว แต่ต้องมีการหลอมรวมหลักการทั้งในทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เข้าด้วยกัน

ภาพประกอบ 11 สามเหลี่ยมความสัมพันธ์ระหว่างวาทกรรม - ปรีชา - สังคม

ดัดแปลงมาจาก: Van Dijk (2009) Critical Discourse Studies: A Sociocognitive Approach 1. Methods of Critical Discourse Analysis.

จากภาพประกอบ 11 อธิบายว่าไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาษา ถ้อยคำพูด ตัวย่อ การสร้างปฏิสัมพันธ์ และการสื่อสาร ต้องศึกษาภายใต้ความเป็น "วาทกรรม" (discourse) ส่วนภาพแทนทางความคิดต่างๆ จากอุดมการณ์ เช่น บริบททางความคิดหรือความเชื่อ เมื่ออุดมการณ์สัมพันธ์กับความรู้ ความคิด รวมถึงสถานภาพอันเป็นรูปแทนทางสังคม สิ่งเหล่านี้ถูกรวมอยู่ภายใต้ความเป็น "ปรีชา" (cognition) และเมื่ออุดมการณ์สัมพันธ์กับมิติทางสังคมอาจปรากฏในรูปแบบของมุมมองทางสังคม การเมือง วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ บริบทเฉพาะกลุ่มโดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทต่างๆ ที่มีการผลิตซ้ำ รวมถึงความมีอิทธิพล การลุกขึ้นสู้เพื่อต่อต้านต่ออิทธิพล ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถูกวิเคราะห์ภายใต้ความเป็น "สังคม" (society)

1.1) มิติทางสังคม (social dimension: society)

Van Dijk (2000, p.8) เสริมอีกว่าอุดมการณ์เป็นพื้นฐานของวิถีปฏิบัติทางสังคม (social practice) เพราะระบบความคิดของสมาชิกในสังคมและความเคลื่อนไหวต่างๆ ที่เกิดจากอุดมการณ์ไม่เพียงแต่ทำให้เข้าใจความคิดและมุมมองของกลุ่มสมาชิกเท่านั้น แต่ยังเป็นพื้นฐานตามวิถีปฏิบัติทางสังคมของกลุ่มสมาชิกอีกด้วย ดังนั้น กลุ่มที่มีอุดมการณ์การเหยียดเพศหรือเหยียดเชื้อชาติอาจมีพื้นฐานทางความคิดเกี่ยวกับการเหยียดหรือ

แบ่งแยกด้วย ส่วนอุดมการณ์ของกลุ่มสันตินิยมอาจถูกนำมาใช้ในการประท้วงต่อต้านอาวุธนิวเคลียร์ รวมถึงอุดมการณ์ของกลุ่มผู้รักษาสีงแวดล้อมที่ใช้แนวคิดต่อต้านการสร้างมลพิษ จากตัวอย่างที่หยิบยกมานี้แสดงให้เห็นถึงการแบ่งฝ่ายจากความแตกต่างทางความคิด

นอกจากนี้ Van Dijk (2009, pp.70-71) อธิบายถึงการศึกษาวาทกรรมเชิงวิพากษ์กับการพิจารณาส่วนขององค์ประกอบทางสังคม (Social Component) ที่จำเป็นต้องคำนึงถึงบริบททางสังคม เช่น เรากำลังเผชิญการคุกคามอำนาจจากอะไร มาจากกลุ่มผู้มีอิทธิพลชนหรือไม่ อย่างไร มาจากองค์กรใด มีแนวคิด ทศนคติ และอุดมการณ์จำเพาะสมาชิกในกลุ่มสังคมอย่างไร ซึ่งโครงสร้างทางความสัมพันธ์ในสังคมแบ่งออกเป็น 2 ระดับใหญ่ๆ ดังตาราง

ตาราง 1 ระดับความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคมและโครงสร้างทางปริชาณที่สะท้อนผ่านวาทกรรม

Level of Cognition structure		Society
Macro	Socially shared knowledge, Attitudes, ideologies, norms, values	Communities, groups, organizations
Micro	Personal mental models of (experiences of) social members	Interaction/discourse of social members

Van Dijk (2009, pp.70-71)

จากตาราง ความสัมพันธ์ระดับใหญ่ (Macro) แสดงถึงการทำงานของ การรับรู้เรียนรู้หรือปริชาณ ในรูปขององค์ความรู้ ทศนคติ อุดมการณ์ แบบแผน และค่านิยมที่มีร่วมกัน ในสังคมที่สัมพันธ์กับระดับสังคมในรูปของการสร้างปฏิสัมพันธ์กันในระดับชุมชน กลุ่มบุคคล และองค์กร ในขณะที่ความสัมพันธ์ระดับหน่วยย่อย (Micro) แสดงถึงการทำงานของโครงสร้างปริชาณ ในรูปของภาพแทนทางความคิดที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์การรับรู้เรียนรู้ส่วนบุคคลที่สัมพันธ์กับการสื่อสารและการสร้างปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกในสังคมประกอบกับประเด็นทางอำนาจ และการสร้างอิทธิพล (Power & Domination) ที่มีตั้งแต่การใช้แนวคิดในการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ในการวิเคราะห์หาการใช้อำนาจและการสร้างอิทธิพลในสังคมจึงจำเป็นต้องชี้ชัดถึง องค์ประกอบทางสังคมที่ส่งผลต่อระบบแนวคิดที่มีความซับซ้อน ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างไร

เป็นระบบในการมีอำนาจและความสามารถในการควบคุม เช่น อำนาจการควบคุมจากมิติทางสังคมและมิติทางปริชาน กล่าวคือ การควบคุมเชิงพฤติกรรมด้วยวาทกรรมของกลุ่มผู้มีอิทธิพลกับสมาชิก หรืออีกด้านหนึ่งอาจเป็นอำนาจควบคุมส่วนบุคคลจากการรับรู้เรียนรู้ร่วมกันในระดับสังคมที่เกิดจากภาพแทนทางความคิด องค์ความรู้ ทศนคติ อุดมการณ์ และอื่นๆ วาทกรรมจึงมีบทบาทในการสร้างพฤติกรรมให้เกิดขึ้นในสังคม และอาจถูกใช้เป็นตัวควบคุมสมาชิกจากกลุ่มผู้มีอิทธิพล ทั้งนี้หมายถึงข้อกฎหมายต่างๆ และข้อห้ามต่างๆ แต่ในขณะเดียวกันวาทกรรมแสดงถึงการรับรู้เรียนรู้ทางสังคมที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือควบคุมความคิดและจิตใจของสมาชิกในสังคมเช่นเดียวกัน

1.2) มิติทางวาทกรรม (discursive dimension: discourse)

ในส่วนของบทบาททางวาทกรรม Van Dijk (2000, p.9) อธิบายว่า สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของวิถีปฏิบัติทางสังคมที่เกิดขึ้นโดยอุดมการณ์ต่างๆ คือ การใช้ภาษาและวาทกรรม รวมถึงที่เกิดขึ้นจากการแนวทางการเรียนรู้ รับรู้ และเปลี่ยนแปลงอุดมการณ์ด้วย ซึ่งโดยมากแล้ววาทกรรม โดยเฉพาะที่อยู่ในรูปการพูดคุยกัน ในสังคมเรา ล้วนแต่เป็นถ้อยคำพูดที่แสดงออกถึงความคิดพื้นฐานตามอุดมการณ์ ไม่ว่าจะมาจากการอ่าน เขียน เรียนรู้และได้ยินได้ฟังมา ทั้งจากพ่อ แม่ ญาติพี่น้อง และเพื่อนๆ หรืออาจเรียนรู้จากสื่อโทรทัศน์ ตำราเรียน การโฆษณา หนังสือพิมพ์ นวนิยายต่างๆ รวมถึงจากการสนทนาพูดคุยกับเพื่อนฝูงและเพื่อนร่วมงาน จนกลายเป็นการหลอมรวมทัศนคติต่างๆ ทั้งจากการพูด การอ่าน การฟัง ทั้งนี้ จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่จะมุ่งศึกษามิติทางวาทกรรมที่สอดแทรกอุดมการณ์และพิจารณาว่าอุดมการณ์ทั้งหลายจะถูกเปิดเผยตัวออกมาได้อย่างไร และอุดมการณ์เหล่านี้ถูกผลิตซ้ำในสังคมได้อย่างไร ตัวอย่างเช่น อุดมการณ์การเหยียดเชื้อชาติที่มาพร้อมกับอุดมการณ์การเกลียดกลัวชาวต่างชาติที่แสดงออกถึงการต่อต้านกลุ่มผู้อพยพหรือชนกลุ่มน้อย ซึ่งมีให้เห็นในสังคมมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว เนื้อหาที่แสดงการเหยียดเชื้อชาติมักสัมพันธ์หรืออาจซ้อนมิติทางอุดมการณ์ที่แตกต่างด้วย เช่น การต่อต้านชาวยิว ความเป็นชาตินิยม และการเกลียดกลัวชาวต่างชาติ

หากปราศจากการคำนึงถึงแนวคิดที่ว่าด้วยการเหยียดเชื้อชาติคงไม่อาจรู้ได้ว่าวาทกรรมมีโอกาสที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการผลิตซ้ำและเผยแพร่กันในชีวิตประจำวันได้อย่างไร ถ้าหากเราไม่ถูกสังขมประสบการณ์ทางข้อมูลภาษาทั้งในรูปการพูด ตัวหนังสือ หรือรูปเชิงสัญลักษณ์ เช่น ภาพวาด รูปภาพ การแสดงท่าทาง และอื่นๆ ซึ่งมีการนำเสนอมุมมองในหลากหลายมิติทั้งในทางตรงและทางอ้อมที่ล้วนสื่อถึงการแบ่งแยก การแสดงอคติต่อต้านคนส่วน

น้อยในสังคม ซึ่งวิเคราะห์ออกมาในเชิงโครงสร้างที่ Van Dijk (1999, pp.147) นำเสนอวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษา ดังต่อไปนี้

- อวัจนภาษา พิจารณาท่าทาง ภาพ ขนาด เช่น รูปภาพที่สื่อการเหยียดชาติ การเหยียดหยามด้วยท่าทาง การใช้ขนาดตัวหนังสือบนพาดหัวข่าวและจัดวางพื้นที่บนหน้าเพื่อสื่อความหมายด้านลบถึง “พวกเขา” “Them”

- น้ำเสียง พิจารณาจากการใช้ระดับเสียง โทนเสียง จังหวะในการพูด เช่น กระซิกกระซิบแสดงการคุกคามหรือสื่อถึงความไม่เป็นมิตรหรือไม่

- โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ พิจารณาการเลือกนำเสนอรูปประโยค เช่น รูปของกรรตุวาจกหรือกรรมวาจก

- การเลือกใช้คำพิจารณาการใช้คำที่มีความหมายด้านลบหรือด้านบวก เช่น คำที่มีความหมายด้านลบกล่าวถึงพวกเขา แต่ใช้คำที่มีความหมายทางบวกถึงความ เป็นพวกเรา ตัวอย่าง ผู้ก่อการร้าย (พวกเขา) กับ นักต่อสู้เพื่ออิสรภาพ (พวกเรา)

- การใช้คำที่รู้กันเฉพาะกลุ่ม เช่น การใช้คำที่มีความหมายกำกวม ใช้โจมตีทางอ้อม แต่แฝงรายละเอียดชี้ชัดถึงกลุ่มเป้าหมาย

- การนำเสนอประเด็นในทางบวกให้เป็นบทบาทที่สนับสนุนความเป็นเรา เช่น การช่วยเหลือ ความอดทนอดกลั้น ส่วนการนำเสนอประเด็นทางลบถึงความ เป็นพวกเขา เช่น อาชญากรรม ความรุนแรง และความมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

- การนำเสนอเนื้อหา คือ การเลือกนำเสนอเนื้อหาบางส่วนหรือซ่อนเนื้อหาบางส่วน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเลือกเน้นสิ่งที่ดีของพวกเขา และสิ่งที่ไม่ดีของพวกเขา

- การใช้วาทศิลป์ โดยการใช้อุปลักษณ์ นามนัย อติพจน์หรือคำพูดเกินจริง เสาวพจน์หรือคำเริ่นหู ซึ่งล้วนแต่เน้นการนำเสนอข้อมูลทั้งในทางบวกและทางลบเกี่ยวกับความเป็นเขา เช่น ตัวภาวะ ตัวเชื้อโรค กลุ่มคนอันตราย พวกไร้ประโยชน์ เป็นต้น

- การใช้วัจนกรรม พิจารณาเจตนาในการสื่อสาร เช่น วัจนกรรมสื่อเจตนามุ่งร้าย เพื่อการประณามกล่าวหา บิดเบือน ลดความสำคัญของอีกฝ่าย ตามตรรกะ เหตุผลของการแสดงความแบ่งแยก

- การปฏิสัมพันธ์ พิจารณาจากการแทรก การขัดขวาง เช่น การก่อกวนการนำเสนอหรือแสดงความคิดเห็นของอีกฝ่าย การปิดประชุมก่อนที่อีกฝ่ายจะมีโอกาสได้พูด การแสดงความไม่เห็นด้วยต่อข้อเสนอจากอีกฝ่าย หรือการไม่ตอบคำถามของอีกฝ่าย เป็นต้น

ต่อมา Van Dijk (2009, pp.73-74) ได้นำเสนอถึงโครงสร้างทางอุดมการณ์ที่สะท้อนผ่านวาทกรรม (Ideological Structures of Discourse) เป็นการศึกษาวิจัยให้ลึกไปถึงการวิเคราะห์โครงสร้างทางอุดมการณ์ที่แฝงในวาทกรรมจำเป็นจะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มสังคมที่ต้องมาพิจารณาความยึดโยงกับอุดมการณ์ที่ใช้ที่สะท้อนว่ามาจากกลุ่มสังคมฝ่ายไหน ระหว่างฝ่ายผู้ใช้อำนาจหรือฝ่ายผู้ต่อต้านอำนาจ ฝ่ายความเป็นมิตรหรือศัตรู โดย van Dijk นำเสนอหลักเกณฑ์การพิจารณาโครงสร้างทางวาทกรรมที่สะท้อนได้ถึงลักษณะทางอุดมการณ์ที่ใช้เอาไว้ดังนี้

- การแบ่งขั้วทางความคิด (polarization) เกิดจากการที่ผู้ใช้ภาษาจัดวางจุดยืนของตนเองตามอุดมการณ์ทางความคิดที่ยึดถือ โดยจัดวางขั้วทางความคิดบวกให้สนับสนุนฝ่ายตน และจัดวางขั้วทางความคิดลบให้ต่อต้านฝ่ายที่มีความแตกต่างจากตน

- การใช้สรรพนาม (pronoun) เป็นการใช้รูปภาษาในการอ้างถึงความต่างฝ่ายที่ชัดเจน โดยการแทนบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีแนวคิดหรือจุดยืนข้างเดียวกันว่า "เรา" (we, us, ours) ในขณะที่แทนบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีแนวคิดหรือจุดยืนที่แตกต่างจากเราว่า "เขา" (they, theirs, them)

- การระบุตัวตน (Identification) การใช้รูปภาษาในการระบุบุคคลหรือกลุ่มบุคคลด้วยคำแสดงตัวตนที่สื่อถึงอีกฝ่ายอย่างจำเพาะเจาะจง เช่น a feminist, As a pacifist, I/We

- การเน้นเนื้อหาที่ดีให้สื่อถึงฝ่ายเรา และเน้นเนื้อหาที่ไม่ดีในการสื่อถึงฝ่ายเขา (Emphasis of positive self-descriptions and negative other description) การใช้เนื้อหาที่เน้นการอธิบายถึงฝ่ายเราในทางที่ดี เช่น การแทนตัวว่าเราเป็นผู้รักชาติ รักแผ่นดิน รักประเทศ เข้าลักษณะวาทกรรมรักชาติ (Nationalist discourse) ในขณะที่กล่าวถึงฝ่ายที่แตกต่างจากเราด้วยการใช้ข้อความสื่อถึงอีกฝ่ายในทางที่ไม่ดี เช่น การใช้วาทกรรมเหยียดชาติ หรือวาทกรรมความเกลียดกลัวชาวต่างชาติ (racist or xenophobic discourse)

- กิจกรรมหรือการใช้ชีวิต (Activities) การสื่อถึงความแตกต่างทางพฤติกรรมหรือวิถีปฏิบัติระหว่างความเป็นเรากับเขา ทั้งในบริบททางเชื้อชาติและศาสนา เช่น ถ้าอ้างอิงพฤติกรรมของเราที่จำเป็นต้องทำกับเขา เพื่อปกป้องเขาและควบคุมเขา ตลอดจนการโน้มน้าวให้เขาต้องเปลี่ยนแปลงเพื่อการใช้ชีวิตกับเรา

- กฎระเบียบและค่านิยมต่างๆ (Norms and Values) การยึดถืออุดมการณ์ในการร่างระเบียบและค่านิยมที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนความเป็นเรา เช่น เสรีภาพ ความ

เท่าเทียม ความเป็นธรรม ที่อาจมีการแยกย่อยชนิดทางวาทกรรมออกเป็นหลากหลายประเภทซึ่งจะถูกนำเอาไปใช้ในการประเมินคุณค่าทั้งในทางความเป็นเราและเขา ตลอดจนความมุ่งหมายที่ต้องบรรลุผล

- ผลประโยชน์ต่างๆ (Interests) โดยนำแนวคิดเชิงอุดมการณ์ไปยึดโยงกับผลประโยชน์ที่เราควรได้และควรครอบครอง ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยพื้นฐาน เช่น อาหาร ที่พัก อาศัย และยารักษาโรค หรือสัญญาะสื่อนามธรรม เช่น ความรู้ สถานภาพ และความเป็นเจ้าของ

นอกจากนี้ (Van Dijk, 2009, p.74) กล่าวสรุปว่าในแต่ละส่วนโครงสร้างทางอุดมการณ์เป็นกลยุทธ์ในการวิเคราะห์วาทกรรม นอกจากจะพิจารณาจากเนื้อหาในการสนับสนุนหรือเน้นสิ่งที่ดีถึงความเป็นเรา หรือสิ่งที่ไม่ดี คือ เขาแล้ว เราอาจนำมาใช้กับการจัดวางหัวข้อ พาดหัวข่าว การเน้นข้อมูลสำคัญให้ชัด การจัดวางโครงสร้างประโยคแบบเน้นผู้กระทำ กิริยา การสร้างภาพแทน การใช้จำนวนเปรียบเทียบ และอื่นๆ ในทางกลับกัน การบอกเล่าถึงสิ่งที่ไม่ดีถึงความเป็นเราจะใช้ภาษาสละสลวยเพื่อแสดงความสุภาพและสร้างความกลมกลืน การลดทอนข้อมูลสำคัญบางส่วนที่ไม่ดีถึงเรา การใช้โครงสร้างประโยคแบบไม่เน้นผู้กระทำ การใช้อักษรขนาดเล็กกว่าข้อมูลทั่วไป หรือแสดงข้อมูลแบบสั้นนัยยะโดยไม่แสดงความตรงไปตรงมา เป็นต้น ตลอดจนการหลอมรวมองค์ประกอบต่างๆ (The integration of the components) ในการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ ไม่สามารถนำองค์ประกอบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในทางวาทกรรม ปริชาน สังคม มาแยกพิจารณาได้ เพราะการวิเคราะห์จำเป็นต้องพึ่งพาความเข้าใจในศาสตร์ที่หลากหลายเพื่อหาคำอธิบายในมุมมองเชิงวิพากษ์ ดังนั้น การอธิบายโครงสร้างทางวาทกรรมจำเป็นต้องใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการอธิบายหาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างที่แสดงถึงความแตกต่าง ในขณะที่เดียวกันต้องอธิบายถึงภาพแทนทางความคิดที่แฝงอยู่ในการใช้วาทกรรม เช่น การใช้รูปแทน องค์ความรู้ หรืออุดมการณ์ในการอธิบายถึงแนวทางการผลิตภาษาของผู้ใช้ ภาษา และในท้ายสุด พื้นฐานทางโครงสร้างและปริชานได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในการทำหน้าที่เผยแพร่มิติทางวัฒนธรรมและสังคมการเมืองในการสื่อสารตามบริบทสังคมในการผลิตสร้างและผลิตซ้ำทางวาทกรรมสำหรับการปกครองหรือแสดงการต่อต้าน ดังนั้นการวิเคราะห์เนื้อหาที่สัมพันธ์กับความหมายในระดับตัวบททั้งที่ปรากฏและไม่ได้ปรากฏ โดยเฉพาะในกลวิธีที่มีการแบ่งขั้วระหว่างความเป็นพวกเราและความเป็นพวกเขา ทำให้แนวคิดทฤษฎีของ van Dijk มีความเหมาะสมมีความชัดเจนที่จะนำมาใช้ศึกษาวาทกรรมประเภทที่มีการแฝงอคติและการเหยียดเชื้อชาติกับข้อมูลภาษาที่ศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้

1.3) มิติทางปริชาน (cognitive dimension: cognition)

ส่วนของความรู้ Van Dijk (2009, pp.68-69) อธิบายว่าเป็นพื้นฐานของกระบวนการการรับรู้เรียนรู้อย่างเป็นปริชานกับองค์ประกอบอื่นที่หลอมสร้างรวมกัน เช่น ความคิด ความเข้าใจ การตอบสนอง การซึ่งล้วนทำงานร่วมกันอย่างเป็นกลไกในการรับองค์ความรู้ผ่านประสบการณ์ชีวิต และการเรียนรู้ร่วมกันกับสมาชิกในชุมชนและจดจำร้อยเรียงเป็นฉาก ถึงแม้ว่าภาพรวมของกระบวนการหลอมสร้างองค์ความรู้ยังคงไม่มีที่มาที่แน่ชัด แต่คาดว่า การผลิตสร้างเริ่มจากสิ่งใกล้ตัว เกิดการสังสม ขยายต่ออย่างเป็นลำดับขั้นทางความคิดและภาพร่างความคิดในหลากหลายรูปแบบ เช่น การจดจำอย่างเป็นฉากหรือตอนของบทละคร ความเป็นภาพร่างทางความคิดในการจินตนาการถึงวัตถุ บุคคล หรือกลุ่มบุคคล องค์ความรู้สามารถถูกกำหนดสร้างด้วยชุดความเชื่อที่ถูกร้อยเรียงมาตามลำดับเส้นของเวลาที่เกิดขึ้นในแต่ละชุมชน เช่น แหล่งการเรียนรู้รัฐชุดวาทกรรมและการอนุমানที่น่าเชื่อถือ จึงสรุปได้ว่าองค์ประกอบต่างๆ ที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องของการศึกษาวาทกรรมในเชิงวิพากษ์ คือ การมีองค์ความรู้เป็นแหล่งพลังสำคัญ กลุ่มองค์กรต่างๆ ในสังคมที่เข้าถึงแหล่งทางความรู้ได้ง่ายอย่างเป็นพิเศษถูกส่งต่อด้วยชุดวาทกรรมที่ถูกเผยแพร่อย่างเป็นสาธารณะและอาจส่งเสริมด้วยรายละเอียดเชิงพฤติกรรมส่วนย่อยของคนอื่นๆ ในสังคมร่วมด้วย

Van Dijk (2000, p.10) ได้อธิบายเพิ่มเติมถึงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากองค์ประกอบทางการรับรู้เรียนรู้หรือปริชาน (The relevance of the cognitive component) อธิบายได้ว่าการรับรู้เรียนรู้หรือปริชานส่วนบุคคลและสังคมเป็นอีกองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อแนวคิดทฤษฎีทางวาทกรรมวิเคราะห์ที่นำไปสู่การวิพากษ์ได้ การส่งผลกระทบกันระหว่างอำนาจต่ออำนาจ การสร้างอิทธิพล การสร้างประเด็นเพื่อยั่วยุปลุกปั่น ไม่ว่าจะจะเป็นชุดวาทกรรมการสร้างปฏิสัมพันธ์หรือการสื่อสารในประเด็นใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับความนอกบริบททางกฎหมายที่ถูกฝังรากในโครงสร้างทางความสัมพันธ์และสังคมที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มสังคมซึ่งมีความซับซ้อน เพราะโครงสร้างทางการรับรู้เรียนรู้ที่แฝงซ่อนอยู่ถูกแสดงออกมาในรูปของถ้อยคำพูดที่เป็นปัจจัยควบคุมโครงสร้างทางวาทกรรม ทำให้รายละเอียดในการวิเคราะห์วาทกรรมอาจต้องนำมาพิจารณาอย่างซัดด้วยเทคนิควิธีที่หนักแน่นและเขาถึงการวิเคราะห์ในประเด็นที่อ่อนไหวที่สำคัญกับวิถีปฏิบัติทางสังคม เช่น การสื่อนัยยะการเหยียด การสร้างการแบ่งแยก การสร้างความเป็นอื่น การสื่อความรุนแรง ที่แสดงออกมาในรูปถ้อยคำพูดหรือคำบรรยาย โดยรูปแบบการสื่อสารในลักษณะดังกล่าวนิยมใช้กันในรูปโครงสร้างประโยคแบบ disclaimer โดยจะมีการอธิบายเอาไว้ในรายละเอียดต่อไป

นอกจากนี้ Van Dijk (2000, p.10) กล่าวเสริมถึงส่วนขยายต่อขององค์ความรู้สัมพันธ์กับทัศนคติและอุดมการณ์ (Attitudes and Ideologies) เพราะในขณะที่องค์ความรู้ในระดับสังคมถูกกำหนดสร้างจากชุดความเชื่อที่ถูกส่งต่อกันสืบทอดกันมา จนเกิดเป็นรูปแบบทางค่านิยมในสังคมด้านความเชื่อจำเพาะกลุ่ม เกิดเป็นทัศนคติและอุดมการณ์ในชีวิตประจำวันการมีทัศนคติต่ออีกฝ่ายที่แตกต่างจากตน ไม่ว่าจะด้วยเรื่องของตัวตน ชาติกำเนิด พฤติกรรม ตลอดจนเจตนาหรือเป้าหมายการมาอาศัยอยู่ของกลุ่มผู้ลี้ภัยย่อมส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นเราและเขาที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งทางบวกและทางลบ ตั้งแต่ชุดแนวคิดการประเมินค่าที่นำไปสู่ความสงสัยและหวาดระแวงต่ออีกฝ่ายจนกลายเป็นแนวคิดความเกลียดกลัวชาวต่างชาติได้ในท้ายสุด เพราะฉะนั้นลักษณะการทำงานของอุดมการณ์โดยทั่วไป มักมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับทัศนคติส่วนบุคคลที่ทำหน้าที่ควบคุมการสร้างประสบการณ์ส่วนบุคคล ตลอดจนการหล่อสร้างภาพแทนทางความคิดตามลักษณะทางอุดมการณ์ของสมาชิกในชุมชนที่ปฏิสัมพันธ์กันในสังคม รวมถึงการเกิดภาพแทนทางความคิดที่สัมพันธ์กับอคติส่วนบุคคลแล้วกลายเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการควบคุมวาทกรรมทำให้อ้อยคำพูดที่แสดงออกมามักสะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างทางวาทกรรมที่สัมพันธ์กับอุดมการณ์ความมีอคติของผู้ใช้ภาษาด้วย โดยในส่วนนี้ van Dijk อธิบายในกรอบสี่เหลี่ยมการวิเคราะห์อุดมการณ์ (ideological square) โดยสามารถนำไปใช้ในการพิจารณาวาทกรรมได้ในหลายๆ ประเภทไม่ว่าจะเป็นหัวข้อข่าว การอภิปราย การโต้แย้ง การเล่าเรื่อง สำนวน และอื่นๆ อีกมากมาย

2) กรอบการวิเคราะห์อุดมการณ์ (Ideological Square)

Van Dijk (1999, p.146) ได้ตั้งข้อสังเกตว่าแนวทางการผลิตสร้างวาทกรรมมีการแฝงกลวิธีการแบ่งฝ่ายเรากับฝ่ายเขา และมีการนำเสนอฝ่ายตนในด้านบวกและด้านลบ ทั้งนี้ เป็นการเสริมเหตุผลข้างต้นได้อีกว่าการทำความเข้าใจวาทกรรมไม่ใช่แค่การเชื่อมโยงความหมายในรูปภาษาที่ไปสัมพันธ์กับตัวบทและวิถีปฏิบัติทางสังคม แต่รวมถึงทัศนคติ อุดมการณ์ และความเชื่อทางสังคมที่มีร่วมกันด้วยดังภาพประกอบ 14

	Positive	Negative
Us	Accentuate our positives	Minimize our negatives
Them	Minimize their positives	Accentuate their negatives

ภาพประกอบ 12 กรอบวิเคราะห์อุดมการณ์ (Ideological Square)

ที่มา: Van Dijk (1999) Discourse and racism. Discourse and Society, 10, pp.147-148.

นอกจากนี้ ในประเด็นการแบ่งฝ่ายระหว่างความเป็นเขาและความเป็นเรา van Dijk กล่าวว่ามนุษย์เราถูกปลูกฝังแนวคิดในการแบ่งแยกให้เห็นความแตกต่างในทางเชื้อชาติและชนชาติจึงถูกครอบงำทางความคิดด้วยรูปแบบทางความหมายต่างๆ ที่สื่อถึงอคติและอุดมการณ์ในการเหยียดเชื้อชาติ และมีการแบ่งฝ่ายเขาและฝ่ายเรา ดังนั้น วาทกรรมจึงมีบทบาทตั้งต้นสื่อถึงมิติทางปริชานที่ว่าด้วยการเหยียดเชื้อชาติ

หลังจากที่ได้เกริ่นนำในทางทฤษฎีเพิ่มเติมถึงวิถีทางวาทกรรมที่ถูกนำไปเกี่ยวข้องกับประเด็นการเหยียดเชื้อชาติกับการผลิตซ้ำทางวาทกรรม วิถีปฏิบัติทางสังคมและวาทกรรมถือเป็นเรื่องราวประเภทหนึ่งที่มีโครงสร้างทางวาทกรรมและบริบทแบบเฉพาะทาง Van Dijk (1999, p.149) ยกตัวอย่างการกล่าวประท้วงกันในรัฐสภาว่าเป็นวาทกรรมอีกประเภทหนึ่งที่มีลักษณะ เฉพาะ เป็นการใช้อ้อยคำที่มีรูปแบบเฉพาะในการการสร้างปฏิสัมพันธ์กับอีกฝ่าย มีการควบคุมองค์ประกอบทางบริบท เวลา การจัดผลัดเพื่อเปลี่ยนผู้พูด เป็นวิถีปฏิบัติในแวดวงการเมืองภายใต้รัฐสภาทำให้เห็นตัวอย่างความเฉพาะตัวของวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับบริบทกับการใช้ภาษา เมื่อลองพิจารณาเปรียบเทียบการใช้ภาษาในแวดวงการสนทนาในชีวิตประจำวัน มีแนวการจัดวางเรื่องราวที่ใช้สื่ออย่างคล้ายคลึงกันทั้งในการวางองค์ประกอบเบื้องต้นกับการแพร่กระจายเรื่องราวจากการสร้างปฏิสัมพันธ์และวาทกรรมของมนุษย์ โดยมากแล้วสิ่งที่เราได้เรียนรู้การใช้ภาษาจากประสบการณ์โลกภายนอกไม่ว่าจะมาจากการสนทนาสร้างปฏิสัมพันธ์กับครอบครัว เพื่อนฝูง

เพื่อนร่วมงานก็ตาม สามารถเป็นข้อมูลอันเป็นข้อเท็จจริงในการสะท้อนถึงมิติทางศีลธรรม จริยธรรม ทักษะคติ อุดมการณ์ รวมไปถึงอคติ (แสดงจุดยืนในสังคม) นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาการใช้รูปภาษาในการสนทนาต่างๆ ของกลุ่มคนผิวขาว เช่น ชาวเนเธอร์แลนด์และแคลิฟอร์เนียในการกล่าวถึงกลุ่มผู้อพยพแสดงให้เห็นถึงจำนวนรูปภาษาที่มีการใช้และคุณสมบัติที่น่าสนใจมากมาย โดยพบว่าเวลาที่สนทนากันถึงประเด็นผู้ลี้ภัยกับเพื่อนบ้าน มีการใช้คำว่า "those foreigners" ที่แปลว่า พวกต่างชาติ (ต่างดาว) ปรากฏบ่อยครั้งและมักแฝงทัศนคติทางลบ (Wodak, 1990)

Van Dijk (1999, pp. 150-151) กล่าวว่าบ่อยครั้งที่การสนทนาในชีวิตประจำวันมักกล่าวถึงบุคคลอื่นหรือเรื่องใดก็ตามในการสนทนาพูดคุยถึงชนกลุ่มน้อย กลุ่มผู้อพยพ หัวข้อที่ใช้พูดคุยทั้งหลายมักถูกจำกัดอยู่เพียงไม่กี่เรื่องโดยเฉพาะการวิพากษ์วิจารณ์จัดประเภทให้ผู้ลี้ภัยมีความแปลกแตกต่าง มีพฤติกรรมที่ผิดแผก และเป็นภัยคุกคามกับการแสดงความรู้สึกทางลบที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้น การเรียกขานผู้ลี้ภัยให้มีความเป็นอื่นมักถูกพูดถึงในลักษณะที่แตกต่างโดยสิ้นเชิงเมื่อเทียบกับการพูดกลุ่มตนเอง ไม่ว่าจะโดยพฤติกรรม การแสดงออกหรือการวางมุมมองต่อกัน เพราะฉะนั้น เรื่องราวที่พบบ่อยครั้งเวลาที่เล่าถึงกลุ่มผู้อพยพ หรือชนกลุ่มน้อยมักเกี่ยวข้องกับควมมีพฤติกรรมก้าวร้าว ผู้ก่ออาชญากรรม ผู้ที่เข้ามาแย่งงาน ผู้ที่มาสสร้างความเสี่ยงต่อความปลอดภัยแก่บ้านเรือน เป็นภัยคุกคาม ที่สำคัญ คือ เรื่องราวหรือวาทกรรมประเภทนี้พบบ่อยมากจากคนในชาติ และอีกรูปภาษาที่พบบ่อยครั้ง คือ การนำเสนอความในลักษณะ "disclaimers" หรือเป็นการบอกปิดความรับผิดชอบต่อชนชาติชาวต่างชาติกับการนำเสนอข้อคิดเห็นของตนที่อาจส่งผลกระทบทางสังคมที่ตามมา เป็นการเบี่ยงบังความรู้สึกที่แท้จริง และเป็นการวิพากษ์วิจารณ์อีกฝ่ายโดยเป็นการนำเสนอฝ่ายตนเองในด้านบวกและนำเสนออีกฝ่ายในด้านลบ ด้วยการใช้อุปมาอุปไมยในลักษณะต่อไปนี้

1. การออกตัวตัวปฏิเสธ (apparent denial) เป็นการอ้างตัวว่าตนไม่ได้เป็นผู้มีแนวคิดต่อต้านอีกฝ่าย ดังตัวอย่าง

(22) "We have nothing against blacks, but ..."

แปลว่า "เราไม่ได้มีปัญหาขัดแย้งอะไรกับคนดำ แต่..."

2. การออกตัวแบบยินยอมอ่อนข้อให้ (apparent concession) เป็นการสร้างว่ายอมรับในส่วนที่ดีของอีกฝ่าย ก่อนจะนำเสนอความไม่ชอบหรือนำเสนอเรื่องที่ไม่ดีของอีกฝ่าย ดังตัวอย่าง

(23) "Some of them are smart, but in general ..."

แปลว่า “บางคนเป็นคนเก่ง แต่ส่วนใหญ่ก็...”

3. การออกตัวว่ามีความเข้าใจอีกฝ่าย (apparent empathy) เป็นการแสดงว่ามีความรู้สึกร่วมและมีความเห็นใจต่ออีกฝ่าย ก่อนจะนำเสนอพวกเขาในมุมมองที่ไม่ดี ดังตัวอย่าง

(24) "Of course refugees have had problems, but ... "

แปลว่า “แน่นอนว่าผู้ลี้ภัยประสบปัญหา แต่ (ก็ต้องเข้าใจด้วยนะว่าเราเองก็ช่วยเขาไม่ได้)”

4. การออกตัวไม่ให้ความสนใจ (apparent ignorance) เป็นการออกตัวด้วยท่าทีว่าจะไม่ขอรับรู้หรือขอเท็จจริงใดๆ ทั้งนั้น ก่อนจะนำเสนอความคิดเห็นถึงอีกฝ่ายในทางที่ไม่ดี ดังตัวอย่าง

(25) "I don't know but ..."

แปลว่า “ฉันไม่รู้ แต่...”

5. การออกตัวโดยการใช้อ้างอิง (apparent excuses) เป็นการใช้อ้างอิงตัวเพื่อแสดงความคิดเห็นถึงอีกฝ่าย ดังตัวอย่าง

(26) "Sorry, but ..."

แปลว่า “เสียใจ แต่...”

6. การออกตัวโดยการใช่วิธีย้อนกลับ (reversal) เป็นการตอบโต้ข้อมูลการกล่าวร้ายอีกฝ่ายให้เป็นเรื่องของอีกฝ่าย (blaming the victim) ดังตัวอย่าง

(27) "Not they, but we are the real victims."

แปลว่า “ไม่ใช่พวกเขา แต่เราต่างหากที่เป็นเหยื่อที่แท้จริง”

7. การออกตัวโดยการโยนหรืออ้างถึงผู้อื่น (transfer) มีความคล้ายคลึงกับการปฏิเสธ โดยอ้างว่าความคิดเห็นนี้ไม่ใช่ของตน แต่เป็นของผู้อื่น ดังตัวอย่าง

(28) "I don't mind, but my clients."

แปลว่า “ฉันไม่ได้รังเกียจคนพวกนี้ แต่ลูกค้าเราต่างหาก”

รูปแบบการจัดวางประโยคเป็นการนำเสนอให้ฝ่ายตนเองอยู่ด้านบน (positive self-presentation หรือ ingroup favoritism) และนำเสนออีกฝ่ายอยู่ด้านล่าง (negative other-presentation หรือ outgroup derogation) โดยโครงสร้างวลีประโยคสื่อถึงการปิดความรับผิดชอบ หรือที่เรียกว่า "การออกตัว" (apparent) ที่มีปรากฏในช่วงต้นของโครงสร้างประโยค ทำหน้าที่ในการรักษาหน้า (face-keeping) หรือเป็นการเรียกความประทับใจ (impression

management) หลังจากนั้น ประโยคส่วนที่เหลือนำเสนอเนื้อหาในด้านลบ หรือกล่าวได้ว่าเมื่อจุดเริ่มทางความคิดถูกจัดวางมุมมองตามลักษณะการวางจุดยืนระหว่างฝ่ายแล้ว จะก่อให้เกิดเป็นกลไกในการนำไปสู่พฤติกรรมการใช้ภาษาที่มีการนำเสนอถึงตัวเองในทางที่ดีและนำเสนอถึงผู้อื่นในทางที่ไม่ดี

แนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ของ van Dijk มีจุดโดดเด่นและแตกต่างตรงที่มีการใช้อุดมการณ์เป็นปัจจัยสำคัญในการวิเคราะห์ นำมาซึ่งการนำเอาแนวคิดปริชานทางสังคมมาเสริมมุมมองการวิเคราะห์ด้วย เพื่อศึกษาวาทกรรมที่มีกระบวนการทางปริชานเป็นสื่อกลางและเพื่อทำความเข้าใจแนวทางในการผลิตวาทกรรมของคนในสังคมที่อยู่ในฐานะของผู้ที่เติบโตมากับวาทกรรมที่รายล้อมอยู่ในวิถีชีวิตของพวกเขาที่ดำรงตนอยู่ในสังคมที่มีความแตกต่างกัน มีสิ่งสมและเรียนรู้วาทกรรมตามระบบปริชานและเกิดเป็นภาพแทนทางความคิด (mental representation) และอุดมการณ์ของแต่ละคน และเป็นสาเหตุที่ทำให้แต่ละคนมีแนวทางในการทำความเข้าใจและตีความวาทกรรมที่แตกต่างกันไป ดังที่ Van Dijk (2009, p.66) กล่าวว่าภาพแทนทางความคิดของแต่ละคนมีความแตกต่างกันตามลักษณะทางสังคมและแวดวงภาษา ส่งผลต่อการผลิตภาษาและการทำความเข้าใจวาทกรรมต่างๆ ตามภาพในความคิด (mental model) องค์ความรู้ (knowledge) และอุดมการณ์ (ideology) จึงถือว่าภาพแทนทางความคิดของแต่ละคนมีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการผลิตภาษาและวาทกรรม ที่สำคัญคือคนเราไม่ได้ได้เพียงแค่สร้างหรือใช้ภาพแทนทางความคิดตามสถานการณ์ต่างๆ ที่ได้เรียนรู้และจดจำมาเพื่อทำหน้าที่เป็นภาพแทนทางองค์ความรู้ที่ตนเองมีเท่านั้น แต่ยังใส่แนวคิดและสอดแทรกมุมมองของตนเอง รวมถึงการประเมินค่าสถานการณ์และความพึงพอใจลงไปด้วย ตัวอย่างเช่น การรับรู้ข่าวความรุนแรงจากสงครามกลางเมืองที่ถูกประเมินค่าให้เป็นความโหดร้ายที่ชวนน่าหวาดกลัว ซึ่งในครั้งต่อไปหากมีการเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงที่คล้ายคลึงกันในห้องที่อื่นๆ อาจทำให้เกิดการถ้อยความคิดด้วยรูปแบบตามที่เคยจดจำ พร้อมทั้งติดความคิดที่เคยประเมินค่าสถานการณ์ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน มาตัดสินเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นครั้งใหม่ว่าเป็นความเลวร้ายแบบเดียวกัน

3) การสร้างภาพแทนทางความคิด (Mental Representation)

Van Dijk (2009, pp.66-67) อธิบายถึงองค์ประกอบที่ทำให้เกิดการรับรู้ด้วยโครงสร้างทางปริชานที่สัมพันธ์กับการสร้างภาพแทนทางความคิด ดังนี้

3.1) ความทรงจำ (Memory) โดยความทรงจำที่ทำงานอยู่ในสมองแบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ ความจำระยะสั้นกับความจำระยะยาว โดยเน้นส่วนการทำงานของ

ความทรงจำระยะยาวที่มีบทบาทเป็นความทรงจำที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ตามประสบการณ์ส่วนบุคคลที่สามารถร้อยเรียงเหตุการณ์ได้อย่างเป็นฉากๆ (Episodic Memory) อย่างอัตโนมัติ ทั้งนี้ความทรงจำ ยังไปสัมพันธ์กับองค์ความรู้ ทักษะ และอุดมการณ์ กลายเป็นความทรงจำที่ก่อเกิดความหมายส่วนบุคคลที่อาจไปส่งผลต่อการผลิตภาษา

3.2) ภาพทางความคิด (Mental Model) เกิดจากกลไกที่ซับซ้อนในการทำงานเพื่อสร้างการจดจำในสมองที่เกิดขึ้นกับประสบการณ์ส่วนบุคคล และถูกหลอมสร้างเป็นภาพแทนทั้งในรูปแบบเชิงนามธรรมและภาพจำส่วนบุคคลที่ถูกร้อยเรียงเหตุการณ์เหมือนเป็นฉากภาพยนตร์ ประกอบไปด้วยฉาก ผู้ร่วมเหตุการณ์ (ตัวบุคคล/บทบาทหน้าที่/ความสัมพันธ์) การกระทำที่เกิดขึ้น รวมถึงจุดหมายปลายทางของเหตุการณ์ โดยแต่ละองค์ประกอบที่กล่าวมาล้วนเกิดเป็นโครงสร้างที่มีความหมายและสามารถบรรยายออกมาเป็นคำพูดตามประสบการณ์โดยมีภาพแทนทางความคิดเข้ามาทำงานร่วมกับ ภาพจำอาจมีรายละเอียดเพิ่มเติม เช่น น้ำเสียง ทักษะ การประเมินค่า ความพึงพอใจ และ อารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์ ซึ่งเกิดจากการทำงานของสมองหลายส่วนเข้าด้วยกัน

3.3) การเรียนรู้จดจำตามบริบทสังคม (Social Cognition) เป็นภาพจำจากการเรียนรู้ร่วมกันในสังคมที่มีคนที่มีความแตกต่างหลากหลาย ตลอดจนองค์ความรู้ทั่วไปที่ได้มีการรับรู้เรียนรู้ร่วมกันในฐานะที่เป็นสมาชิกร่วมที่มีส่วนในชุมชน เช่น ทักษะติดต่อประเด็นสังคมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำแท้ง การอพยพ หรือการต้องโทษประหาร หรือเรื่องของอุดมการณ์ที่มีร่วมกันในสังคมไม่ว่าจะเป็น การเหยียดชาติ การเหยียดเพศ สิ่งเหล่านี้สามารถอธิบายได้ว่า ประสบการณ์ส่วนบุคคลสามารถถูกตีความ นำไปสู่การหลอมสร้าง และจัดวางภาพแทนทางความคิดบนพื้นฐานการเรียนรู้ตามบริบททางสังคมในหลากหลายรูปแบบ

ทั้งนี้ภาพแทนทางความคิดของแต่ละบุคคลอาจจะมีคุณค่าคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันตามแต่การเรียนรู้ร่วมกันในสังคม โดยองค์ประกอบทั้ง 3 ข้อที่สำคัญนำไปสู่การสร้างความร่วมมือต่อกัน สร้างปฏิสัมพันธ์และสื่อสารกันผ่านวาทกรรม

ส่วนกระบวนการทางวาทกรรม (discourse processing) Van Dijk (2009, p.67) อธิบายว่าเป็นกลยุทธ์การสร้างและทำความเข้าใจในวาทกรรมบนพื้นฐานทางโครงสร้างทางปริชาน โดยพิจารณารูปภาษาทั้งในส่วนคำ วลีประโยค ประโยค ซึ่งเป็นกระบวนการผลิตภาษาที่เกิดขึ้นจากการทำงานของความทรงจำที่ถูกควบคุมโดยภาพทางความคิด องค์ความรู้ ตลอดจนอุดมการณ์ที่แฝงอยู่ จากความทรงจำระยะยาว van Dijk จำแนกภาพทางความคิดที่

ส่งผลต่อกระบวนการการสร้างวาทกรรมออกเป็น 2 รูปแบบ ระหว่างรูปจำลองทางสถานการณ์ และรูปจำลองทางบริบท

รูปจำลองทางสถานการณ์ (Situation models) เป็นสิ่งแทนสถานการณ์ที่มีวาทกรรมเข้าไปเกี่ยวข้อง โดยอาจเป็นรูปจำลองทางความหมาย เช่น ตัวอย่างโปสเตอร์การหาเสียงเลือกตั้งเป็นรูปจำลองที่มีการเผยแพร่ความหมายและการตีความส่วนบุคคลจากวาทกรรม และกำหนดสร้างความหมายให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างส่วนท้องถิ่นไปสู่ส่วนรวม การเกิดภาพทางความคิดจากสิ่งนี้มีความซับซ้อนและสมบูรณ์กว่าความหมายจากวาทกรรมที่เผยแพร่ออกมา เพราะผู้ใช้ภาษาสามารถเชื่อมโยงมุมมองต่างๆ ให้เข้ากับรูปจำลองทางสถานการณ์และปรับประยุกต์เป็นองค์ความรู้ร่วมกัน

รูปจำลองทางบริบท (Context models) ทำหน้าที่เป็นสิ่งแทนสถานการณ์การสื่อสารที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงได้ หรือเป็นประสบการณ์ที่ผู้ใช้ภาษาสร้างรูปจำลองทางความคิดเป็นนามธรรม แต่สามารถเป็นสิ่งแทนแนวทางการสร้างความเข้าใจของผู้ร่วมเหตุการณ์ และนำไปสู่การสร้างภาพแทนทางสถานการณ์ที่สื่อสารได้ และยังสามารถเป็นตัวกำหนดความเหมาะสมของวาทกรรมที่มีต่อสถานการณ์การซึ่งเรียกว่า รูปจำลองทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatic Models) ที่ไม่ได้ควบคุมเพียงข้อความที่มีต่อสถานการณ์ตามประสบการณ์ส่วนบุคคลเท่านั้น แต่ยังพิจารณาความเหมาะสมด้านกาลเทศะในการสื่อสาร มีความเกี่ยวข้องกับการสร้างประสบการณ์ร่วมและก่อให้เกิดรูปจำลองทางความคิดซึ่งอาจถูกนำไปตีความใหม่ได้อีกในหลากหลายมุมมอง

สิ่งที่อธิบายข้างต้นแสดงถึงเหตุผลว่าทำไมการทำความเข้าใจข้อความหรือสิ่งที่พูดจึงเกี่ยวข้องกับกระบวนการหรือกลไกที่หน่วยต่างๆ ของประโยคและวาทกรรมถูกพิจารณาและตีความในความทรงจำเพื่อทำให้เกิดโครงสร้างทางความหมายที่เกี่ยวข้องกับรูปจำลองทางสถานการณ์ที่แฝงอยู่และร้อยเรียงกันได้อย่างเป็นฉากภาพยนตร์ในทางกลับกันการผลิตสร้างวาทกรรมตามประสบการณ์ส่วนบุคคลเริ่มต้นจากรูปจำลองทางสถานการณ์กับการใช้ภาษาให้เหมาะสมตามกาลเทศะโดยใช้หลักการทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ ในการเลือกใช้คำพูดเพื่อสื่อความหมายภายใต้การควบคุมทางบริบท ตลอดจนการเลือกใช้รูปแบบข้อความในการสื่อความหมายให้เหมาะสมกับชนิดของการสื่อสาร เช่น การสนทนา การเขียนอีเมล การเขียนตำรา หรือการเขียนรายงาน เป็นต้น

เนื่องจากในงานวิจัยชิ้นนี้เน้นศึกษาแนวการวิเคราะห์รูปภาษาสร้างความเกลียดชังในประเด็นผู้ลี้ภัย และด้วยการวิเคราะห์ภาพแทนทางความคิดในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ที่มีความเหมาะสมสำหรับการศึกษาวิจัยในลักษณะนี้ มีความเป็นไปได้ทั้งในแนวคิดของ Fairclough และแนวคิดของ van Dijk ที่มีการวิเคราะห์บริบทที่แสดงความสัมพันธ์กันระหว่างวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมกับวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม แต่แนวคิดของ Fairclough เน้นศึกษาถ้อยคำภาษาที่มีความสัมพันธ์กันเชิงอำนาจด้วยกรอบมิติทั้ง 3 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า Fairclough เน้นศึกษาวาทกรรมประเภทที่มีอิทธิพลในกระบวนการทางสังคมที่มีการใช้วาทกรรมมาครอบงำความคิดของคนในสังคม แนวคิดประเภทนี้จึงเหมาะสมกับการใช้ค้นหาความยุติธรรม ความไม่เท่าเทียมกัน การจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนตลอดจนการใช้อำนาจโดยมิชอบผ่านวาทกรรมซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของ van Dijk ในขณะที่นักวิเคราะห์วาทกรรมทั้งหลายเน้นศึกษาตามมุมมองวาทกรรมด้วยแนวคิดที่สัมพันธ์กันทางโครงสร้างแล้วจึงนำไปศึกษาหาความสัมพันธ์และการทำหน้าที่ของวาทกรรม ส่วนพื้นฐานทางความคิดการทำหน้าที่ทางสังคมการเมืองมักถูกนำมาใช้เป็นวิธีวิเคราะห์วาทกรรมตามแนวของนักสังคมที่มุ่งเน้นศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมและปัญหาการเมืองภายใต้รายละเอียดทั้งข้อมูลต่างๆ ที่กล่าวถึงการสร้างความแบ่งแยกถูกเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของพฤติกรรมบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันในสังคมนำไปสู่การสร้างอคติที่มีร่วมกันในสังคม และในท้ายสุดผลการศึกษาก็อธิบายได้ถึงสาเหตุของการเกิดอคติจากข้อมูลที่ถูกรวบรวมมาวิเคราะห์โดยเฉพาะจากชุดวาทกรรมจากกลุ่มคนผิวขาว และในปัจจุบันนี้เราอาจได้เห็นตัวอย่างการใช้ภาษาในลักษณะดังกล่าวมากขึ้น ที่อาจถูกจัดแบ่งแยกเป็นฐานต่างๆ หรือถูกเรียงเป็นระดับต่างๆ มีระบบกระบวนการที่ซับซ้อนในการสร้างการเหยียดต่อกัน จนเกิดภาวะการผลิตซ้ำทางวาทกรรมที่เผยแพร่กันในสังคม

5.3 การวิเคราะห์รูปภาษาสร้างความเกลียดชังของ Hodsdon (2000)

แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ถูกพัฒนาต่อไปได้เรื่อยๆ ไม่หยุดนิ่ง เพราะในการศึกษาวิจัยมากมายยังคงใช้กรอบแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์มาใช้ในการวิเคราะห์วาทกรรมที่ปรากฏในสังคมในรูปแบบที่แปลกใหม่มากมาย ดังเช่นในงานของ Hodsdon (2000) นำเสนอเรื่อง "การเหยียดเชื้อชาติ" (Racism) ตามแนวคิดตั้งต้นของ Van Dijk (1999) ผสมเข้ากับเรื่อง "รูปภาษาสร้างความเกลียดชัง" (Hate Speech) กลายเป็น วาทกรรมสร้างความเกลียดชังในประเด็นการเหยียดเชื้อชาติ (Racist Hate Discourse) โดยเห็นว่ารูปภาษาสร้างความเกลียดชังเป็นกลยุทธ์วาทกรรมที่ใช้ในการสร้างอำนาจอำนาจเมื่อเกิดความขัดแย้ง เพื่อแสดงออกถึง

ความเห็นต่าง ความเกลียดชัง ความขัดแย้ง และสร้างความรุนแรงต่อกันกับบุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่พวกเดียวกันกับตน และมีความแตกต่างกันในทางอัตลักษณ์ทั้งในเรื่อง เชื้อชาติ สีผิว ศาสนา

วิธีวิเคราะห์รูปภาษาสร้าง ความเกลียดชังตามแนวของ Hodsdon มีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างอุดมการณ์ของผู้ใช้ภาษากับทางเลือกในการใช้รูปภาษาถ่ายทอดออกไปเพื่อดูการสื่อถึงการเหยียดเชื้อชาติ การมีอคติ การโต้แย้ง และการสร้างความเกลียดชัง ดังนั้น กรอบการวิเคราะห์รูปภาษาทั้ง 8 ประเภทที่ Hodsdon กำหนด จะช่วยให้เห็นวิธีการที่ผู้ใช้ภาษาสร้าง ความเกลียดชัง โดยใช้รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาเพื่อเรียกความสนใจ และชวนโน้มน้ำหนักให้ผู้ฟังเข้ามาสนับสนุนและให้ความสนใจ ทั้งนี้ ควรพิจารณาประกอบกับองค์ความรู้ต่างๆ ที่ผู้พูดมีทั้งด้านการใช้ภาษา ประสพการณ์ที่อาจส่งผลต่อการเลือกใช้รูปภาษา ซึ่งสามารถสะท้อนจากการวางโครงสร้างในรูปภาษาตามวาทกรรมที่ปรากฏ และเนื่องจากกรอบการวิเคราะห์นี้มีจุดเน้นการใช้รูปภาษาที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงเลือกนำมาใช้เพื่อให้สนองตามจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์รูปภาษาโดยเฉพาะที่เป็นการผลิตสร้างวาทกรรมเพื่อมุ่งสร้างความเกลียดชังและการแบ่งแยกทางสังคมเป็นสำคัญ

Hodsdon (2000, pp.26-58) ออกแบบกรอบการวิเคราะห์วาทกรรมที่มีการวิเคราะห์รูปภาษาทั้ง 8 ลักษณะ ที่ประยุกต์จากแนวการวิเคราะห์ของ Fairclough และ van Dijk เช่น ความเป็นสหบท (intertextuality) ความเป็นสกรรมกริยา (transivity) ความหมายบ่งชี้เป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) กระบวนการที่ทำให้เกิดคำใหม่ (overlexicalization) ระดับความจำเพาะทางความหมาย (degree of specificity) ถ้อยคำแสดงอารมณ์ (emotive words) ความสุภาพ/ความหยาบคาย (politeness/rudeness) และการตัดสินแบบเหมารวม (stereotyping) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความเป็นสหบท (intertextuality) คือ ตัวบทที่ประกอบสร้างขึ้นจากตัวบทอื่น หรืออ้างอิงมาสร้างเป็นตัวบทใหม่ แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1.1 ความเป็นสหบทที่ปรากฏโครงสร้างบ่งชี้อย่างชัดเจน (manifest intertextuality) หมายถึง รูปภาษาที่มีการปรากฏจุดบ่งชี้ที่สื่อหรือแสดงรูปภาษาที่มีลักษณะการข้ามศาสตร์อย่างชัดเจน และเป็นการถ่ายโยงหรือกล่าวอ้างอิงต่อในเรื่องความคิด ทศนคติ อุดมการณ์ และความเชื่อ ที่มาครอบงำ (Fairclough, 1992b, p.103 อ้างอิงใน Hodsdon (2000) อันเป็นตัวบ่งชี้ที่เปิดเผยให้เห็นถึงกลวิธีที่คนเรานำไปใช้ในการบอกเล่าถึงความเป็นพวกเขาและ

ยังสะท้อนถึงบริบททางสังคมที่พวกเขาเป็นอยู่ให้ชัดเจน เช่น การจัดประเภทสหพตามแนวของ Kamberelis และ Scott (1992) ดังนี้

1) การอ้างคำพูดโดยตรง (Direct Quotation) คือ ถ้อยคำที่มีการปรากฏสัญลักษณ์อัญประกาศในชุดข้อมูลที่นำเสนอมา เพื่อสื่อถึงการอ้างอิงที่เชื่อมโยงกับถ้อยคำของผู้อื่นตามที่ได้ยินได้ฟังมา ดังเช่นในตัวอย่าง (29) ที่ผู้พูดยกวลีสำคัญจากพระคัมภีร์ไบเบิลมา กล่าว

(29) In other words what you are saying is that when the Bible says, "I know those who say they are Jews and are not..." you're saying...

(Hodsdon, 2000, p.27)

2) การเลียนแบบ (imitation/adoption) คือ การลอกเลียน ดัดแปลง หรือปลอมแปลงการใช้ถ้อยคำการพูดของผู้อื่นหรือตามองค์ความรู้ที่เคยเรียนรู้มาใช้เป็นถ้อยคำของตนเอง ดังเช่นตัวอย่าง (30) เป็นการลอกเลียนข้อความจากพระคัมภีร์ไบเบิลมาใช้กับคณะรัฐบาล มักใช้ในเชิงประชดประชัน

(30) We know there is soon to be a day of judgment and a day when Christ's Kingdom (government) will be established on earth, as it is in heaven. "And in the days of these kings shall the God of heaven set up a kingdom ...

(Hodsdon, 2000, p.28)

3) ลีลาการพูด (Stylization) คือ การนำเสนอข้อมูลตามรูปแบบ ถ้อยคำการพูดของผู้อื่นหรือตามองค์ความรู้ที่เคยเรียนรู้ มาปรับให้เข้ากับบริบทตนเอง รวมถึงการสอดแทรกสำนวนภาษา และการใช้อุปุลักษณะคำเปรียบเปรย ซึ่งลักษณะดังกล่าวมีความคล้ายคลึงการเลียนแบบ แต่มีกลวิธีการกลบเกลื่อนให้แนบเนียนกว่า ดังตัวอย่าง (31) สังเกตจากการใช้คำว่า "sort of" หรือ "kind of" เช่น

(31) Are you saying that there is going to be some kind of nuclear conflict?

(Hodsdon, 2000, p. 29)

4) การล้อเลียน (Parody) ในส่วนนี้ Hodsdon ได้อ้างอิงถึง Bakhtin. (1984) ที่ว่าด้วยการใช้ถ้อยคำในลักษณะที่ผู้พูดมีเจตนา หรือจงใจ เลือกรใช้ถ้อยคำที่มีมีลักษณะประชดประชัน และผู้พูดอาจจะทำด้วยความโกรธ ต้องการเสียดสี ชี้นำให้เป็นเรื่องตลก เพื่อแสดง

การไม่ยอมรับ ยกตัวอย่างถ้อยคำปราศรัยของ Khallid Abdul Muhammed ผู้นำชาติอิสลามคนเก่า ดังตัวอย่าง (32) ผู้พูดกล่าวถ้อยคำด้วยลีลาทางวาทศิลป์ เป็นการเล่นคำที่มีตัวละครดคล้ายคลึงกันระหว่าง “donkey” กับ “honkey” เพื่อสื่อความหมายในเชิงประชดประชัน กล่าววว่า “ผมไม่ได้มาเพื่อติดหางให้กับลาโรงหอก แต่มาติดให้กับพวกผิวขาวหน้าโรงต่างหาก

(32) “I didn't come to pin the tail on the donkey, I came to pin the tail on the honkey”

(Hodsdon, 2000, p.30)

5) การแฝงนัยยะใต้ถ้อย (hidden polemic) คือ การใช้ถ้อยคำในชั้นการตอบโต้ข้อมูลข่าวสารที่ผู้พูดได้ยินได้ฟังมาด้วยการถกเถียงและโจมตีข้อมูลส่วนต้นทางด้วยความไม่พอใจ ถ้อยคำลักษณะนี้พบบ่อยในการพูดคุยประเด็นทางการเมือง (political speech) ซึ่งถือเป็นการแสดงจุดยืนของผู้พูดว่าอยู่ต่างขั้วกัน อีกทั้งถ้อยคำเช่นนี้ถูกนำไปเชื่อมโยงกับการแสดงความคิดเห็นที่เข้าข่ายลักษณะของการเหยียดเชื้อชาติได้อีกด้วย ดังตัวอย่าง (33) วาทกรรมที่แสดงการปฏิเสธว่า Louis Farrakhan ผู้นำกลุ่มศาสนาอิสลาม ไม่ได้เป็นอย่างที่สังคมกล่าวหาว่าพวกหัวรั้นและพวกเหยียดชาติด้วย เพื่อแสดงถึงการโต้เถียงข้อกล่าวหา เช่น

(33) “Louis Farrakhan is not a bigot. He is not a racist”

(Hodsdon, 2000, p.31)

6) การอ้างอุดมการณ์ (idealization) คือ การใช้ถ้อยคำที่ผู้พูดแสดงออกถึงอุดมการณ์ อ้างถึงการประพุดิตินที่เหมาะสมและควรค่าแก่การสร้างสังคมให้เป็นไปตามอุดมคติ (Utopia) แต่แฝงอคติและการเหยียดหยามให้เกิดการแบ่งฝ่ายด้วยการโจมตีว่าอีกฝ่าย (ที่อาจไม่ได้อ้างถึง) ประพุดิตินไม่เหมาะสม (ทั้งที่มีหรือยังไม่มีการยืนยันข้อเท็จจริง) ดังตัวอย่าง (34) ถ้อยคำของ John Metzger จากรายการ White Aryan Resistance Youth ที่กล่าวหากลุ่มเพศทางเลือกกว่าเป็นผู้ติดเชื้อ และมีเจตนาให้คนเหล่านั้นเป็นที่น่ารังเกียจ

(34) “They [homosexuals] all have AIDS, man,”

(Hodsdon, 2000, p.31)

1.2 ความเป็นสหบทที่ใช้ในรูปภาษาที่ผลิตสร้างใหม่ (Constitutive intertextuality) คือ รูปภาษาที่แสดงการใช้ถ้อยคำ วลี ตามที่ได้ยินได้ฟังไปพิจารณาหาแหล่งที่มาได้ (Fairclough, 1992a: 103) หรือกล่าวอีกอย่าง คือ การใช้ประโยคในลักษณะนั้น ผู้ผลิตวาทกรรมเอามาจากที่ใด เคยมีประสบการณ์ทางการใช้ภาษาอย่างไร หรือเรียนรู้การใช้ประโยคในลักษณะอย่างนั้นจากอะไร ที่ไหน โดยไม่ได้แสดงการอ้างอิงอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ Hodsdon (2000, p.130) กล่าวว่า การอ้างอิงวาทกรรมจากแหล่งอื่นมาประกอบสร้างและผลิตซ้ำใหม่ในการกล่าวถึงฝ่ายตนเอง ผู้พูดมักใช้การอ้างอิงถึงวาทกรรมที่เห็นชอบเหมาะสมมาผลิตซ้ำและสร้างใหม่ ใช้การอ้างอิง และใช้ถ้อยคำแสดงภาพลักษณ์ถึงตนเองได้อย่างชัดเจน แต่ในการกล่าวถึงอีกฝ่าย ผู้พูดเลือกอ้างอิงวาทกรรมที่ไม่เห็นชอบด้วยการอ้างอิงตรง หรืออาจใช้เครื่องหมายคำพูดประกอบ มีการใช้ลีลาแต่งบริบทให้แตกต่างจากเดิมเช่นนำมาใช้ในการสื่อความประชดประชันและเสียดสี

2. สกรรมกริยา (transitivity) คือ การปรับแต่งองค์ประกอบทางโครงสร้างประโยคให้มีการปรากฏผู้มีส่วนร่วมในประโยค ตามที่ผู้พูดต้องการนำเสนอให้ผู้ฟังหรือผู้รับสารได้เข้าใจ (Fairclough, 1992a, p. 177-178 อ้างอิงใน Hodsdon (2000)) ดังตัวอย่าง (35) เป็นการนำเสนอมิติทางไวยากรณ์ที่มีการเลือกให้ปรากฏหรือเบี่ยงบังผู้มีส่วนร่วมในประโยค แม้จะเป็นการกล่าวถึงเรื่องเดียวกันแต่ใช้รูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างกัน เช่น

(35) The plane exploded in mid-air.

The plane exploded in mid-air as if hit by a missile.

A missile exploded the plane in mid-air.

The U.S. military fired a missile during a training exercise which hit the plane exploding it in mid-air.

จากตัวอย่าง (35) บรรทัดที่ 1 เป็นการพาดหัวข่าวที่นำเสนอเนื้อหาเพียงภาพการทำลายเครื่องบินกลางอากาศ ส่วนบรรทัดที่ 2 – 3 เพิ่มเติมรายละเอียดเกี่ยวกับอาวุธที่ใช้ทำลายเครื่องบิน แต่ไม่มีการนำเสนอเนื้อหาถึงผู้กระทำ บรรทัดที่ 4 เป็นการพาดหัวข่าวที่แสดงเนื้อหาเกี่ยวกับตัวผู้กระทำการอย่างชัดเจน

3. ความหมายบ่งชี้เป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) เป็นการวิเคราะห์ตามกฎการสนทนาและหลักการให้ความร่วมมือของ Grice (1975) การพิจารณาความหมายที่ถูกถ่ายทอดออกมา โดยไม่ได้มาจากส่วนถ้อยคำพูดที่เราพูดออกมาจริงๆ รวมถึงวิเคราะห์เจตนาที่แท้จริงของผู้พูดว่าการกล่าวถ้อยคำมีวัตถุประสงค์อะไรมากกว่าการวิเคราะห์เพียงแค่ส่วนความหมายในถ้อยคำที่ปรากฏเท่านั้น

4. กระบวนการที่ทำให้เกิดคำใหม่ (overlexicalization) เกิดการผลิตสร้างคำใหม่ๆ แม้จะยังคงสื่อความหมายชุดเดียวกัน หากมีการปรากฏใช้ในลักษณะนี้หลายครั้งในชุดวาทกรรมเดียวกันจะส่งผลให้คำดังกล่าวปรากฏตัวในตำแหน่งที่โดดเด่น (foregrounding) และเกิด

การเน้นย้ำทางความคิด (Brenton, 1993, p.223) เช่น การเรียกกลุ่มผิวสีว่า “other”, “mud,” “race-mixers,” “mongrels,” or “non-whites” เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำว่า “black” หรือ นำไปดัดแปลง เช่น “Jew” ดัดแปลงเป็น “Jewspaper,” “Jew-elry,” “Jewnited Nations”, “Jew York City” and “Jewniversity.”

5. ความเฉพาะเจาะจงในการใช้คำ (Lexical specificity) หรือ ระดับความจำเพาะทางความหมาย (degree of specificity) เป็นวิธีปฏิบัติทางวาทกรรมในการเลือกรูปแบบเพื่อเป็นการแสดงข้อความให้ดูโดดเด่นกว่าเดิม เช่น เลือกคำที่สื่อความหมายที่ดูเข้มข้นเกินไป หรืออาจมาในลักษณะที่แผ่วเบาเกินไป ให้ดูผิดไปจากที่คาดไว้ตามความเหมาะสมของบริบทที่มี (Simpson, 1993, p.172) หรือมีการเรียกถึงตัวเองด้วยความหมายทางบวก ใช้ถ้อยคำที่สุภาพในการให้เกียรติกัน แต่ในการกล่าวถึงอีกฝ่าย กลับมีการใช้รูปภาษาจำเพาะถึงค่อนข้างน้อย (หรือแทบไม่มีเลย) และใช้คำบรรยายถึงอีกฝ่ายด้วยความหมายทางลบ ยกตัวอย่างถ้อยคำของ Khallid ที่แสดงความจงใจในการเลือกใช้ถ้อยคำให้สมเกียรติแก่ Elijah Muhammad ผู้นำชาติอิสลามคนล่าสุด ด้วยการเปรียบเทียบว่าเขาเป็นดังพระเมสสิอาห์ “Messiah” หรือพระผู้ช่วยผู้นำพาการฟื้นภัย ดังตัวอย่าง (36)

(36) “So we thank him for coming and raising up his Messiah and his messenger the most honorable Elijah Muhammad”

(Hodsdon, 2000, p.50)

นอกจากนี้ (Hodsdon, 2000, p.130) กล่าวว่า ความเฉพาะเจาะจงในการใช้คำยังเป็นการใช้รูปภาษาสร้างความเกลียดชังด้วยการแสดงตนถึงความเป็นเรา ที่แตกต่างจากเขา เช่น การใช้สรรพนาม (Pronoun usage) คือ การใช้คำแสดงถึงจุดยืนและความต่างฝ่าย โดยการนำเสนอถึงฝ่ายตนเองว่า “เรา” (We, Us) และนำเสนออีกฝ่ายว่าเป็นพวกเขา (They, Them) ส่วนกลุ่มที่มีทัศนคติเชิดชูให้คนผิวดำเป็นใหญ่ มักใช้คำเรียกฝ่ายตนเองว่า คนผิวดำ (Blacks) และเรียกอีกฝ่ายว่า เป็นพวกผิวขาว (Whites) และพวกผิวดำที่ไม่เห็นพ้องต่อพวกผิวดำด้วยกัน (Blacks who do not agree with us) ส่วนกลุ่มที่มีทัศนคติเชิดชูให้คนผิวขาวเป็นใหญ่ ใช้คำเรียกฝ่ายตนเองว่าเป็น คนผิวขาว (Whites) และเรียกอีกฝ่ายว่าเป็นพวกนิโกร (Mongrels) และพวกผิวดำที่ไม่เห็นพ้องต่อคนผิวขาวด้วยกัน (Whites who do not agree with us)

6. คำแสดงอารมณ์ (emotive words) การใช้วลีประโยคที่มีเนื้อหาแสดงเจตนาให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อความรู้สึกของผู้ฟังและแสดงออกถึงความขัดแย้งทางอุดมการณ์ เป็นการใช้ภาษาเพื่อแสดงพลังให้แก่ตนเองหรือคนในกลุ่ม ตัวอย่างที่พบในคำปราศรัย

ของนักการเมือง เช่น การใช้คำว่า “bastard” แปลว่า ลูกเมียน้อย “peckerwood” ใช้เรียก พวกผิวขาวเหยียดชาติ “cracker” เป็นคำผสมระหว่าง criminal กับ hacker หมายถึง พวกอาชญากรขโมยข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ที่ล้วนแต่เป็นคำที่สื่อความหมายทางลบและนำมาใช้ในบริบทการแสดงความไม่พอใจ นอกจากนี้ (Hodsdon, 2000, p.130) พบว่า ถ้อยคำแสดงอารมณ์ยังสามารถช่วยทำให้เกิดความรุนแรงทางอารมณ์ โดย;

- ใช้รูปภาพในการนำเสนอตนเองในทางที่ดี (good) ในขณะที่ใช้รูปภาพในการวิพากษ์วิจารณ์ถึงอีกฝ่ายในทางที่ไม่ดี (bad) ซึ่งคล้ายคลึงกับเรื่องความจำเพาะในการใช้คำ คือ การเลือกใช้รูปภาพให้มีความหมายที่จำเพาะและดูพิเศษในการเรียกถึงตัวเองด้วยความหมายทางบวก ใช้ถ้อยคำที่สุภาพในการให้เกียรติกัน แต่ในการกล่าวถึงอีกฝ่าย กลับมีการใช้รูปภาพจำเพาะถึงค่อนข้างน้อย และใช้คำบรรยายถึงอีกฝ่ายด้วยความหมายทางลบ

- นำเสนอถึงรูปแทนในฝ่ายตนเองว่าเป็นองค์พระผู้เป็นเจ้าหรือพระอัลเลาะห์ (God/Allah) สื่อถึงความดีงามแสดงบทบาทความเป็นฝ่ายธรรมะ ในขณะที่นำเสนออีกฝ่ายให้มีบทบาทเป็นฝ่ายอธรรมหรือซาตาน (Satan) อันเป็นข้อตรงข้ามกับความดีงาม

- นำเสนอตนเองด้วยเรื่องราวถึงความเป็นพลเมือง (our people) ชนชาติ (nation) ความรักและห่วงแหนชาติ (patriots) แต่กล่าวถึงอีกฝ่ายว่าเป็นพวกยิว (Jews) เป็นพวกรัฐบาล (Government) และเป็นการบังคับใช้กฎหมาย (Law enforcement)

- กล่าวถึงฝ่ายตนเองด้วยการใช้รูปภาพแสดงถึงความเป็นภราดรภาพ หรือใช้กลุ่มคำที่มีความหมาย ถึงความเป็นพี่น้อง เป็นครอบครัวเดียวกัน (Our family) ในขณะที่ใช้ถ้อยคำกล่าวถึงอีกฝ่ายว่าเป็นเพียงมนุษย์เกิดร่วมโลก (Natural family) ซึ่งมีความหมายที่ค่อนข้างให้ความห่างเหิน หรือห่างไกลความเกี่ยวข้องกับความเป็นครอบครัวในฝ่ายตนเอง

- เรียกฝ่ายตนเองว่าเป็นฝ่ายที่มีเสรีภาพ (Freedom) มีความเป็นธรรม (Justice) และความเท่าเทียม (Equality) ในขณะที่กล่าวถึงอีกฝ่ายว่าเป็นการใช้กฎหมายตามวิถีปฏิบัติทางสังคม (Actual laws) ของอีกฝ่ายอย่างแท้จริง

- อ้างว่าการแสดงความคิดเห็นในฝ่ายตนล้วนแต่เป็นความจริง (Truth) และโจมตีการให้ข้อมูลของอีกฝ่ายว่ามีแต่เรื่องโกหก (Lie) และเชื่อถือไม่ได้

- นำเสนอว่าฝ่ายตนเป็นผู้มีคุณภาพทางการศึกษาที่ดี (Education) แต่แทบไม่กล่าวถึงประเด็นทางการศึกษาของอีกฝ่ายเลย (Ignorance)

- อ้างอิงว่าเรื่องราวข่าวสารที่ฝ่ายเรานำเสนอมาจากการแปลความของเราหรือตามที่เรตีความมา (Our interpretation) แต่กล่าวถึงข่าวสารของอีกฝ่ายว่าเป็น(เพียง) เรื่องที่เขาว่ามา (What they say..)

7. ความสุภาพ/ความหยาบคาย (politeness/rudeness) อ้างอิงจากทฤษฎีความสุภาพและการคุกคามหน้าของ Brown และ Levinson (1987) อธิบายว่า เมื่อผู้พูดต้องการสื่อถึงความเป็นเรา ข้อความที่ใช้จะแสดงออกถึงการสร้างสัมพันธอันเป็นการแสดงถึงหน้าด้านบวก แต่ต้องการสื่อถึงอีกฝ่ายด้วยข้อความเนื้อหาหยาบคาย คุกคาม ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันกับลักษณะการวิเคราะห์ในข้อที่ 6 ที่พิจารณาถ้อยคำที่แฝงอารมณ์และความรู้สึกมาช่วยในการวิเคราะห์ประโยคว่ามีลักษณะไปในทางสุภาพหรือมีลักษณะหยาบคายที่ผู้อ่านหรือผู้ฟังสามารถรู้สึกถึงความหมายด้านลบ และกระทบต่อความรู้สึกได้ ดังเช่นตัวอย่าง (37)

(37) “ I didn’t come to pin the tail on the donkey, I came to pin the tail on the honkey.”

(Hodsdon, 2000, p.31)

จากตัวอย่าง (37) Khalid Abdul Muhammed กล่าวถ้อยคำด้วยลีลาทางวาทศิลป์แต่สื่อความหมายในเชิงประชดประชัน กล่าวว่า “ผมไม่ได้มาเพื่อติดหางให้กับลาโรงหรงอก แต่มาติดให้กับพวกผิวขวานหางต่างหาก ด้วยการเล่นคำที่มีตัวสะกดคล้ายคลึงกันระหว่าง “donkey” กับ “honkey” เพื่อเปรียบเทียบ ประชดประชันให้รู้สึกเจ็บปวด ที่สำคัญ คือ ผู้พูดมีอุดมการณ์ชัดเจนให้คนผิวสีเป็นใหญ่ และเหยียดหยามคนผิวขาว

8. การเหมารวม (stereotyping) คือ การกำหนดเอาคุณสมบัติหรือลักษณะของคนบางส่วน (หรืออาจเป็นเพียงคนบางคนที่ตัวผู้พูดเคยประสบพบมา) ไปตัดสินเหมารวมให้เป็นคุณลักษณะของคนหมู่มาก เช่น การเหมารวมว่าพวกยิวเป็นพวกไร้วัดมนธรรม ไม่มีสุขอนามัย ใช้ห้องน้ำไม่เป็น รวมถึงการเหยียดหยามถึงวิถีชีวิตที่แตกต่างซึ่งอาจเป็นการใส่ความสร้างเรื่องเท็จ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเป็นที่น่ารังเกียจ ดังตัวอย่าง (38)

(38) “You knew nothing about bathrooms and toilets and restrooms and sanitation systems. You did your number one and your number two, your peepee and your dodo which should be a don’t, don’t right in the caves and hills of Europe. You slept in your urination and your defecation generation after generation. For 2,000 years you knew nothing about fire. You knocked your animals in the head with clubs and boulders and bricks or whatever you had at that time, you made a chisel or found

already that way. You dragged them back to the cave and all of you would just gum them and eat the fur, the dirt, the filth and suck the blood from throw meat. And you still eat your meat raw to this very day.”

สรุปและอภิปรายข้อมูลจากการวิเคราะห์การใช้รูปภาษาสร้างความเกลียดชังของ Hodsdon ที่สัมพันธ์กับการใช้กรอบวิเคราะห์อุดมการณ์ของ Van Dijk (1999) ดังตาราง 2

ตาราง 2 การใช้รูปภาษาสร้างความเกลียดชัง ที่สัมพันธ์กับการใช้กรอบวิเคราะห์อุดมการณ์

Features	Us	Them
Emotive Words	Good God / Allah our people / nation / patriots our family freedom / justice / equality truth education our interpretation	Bad Satan Jews / Government / Law Enforcements natural family actual laws lie ignorance what “they” say
Group Specificity	blacks whites	blacks who do not agree with us whites whites who do not agree with us Mongrels
Pronoun Usage	“we” “us” (exclusive)	“they” “them”
Lexical Specificity	more specific / positive descriptors / honorifics	less specific / negative descriptors
Intertextuality	discourses we agree with paraphrases/rephrases, references, illustrations	discourses we don’t agree with scare quotes, direct quotes, stylization
Politeness	face needs met	rudeness / face needs threatened
Agentivity	acted upon / driven to action	actor / pushing patient past their limit

ดัดแปลงมาจาก: Hodsdon (2000) A lexico-semantic feature analysis of racist hate discourse.

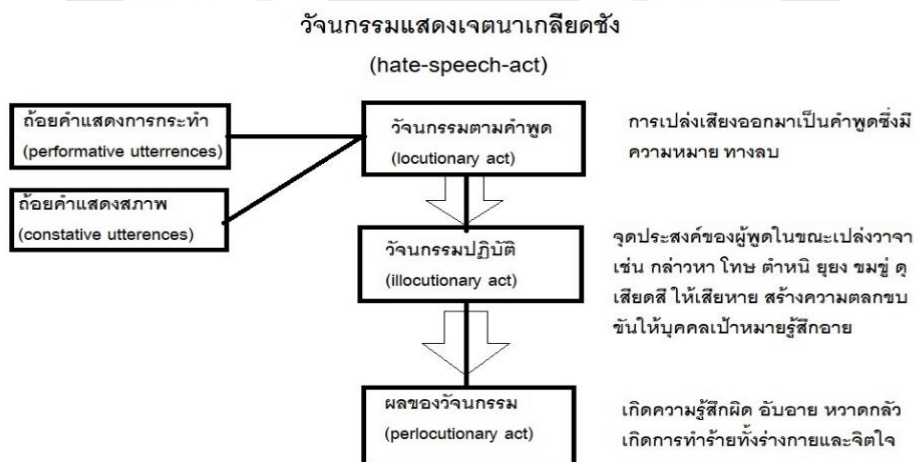
ตามตาราง Hodsdon ได้จัดประเภทข้อมูลตามลักษณะภาษาที่เน้นการสื่อถึงความเป็นตัวตนร่วมกันระหว่างเราและเขา ตัวอย่างเช่น กลุ่มคำที่แสดงอารมณ์ กลุ่มคำเฉพาะถึงกลุ่มหรือบุคคลในบทบาทต่างๆ การใช้สรรพนาม เช่น คำเรียกตัวเอง คำที่เฉพาะเจาะจงในบทบาทที่ใช้คำกับบริบทของฝ่ายตรงข้าม ความสับสน ความสุภาพ รวมถึงการจัดวางประโยคแบบกริยาที่เลือกใช้เพื่อนำเสนอหรือเน้นเนื้อหาที่สำคัญบางส่วน ซึ่งมีผลต่อรูปแบบการใช้ภาษาที่สัมพันธ์กับความรู้สึกของผู้ใช้ภาษาที่ต้องการสื่อสารเพื่อนำเสนอตัวเอง และการนำเสนอฝ่ายตรงข้ามอย่างไร ข้อมูลในตารางนี้สอดคล้องตามกรอบการวิเคราะห์อุดมการณ์ของ van Dijk (1999) ซึ่งระบุถึงการใช้ภาษาในการแบ่งแยกระหว่างบทบาทของผู้ใช้ภาษาที่มีต่ออีกฝ่าย

5.4 วรรณกรรมความเกลียดชังของ Gelber (2002)

งานวิจัยของ Gelber (2002) ใช้เสริมมุมมองด้วยทฤษฎีวัจนกรรม (Speech Acts) ของ Austin ที่เป็นต้นแบบในการช่วยวิเคราะห์ข้อมูลภาษาและจำแนกประเภทของการกล่าวถ้อยคำเป็นถ้อยคำแสดงการกระทำ (performative utterances) และถ้อยคำบรรยายสภาพ (constative utterances) มาปรับใช้กับการออกนโยบายหรือข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับถ้อยคำแสดงความเกลียดชัง ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญที่ต้องมีการไตร่ตรองอย่างละเอียด เพราะในบางถ้อยคำถูกวางโครงสร้างอยู่ในลักษณะของการบอกเล่าเหตุการณ์ต่างๆ ไป คล้ายเป็นการใช้ถ้อยคำบรรยายสภาพธรรมดาเพื่อนำเสนอข้อเท็จจริงบางอย่าง แต่ถ้าหากพิจารณาอีกครั้งอาจตีความได้ว่ามีความหมายในเชิงลบ หรือเป็นการแสดงความคิดเห็นในเชิงวิพากษ์วิจารณ์ มีเจตนามุ่งร้าย มีการเสียดสีว่าร้าย กระหน่ำต่อบุคคลอีกฝ่ายให้ขาดความน่าเชื่อถือและเสื่อมเสียชื่อเสียงได้ ดังนั้น มีความเป็นไปได้ที่ทฤษฎีวัจนกรรมสามารถช่วยคัดกรองหารูปภาษาที่แสดงเจตนาสร้าง ความเกลียดชัง (Hate-speech-act) ได้อย่างเป็นระบบ

Gelber (2002, p.69) นิยามวัจนกรรมสร้างความเกลียดชัง คือ ถ้อยคำที่แฝงเจตนา มุ่งกระทำผิดและคิดร้ายต่อบุคคลเป้าหมายด้วยอคติการเหยียดและแบ่งแยกอย่างไม่สิ้นสุด ซึ่งถือ ว่าเป็นการวิเคราะห์ hate speech ตามศาสตร์ทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ กล่าวคือ เป็นการศึกษาการ ใช้ภาษาตามบริบททางสังคมที่สัมพันธ์กับเจตนาของผู้พูด Gelber จึงสรุปว่ารูปภาษาสร้างความ เกลียดชัง เป็นถ้อยคำที่แฝงความหมายเชิงลบ เป็นการแสดงความคิดเห็นในเชิงวิพากษ์วิจารณ์ที่มี เจตนามุ่งร้าย ด้วยการพูดในลักษณะ ให้ร้าย ตำหนิ ชมชู้ คุกคาม สร้างความตลกขบขัน หรือเสียด

สี่ ให้กระทบต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอีกฝ่ายให้ขาดความน่าเชื่อถือและเสื่อมเสียชื่อเสียงได้ เพราะฉะนั้นการวิเคราะห์ถ้อยคำจึงไม่เพียงพอเพียงอาศัยความรู้จากการวิเคราะห์เพียงตัวบท แต่ต้องวิเคราะห์บริบททางสังคมที่แวดล้อมและสถานการณ์ประกอบด้วย ทั้งนี้ Gelber ได้ยกตัวอย่าง การวิเคราะห์วัจนกรรม โดยพิจารณาจากคำที่ใช้ในบริบท โดยสิ่งสำคัญ คือ ต้องตีความให้ได้ว่า เจตนาของผู้พูด คือ อะไร เช่น ในคำว่า “!!!” อาจถูกตีความได้ว่าเป็นเพียงวัจนกรรมตรงเพื่อบอก เล่าความเจ็บป่วย แต่ในคำเดียวกันนี้สามารถสื่อนัยยะในทางลบเพื่อใช้ตำหนิคู่สนทนาว่า “ป่วย” ที่หมายถึง ความป่วยทางจิต ซึ่งเป็นถ้อยคำที่มีแนวโน้มไปกระทบต่อความรู้สึกแทน สรุป คือ นอกจากจะตีความว่าคำนี้แปลว่า “ป่วย” แล้ว ต้องคำนึงอีกว่าคำนี้ มีความหมายในเชิงบวกหรือ เชิงลบ ใช้กล่าวถึงอะไร ใช้ตอบโต้ใคร ปรากฏในบริบทไหน อยู่ในสถานการณ์ใด ประสงค์ต่อสิ่งใด มีเจตนาแฝงหรือไม่ ถ้ามีผู้พูดมีเจตนาอะไร เป็นเจตนาอย่างไร เป็นความหวังดีหรือคิดร้าย ในส่วน นี้ต้องกลับไปคำนึงอีกว่าถ้อยคำมีความหมายเชิงบวกหรือเชิงลบ หากเป็นในเชิงบวกอาจหมายถึง ความหวังดี หรือหากเป็นในเชิงลบอาจหมายถึงความคิดร้าย เป็นความประสงค์ดีหรือประสงค์ร้าย ถึงใคร และต้องการให้เกิดผลลัพธ์เช่นไร ทั้งนี้ลองพิจารณาการวิเคราะห์ตามแนวของ Gelber (2002) ดังภาพประกอบ 16 พร้อมวิเคราะห์คำว่า “เบงกาลี”

"Hate-speech-act is a speech act which perpetrates perpetuates and maintains discrimination."

ภาพประกอบ 13 การวิเคราะห์วัจนกรรมแสดงเจตนาเกลียดชัง

ดัดแปลงมาจาก: Gelber (2002) Speaking back: The free speech versus hate speech debate (Vol. 1). John Benjamins Publishing.

คำว่า “เบงกาลี” มีความหมายที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับประเทศบังคลาเทศ ใช้ในบริบทที่ชาวพม่าบางส่วนใช้เรียกขานถึงชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อยชาวพม่าที่เป็นมุสลิมซึ่งเจาะจงกลุ่มโรฮิงญา ซึ่งเป็นถ้อยคำแสดงสภาพ และเป็นวัจนกรรมตามคำพูดที่สื่อเน้นยะทางลบ ว่า ชาวโรฮิงญานั้นแท้จริงแล้วเป็นชาวบังคลาเทศ นำไปสู่ความเป็นวัจนกรรมปฏิบัติที่แสดงถึงจุดประสงค์ของผู้พูดเพื่อสื่อถึงการปฏิเสธและต่อต้าน โดยกล่าวว่า ชาวโรฮิงญาไม่ใช่ชาวพม่า และอาจนำไปสู่ผลของวัจนกรรม ให้เกิดเป็นความเกลียดชังเพื่อแสดงการขับไล่ชาวโรฮิงญาให้ออกจากพม่า ซึ่งถือเป็นรูปภาษาที่แสดงถึงความมีอคติ คิดร้าย และมีเจตนาสร้างความเกลียดชังด้วยเหตุผลทางอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มบุคคล ดังนั้น จึงถือว่าคำว่า “เบงกาลี” เป็นรูปภาษาสร้างความเกลียดชัง

จากการวิเคราะห์ตัวอย่างเพื่อดูว่าเป็นรูปภาษาสร้างความเกลียดชังหรือไม่ ทำให้เห็นว่าทฤษฎีวัจนกรรมเป็นอีกหนึ่งทฤษฎีที่มีความสำคัญในการช่วยพิจารณาจุดเจตนา และใช้คัดกรองรูปภาษาได้ ก่อนตัดสินว่าเป็น “รูปภาษาสร้างความเกลียดชัง” นอกจากนี้ Gelber กล่าวว่า การศึกษารูปภาษาสร้างความเกลียดชังด้วยทฤษฎีวัจนกรรมจะมีส่วนช่วยและเป็นประโยชน์ต่อการบัญญัติร่างข้อบังคับให้มีน้ำหนักทางภาษาที่ชัดเจนต่อการพิสูจน์และตัดสินการกระทำผิดด้วยการใช้ภาษาอย่างมีเจตนามุ่งร้ายรวมถึงการสร้างภัยอันตรายต่อผู้ถูกกระทำหรือผู้ได้รับผลกระทบในทางกฎหมายได้

จากตัวอย่างทั้งหมดที่นำเสนอมาพบว่ารูปภาษาสร้างความเกลียดชังมีรูปแบบที่ไม่อยู่นิ่ง สามารถสร้างลีลา เล่นคำ เล่นความหมายได้อยู่เสมอ คล้ายกับกระบวนการที่ทำให้เกิดคำใหม่ มีความเคลื่อนไหวได้เสมอ ซึ่งขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น บริบททางสังคม ความนิยม ตามแต่พฤติกรรมการใช้ภาษาของชุมชนทางวาทกรรมในแต่ละกลุ่ม ดังนั้น ในการทำความเข้าใจในการใช้รูปภาษาและความหมายที่สื่อและใช้ในวาทกรรมความเกลียดชังในประเด็นการเหยียดเชื้อชาติได้นั้น สิ่งสำคัญต้องเข้าใจกลวิธีตามที่ปรากฏกฎรูปภาษาอย่างเข้าใจด้วยบริบททางสังคมและที่มาของรูปภาษาเหล่านั้นมาใช้เพื่อสร้างพลังและความรุนแรงในการผลิตสร้างวาทกรรม

ในบทต่อไปจะนำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัย โดยอธิบายถึงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสรุป อภิปรายผล

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัย โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และ ส่วนที่ 2 คือ การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ส่วนย่อย 1) การวิเคราะห์รูปภาษาในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชังที่ปรากฏในยูทูปเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป โดยพิจารณาจากชุดคำศัพท์ โครงสร้าง วัจนกรรมที่สื่อเจตนาสร้างความเกลียดชังกับผู้ลี้ภัย 2) การวิเคราะห์ภาพแทนทางความคิดในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป จากโดยใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ หลังจากนั้นทำการเปรียบเทียบภาพแทนทางความคิดในประเด็นผู้ลี้ภัยของทั้งสองประเทศ 3) การสร้างกรอบการใช้ภาษาไทยในการแสดงออกทางความคิดเห็นเพื่อให้เคารพสิทธิและเสรีภาพของแต่ละบุคคลในพื้นที่สาธารณะที่ปรากฏบนสื่อสังคมออนไลน์โดยไม่สร้างความเกลียดชังต่อกัน ตามแนวการพิจารณาการใช้ภาษาและความรุนแรงประกอบหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และส่วนที่ 3 สรุปและอภิปราย รายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยแต่ละขั้นตอนมีดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมรูปภาษาสร้างความเกลียดชังจากการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การแสดงความคิดเห็นที่เป็นภาษาไทยจากคนไทยที่มีต่อประเด็นผู้ลี้ภัยในเว็บไซต์ยูทูปที่มีการเผยแพร่ข่าวเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยและการเข้าเมืองแบบผิดกฎหมายของชาวโรฮิงญา ภายใต้คำค้น “ผู้ลี้ภัย” “โรฮิงญา” “โรฮินจา” หรือคำอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และเลือกคลิปวิดีโอจากตัวแทนสื่อข่าวไทยที่ได้รับความนิยมโดยพิจารณาจากยอดตัวเลขการเข้าชมจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ไทยพีบีเอส สปริงนิวส์ ไทยรัฐ วอยซ์ทีวี พีพีทีวี 36 ทีเอ็นเอ็น 16 อัมมารินทร์ทีวี บีบีซีนิวส์ไทย ประชาไท รวมถึงสื่ออื่นๆ เช่น เจาะชนวนข่าว สไปดาร์กทีวี 3 มิตินิวส์ ช่องวัน 31 เรืองเล่าเข้านี้ โดยผู้วิจัยเลือกจากคลิปข่าวที่มียอดการเข้าชมมากที่สุดจำนวน 100 คลิปวิดีโอแรก เช่น ช่อง SpokeDark TV มียอดการรับชมสูงสุดที่ 514,154 ครั้ง รองลงมาของไทยพีบีเอส ยอดการรับชมที่ 429,985 ครั้ง ตามด้วย ช่องไทยรัฐทีวี 236,952 ครั้ง ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การแสดงความคิดเห็นที่เป็นภาษาอังกฤษของชาวต่างชาติที่มีต่อประเด็นผู้ลี้ภัยในเว็บไซต์ยูทูปที่มีการเผยแพร่ข่าวเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยและการเข้าเมืองแบบผิดกฎหมายของชาว

ซีเรียในทวีปยุโรป ภายใต้คำค้น “refugee” “immigrants” “Syrian refugee” “asylum seeker” “refugee crisis in Europe” หรือคำอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และเลือกคลิปวิดีโอข่าวจากตัวแทนสื่อข่าว ทั้งจากทางทวีปยุโรปและอเมริกา ที่มีการนำเสนอเนื้อหาเป็นภาษาอังกฤษและเป็นช่องข่าวที่ได้รับ ความนิยมโดยพิจารณาจากยอดตัวเลขการเข้าชมจากมากไปหาน้อย ได้แก่ NBC News VICE News BBC News ABC News Channel4News CNN RT Documentary Press TV Tell me why The Guardian รวมถึงสื่อข่าวสำนักอื่น เช่น Human Right Watch The Daily Conversation Caspian Resort Euro News CGTN News AJ+ DW news โดยผู้วิจัยเลือก จากคลิปข่าวที่ยอดการเข้าชมมากที่สุดจำนวน 100 คลิปวิดีโอแรก เช่น ช่อง CNN มียอดการ รับชมที่ 1,063,690 ครั้ง รองลงมาเป็น ABC news มียอดการรับชมสูงสุดที่ 360,651 ครั้ง ตาม ด้วย NBC news มียอดการรับชมที่ 355,540 ตามลำดับ

การเก็บข้อมูลการแสดงความคิดเห็นของทั้ง 2 ส่วน จากคลิปวิดีโอของสำนักข่าวต่างๆ ที่ มีการเผยแพร่ในเว็บไซต์ยูทูปย้อนหลัง และผู้วิจัยเก็บข้อมูลเฉพาะข่าวผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาใน ประเทศไทยที่เกิดขึ้นช่วงปี พ.ศ.2558-2562 จำนวน 100 คลิป และข่าวผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีป ยุโรปที่เกิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 2013-2019 จำนวน 100 คลิป รวมทั้งหมดจำนวน 100 คลิป ทั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลเฉพาะการแสดงความคิดเห็นที่มีต่อข่าวที่นำเสนอโดยตรง ไม่พิจารณาความ คิดเห็นที่ได้ตอบกับความเห็นย่อย ซึ่งเป็นการแสดงความคิดเห็นต่อผู้แสดงความคิดเห็นด้วยกัน เอง เนื่องจากไม่ใช่การแสดงความคิดเห็นต่อข่าวโดยตรง ความคิดเห็นที่ได้ อาจไม่ได้เกี่ยวข้องกับ ข่าวผู้ลี้ภัยโดยตรง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ข้อ ตามความมุ่งหมายของงานวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์รูปภาพจากการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชังที่ ปรากฏในยูทูปเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาว ชาวซีเรียในทวีปยุโรป ขั้นตอนนี้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การคัดแยกข้อความการแสดงความคิดเห็น

หลังจากเก็บข้อมูลการแสดงความคิดเห็นทั้งประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาใน ประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรปจากยูทูปแล้ว จึงทำการคัดแยกข้อความการ แสดงความคิดเห็นที่สื่อความเกลียดชังต่อผู้ลี้ภัย โดยการพิจารณาการใช้ภาษาที่แสดงนัยยะต่างๆ ถึงการสร้างความแตกแยก เช่น การเหยียด รังเกียจ เป็นศัตรู ต่ำหนิ ประณาม ช่มชู้ คุกคาม

ตลอดจนการปลุกปั่น และยั่วยุสร้างความรุนแรง แบ่งเป็นการแสดงความคิดเห็นผู้ลี้ภัยชาว
โรฮิงญาในประเทศไทย จำนวน 4,113 ความคิดเห็น และการแสดงความคิดเห็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย
จำนวน 13,960 ความคิดเห็น

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ชุดคำศัพท์ โครงสร้าง และวัจนกรรมที่สร้างความ เกลียดชังกับผู้ลี้ภัย

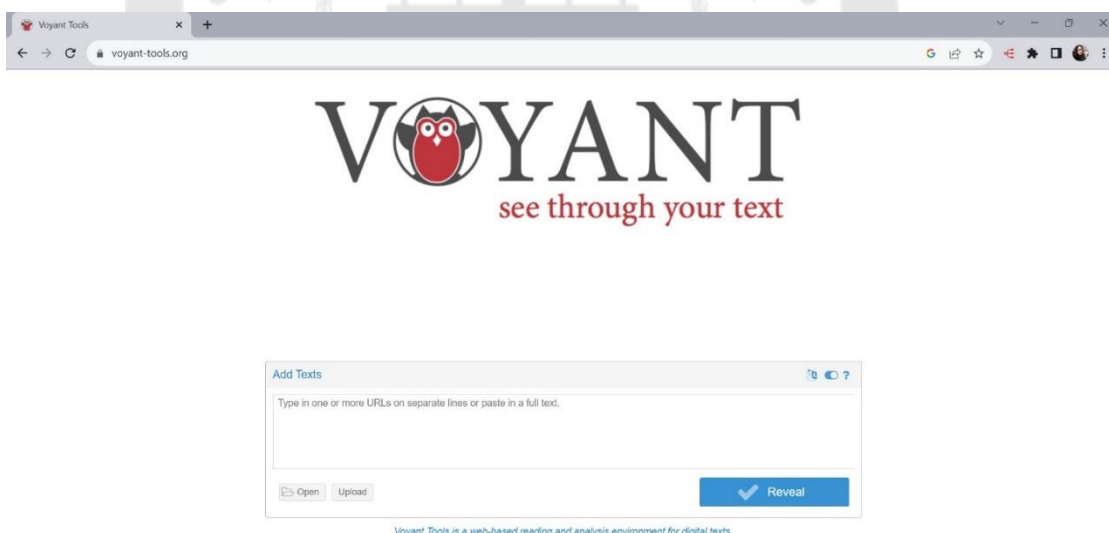
ขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยสังเคราะห์เกณฑ์การวิเคราะห์วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์
โครงสร้างทางภาษาของ van Dijk (1999) และการวิเคราะห์โครงสร้าง “disclaimer” การแบ่งฝ่าย
เราและฝ่ายเขาของ van Dijk (1999) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

เกณฑ์การวิเคราะห์ชุดคำศัพท์และ โครงสร้างที่สร้างความเกลียดชังกับ ผู้ลี้ภัย	วาทกรรม วิเคราะห์เชิง วิพากษ์ ของ Van Dijk (1999)	โครงสร้าง “disclaimer” ของ Van Dijk (1999)	วัจนกรรม เกลียดชัง (hate-speech- acts) ของ Gelber (2002)
ระดับคำ			
1. การใช้ชุดคำศัพท์			
1.1 การใช้ชุดคำเรียก	✓		
1.2 การใช้กริยาวลี	✓		
1.3 การใช้ชุดส่วนขยาย	✓		
ระดับโครงสร้าง			
2. การใช้โครงสร้างประโยค			
2.1 โครงสร้างประโยคปกติ	✓	✓	
2.2 โครงสร้างประโยคแบบแยกความ	✓	✓	
2.3 โครงสร้างประโยคแบบผกผัน	✓	✓	
ระดับการตีความในบริบท			
3. การใช้วัจนกรรม	✓	✓	✓

จากการสังเคราะห์แนวคิดทั้งหมด ได้เกณฑ์การวิเคราะห์ชุดคำศัพท์ โครงสร้างประโยค และการตีความตามหลักการทางวัฒนธรรมที่สร้างความเกลียดชังกับผู้ลี้ภัย 3 ระดับ คือ

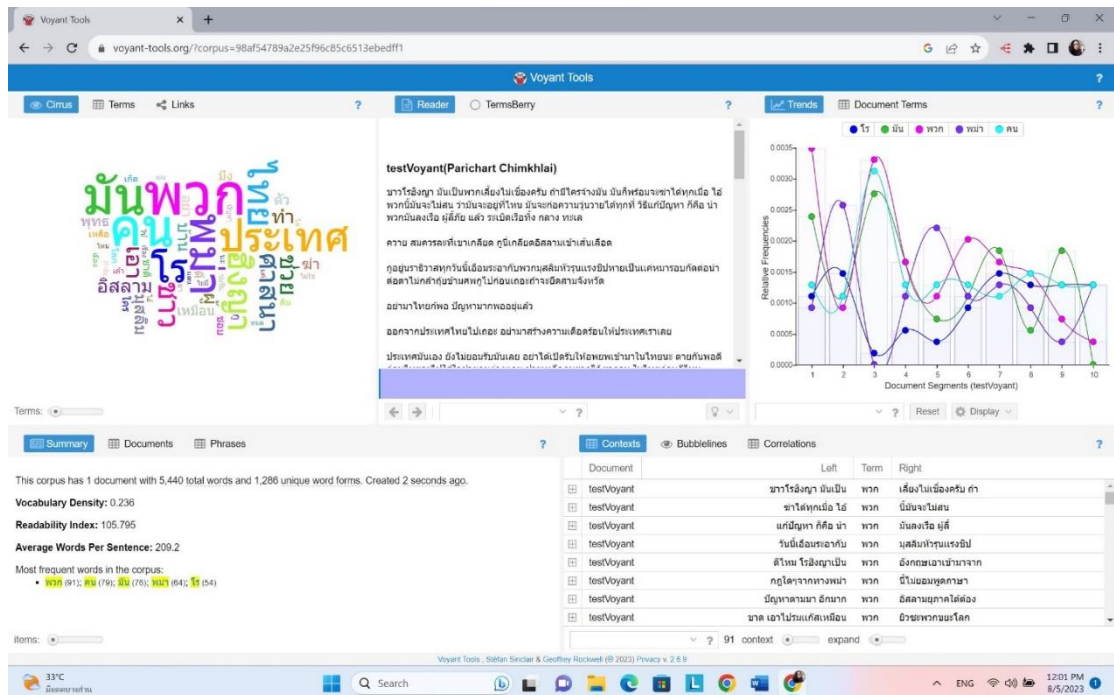
ระดับคำ ประกอบด้วยกลวิธีการใช้ชุดคำศัพท์จากการแสดงความคิดเห็นที่สื่อความเกลียดชังต่อผู้ลี้ภัย โดยวิเคราะห์หาการใช้ชุดคำเรียก การใช้กริยาวลี และการใช้ชุดส่วนขยาย ที่ปรากฏในบริบท

สำหรับการวิเคราะห์การใช้ชุดคำศัพท์จากการแสดงความคิดเห็นโดยเฉพาะในข้อความที่แสดงนัยยะการแบ่งแยก แฝงอคติ และสื่ออารมณ์ไม่พอใจ ชุดคำศัพท์ต่างๆ ที่มีการปรากฏใช้จะถูกรวบรวมมาจัดประเภท เช่น ชุดคำเรียกที่สัมพันธ์กับบริบททางเชื้อชาติ ศาสนา หรือคำเรียกขานเฉพาะในลักษณะอื่นๆ ตามการค้นพบ รวมถึงการใช้กริยาวลีตลอดจนการใช้ชุดส่วนขยายในการสื่อนัยยะทางความรุนแรงในลักษณะความเกลียดชัง และใช้แอปพลิเคชัน “Voyant Tools” เป็นเครื่องมือในการนับความถี่การใช้ชุดคำศัพท์จากไฟล์งานที่มีการรวบรวมข้อมูลการแสดงความคิดเห็น เพื่อนำไปพิจารณาการใช้คำของผู้แสดงความคิดเห็น ซึ่งสามารถใช้งานฟรีได้ที่ <https://voyant-tools.org/> ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 14 หน้าแรกของ Voyant Tools

การทำงานของ Voyant tool จะแสดงผลความถี่การใช้ชุดคำศัพท์โดยแสดงจำนวนคำที่พบทั้งหมดในไฟล์ความคิดเห็นอัฟโพลด์เข้าในโปรแกรมเมื่อไฟล์งานที่เลือกถูกนำเข้าระบบแล้ว แอปพลิเคชันจะทำการประมวลผล และเสนอผลลัพธ์การค้นหาความถี่การใช้ชุดคำศัพท์มาแสดงผลเป็นภาพรวมที่ได้ ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 15 ผลการประมวลคำศัพท์จาก Voyant Tools

ในกรณีที่มีการระบุค่าเฉพาะ;

- 1) พิมพ์ค่าเฉพาะที่ต้องการค้นหาในช่องค้นหา
- 2) คลิกเครื่องหมาย “?” ท้ายช่องเพื่อให้ระบบประมวลผลจำนวนคำศัพท์
- 3) ผลการประมวลใน Voyant Tools แสดงจำนวนความถี่ของคำ ดัง

ภาพประกอบ 3

Terms:

Summary Documents Phrases

This corpus has 1 document with 5,440 total words and 1,286 unique word forms. Created 2 seconds ago.

Vocabulary Density: 0.236

Readability Index: 105.795

Average Words Per Sentence: 209.2

Most frequent words in the corpus:

- พวก (91); คน (79); มัน (76); พม่า (64); โธ (54)

Dropdown menu items:

- พวก (91)
- คน (79)
- มัน (76)
- พม่า (64)
- โธ (54)
- ประเทศ (54)
- ไทย (47)
- สิงญา (41)
- ขาว (35)
- ศาสนา (34)

ภาพประกอบ 16 ผลการประมวลคำศัพท์จาก Voyant Tools แบบแจกแจงความถี่

หลังจาก การประมวลใน Voyant Tools และได้จำนวนความถี่ของคำแล้ว ทำการ จัดลำดับคำที่มีมากที่สุดไปหาคำที่มีจำนวนความถี่น้อยที่สุด

ระดับโครงสร้าง พิจารณาจากรูปประโยคและโครงสร้างที่ปรากฏจากการ แสดงความคิดเห็น

โครงสร้างประโยคจากการแสดงความคิดเห็นในประเด็นผู้ลี้ภัยจะถูกรวบรวม และนำมาจัดประเภทอย่างเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะการค้นพบโดยจำแนกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ 1) โครงสร้างประโยคแบบปกติ และ 2) โครงสร้างประโยคแบบเน้นย้ำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โครงสร้างประโยคแบบปกติ (normal sentences) เป็นประโยคที่มีการจัด วางหรือลำดับคำตามปกติ (normal word order) มีการเรียบเรียงส่วนภาคประธาน (Agent) และ ภาคแสดง (Theme) ตามลำดับและปรากฏใจความครบถ้วน ซึ่งโครงสร้างประโยคแบบปกติ ที่ให้ ความสำคัญในการปรากฏภาคประธาน ซึ่งพบในโครงสร้างประโยค 2 ลักษณะย่อย ได้แก่ โครงสร้างประโยคที่ปรากฏประธานผู้กระทำการ (Active Form) และ โครงสร้างที่ปรากฏ ประธานผู้ถูกกระทำ (Passive Form)

สำหรับโครงสร้างประโยคที่เลือกนำเสนอเนื้อหาบางส่วนหรือซ่อนเนื้อหา บางส่วน (Transitivity) เป็นการแสดงความคิดเห็นโดยนำเสนอตามส่วนที่ผู้แสดงความคิดเห็น ต้องการเน้นความสำคัญเนื้อหาบางส่วนให้ปรากฏตามความมุ่งหมาย เช่น การให้ความสำคัญ เนื้อหาส่วนพฤติกรรมเฉพาะเนื้อหาระหว่างทาง หรือปลายทาง โดยอาจไม่ปรากฏที่มาส่วนต้น ทาง หรือหยิบยกเฉพาะเนื้อหาหรือชูประเด็นบางส่วนที่สนใจจากข่าวสารต้นทางมาตอบโต้ เป็นต้น การนำเสนอข้อมูลในลักษณะนี้ พบได้จากการใช้โครงสร้างประโยค 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) โครงสร้าง ประโยคแบบแยกความ (cleft sentences) เช่น การกล่าวคำว่า “It’s hot in Thailand” แทนการกล่าว

ว่า “Thailand is hot” เพื่อเน้นประเด็นเกี่ยวกับอากาศมากกว่าประเทศ และ 2) โครงสร้างประโยคแบบผกผัน (inversion sentences) เช่น การกล่าวว่่า “Unfortunately, it’s raining today.” แทนการกล่าวว่่า “It’s raining today, unfortunately” เพื่อเน้นประเด็นทางความรู้สึกมากกว่าเรื่องขงอากาศ การแสดงความคิดเห็นในลักษณะนี้มุ่งเน้นเพื่อการตอบโต้และเชื่อมโยงความเฉพาะส่วนที่ต้องการเน้นย้ำมาอธิบายเพิ่มเติม เพื่อแก้ไขใหม่ หรือเพื่อโต้เถียงกับความเข้าใจของผู้แสดงความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับข่าวสารที่นำเสนอไว้ต้นทาง

ในขั้นตอนสุดท้ายของการวิเคราะห์ส่วนโครงสร้างประโยค เป็นการวิเคราะห์น้ำหนักความถี่ในการเลือกใช้โครงสร้างประโยคในการแสดงความคิดเห็น เพื่อพิจารณาจำนวนในการเลือกใช้โครงสร้างประโยคในการแสดงความคิดเห็นทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และนำไปสู่การสรุปและอภิปรายผลการใช้โครงสร้างประโยค

ระดับการตีความในบริบท เป็นการพิจารณาการเลือกใช้วัจนกรรมในการสื่อเจตนาสร้างคามเกลียดชังกับผู้ลี้ภัย

การวิเคราะห์วัจนกรรมที่สื่อเจตนาสร้างคามเกลียดชังกับผู้ลี้ภัย ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์วัจนกรรมเกลียดชัง (hate-speech-acts) ของ Gelber (2002) โดยพิจารณาองค์ประกอบ 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การพิจารณาข้อความที่มีการใช้ถ้อยคำที่สื่อถึงความแบ่งแยก ส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดี รวมถึงการเหมินเฉยไม่ให้ความสนใจ เช่น ข้อความที่แสดงความคิดเห็นมีเจตนาหรือมุ่งหมายที่จะตำหนิ ต่อว่า ดูถูก ดูหมิ่น ให้อาย รังเกียจ หลีกหนี กีดกัน ยุยงหรือปลุกปั่น เพื่อให้เกิดความเกลียดชังหรือส่งผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้อาจเป็นการการแสดงความคิดเห็นมีความหมายทางบวกในการกล่าวถึงฝ่ายตน หรือการใช้คำพูดที่มีความหมายทางลบในการกล่าวถึงอีกฝ่าย

ส่วนที่ 2 การจัดประเภททางวัจนกรรมโดยพิจารณาเจตนาและวัตถุประสงค์ของผู้แสดงความคิดเห็น รวมถึงสรุปลักษณะโครงสร้างประโยคในการนำเสนอเนื้อหาที่สอดคล้องกับการใช้วัจนกรรม ซึ่งต้องตีความว่าการแสดงความคิดเห็นที่พบมีความมุ่งหมายเพื่อแสดงความรู้สึกไม่ดี ให้อาย ตำหนิ ชมชู่ ยุยง เสียดสี ทำให้เสียหาย หรือส่งผลให้เกิดความรุนแรงตามมา

หลังจากการวิเคราะห์ลักษณะทางวัฒนธรรมที่มีการใช้ในการแสดงความคิดเห็นเพื่อสร้างความเกลียดชังแล้ว จึงสรุปผลวัฒนธรรม ลักษณะประโยคที่สัมพันธ์กับการใช้วัฒนธรรม รวมถึงการสื่อเจตนา และการคาดหวังผลทางวัฒนธรรมตามวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ภาษาต่อไป

2.2 การเปรียบเทียบภาพแทนทางความคิดจากการแสดงความคิดเห็นที่เหมือนและแตกต่างกันในยูทูปเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวชาวซีเรียในทวีปยุโรป ขั้นตอนนี้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ภาพแทนทางความคิดในการแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวชาวซีเรียในทวีปยุโรป ขั้นตอนนี้ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ภาพแทนทางความคิดของ Van Dijk (2009) จากการใช้รูปภาพในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชัง โดยพิจารณาองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ความรู้และความเข้าใจถึงผู้ลี้ภัย เกิดจากประสบการณ์ของผู้แสดงความคิดเห็น

จากรายละเอียดที่ปรากฏในการแสดงความคิดเห็นแสดงถึงความเข้าใจถึงผู้ลี้ภัยที่ถูกถ่ายทอดส่งต่อจนเป็นการรับรู้เรียนรู้ร่วมกันในสังคม ไม่ว่าจะมาจากการบอกเล่า ข่าวสาร คำสอน หรือตำราเรียน ล้วนสะท้อนให้ปรากฏภาพชัดผ่านการใช้คำเรียกที่ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลผู้มีบทบาทในเหตุการณ์ที่เชื่อมโยงถึงกลุ่มบุคคล เช่น เชื้อชาติ ศาสนา สีผิว รูปร่าง เพศ รวมถึงส่วนการกระทำหรือพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ สถานการณ์ ตลอดจนบทบาทความสัมพันธ์ทางสังคมโดยเฉพาะเรื่องประเด็นทางอำนาจ อิทธิพล และความไม่เท่าเทียมในสังคม ซึ่งพบได้จากการใช้รูปภาพที่ปรากฏชุดคำเรียก กิริยาวลี และชุดส่วนขยายต่าง ๆ ที่ล้วนทำหน้าที่ในการสะท้อนภาพทางความคิดของผู้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อผู้ลี้ภัย

ส่วนที่ 2 การแสดงทัศนคติ อคติ และการประเมินค่าถึงผู้ลี้ภัย

นอกจากการวิเคราะห์รูปภาพจากการแสดงความคิดเห็นที่มีการใช้ชุดคำศัพท์ วลีประโยค โครงสร้าง และวัฒนธรรมแล้ว การวิเคราะห์หาทัศนคติ อคติ และการประเมินค่าผู้ลี้ภัย จำเป็นต้องถูกตีความเพื่อเข้าถึงความเข้าใจของผู้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อผู้ลี้ภัย ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็นที่มีเนื้อหาในลักษณะการบอกเล่าและบรรยายถึงผู้ลี้ภัยทั้งในทางบวกและลบ การเสียดสี ประณาม การปฏิเสธต่อการให้ความช่วยเหลือ การแสดงความรู้สึก ความไม่ต้องการ รังเกียจ กลัว รวมถึงการใช้ภาษาในลักษณะข่มขู่คุกคาม ขับไล่ หรืออัยยุปลุกปั่น

ให้เกิดความรุนแรง เพื่อมุ่งหมายให้เกิดผลกระทบต่อผู้ลี้ภัยหรือเพื่อกำจัดผู้ลี้ภัยให้ออกไปจากสังคม ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของผู้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อผู้ลี้ภัยในหลากหลายรูปแบบ

เพราะภาพแทนทางความคิดจากการแสดงความคิดเห็นกำหนดลักษณะหรือคุณสมบัติของผู้ลี้ภัยตามที่คุณแสดงความคิดเห็นต้องการสื่อ จึงทำให้ทัศนคติ อคติ และการประเมินคุณค่าผู้ลี้ภัยสามารถสะท้อนออกมาจากเนื้อหาที่แสดงความคิดเห็น กลายเป็นภาพแทนทางความคิดเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยที่ถูกถ่ายทอดส่งต่อ เช่น การใช้รูปภาพที่สื่อลักษณะของผู้ลี้ภัยว่าเป็นภาระ เชื้อโรค อาชญากร ตัวสร้างปัญหา ความอันตราย ความเสื่อมโทรม ปัญหาสังคมและเศรษฐกิจ หรือกลุ่มผู้มีวิถีชีวิตที่แตกต่างจนอยู่ร่วมกันไม่ได้

ขั้นตอนที่ 2 การเปรียบเทียบภาพแทนทางความคิดในการแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป มีรายละเอียด ดังนี้

- ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ภาพแทนทางความคิดของผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรปมาเปรียบเทียบ เพื่อหาความเหมือนและความต่างของผู้ลี้ภัยในมุมมองของคนในประเทศไทยและทวีปยุโรป รวมถึงวิเคราะห์ความเหมือนและความต่างระหว่างภาพแทนการสื่อความเป็นเรา (ผู้แสดงความคิดเห็นที่ไม่สนับสนุนต่อผู้ลี้ภัย) และการสื่อความเป็นเขา (ผู้ที่ถูกกล่าวถึงในฐานะผู้ลี้ภัย) - ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ภาพแทนทางความคิดของผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรปมาเปรียบเทียบ เพื่อหาความเหมือนและความต่างระหว่างภาพแทนการสื่อความเป็นเรา (ผู้แสดงความคิดเห็นที่ไม่สนับสนุนต่อผู้ลี้ภัย) และการสื่อความเป็นเขา (ผู้ที่ถูกกล่าวถึงในฐานะผู้ลี้ภัย)

- ผู้วิจัยสัมภาษณ์มุมมองและความคิดเห็นของอาสาสมัครผู้ปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชน (NHRC) เพื่อวิเคราะห์ภาพแทนทางความคิดจากการได้เข้าถึงและดูแลผู้ลี้ภัยโดยตรง และเพื่อเสริมมุมมองทางสังคมเกี่ยวกับผู้ลี้ภัย

2.3 การสร้างกรอบการใช้ภาษาไทยในการแสดงออกทางความคิดเห็นเพื่อให้เคารพสิทธิและเสรีภาพของแต่ละบุคคลในพื้นที่สาธารณะที่ปรากฏบนสื่อสังคมออนไลน์โดยไม่สร้างความเกลียดชังต่อกัน ตามหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

การสร้างกรอบการใช้ภาษาไทยในการแสดงออกทางความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์โดยไม่สร้างความเกลียดชังต่อกัน ใช้ผลจากการวิเคราะห์รูปภาพในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชัง และภาพแทนทางความคิดในการแสดงความคิดเห็นที่เหมือนและแตกต่างกันในยูทูปเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย

ในทวีปยุโรป นอกจากนี้ พิจารณาการสร้างกรอบการใช้ภาษาไทยในการแสดงออกทางความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์โดยไม่สร้างความเกลียดชังต่อกันจาก

- 1) กฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศไทย
- 2) พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2560

3) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลื้อกปฏิบัติทางเชื้อชาติทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination: CERD) วางหลักห้ามเลือกปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับการแสดงออกซึ่งความเกลียดชัง (Hate speech) ในข้อบทที่ 4 กล่าวคือ พันธกรณีของรัฐในการวางกฎเกณฑ์ห้ามการ “โฆษณาชวนเชื่อหรือเผยแพร่แนวคิดที่สร้างความเกลียดชังด้านเชื้อชาติ”

4) การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่จากสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (NHRC) ในประเด็นเสรีภาพการแสดงความคิดเห็นกับการใช้รูปภาษาสร้างความเกลียดชัง

3. สรุปและอภิปรายผล

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลภาษาที่มีการปรากฏใช้รูปภาษาแสดงความเกลียดชัง ภาพแทนทางความคิดในการแสดงความคิดเห็นที่เหมือนและแตกต่างกันในยูทูปเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวชาวซีเรียในทวีปยุโรป และกรอบการใช้ภาษาไทยในการแสดงออกทางความคิดเห็นเพื่อให้เคารพสิทธิและเสรีภาพของแต่ละบุคคลในพื้นที่สาธารณะที่ปรากฏบนสื่อสังคมออนไลน์โดยไม่สร้างความเกลียดชังต่อกัน ตามหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มาสรุปและอภิปรายผลตามข้อสมมติฐานที่ตั้งในงานวิจัยต่อไป

ผังการดำเนินการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ส่วนที่ 1 การแสดงความคิดเห็นภาษาไทยจากคนไทยที่มีต่อประเด็นผู้ลี้ภัย
- ส่วนที่ 2 การแสดงความคิดเห็นภาษาอังกฤษของชาวต่างชาติที่มีต่อประเด็นผู้ลี้ภัย

2.2 การเปรียบเทียบภาพแทนทางความคิด

- ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ภาพแทนทางความคิดในการแสดงความคิดเห็น
- ขั้นตอนที่ 2 การเปรียบเทียบภาพแทนทางความคิดในการแสดงความคิดเห็นระหว่าง; ผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา Vs ผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย
ความเป็นเรา Vs ความเป็นเขา
การแสดงความคิดเห็น Vs บริบททางสิทธิมนุษยชน

3. การอภิปรายผล

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลภาษาปรากฏใช้รูปภาษาภาพแทนทางความคิดและกรอบการใช้ภาษาไทยในการแสดงออกทางความคิดเห็นมาสรุปและอภิปรายผลต่อไป

ภาพประกอบ 17 ภาพรวมการวางแผนการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ข้อ คือ 1) วิเคราะห์รูปภาพในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชังที่ปรากฏในยูทูปเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป โดยพิจารณาจากชุดคำศัพท์ โครงสร้าง วัจนกรรมที่สื่อเจตนาสร้างความเกลียดชังกับผู้ลี้ภัย 2) เปรียบเทียบภาพแทนทางความคิดในการแสดงความคิดเห็นที่เหมือนและแตกต่างกันในยูทูปเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป และ 3) สร้างกรอบการใช้ภาษาไทยในการแสดงออกทางความคิดเห็นเพื่อให้เคารพสิทธิและเสรีภาพของแต่ละบุคคลในพื้นที่สาธารณะที่ปรากฏบนสื่อสังคมออนไลน์โดยไม่สร้างความเกลียดชังต่อกันตามหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ดังนั้น ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ผลการวิเคราะห์รูปภาพ

1. ผลการวิเคราะห์รูปภาพ: ชุดคำศัพท์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรปพบชุดคำที่สำคัญ 3 ชุดคำศัพท์ คือ 1) ชุดคำเรียก 2) กริยาวลี และ 3) ชุดส่วนขยาย โดยมีความเกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ ศาสนา เพศ รูปร่าง รสนิยม ศักยภาพ ความสามารถ รวมถึงอัตลักษณ์บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ดังรายละเอียด ดังนี้

1.1 ชุดคำเรียก

ชุดคำเรียก คือ คำหรือวลีที่ปรากฏในการแสดงความคิดเห็นเพื่อการอ้างถึงผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและชาวซีเรียในเชิงลบ โดยชุดคำเรียกเกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ ศาสนา เพศ รูปร่าง รสนิยม ศักยภาพ ความสามารถ รวมถึงอัตลักษณ์บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ดังตาราง 3

ตาราง 3 ชุดคำเรียกที่ปรากฏในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชังที่ปรากฏในยูทูปเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป

ชุดคำเรียก	ตัวอย่างคำของชาวโรฮิงญา	ตัวอย่างคำของชาวซีเรีย
1. ชุดคำเรียกเกี่ยวกับเชื้อชาติ	“โรฮิงญา”(2,422) “แขก”(90) “บังคลาเทศ”(40) “บัง”(13) “เบงกาลี”(8) “ไอ้แขกอัปรีย์”(6) “ไอ้แขกแตกถั่ว”(3)	“Syrian” (1,182) “Syria” (667) “Arab”(217) “Arabic”(68) “Arabian”(14) “Asia”(20) “Asian”(30) “Eurasian” (2)
2. ชุดคำเรียกเกี่ยวกับศาสนา	“มุสลิม”(651) “อิสลาม”(507) “ศาสนาแห่งความชั่วร้าย” (4) “ศาสนามาร”(2) “ศาสนาขยะ”(2)	“Muslim”(765) “Islam”(502) “Allah”(389) “the Angel of Death”(1) “Allah Shitbar”(1)
3. ชุดคำเรียกเกี่ยวกับบุคคลอันตราเป็นภัยคุกคาม	“พวกก่อการร้าย” (102) “โจร”(89) “พวกเลี้ยงไม่เชื่อง” (7) “หอกข้างแคร่” (2) “เดนมนุษย์”(1)	“racist”(86) “economic migrants”(79) “invader”(59) “criminal”(57) “dictator”(53) “illegal migrant”(34) “bomber”(4) “despot” (1) “intruder”(1) “babymaker”(1)
4. ชุดคำเรียกเกี่ยวกับสัตว์และสิ่งชั่วร้ายน่ารังเกียจ	“งูเห่า”(33) “ผี” (6) “หนู” (5) “เปเรต” (4) “หมาลอบกัด”(2) “หมาหัวเน่า”(1) “สัตว์หิวกระดอ”(1) “สัตว์นรก”(1) “ปลาออกไข่”(1)	“evil”(62) “devil”(29) “Snakes”(20) “monster”(16) “chicken”(12) “hordes”(9) “trojan horse”(7) “rat”(6)
5. ชุดคำเรียกเกี่ยวกับสิ่งที่คนไม่ต้องการ	“สงคราม”(106) “ภาระ”(53) “ขยะ” (32) “นรก”(25) “ตัวปัญหา”(15) “มะเร็ง”(5) “ของต่ำ”(1)	“shit”(108) “flood”(60) “burden” (27) “filth”(12) “diseases”(11) “plague”(6) “toxic”(6) “polluting”(4) “AIDS”(1) “tuberculosis”(1)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บด้านหลังตัวอย่างคำของชาวโรฮิงญาและของชาวซีเรีย คือ จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นของคำนั้น เช่น โรฮิงญา (2,422) หมายถึง คำว่า โรฮิงญา ถูกใช้ในการแสดงความคิดเห็น 2,422 ครั้งจากการแสดงความคิดเห็นทั้งหมด

จากจำนวนคำเรียกแสดงให้เห็นว่ามีการใช้คำเรียกที่กำหนดบ่งชี้ความเป็นเชื้อชาติและศาสนาของกลุ่มเป้าหมายระหว่างกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย คล้ายคลึงกันโดยการใช้ความหมายทางเชื้อชาติและศาสนาเป็นตัวกำหนดความแตกต่างและสร้างการแบ่งแยกระหว่างผู้แสดงความคิดเห็นกับกลุ่มผู้ลี้ภัย นอกจากนี้ ยังมีการใช้ชุดคำเรียกเฉพาะที่

เปรียบกลุ่มเป้าหมายให้เป็นภัยอันตราย สัตว์ที่น่ารังเกียจและดูร้าย รวมถึงสิ่งที่คนไม่ต้องการดังต่อไปนี้

1.1.1 ชุดคำเรียกเกี่ยวกับเชื้อชาติ

คำเรียกเกี่ยวกับเชื้อชาติ หมายถึง การใช้คำหรือวลีเพื่ออ้างถึงชาวโรฮิงญา และชาวซีเรียด้วยชาติกำเนิด เช่น ชาวโรฮิงญาถูกเรียกเป็น “โรฮิงญา” “เบงกาลี” “แขก” “บัง” “บังคลาเทศ” ส่วนชาวซีเรียเรียกเป็น “Syria” “Syrian” “Arab” “Arabic” “Arabian” “Asia” “Asian” โดยปรากฏในการแสดงความคิดเห็น ดังนี้

(1) สารคดีข่าวเกี่ยวกับความเป็นมาของชาวโรฮิงญา “โรฮิงญา คือ ใครทำไมคนพม่าถึงเรียกโรฮิงญาว่าเบงกาลี” เผยแพร่เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2560

ชาวโรฮิงญามันเป็นพวกเลี้ยงไม่เชื่อง ถ้ามีใครจ้างมันมันก็พร้อมจะฆ่าได้ทุกเมื่อ ใ้พวกนี้มันจะไม่สนว่ามันจะอยู่ที่ไหน มันจะก่อความวุ่นวายได้ทุกที่ วิธีแก้ปัญหาคือนำพวกมันลงเรือผู้ลี้ภัย แล้วระเบิดเรือทิ้งกลางทะเล

(TODAY-สำนักข่าวทูเดย์, 2560c, 20 พฤศจิกายน)

(2) สารคดีข่าวเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา บอกเล่าถึงต้นตอความเกลียดชังชาวโรฮิงญาในเมียนมา เผยแพร่เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2561

ต้นตอมันไม่มีความหมายอะไรหรอก อยู่ที่การกระทำของใ้พวกนี้ต่างหาก โดนเฉพาะใ้พวกมุสลิม ศาสนามันสอนให้เข้ากับคนอื่นไม่ได้ มันเลยมีปัญหา ยิ่งเป็นพวกแขกเบงกาลีด้วยแล้ว บวกความขี้เกียจโง่โครก ยิ่งเข้ากับใครไม่ได้ หนีไปไหน

(ทันโลก กับ ThaiPBS, 2560b, 4 ตุลาคม)

(3) สถานการณ์เกิดเหตุชาวโรฮิงญาทุบเรือนนอน เมื่อชาวโรฮิงญาที่ จ.สุราษฎร์ธานีรวมตัวประท้วงทำลายข้าวของเหตุไม่พอใจ เรียกร้องขอไปมาเลเซียเผยแพร่เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2558

ไม่มีใครต้องการยังไม่สลดอีกไทยช่วยนี้ โขคดี ! ขนาดไหนแล้วบังเอ๋ย

(TNN Online, 2558, 2 มิถุนายน)

(4) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย บอกเล่าเรื่องราวของเด็กหญิงชาวซีเรียที่กำลังลี้ภัยออกจากประเทศต้นทาง เผยแพร่เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2017

Please Go all back !! Turkey dont Need Syrians!!!! We got problems enough!!! We dont want you !!!

(The Guardian, 2017, August 2)

(5) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย บอกเล่าเรื่องราวของเด็กหญิงชาวซีเรียที่กำลังลี้ภัยออกจากประเทศต้นทาง เผยแพร่เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2017

The world can see how the arabs have fullled all around those funny pics just show they are criminals as they were when they were in thier country and they keep being criminals as they go to other countries...

(The Guardian, 2017, August 2)

(6) สถานการณ์การลงพื้นที่สำรวจผู้ลี้ภัย ผู้ลี้ภัยชาวซีเรียต้องเผชิญหน้ากับกลุ่มต่อต้านการลี้ภัยในเยอรมัน เผยแพร่เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2015

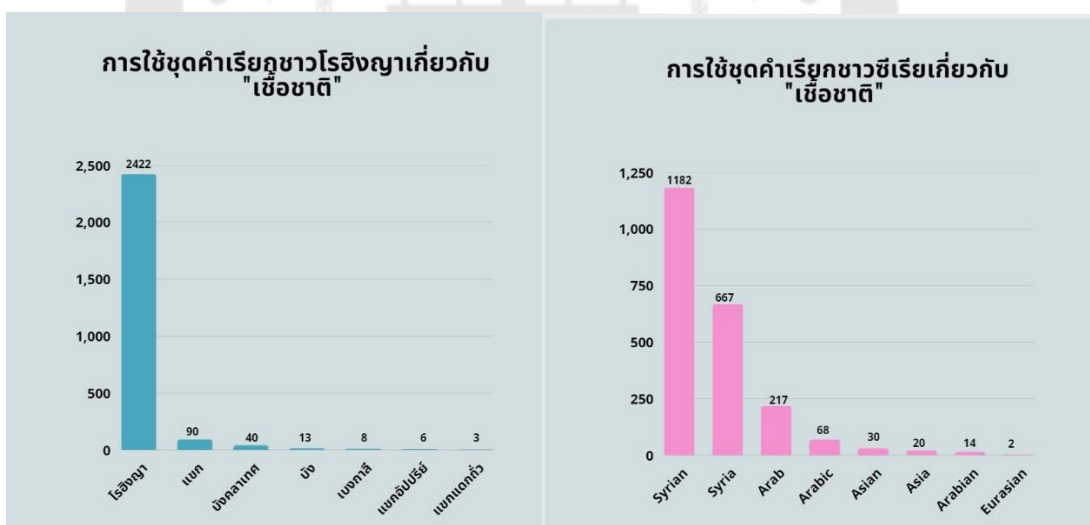
There are plans afoot for the future of Europe. A pan European society based on the ideas of Coudenhove-Kalergi..."The man of the future will be a Eurasian-Negroid race. Today's races will gradually disappear."

(Journey man Pictures, 2015, October 19)

จากตัวอย่าง (1)–(6) มีการใช้คำเพื่อเรียกขานกลุ่มเป้าหมายด้วยการใช้คุณสมบัติทางเชื้อชาติเป็นตัวบ่งชี้ ดังเช่นในตัวอย่าง (1)–(3) มีการใช้คำว่า “โรฮิงญา” “แขกเบงกาลี” “บัง” ตามลำดับ โดยการใช้คำว่า “โรฮิงญา” เป็นการแสดงถึงลักษณะทางชาติพันธุ์ตามพื้นถิ่นของชาวโรฮิงญา การใช้คำว่า “แขก” เป็นการอ้างถึงกลุ่มเป้าหมายในลักษณะเหมารวม เพราะคำเรียกนี้ถูกใช้เรียกประชากรจากประเทศอื่นๆ ด้วย ไม่ว่าจะเป็นอินเดีย ศรีลังกา ปากีสถาน อัฟกานิสถาน เนปาลชวา มลายู บังคลาเทศ รวมถึงประเทศในแถบตะวันออกกลาง ยกเว้น ชาวฮิวนิโกร เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการใช้คำว่า “เบงกาลี” “บัง” หรือ “บังคลาเทศ” ในการอ้างถึงที่มาของชาวโรฮิงญาที่เป็นการอ้างว่าคนเหล่านี้ไม่ใช่คนพม่า ซึ่งการกล่าวอ้างในลักษณะดังกล่าวเป็นกลไกอย่างหนึ่งในการทำให้ภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของกลุ่มคนบางส่วนถูกขยายให้เสียหายเป็นวงกว้าง นอกเหนือจากชาวโรฮิงญา รวมถึงเป็นการแสดงความคิดเห็นที่แบ่งเขาแบ่งเราด้วยการเรียกในชนชาติที่แตกต่างกัน

ส่วนตัวอย่าง (4)-(6) มีการใช้คำว่า “Syrians” “Arabs” “Eurasian” ตามลำดับ การใช้คำว่า “Syrians” เป็นการแสดงถึงลักษณะทางชาติพันธุ์ตามพื้นถิ่นของชาวซีเรีย ส่วน “Arabs” เป็นการเรียกขานชาวซีเรียด้วยการเหมารวมทางคุณสมบัติชาติพันธุ์กลุ่มใหญ่คล้ายคลึงกับการใช้คำว่า “แขก” นอกจากนี้ ยังมีการยืมคำว่า “Eurasian” ที่ไม่ได้จำกัดวงความหมายถึงชาวยูเรเชียเท่านั้น เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาของผู้แสดงความคิดเห็นที่อธิบายเพื่อสื่อการประกอบคำระหว่างความหมาย Euro กับ Asian ทำให้ Eurasian มีความหมายถึงความเป็นลูกผสม และถูกนำมาใช้เป็นเหตุผลเพื่ออ้างถึงความวิตกกังวลในการสูญสลายชาติพันธุ์พื้นถิ่นเดิมที่อาจกลายเป็นความวิบัติใหม่ในอนาคต

การใช้ชุดคำเรียกที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเด็นทางเชื้อชาติ นอกจากเป็นการใช้ชุดคำเพื่อสื่อถึงกลุ่มเป้าหมายไม่ว่าด้วยวิธีเจาะจงหรือเหมารวมแล้ว ยังเป็นกลไกการสร้างความแบ่งแยกด้วยเหตุผลทางความแตกต่างกันทางเชื้อชาติ และจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบจำนวนการใช้คำเรียกกลุ่มเป้าหมายด้วยประเด็นทางเชื้อชาติเป็นภาษาไทยในการกล่าวถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา และภาษาอังกฤษในการกล่าวถึงชาวซีเรียดังภาพ

ภาพประกอบ 18 จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้คำเรียกเกี่ยวกับเชื้อชาติต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา (ภาพด้านซ้าย) และชาวซีเรีย (ภาพด้านขวา)

จากภาพประกอบจำนวนครั้งในการใช้ชุดคำเรียกด้วยประเด็นทางเชื้อชาติ พบการใช้คำเรียกว่า “โรฮิงญา” มากที่สุดถึง 2,422 ครั้ง รองลงมาเป็นการใช้ชุดคำเรียกว่า “แขก” “บังคลาเทศ” “บัง” ตามลำดับ ส่วนการใช้คำเรียกถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียด้วยการใช้คำว่า “Syrian” มากที่สุดถึง 1,182 ครั้ง รองลงมาเป็นการใช้ชุดคำเรียกว่า “Syria” “Arab” “Arabic” ตามลำดับ ซึ่งเป็นการใช้คำเรียกที่เจาะจงการเรียกกลุ่มตามลักษณะที่มาตามเผ่าพันธุ์ชาติกำเนิดหรือประเทศต้นทาง ในขณะที่การใช้คำเรียกกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาว่า “แขกแตกถั่ว” และ การใช้คำเรียกกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียว่า “Eurasia” เป็นการใช้คำที่มีการปรับแต่งเพื่อใช้เรียกกลุ่มผู้ลี้ภัยอย่างจำเพาะเจาะจงกลับถูกนำมาใช้แสดงความคิดเห็นน้อยที่สุด

จากการแสดงความคิดเห็น “โรฮิงญา” และ “Syrian” มักนำมาใช้เป็นคำเรียกเฉพาะในการเจาะจงเรียกกลุ่มผู้ลี้ภัย ด้วยการระบุถึงชาติพันธุ์ชาวโรฮิงญา สามารถพบได้ทั้งในประโยคแสดงเนื้อหาในลักษณะบรรยายสภาพทั้งที่แบบปราศจากอคติและมีอคติ สำหรับความคิดเห็นที่ปราศจากอคติหรือดูเหมือนปราศจากอคติเป็นพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นรูปแบบหนึ่งของการวิพากษ์วิจารณ์ที่พบมากและไม่ชี้ชัดว่าสนับสนุนฝ่ายใด เป็นการจงใจจัดวางให้ข้อความเป็นการวิพากษ์วิจารณ์โดยสุจริต เนื่องจากผู้แสดงความคิดเห็นต้องปฏิบัติตามกฎหมายชุมชนในเวปไซต์ ซึ่งบางครั้งการใช้คำเรียกชนชาติของผู้ลี้ภัยปรากฏร่วมกับเนื้อหาที่สื่อความหมายทางลบด้วยการแสดงนัยยะได้มากมายตั้งแต่การดูถูก ดูหมิ่น รังเกียจ มุ่งร้าย จนรุนแรงถึงระดับการข่มขู่ คุกคาม ในบางกรณีถูกนำเสนอให้มีความหมายทางลบได้โดยไม่ต้องพึ่งพาบริบท คล้ายกับการใช้คำว่า “ลาว” ที่ไม่ได้มีความหมายเพียงความเป็นชนชาติหนึ่ง แต่นำมาใช้สื่อความหมายเชิงดูถูกขมขื่น บางครั้งใช้สื่อถึงความล้าสมัย จึงได้ข้อสรุปว่าเหตุผลที่การแสดงความคิดเห็นที่ใช้คำว่า “โรฮิงญา” และ “Syrian” เป็นจำนวนมากเพราะเหตุผล 3 ประการ ดังนี้ 1) ชุดคำเรียกที่ใช้สื่อความแตกต่างทางเชื้อชาติในการเรียกกลุ่มบุคคลแบบชี้เฉพาะ 2) ในบางกรณีถูกใช้เป็นชุดคำเรียกที่เสริมเนื้อหาโดยพึ่งพาบริบททางลบประกอบ ส่งผลให้ผู้ลี้ภัยเสียหายและถูกรังเกียจ 3) เมื่อภาพลักษณ์ของชาวโรฮิงญาและชาวซีเรียถูกนำเสนอให้เสียหายบ่อยครั้งจะนำไปสู่ความเป็นสัญลักษณ์ภาพแทนที่สื่อความหมายทางลบได้โดยไม่ต้องพึ่งพาบริบท เป็นการแสดงความรังเกียจโดยไม่ต้องพึ่งพาเหตุผลประกอบ

1.1.2 คำเรียกเกี่ยวกับศาสนา

คำเรียกเกี่ยวกับศาสนา หมายถึง การใช้คำหรือวลีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ ความศรัทธา ซึ่งก็คือ ศาสนาที่คนทั้ง 2 กลุ่ม นับถือและปฏิบัติตามในการดำรงชีวิต เช่น การใช้คำเรียก “มุสลิม” “อิสลาม” “ศาสนามาร” “ศาสนาแห่งความชั่วร้าย” “Allah” “the Angel of Death” “Allah Shitbar” ดังตัวอย่างการแสดงความคิดเห็น

(7) สถานการณ์การจับตาดูความเคลื่อนไหวของชาวโรฮิงญา การยึดพื้นที่สื่อโลกกับกองทัพปลดปล่อยโรฮิงญา เผยแพร่เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561

เชื่อได้เลยว่าประเทศไหนมีมุสลิมประเทศนั้นย่อมมีสงครามเพราะไอ้คนมนุษย์พวกนี้มีความเห็นแก่ตัวและชอบสร้างปัญหาเพราะถ้าปล่อยให้ปกครองตนเองต่อไปก็จะเรียกร้องอีกต่อไปเรื่อยๆ..

(Thai PBS, 2561, 19 กุมภาพันธ์)

(8) สารคดีข่าวเกี่ยวกับความเป็นมาของชาวโรฮิงญา “โรฮิงญาคือใคร ทำไมคนพม่าถึงเรียกโรฮิงญาว่าเบงกาลี” เผยแพร่เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2560

พวกอิสลามอยู่ภาคใต้ต้องโดนแบบนี้ ต้องไม่มีแผ่นดิน สร้างแต่ปัญหา เขาเรียกศาสนามาร

(TODAY-สำนักข่าวทูเดย์, 2560c, 20 พฤศจิกายน)

(9) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวโรฮิงญา มาเลเซียไม่ยินยอมให้เรือผู้อพยพชาวโรฮิงญาขึ้นฝั่ง เผยแพร่เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2558

มีคนกล่าวว่าอิสลามเป็นศาสนาแห่งความชั่วร้าย ตอนแรกฟังก็เฉยๆแต่ตอนนี้เชื่อว่าจริง เพราะโลกุ่นวายก็อิสลามทำกันเอง ไปทำกับคนอื่น ถูกเขาทำคั้นบ้าง โยนน้ำหน้า

(TNN Online, 2558a, 14 พฤษภาคม)

(10) สถานการณ์การลี้ภัยในเขตชายแดนประเทศออสเตรเลีย เมื่อมีกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียเดินทางเข้ามาจากเมืองบูดาเปสต์ ประเทศฮังการี เป็นจำนวนมหาศาล เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2015

Today, they're poor, hungry, thirsty, helpless refugees... Tomorrow, they're soldiers of Allah, ready to destroy everything...

(Channel 4 News, 2015, September 4)

(11) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย ผู้ลี้ภัยชาวซีเรียกับการปรับตัวในกรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมัน เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2016

Muslims must read the writing on the wall. Must hearing How India is exploding. It may be music to someone else but it is the Drum of Allah, the Angel of Death.

(VICENews, 2016, December 1)

(12) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย ชาวซีเรียกำลังประสบปัญหาอย่างหนักกับวิกฤติตะวันออกกลางจนต้องลี้ภัย เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2015

The big problem is who they tag along. Lucifer is the name translated as Allah shitbar.

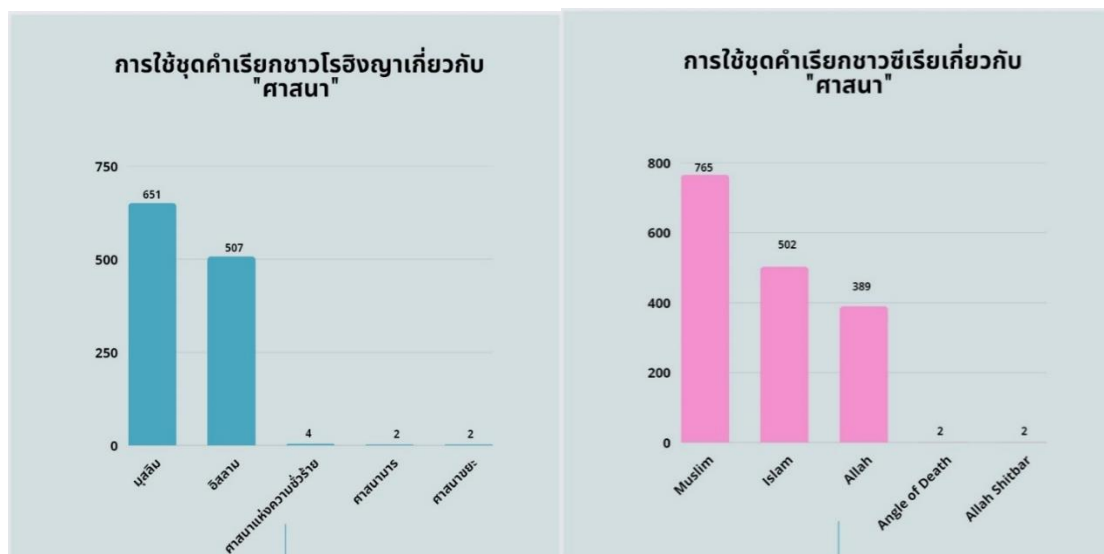
(Tell Me Why?, 2015a, October 18)

จากตัวอย่าง (7)–(12) มีการใช้คำเพื่ออ้างถึงกลุ่มเป้าหมายด้วยการใช้คุณสมบัติทางการนับถือศาสนาเป็นตัวบ่งชี้ ดังเช่นในตัวอย่าง (7)–(9) มีการใช้คำว่า “มุสลิม” “อิสลาม” “ศาสนาจารย์” ตามลำดับ โดยการใช้คำว่า “มุสลิม” และ “อิสลาม” เป็นการอ้างถึงกลุ่มเป้าหมายในลักษณะเหมารวมถึงคนหมู่มากที่นับถือศาสนาเดียวกันที่มีอยู่ทั่วโลก การกล่าวอ้างในลักษณะนี้เป็นกลไกทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีกับกลุ่มคนผู้นับถือศาสนาอิสลามบางส่วนถูกขยายออกและสร้างผลกระทบถึงผู้นับถือศาสนาทั่วโลก รวมถึงการใช้คำว่า “ศาสนาจารย์” ในการอ้างถึงศาสนาที่ชาวโรฮิงญาให้ความเคารพประกอบกับคำว่า “จารย์” เพื่อสื่อถึงการดูถูก ดูหมิ่น และต่อว่า

ส่วนตัวอย่าง (10)–(12) มีการใช้คำว่า “Allah” “the Angel of Death” “Allah Shitbar” ตามลำดับ คำว่า “Allah” หรือผู้เป็นศาสดาของศาสนาอิสลามถูกนำมาใช้ในการอ้างถึงกลุ่มเป้าหมาย และใช้เพื่อเสียดสีหรือต่อว่า ส่วน “the Angel of Death” และ “Allah Shitbar” เป็นการเรียกขานถึงศาสดาที่ชาวซีเรียนับถือในลักษณะการเสียดสีและล้อเลียน เพื่อเป็นการสร้างข้อรังเกียจหรือมุ่งหมายให้เป็นที่ตลกขบขัน

การใช้ชุดคำเพื่อสื่อถึงกลุ่มเป้าหมายด้วยกลวิธีการเหมารวมผู้นับถือศาสนา และเป็นกลไกสร้างความแบ่งแยกด้วยเหตุผลความแตกต่างทางศาสนา ความเชื่อ ถูกนำเสนอในแง่ของความแตกต่างในวิถีชีวิตที่เป็นปัญหาในสังคมจนกลายเป็นเหตุผลที่ถูกนำมาใช้ในการอ้างเพื่อปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือและการอยู่ร่วมกัน และจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบจำนวนการใช้คำ

เรียกกลุ่มเป้าหมายด้วยประเด็นทางศาสนาเป็นภาษาไทยในการกล่าวถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา และภาษาอังกฤษในการกล่าวถึงชาวซีเรียดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 19 จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้คำเรียกเกี่ยวกับศาสนา ต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา (ภาพด้านซ้าย) และชาวซีเรีย (ภาพด้านขวา)

จากภาพประกอบ การใช้คำเรียกด้วยประเด็นทางศาสนา พบความคล้ายคลึงกันในการใช้คำเรียกถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาว่า “มุสลิม” มากที่สุดถึง 651 ครั้ง รองลงมาเป็นการใช้ชุดคำเรียกว่า “อิสลาม” “ศาสนาแห่งความชั่วร้าย” ตามลำดับ ส่วนการใช้คำเรียกถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียด้วยการใช้คำว่า “Muslim” มากที่สุดถึง 765 ครั้ง รองลงมาเป็นการใช้ชุดคำเรียกว่า “Islam” “Allah” ตามลำดับ ซึ่งเป็นการใช้คำเรียกแบบเหมารวมกลุ่มบุคคลที่นับถือศาสนาอิสลามซึ่งมีมากมายทั่วโลก ในขณะที่การใช้ชุดคำเรียกศาสนาที่กลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญานับถือว่า “ศาสนาพุทธ” “ศาสนาขงขะ” และ การใช้ชุดคำเรียกศาสนาที่กลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียนับถือว่า “Angle of Death” “Allah Shitbar” เป็นการใช้คำที่มีการปรับแต่งเพื่อใช้เรียกกลุ่มผู้ลี้ภัยอย่างจำเพาะเจาะจงกลับถูกนำมาใช้แสดงความคิดเห็นน้อยที่สุด

การใช้คำเรียกศาสนา “อิสลาม” “มุสลิม” “Muslim” “Islam” ในเบื้องต้นเป็นการอ้างอิงที่สื่อถึงความแตกต่างกันทางศาสนา แต่ต้องพิจารณาบริบทประกอบเพื่อประเมินถึงความมีอคติที่แฝงอยู่ จากการแสดงความคิดเห็นมีข้อความที่สื่อความเกลียดชังทั้งในรูปแบบที่ชัดเจนและไม่ชัดเจน การนำเสนอความเกลียดชังทางศาสนาในรูปแบบที่ชัดเจน มีการปรากฏร่วมกับการใช้ชุดคำที่มีความหมายลบประกอบ เช่น มุสลิมชั้นต่ำ อิสลามหัวแข็ง เป็นต้น แต่สำหรับประโยคที่

นำเสนอความเกลียดชังทางศาสนาที่ไม่ชัดเจน มักเป็นการนำเสนอในลักษณะบรรยายสภาพแล้ว จึงค่อยตีความ ถ้าการบรรยายสภาพสื่อเจตนาการดูถูก ดูหมิ่น สร้างความเสียหาย แฝงเจตนามุ่งร้าย สามารถชี้ชัดได้ว่าเป็นเนื้อหาเพื่อสร้างความเกลียดชัง สำหรับพฤติกรรมของผู้แสดงความคิดเห็นที่เลือกการนำเสนอในลักษณะการบรรยายสภาพเพื่อสร้างความเกลียดชัง เป็นการไม่แสดงจุดยืนความต่างฝ่ายหรือการไม่สนับสนุนให้ชัดเจน เพื่อไม่เป็นการแสดงออกถึงความเกลียดชัง และเพื่อเคารพต่อระเบียบชุมชนออนไลน์ในการแสดงความคิดเห็นเพื่อไม่แสดงออกถึงการกระทบกระทั่งต่อกัน หรือเพื่อไม่เป็นการสร้างความขัดแย้งกันอย่างโจ่งแจ้ง นอกจากนี้ เมื่อการใช้คำเรียกศาสนาถูกยึดโยงกับความหมายที่ไม่ดีส่งต่อออกไป ส่งผลให้คำเรียกศาสนาถูกนำเสนอให้มีความหมายที่ไม่ดีได้โดยไม่ต้องพึ่งพาบริบท ในขณะที่ การใช้คำเรียกศาสนาที่ระบอบความหมายทางลบและมีความชัดเจนในการสร้างความขัดแย้งกลับมีการใช้ค่อนข้างน้อย จึงสะท้อนให้เห็นว่าผู้แสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่นิยมใช้ภาษาในการวิพากษ์วิจารณ์ที่ไม่สื่อความขัดแย้งอย่างชัดเจน เช่น “พม่ากะฎีปุ่มีแนวคิดเหมือนกันเรื่องอิสลาม” ทั้งนี้ต้องตีความคำว่า “อิสลาม” ที่ผู้แสดงความคิดเห็นต้องการสื่อให้ไปในทางที่ดีหรือไม่ดี

1.1.3 คำเรียกเกี่ยวกับบุคคลอันตรายเป็นภัยคุกคาม

คำเรียกเกี่ยวกับบุคคลอันตรายเป็นภัยคุกคาม หมายถึง การใช้คำหรือวลีในการอ้างถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและชาวซีเรียให้เป็นที่น่าหวาดกลัว ไม่ควรให้ความไว้วางใจ และควรระมัดระวัง เช่น การเรียกกลุ่มเป้าหมายว่า “โจร” “พวกเลี้ยงไม่เชื่อง” “หอกข้างแคร่” “criminal” “invader” “economic migrants” “illegal migrant” “intruder” “babymaker” ดังตัวอย่างการแสดงความคิดเห็น

(13) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวโรฮิงญา การเสนอรัฐบาลไทยแก้ปัญหาวิกฤตโรฮิงญา เผยแพร่เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2561

อย่าไปรับโจร เข้าบ้านนะครีบ อย่าไปเสียรู้มูสลิม นะครีบ

(Thai PBS, 2561, 28 สิงหาคม)

(14) จากสารคดีข่าวเกี่ยวกับความเป็นมาของชาวโรฮิงญา “โรฮิงญาคือใคร ทำไมคนพม่าถึงเรียกโรฮิงญาว่าเบงกาลี” เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2560

ชาวโรฮิงญา มันเป็นพวกเลี้ยงไม่เชื่องครีบ ถ้ามีใครจ้างมัน มันก็พร้อมจะฆ่าได้ทุกเมื่อ ใ้พวกนี้มันจะไม่สน ว่ามันจะอยู่ที่ไหน มันจะก่อความวุ่นวายได้ทุกที่ วิธีแก้ปัญหา ก็คือ นำพวกมันลงเรือ ผู้ลี้ภัย แล้ว ระเบิดเรือทิ้ง กลาง ทะเล

(TODAY-สำนักข่าวทูเดย์, 2560c, 20 พฤศจิกายน)

(15) สารคดีข่าวเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา บอกเล่าถึงต้นตอความเกลียดชังชาวโรฮิงญาในเมียนมา เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2560

อังกฤษต้องรับผิดชอบต่อชาวโรฮิงญาเพราะเป็นสาเหตุนำชาวโรฮิงญามา
รบในพม่า แล้วไม่เอาชาวโรฮิงญากลับบังคลาเทศเพื่อเอาไว้เป็น**หอกข้างแคร่**ให้พม่านั้นเองครับ

(ThaiPBS, 2560, 4 ตุลาคม)

(16) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย บอกเล่าเรื่องราวของเด็กหญิงชาวซีเรียที่กำลังลี้ภัยออกจากประเทศต้นทาง เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2017

Great show! The world can see how the arabs have fuled all around those funny pics just show they are criminals as they were when they were in thier country and they keep being criminals as they go to other countries...

(The Guardian, 2017, August 2)

(17) สถานการณ์การประท้วงในเยอรมัน ผู้ลี้ภัยถูกประท้วงและขับไล่ให้ออกไปจากพื้นที่ เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2015

are not immigrants or refugees but invaders imported by traitors like those at bbc.

(ABC News, 2015, December 22)

(18) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย การถกประเด็นปัญหาเกี่ยวกับวิกฤตการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย เผยแพร่เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2015

Pretending this is a refugee problem is ridiculous. The vast majority of these people are illegal economic migrants and they do not deserve a place in a country whose border they ignore.

(Intelligence Squared, 2015, December 4)

จากตัวอย่าง (13)–(18) มีการใช้คำเรียกถึงกลุ่มเป้าหมายให้เป็นบุคคลอันตรายและควรให้ความระมัดระวัง ดังเช่นในตัวอย่าง (13)–(15) มีการใช้คำว่า “โจร” “พวกเลี้ยงไม่เชื่อง” “หอกข้างแคร่” โดยการใช้คำว่า “โจร” เป็นการเปรียบเทียบผู้ลี้ภัยให้เป็นบุคคลอันตรายที่กำลังบุกเข้ามาในบ้านเรือนของตนด้วยเจตนาที่ไม่ดีต่อชีวิตและทรัพย์สิน และเข้ามาสร้างความเสียหาย โดย
ใช้คำว่า “พวกเลี้ยงไม่เชื่อง” ที่เปรียบเทียบผู้ลี้ภัยเป็นสัตว์ดุร้ายไม่สามารถฝึกฝนให้ปรับตัวในการใช้ชีวิต

ร่วมกัน ไม่สมควรได้รับการช่วยเหลือเลี้ยงดู และอาจนำภัยหรือปัญหามาสู่ผู้อาศัยในบ้านได้ และมีการเปรียบเทียบสิ่งของด้วยการใช้คำว่า “หอกข้างแคร่” เพื่อเป็นการเปรียบเทียบกับสิ่งของอันตรายที่ถูกจัดวางอยู่ใกล้ตัวเรา โดยวลีเป็นสำนวนสุภาษิตโบราณที่หมายถึง คนใกล้ชิดที่อาจคิดร้ายกับเรา หรืออาจกลายเป็นศัตรูที่อยู่ข้างตัวเราได้ ในขณะที่ตัวอย่าง (16)-(18) มีการใช้คำว่า “invader” “illegal economic migrants” “criminal” โดยคำว่า “invader” มีความหมายถึงผู้บุกรุกคล้ายคลึงกับพฤติกรรมของโจร ผู้ร้าย ที่มุ่งหมายละเมิดเข้ามาในพื้นที่ด้วยความไม่หวังดี และคำว่า “illegal economic migrants” หมายถึง การอพยพเข้ามาในพื้นที่แบบไม่ถูกต้องหรือไม่ได้รับการอนุญาตก่อนพร้อมวัตถุประสงค์ในการแสวงหาเงินทองหรือความเป็นอยู่ที่ดีกว่าเดิม ไม่ใช่เพื่อความอยู่รอดจากการถูกประหารชีวิตแต่อย่างใด การกล่าวเช่นนี้ยังสื่อนัยยะว่ากลุ่มเป้าหมายเป็นผู้โกหกและหลอกลวงอีกด้วย และคำว่า “criminal” เป็นการเรียกหมายถึง อาชญากรซึ่งเป็นบุคคลอันตรายที่มีพฤติกรรมชั่วร้ายและมุ่งหมายเอาชีวิต

การใช้ชุดคำที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีภาพลักษณ์ที่ดูเป็นผู้ร้ายที่นำภัยอันตรายมาสู่เราแล้ว ยังเป็นการยั่วยุปลุกปั่นด้วยการสร้างความหวาดกลัวเพื่อเป็นการอ้างเหตุผลในการขับไล่ ทำร้าย หรือกำจัดกลุ่มเป้าหมายออกไป และจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบจำนวนการใช้คำเรียกให้เป็นบุคคลอันตรายและเป็นภัยคุกคามด้วยภาษาไทยในการกล่าวถึงทั้งกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา และภาษาอังกฤษในการกล่าวถึงชาวซีเรีย ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 20 จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้คำเรียกเกี่ยวกับบุคคลอันตราย และภัยคุกคามต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา (ภาพด้านซ้าย) และชาวซีเรีย (ภาพด้านขวา)

จากภาพประกอบการใช้คำเรียกกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาให้เป็นบุคคลอันตรายว่า “พวกก่อการร้าย” พบมากที่สุดถึง 102 ครั้ง รองลงมาเป็นการใช้ชุดคำเรียกว่า “โจร” “พวกเลี้ยงไม่เชื่อง” “หอกข้างแคร่” ตามลำดับ ส่วนการใช้คำเรียกกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียด้วยการใช้คำว่า “racist” มากที่สุดถึง 86 ครั้ง รองลงมาเป็นการใช้ชุดคำเรียกว่า “economic migrant” “Invader” “criminal” ตามลำดับ จากการนับความถี่ในการใช้คำพบว่ามีการใช้ คำเรียกที่เหมาะสมรวมกลุ่มบุคคลให้ดูเป็นภัยอันตรายและน่ากลัวทั้งชาวโรฮิงญาและชาวซีเรีย ในขณะที่การใช้ชุดคำเรียกที่สื่อถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาให้เป็นบุคคลอันตรายว่า “เดนมนุษย์” และ การใช้ชุดคำเรียกถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียให้เป็นบุคคลอันตรายว่า “Babymaker” เป็นการใช้คำที่เพ้อดำหนิกลุ่มผู้ลี้ภัยอย่างเจาะจงมีการใช้แสดงความคิดเห็นน้อยที่สุด

การใช้ชุดคำที่สื่อความเป็นบุคคลอันตรายสำหรับมุมมองของคนไทยที่มีต่อชาวโรฮิงญา มีการส่งต่อความหมายโดยเรียกเป็นกลุ่มบุคคลก่อการร้าย จนถูกเหมารวมความคล้ายคลึงทางคุณสมบัติการนับถือศาสนาให้กลายเป็นกลุ่มก่อการร้าย ในขณะที่ผู้แสดงความคิดเห็นถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียกลับใช้คำว่า “racist” มากที่สุด เป็นไปได้ว่าผู้แสดงความคิดเห็นให้ความสำคัญกับความแตกต่างทางเชื้อชาติและศาสนา โดยสื่อว่าเป็นผู้ลี้ภัยเป็นกลุ่มเหยียดชาติและไม่รับแนวคิดศาสนาอื่น ถือชาติตนเองเป็นใหญ่ และไม่ปรับพฤติกรรมตามบริบทศาสนาอื่น นำไปสู่แนวคิดที่เชื่อว่าไม่สามารถอยู่ร่วมกับคนเหล่านี้ได้ ส่วนการใช้คำว่า “economic migrants” เป็นการอ้างถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียด้วยมุมมองว่าเป็นกลุ่มผู้ได้รับความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจมากกว่าการลี้ภัยเพื่อหนีการประหารชีวิตจากประเทศต้นทาง สื่อถึงความรู้สึกต่อต้านและไม่สนับสนุนในการช่วยเหลือกลุ่มผู้ลี้ภัย เป็นการแสดงความคิดเห็นเพื่อส่งสัญญาณไปให้ถึงผู้มีอำนาจในท้องที่ในการพิจารณาการให้ความช่วยเหลือกลุ่มผู้ลี้ภัยด้วย ดังนั้น จากผลการวิเคราะห์ การแสดงความเห็นจึงสรุปว่าผู้แสดงความคิดเห็นมีมุมมองต่อชาวโรฮิงญาเป็นอาชญากรกลุ่มก่อการร้าย และมีมุมมองต่อชาวซีเรียให้เป็นกลุ่มผู้มีความขัดแย้งทางศาสนา

1.1.4 คำเรียกเกี่ยวกับสัตว์และสิ่งชั่วร้าย

คำเรียกเกี่ยวกับสัตว์และสิ่งชั่วร้าย หมายถึง การใช้คำหรือวลีในการกล่าวอ้างถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและชาวซีเรียด้วยการเปรียบเป็นสัตว์ หรือสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ที่น่ารังเกียจอันตราย มีพิษภัย และควรระมัดระวัง เช่น “หมาหัวเน่า” “งูเห่า” “สัตว์นรก” “Snakes” “hordes” “monster” “evil” “trojan horse” “devil” “rat” ดังตัวอย่างการแสดงความคิดเห็น

(19) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวโรฮิงญา โรฮิงญาปะทะทหารพม่าที่รัฐยะไข่ เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2559

โรฮิงญาพวกรหมาหัวเน่า

(Spring News, 2559, 28 พฤศจิกายน)

(20) สถานการณ์การเปิดชีวิตชาวโรฮิงญาในประเทศไทย ศาลอาญามีคำพิพากษาในคดีค้ามนุษย์โรฮิงญา ทำให้สังคมให้ความสนใจกับคดีค้ามนุษย์ เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2560

พวกรหมาหัวเน่าพวกนี้เลี้ยงไม่ได้. อิสลามปามไม่ซื้อสัตว์กับใคร

(Spring News, 2560, 21 กรกฎาคม)

(21) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวโรฮิงญา บังกลาเทศที่โรฮิงญาอยู่เบื้องหลังเผาวัดพุทธ เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2012

ศาสนาแห่งพวกรเบรต ผี สัตว์นรก ที่หมดกรรมจากขุมนรก ก็ขึ้นมาเกิดเป็นพวกรมุสลิม ส่วนเทวดา ที่หมดบุญ ก็ลงมาเกิดเป็นคนพุทธ ภูวามั่นคือความจริงวะ

(dhamma 2513, 2555, 8 ตุลาคม)

(22) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย เมื่อชาวซีเรียต้องดิ้นรนยอมตกเป็นเหยื่อการค้าประเวณี เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2017

Made in United snakes, only death and destruction, well if your country has brown people tell them to Watch out, they are going to you.

(BBC News, 2017, March 23)

(23) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย กลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียมุ่งหน้าเดินทางมาที่ยุโรป เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2015

Should never let the monsters in. The term refugee is just a front for them to plunder the host country.

(Caspian Report, 2015, November 24)

(24) สถานการณ์การประท้วงในเยอรมัน ผู้ลี้ภัยถูกประท้วงและขับไล่ให้
ออกไปจากพื้นที่ เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2015

Islamic Invaders go back to your rat-infested countries!

(ABC News, 2015, December 22)

จากตัวอย่าง (19)–(24) มีการใช้คำเรียกถึงกลุ่มเป้าหมายโดยเปรียบเทียบเป็นสัตว์
หรือสิ่งชั่วร้ายที่น่าหวาดกลัวและควรระมัดระวัง ดังเช่นในตัวอย่าง (19)–(21) มีการใช้คำว่า “หมา
หัวเน่า” “งูเห่า” “สัตว์นรก” ตามลำดับ โดยการใช้คำว่า “หมาหัวเน่า” เป็นการเปรียบเทียบผู้ลี้ภัยตาม
สำนวนโบราณให้เป็นบุคคลที่น่ารังเกียจและไม่เป็นที่ต้องการ การใช้คำว่า “งูเห่า” ที่เปรียบเทียบผู้ลี้
ภัยเป็นสัตว์ร้ายที่ไม่สามารถฝึกฝน ไม่ควรให้ความไว้วางใจและไม่สมควรได้รับการช่วยเหลือยิ่งดู
เนื่องจากอาจนำอันตรายมาสู่เราได้ นอกจากนี้ ยังมีการเปรียบเทียบเป็นสิ่งมีชีวิตตามความเชื่อทาง
ศาสนาด้วยการใช้คำว่า “สัตว์นรก” เพื่อเป็นการเปรียบเทียบให้กลุ่มเป้าหมายมีภาพลักษณ์ที่น่า
หวาดกลัวตามความเชื่อทางศาสนา

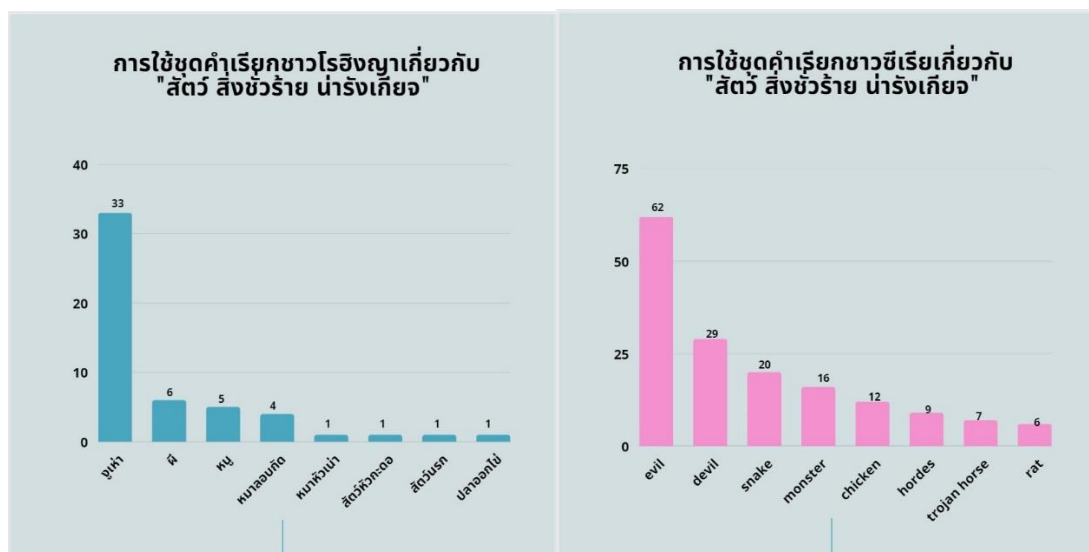
ส่วนตัวอย่าง (22)–(24) มีการใช้คำว่า “snakes” “monster” “rat” ตามลำดับ
การใช้คำว่า “snakes” เป็นการเปรียบเทียบให้ผู้ลี้ภัยให้เป็นสัตว์ดุร้าย อันตราย และให้ควรให้
ความไว้วางใจเช่นกัน มีการใช้การเรียกขานถึงกลุ่มเป้าหมายด้วยการใช้คำว่า “monsters” ที่เปรียบ
กลุ่มผู้ลี้ภัยให้กลายเป็นปีศาจตามความเชื่อตามจินตนาการเพื่อสร้างความหวาดกลัว การใช้คำว่า
“rats” หมายถึง หนูซึ่งเป็นสัตว์สกปรก เติบโตมาจากพื้นที่ที่สกปรก และมีลูกมาก โดยผู้แสดง
ความคิดเห็นใช้ความคิดเกี่ยวกับลักษณะของหนูมาใช้ในการตำหนิและต่อว่าเพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย
กลายเป็นผู้ที่น่ารังเกียจและต้องกำจัดออกไป

การกล่าวอ้างถึงกลุ่มเป้าหมายในลักษณะนั้นเป็นการใช้คำเพื่อทำให้กลุ่ม
เป้าหมายมีภาพลักษณ์ที่น่าหวาดกลัวและน่ารังเกียจแล้ว รวมถึงลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์
เพื่อเป็นเหตุผลในความต้องการกำจัดคนเหล่านี้ ที่คล้ายคลึงกับบทเรียนทางประวัติศาสตร์ที่มีการ
เปรียบเทียบชาวยิว^๑ เป็นแมลงสาบ ซึ่งเป็นกลไกทางภาษาที่เริ่มต้นจากการเหยียดและลดทอน
คุณค่าจนสามารถนำไปสู่การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ได้

การใช้ชุดคำเพื่อสื่อถึงกลุ่มเป้าหมายให้มีภาพลักษณ์ที่ดูเป็นสัตว์อันตราย
น่ารังเกียจ รวมถึงสิ่งชั่วร้ายและเป็นการสื่อความน่าหวาดกลัวและวิตกกังวลเพื่อการข่มขู่คุกคาม

^๑ การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ยิวเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปี 1944 ที่ประเทศยิว มีกลุ่มหัวรุนแรงเชื้อสายฮิวตูลังหารชาวยิว
ประมาณ 8 แสนคน ซึ่งชาวยิวเป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศยิว รวมถึงสังหารศัตรูทางการเมืองคนอื่น ๆ โดยไม่สนใจชาติพันธุ์
ภายในช่วงเวลา 100 วัน (อ้างอิงใน พิมชนก พุกสุข, 2021)

เพื่อเป็นการอ้างเหตุผลในการขับไล่ ทำร้าย หรือกำจัดกลุ่มเป้าหมายออกไป และจากการวิเคราะห์ ข้อมูลพบจำนวนการใช้คำเรียกกลุ่มเป้าหมายให้เป็นสัตว์หรือสิ่งชั่วร้ายที่อันตรายและน่ารังเกียจ ด้วยภาษาไทยถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา และภาษาอังกฤษในการกล่าวถึงผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย ดัง ภาพประกอบ

ภาพประกอบ 21 จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้คำเรียกเกี่ยวกับสัตว์ สิ่งชั่วร้าย น่ารังเกียจต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา (ภาพด้านซ้าย) และชาวซีเรีย (ภาพด้านขวา)

จากภาพประกอบการใช้ชุดคำเรียกกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาให้เป็นสัตว์อันตราย น่ารังเกียจ หรือสิ่งชั่วร้ายว่า “งูเห่า” มากที่สุดถึง 33 ครั้ง รองลงมาเป็นการใช้ชุดคำเรียกว่า “ผี” “หนู” “หมาลอบกัด” ตามลำดับ ส่วนการใช้คำเรียกกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียด้วยการใช้คำว่า “evil” มากที่สุดถึง 62 ครั้ง รองลงมาเป็นการใช้ชุดคำเรียกว่า “devil” “snake” “monster” ตามลำดับ ซึ่งเป็นการใช้คำเรียกที่เปรียบกลุ่มบุคคลให้ดูเป็นสัตว์อันตรายและเป็นสิ่งที่น่ากลัว ในขณะที่การใช้ชุดคำเรียกที่เปรียบกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาให้เป็น “หมาหัวเน่า” “สัตว์หัวกะดอ” “สัตว์นรก” “ปลาออกไข่” และ การใช้ชุดคำเรียกถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียว่า “chicken” “hordes” “trojan horse” และ “rat” เป็นการใช้ชุดคำในการเปรียบกลุ่มผู้ลี้ภัยให้เป็นสัตว์และสิ่งชั่วร้ายที่มีการใช้แสดงความคิดเห็นน้อยที่สุด

เนื่องจากเพราะสำหรับคนไทย งูเห่า เป็นสัตว์ดุร้าย มีพิษ อันตราย และไม่ควรรีให้ความไว้วางใจ ที่มีการเรียนรู้ปลูกฝังมาจากนิทานของเด็กเรื่อง "ชาวนากับงูเห่า" จนกลายเป็นวลีที่ส่ง

ต่อกันมาในของสำนวนสุภาษิต คำว่า งูเห่า จึงถูกนำมาเปรียบเทียบกับคนที่ทรยศ หักหลัง และไว้ใจไม่ได้ นำมาใช้กล่าวถึงบุคคลทั่วไป เพื่อน คนที่ทำงาน และคนทางการเมือง ซึ่งถูกใช้อย่างแพร่หลาย นอกจากนี้ สำนวนนี้สัมพันธ์กับบริบททางเชื้อชาติ เช่น เจองูกับแขกให้ตีแขกก่อน เพื่อสื่อว่าคนชนชาตินี้มีความอันตรายมากกว่างูเห่า และเป็นสำนวนคำเหยียดคนอินเดีย (สุรัตน์ โหระชัยกุล, 2564) จากการแสดงความคิดเห็นสะท้อนว่ามุมมองของคนไทยไม่มีความไว้ใจต่อกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและเหมารวมถึงกลุ่มผู้ถือเชื้อชาติและศาสนาเดียวกันให้กลายเป็นผู้ไม่น่าไว้ใจร่วมกัน ส่วนมุมมองของผู้แสดงความคิดเห็นต่อกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย สืบเนื่องจากการใช้คำเรียกชาวซีเรียส่งต่อให้เป็น racist เป็นผู้ที่ถูกเหยียด มีอคติต่อศาสนาอื่น และไม่สามารถอยู่ร่วมกับคนศาสนาอื่นได้

1.1.5 คำเรียกเกี่ยวกับสิ่งที่คนไม่ต้องการ

คำเรียกเกี่ยวกับสิ่งที่คนไม่ต้องการ หมายถึง การใช้คำหรือวลีในการกล่าวอ้างถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและชาวซีเรียด้วยการเปรียบเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ และไม่เป็นที่ต้องการ เช่น “ขยะ” “ภาวะ” “ตัวปัญหา” “มะเร็ง” “กาฝาก” “filth” “shit” “diseases” “AIDS” “tuberculosis” “plague” “polluting” ดังตัวอย่างการแสดงความคิดเห็น (25) สารคดีข่าวการลี้ภัยของชาวโรฮิงญา คำถามถึงชาวโรฮิงญา คนที่โลกไม่ต้องการ เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2560

บางศาสนา มีเมียได้4คน แถมคุมกำเนิดไม่ได้ มันผิดหลักศาสนา มุ่งแต่จะผลิตขยะสังคม

(PPTV36 [รอบโลก], 2560, 29 ธันวาคม)

(26) สารคดีข่าวการลี้ภัยของชาวโรฮิงญา คำถามถึงชาวโรฮิงญา คนที่โลกไม่ต้องการ เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2560

ไทยอย่าได้รับตัวปัญหาเพิ่มภาวะนะ ไม่เอาเลย ขอบอก ได้ไปให้หมด พม่าบ้านมันเองยังไม่เอาเลย คิดง่าย ๆ ควรรับมันเข้ามาไหม

(PPTV36 [รอบโลก], 2560, 29 ธันวาคม)

(27) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวโรฮิงญา ผู้ลี้ภัยกับปฏิบัติการกำจัดชาติพันธุ์โรฮิงญา เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2559

คนพวกนี้ไปอยู่ที่ไหนเป็นกาฝากเป็นมะเร็งร้ายที่นั่นเพราะเข้าเมืองตาก ลิวไม่หลิวตาตามเพราะเป็นมุสลิมดูหน้าตาของพวกมันก็ไม่ใช่คนพื้นเมืองในรัฐยะไข่อยู่ดี

(จุดชนวนข่าว, 2559b)

(28) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย ชาวซีเรียกำลังประสบปัญหาอย่างหนักกับวิกฤติตะวันออกกลางจนถึงลี้ภัย เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2015

Syrians are coming with all types of diseases. Aids, tuberculosis and many other diseases. Syria is not sending their best. I'm just telling it how it is. So many young, military age men! The older men and the women I can understand the desperation but the young able bodied men should have remained in syria to fight and determine syria's future for their wives, children and other family members

(Tell Me Why?, 2015a, October 18)

(29) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย บอกเล่าเรื่องราวของเด็กหญิงชาวซีเรียที่กำลังลี้ภัยออกจากประเทศต้นทาง เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2017

So SAD! All these people loosing their homes and being displaced and adding to the refugee plague!

(The Guardian, 2017, August 2)

(30) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย ความหวาดกลัวของผู้ลี้ภัยกับการเผชิญวิกฤติ เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2015

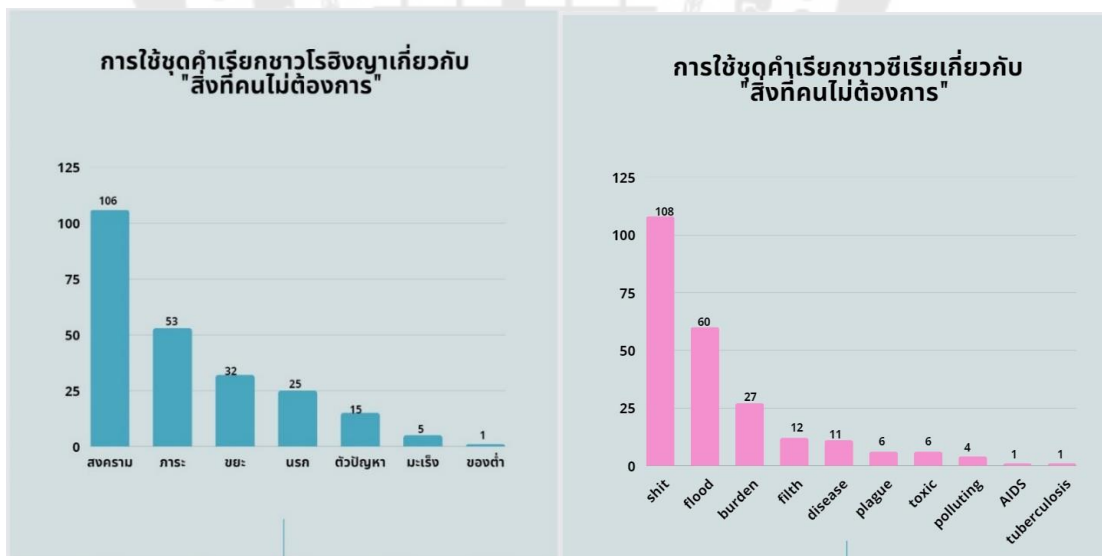
That is fine if they want to immigrate if they have something to offer other countries besides overbreeding, over populating, polluting and thinking non-muslims are bad.

(Al Jazeera English, 2015, October 24)

จากตัวอย่าง (25)–(30) มีการใช้คำเรียกถึงกลุ่มเป้าหมายให้เป็นสิ่งไม่มีประโยชน์และไม่เป็นที่ต้องการ ดังเช่นในตัวอย่าง (25)–(27) มีการใช้คำว่า “ขยะ” “ภาระ” “ตัวปัญหา” “กาฝาก” “มะเร็ง” ตามลำดับ โดยการใช้คำว่า “ขยะ” เพื่อสื่อถึงกลุ่มเป้าหมายที่ตกอยู่ในสภาวะการถูกทอดทิ้งเมื่อไร้ประโยชน์แล้ว มีการใช้คำว่า “ภาระ” “ตัวปัญหา” หมายถึงการช่วยเหลือผู้ลี้ภัยเป็นงานที่มาสสร้างความเหน็ดเหนื่อยหรือจำใจต้องทำด้วยความไม่เต็มใจ และการใช้คำว่า “กาฝาก” หมายถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยที่มาอาศัยอยู่ด้วยโดยไม่สร้างประโยชน์อะไร และยังมาแย่งแหล่งอาหารที่เปรียบเป็นการร่วมและแย่งใช้ทรัพยากรของคนในประเทศ รวมถึงการใช้คำว่า “มะเร็ง” เปรียบเหมือนโรคร้ายที่รักษาไม่ได้

ส่วนตัวอย่าง (28)-(30) มีการใช้คำว่า “diseases” “Aids” “tuberculosis” “plague” “polluting” โดยคำว่า “diseases” “Aids” “tuberculosis” เป็นชุดกลุ่มโรคภัยที่อันตรายถึงชีวิต คนเหล่านี้ถูกนำเสนอว่าเป็นพาหะที่น่าพาโรคระบาดและมีความน่ากลัว และขยายตัวจนสามารถคร่าชีวิตเราได้ในอนาคต ส่วนการใช้คำว่า “plague” หมายถึง กลุ่มผู้ลี้ภัยเป็นเชื้อโรคที่น่ารังเกียจและควรระมัดระวัง นอกจากนี้ ยังมีการใช้คำว่า “polluting” หมายถึง มลพิษที่แพร่กระจายตัวได้ และถูกนำเสนอลักษณะการแพร่กระจายตัวที่คล้ายคลึงกับคำที่เกี่ยวข้องกับโรคภัย

การใช้ชุดคำเรียกสื่อถึงกลุ่มเป้าหมายให้มีภาพลักษณ์ให้เป็นสิ่งที่คนไม่ต้องการ เป็นการสื่อให้กลุ่มเป้าหมายเป็นที่น่าเกลียดชัง เพื่อมุ่งร้ายให้กลุ่มผู้ลี้ภัยถูกสร้างภาพลักษณ์ให้เป็นพาหะนำโรคภัย เชื้อโรคอันตราย และมลพิษ ที่ควรให้ความระมัดระวังและไม่ควรนิ่งเฉยต่อปัญหาที่อาจกำลังคืบคลานมาในอนาคต ส่งผลให้ถูกเหมินเฉย รังเกียจ ชับไล่ ทำร้าย หรือมุ่งหมายให้ถูกกำจัดออกไปจากสังคม และจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบจำนวนการใช้คำเรียกกลุ่มเป้าหมายให้กลายเป็นสิ่งที่คนไม่ต้องการและน่ารังเกียจด้วยภาษาไทยถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา และภาษาอังกฤษในการกล่าวถึงผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 22 จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้คำเรียกเกี่ยวกับสิ่งที่คนไม่ต้องการต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา (ภาพด้านซ้าย) และชาวซีเรีย (ภาพด้านขวา)

จากภาพประกอบ การใช้ชู้ดคำเรียกกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาให้เป็นสิ่งที่คนไม่ต้องการว่า “สงคราม” มากที่สุดถึง 106 ครั้ง รองลงมาเป็นการใช้ชู้ดคำเรียกว่า “ภาวะ” “ขยะ” “นรก” “ตัวปัญหา” ตามลำดับ ส่วนการใช้ชู้ดคำเรียกถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียด้วยการใช้คำว่า “shit” มากที่สุดถึง 108 ครั้ง รองลงมาเป็นการใช้ชู้ดคำเรียกว่า “flood” “burden” “filth” “disease” “plague” “toxic” ตามลำดับ ในขณะที่การใช้ชู้ดคำเรียกที่เปรียบกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาให้เป็น “มะเร็ง” “ของต่ำ” และ การใช้ชู้ดคำเรียกถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียว่า “polluting” “AID” และ “tuberculosis” เป็นการใช้ชู้ดคำในการเปรียบกลุ่มผู้ลี้ภัยให้เป็นสิ่งที่คนไม่ต้องการที่มีการใช้แสดงความคิดเห็นน้อยที่สุด

ในการใช้ชู้ดคำเรียกถึงชาวโรฮิงญาเกี่ยวกับสิ่งที่คนไม่ต้องการสัมพันธ์กับชู้ดคำเรียกเกี่ยวกับบุคคลอันตรายที่ว่าด้วย “กลุ่มก่อการร้าย” ส่งผลให้การแสดงความคิดเห็นโดยการใช้ชู้ดคำเรียกเกี่ยวกับสิ่งที่คนไม่ต้องการจึงเป็น “สงคราม” ซึ่งกล่าวได้ว่าคำสองคำนี้มีความเกี่ยวโยงและสอดคล้องความหมายต่อกัน สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองที่มีต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาคือกลุ่มบุคคลอันตรายที่สามารถนำพายุภัยคุกคามเข้าประเทศได้ รองลงมาที่มีการใช้คำว่า “ภาวะ” เพื่อสื่อถึงความ เป็นตัวปัญหา ไม่มีประโยชน์และไม่เป็นที่ต้องการ ในขณะที่การใช้ชู้ดคำเรียกชาวซีเรียเกี่ยวกับสิ่งที่คนไม่ต้องการ มีการใช้คำว่า “shit” ที่มีความหมายถึงสิ่งสกปรกมากที่สุด สะท้อนถึงมุมมองของผู้ แสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่ที่ต้องการสื่อนัยยะถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียว่าเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ เบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้คำในการแสดงความคิดเห็นมีแนวโน้มว่าเกี่ยวข้องกับความเป็นอัตลักษณ์บุคคลของชาวซีเรีย ทั้งในบริบททางศาสนาที่อ้างว่าไม่สามารถอยู่ร่วมกับใครได้ และอ้างว่าคนเหล่านี้เป็นปีศาจที่เชื่อว่าจะเกิดจากผลผลิตของคนนอกรีต ทำให้คนกลุ่มนี้กลายเป็นที่ น่ารังเกียจและถูกเปรียบให้เป็นสิ่งสกปรกที่ไม่มีใครต้องการ จึงสรุปในภาพรวมเกี่ยวกับมุมมองที่มี ต่อกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียว่าเป็นกลุ่มไร้ประโยชน์ นอกจากนี้ ยังมีการใช้คำว่า flood ที่หมายถึง อุทกภัย และ burden ที่หมายถึง ภาวะสื่อถึงสภาพปัญหาอย่างเหมาะสม

1.2 ชู้ดกริยาวลี

ชู้ดกริยาวลี คือ คำหรือวลีที่ปรากฏในการแสดงความคิดเห็นเพื่อสื่อถึงการกระทำของผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและชาวซีเรียในเชิงลบ โดยชู้ดกริยาวลีเกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ ศาสนา เพศ รูปร่าง รสนิยม ศักยภาพ ความสามารถ รวมถึงอัตลักษณ์บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ดังรายละเอียด

ตาราง 4 ชุดกริยาวลีที่ปรากฏในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชังที่ปรากฏในยูทูปเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป

กริยาวลี	ตัวอย่างคำของชาวโรฮิงญา	ตัวอย่างคำของชาวซีเรีย
1. กริยาวลีเกี่ยวกับความอันตรายและภัยคุกคาม	“สร้างปัญหา”(61) “แบ่งแยกดินแดน” (42) “ยึดครองโลก”(35) “สร้างความเดือดร้อน”(25) “ก่อความวุ่นวาย”(15) “วางระเบิด”(12) “ฆ่าคนพุทธ”(11) “ลักลอบ”(11) “กลืนชาติ”(10) “ทำร้ายศาสนาพุทธ”(9) “เผาวัด”(2)	“invading”(324) “destroy”(241) “killing”(237) “flood”(60) “ruin”(59) “take over”(52) “threatening”(51) “take advantage”(22) “swamp”(4)
2. กริยาวลีเกี่ยวกับพฤติกรรม/การกระทำ	“เรียกร้อง”(93) “ซีเกียจ”(39) “ไม่ทำหมั่น”(38) “ไม่คุมกำเนิด”(26) “แพร่พันธุ์”(23) “ไม่ทำงาน”(17) “ปฏิเสธการให้ความร่วมมือต่างๆ”(19) “เคร่งศาสนา”(15) “โกหก”(9) “เนรคุณ”(9) “ต่อแผล”(7) “ไม่ใส่ถุงยาง”(5) “อกตัญญู”(1)	“complaining”(127) “not help”(124) “don't respect”(15) “lazy”(15) “annoying”(8) “no Help”(4) “don't want to work”(2) “grow too fast”(1) “without help”(1)
3. กริยาวลีเกี่ยวกับการขับไล่หรือกำจัด	“ตาย”(273) “ไล่”(140) “ล้างบาง”(138) “ไม่เอา”(114) “ออกไป”(70) “ออกไป”(69) “ฆ่าล้าง”(62) “ตัด”(58) “ยิง”(54) “กลับไป”(51) “อย่ามา”(47) “ระเบิด”(41) “อย่าเอามัน”(33) “ปราบปราม”(27) “ไม่ต้องการ”(26) “ไม่รับไปอยู่ด้วย”(19) “ผลักไส”(17) “ฆ่ามัน”(15) “อย่ารับเข้ามา”(14) “ไม่อย่ากรับ”(5) “กลับบังกลาเทศ”(5) “อย่าเสียวู”(3) “ตายโหง”(2) “จงดไป”(1) “ไม่ควรอยู่บนโลก”(1)	“Fight”(564) “stop”(463) “don't want”(340) “go (all) back”(258) “out of”(204) “don't need”(87) “deport”(65) “(not) welcome”(45) “(not) wanted”(30) “get rid of”(27) “keep them in Syria”(22) “(not) trust”(19) “stop escape”(11) “go (away)”(19) “send back”(12) “Quit”(10) “Kill themselves”(1)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บด้านหลังตัวอย่างคำของชาวโรฮิงญาและของชาวซีเรีย คือ จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นของคำนั้น เช่น สร้างปัญหา (61) หมายถึง คำว่า สร้างปัญหา ถูกใช้ในการแสดงความคิดเห็น 61 ครั้งจากการแสดงความคิดเห็นทั้งหมด

จากการวิเคราะห์ผลการใช้กริยาวลีแสดงให้เห็นถึงการสื่อเน้นยะความหมายที่คล้ายคลึงกันในการใช้คำศัพท์สื่อความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย โดยสามารถจำแนกประเภทการใช้กริยาวลีออกเป็น 3 ลักษณะใหญ่ๆ ได้แก่ ความอันตราย พฤติกรรม รวมถึงการขับไล่และกำจัด ดังนี้

1.2.1 กริยาวลีเกี่ยวกับความอันตรายและภัยคุกคาม

กริยาวลีเกี่ยวกับความอันตรายและภัยคุกคาม หมายถึง การใช้คำหรือวลีในการกล่าวอ้างถึงพฤติกรรมอันตรายที่เป็นที่น่าวิตกกังวลของกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและชาวซีเรียที่คาดว่าอาจกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ศาสนา วัฒนธรรม วิถีชีวิต และนำมาซึ่งความเดือดร้อนของคนในชาติได้ เช่น “กลืนชาติ” “ก่อความวุ่นวาย” “แบ่งแยกดินแดน” “ทำร้ายศาสนาพุทธ” “เผาวัด” “สร้างความเดือดร้อน” “destroy” “take over” “threatening” “ruin” ดังตัวอย่างการแสดงความคิดเห็น

(31) สารคดีข่าวเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา โรฮิงญาคือใคร ทำไมคนพม่าถึงเรียกโรฮิงญาว่าเบงกาลี ทำความเข้าใจวิกฤตโรฮิงญา” เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2560

จุดกำเนิดโรฮิงยามาจากอังกฤษนะก็ไม่แปลกที่พม่าจะไม่ยอมรับแค่ประชาชนในชาติเขาก็ลำบากมากพอแล้วเขาคงกลัวจะมากลืนชาติเขา

(Workpoint [Workpoint TV], 2560, 9 กันยายน)

(32) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวโรฮิงญา ปัญหาการล้นลอบเข้าเมือง เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2556

ถ้าเอามันมาอีก 10 ข้างหน้า มันก็จะทำเหมือนพม่าแบ่งแยกดินแดนแล้วเรียกร้องสิ่งต่างๆ แล้วก็จะทำร้ายศาสนาพุทธ เผาวัด และฆ่าข่มขืน ญ ชาวพุทธเหมือนประเทศพม่า สงสารมันปะละ

(sammitinews, 2556, 14 มกราคม)

(33) สารคดีข่าวเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา บอกเล่าถึงต้นตอความเกลียดชังชาวโรฮิงญาในเมียนมา เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2561

ชิพหายแล้วในไทยกูก็มีมันแพร่พันธุ์เร็วด้วยพวกนี้อ่าเด้อประเทศไทย อูสาหัวใจดีให้อยู่อย่ามาสร้างความเดือดร้อนให้ไทยกูเด้อคนไทยยังใจดีอยู่

(ThaiPBS, 2560, 4 ตุลาคม)

(34) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย ภาพร่างไว้วิญญานริมชายหาดของเด็กชายผู้เป็นเหยื่อจากการลี้ภัย เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2015

Keep them out. these people ruined their countries and now they're trying to destroy ours. Anyone who supports immigration into Europe supports the fall western civilization.

(NBC News, 2015, September 3)

(35) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย บอกเล่าเรื่องราวของเด็กหญิงชาวซีเรียที่กำลังลี้ภัยออกจากประเทศต้นทาง เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2017

We hope you at least go through hell to get here because when they do they don't live along side us they take over areas driving locals out and they don't respect are culture they want to change ours. Stay away form uk.

(The Guardian, 2017, August 2)

(36) สถานการณ์การลี้ภัยชาวซีเรีย วิกฤตการณ์การลี้ภัยในทวีปยุโรป เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2019

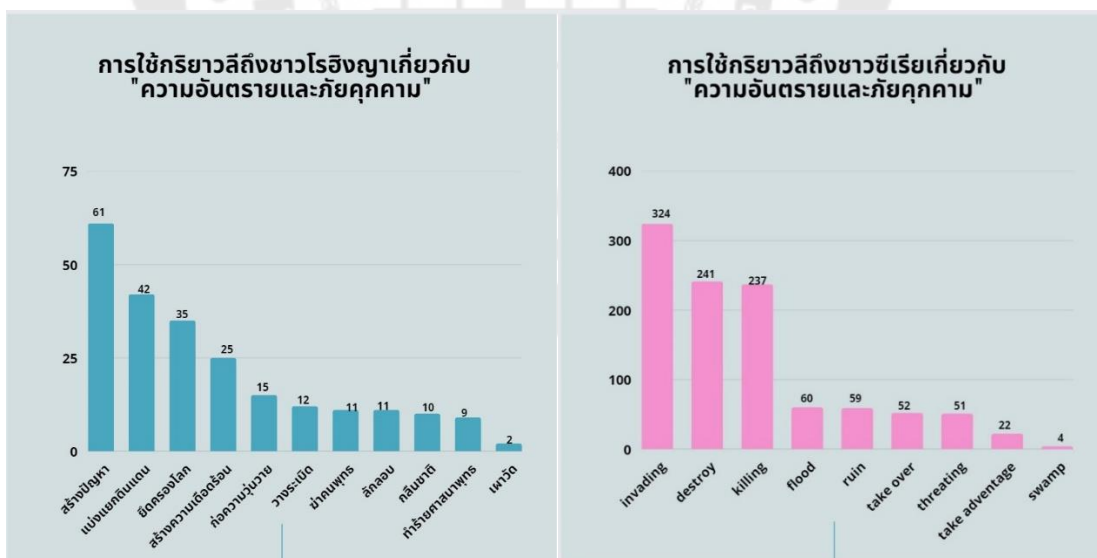
It absolutely is an invasion and threatening to flood Europe with refugees is the only leverage he has.

(Akkad Daily, 2019, October 11)

จากตัวอย่าง (31)–(36) มีการใช้คำหรือวลีในการกล่าวอ้างถึงพฤติกรรมอันตรายที่เป็นที่น่าวิตกกังวลของกลุ่มผู้ลี้ภัย ดังเช่นในตัวอย่าง (31)–(33) มีการใช้คำว่า “กลืนชาติ” “แบ่งแยกดินแดน” “ทำร้ายศาสนาพุทธ” “เผาวัด” “สร้างความเดือดร้อน” ตามลำดับ โดยการให้คำว่า “กลืนชาติ” “แบ่งแยกดินแดน” เพื่ออ้างถึงพฤติกรรมที่มีเจตนาความไม่หวังดีต่อประเทศของกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้ามายึดครองบ้าน และอ้างว่าคนเหล่านี้เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศชาติ มีการใช้คำว่า “ทำร้ายศาสนาพุทธ” “เผาวัด” เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงการทำลายทรัพย์สินสมบัติทางศาสนาซึ่งถือเป็นสิ่งแทนความเชื่อและความศรัทธาของชาวพุทธ โดยผู้แสดงความคิดเห็นนำเสนอให้กลุ่มผู้ลี้ภัยมีภาพลักษณ์ที่เป็นภัยต่อสถาบันทางศาสนา และการใช้คำว่า “สร้างความเดือดร้อน” เพื่อสื่อพฤติกรรมภาพรวมที่มีความต่อเนื่องกันกับภาพลักษณ์ที่กลุ่มผู้ลี้ภัยถูกเรียกว่าเป็นภาวะที่จะมาสร้างความลำบากและเหน็ดเหนื่อย

ส่วนตัวอย่าง (34)-(36) มีการใช้คำว่า "ruin" "destroy" "take over" "threatening" ตามลำดับ การใช้คำว่า "ruin" "destroy" เป็นชุดกลุ่มที่สื่อพฤติกรรมการทำลายอย่างคล้ายคลึงกัน ซึ่งบทบาทการทำลายสามารถนำไปใช้ได้ทั้งในบริบทเชิงรูปธรรม เช่น ทรัพย์สินสมบัติ ประเทศชาติ หรือในบริบททางนามธรรม เช่น ความเชื่อ ความศรัทธา ในการแสดงความคิดเห็นนำเสนอว่าคนเหล่านี้มีพฤติกรรมทำลายบ้านเมืองของตนเองมาก่อนและกำลังจะมาทำลายบ้านเมืองของเรา และใช้คำว่า "take over" ที่อ้างว่ากลุ่มผู้ลี้ภัยมีพฤติกรรมที่แฝงเจตนาความมุ่งหมายที่จะมายึดครองบ้านเมือง รวมถึงใช้คำว่า "threatening" หมายถึง การคุกคามซึ่งมีความหมายที่มักถูกใช้ให้เป็นพฤติกรรมของโจร ผู้ร้าย เป็นภัยอันตราย

การใช้กริยาวลีในการสื่อพฤติกรรมมุ่งร้ายเป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้กลุ่มผู้ลี้ภัยกลายเป็นผู้ร้ายทางสังคม เป็นกลุ่มคนที่ถูกมองให้เป็นตัวอันตราย ควรระมัดระวัง และอย่าไว้ใจ เป็นการใช้ภาษาเพื่อลดล้างภาพลักษณ์ความน่าสงสารและน่าเห็นใจที่ถูกนำเสนอจากสื่อข่าวออกไป อาจส่งผลให้คนเหล่านี้ไม่ได้รับความช่วยเหลือ ถูกเกลียดชัง และกลายเป็นเป้าหมายควรกำจัดและจากการเก็บข้อมูลพบจำนวนการใช้กริยาวลีถึงกลุ่มเป้าหมายภาษาไทยถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา และภาษาอังกฤษในการกล่าวถึงผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 23 จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้กริยาวลีเกี่ยวกับความอันตราย และภัยคุกคามต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา (ภาพด้านซ้าย) และชาวซีเรีย (ภาพด้านขวา)

จากภาพประกอบการใช้กริยาวลีในการสื่อพฤติกรรมอันตรายของกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา โดยมีการนำเสนอให้เป็นกลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรม “สร้างปัญหา” มากที่สุดถึง 61 ครั้ง รองลงมาเป็นการใช้กริยาวลีว่า “แบ่งแยกดินแดน” “ยึดครองโลก” “สร้างความเดือดร้อน” “ก่อความวุ่นวาย” ตามลำดับ ส่วนการใช้กริยาวลีถึงพฤติกรรมอันตรายของกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาที่เรียกว่า “invading” มากที่สุดถึง 324 ครั้ง รองลงมาเป็นการใช้คำกริยาวลีว่า “destroy” “killing” “flood” “ruin” “take over” และ “threatening” ตามลำดับ ในขณะที่การใช้กริยาวลีถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาให้เป็น “ทำร้ายศาสนพุทธ” “เผาวัด” และ การใช้กริยาวลีถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาที่เรียกว่า “take advantage” และ “swamp” เป็นการใช้กริยาวลีในการสื่อพฤติกรรมอันตรายของกลุ่มผู้ลี้ภัยมีการใช้แสดงความคิดเห็นน้อยที่สุด

การใช้กริยาวลีถึงพฤติกรรมของผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาด้วยการใช้คำว่า “สร้างปัญหา” “แบ่งแยกดินแดน” และ “ยึดครองโลก” พบมากที่สุดตามลำดับ มีความเกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้ก่อการร้ายซึ่งเป็นการใช้ชุดคำเรียกกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาที่พบมากที่สุดด้วยเช่นกัน ส่วนการใช้กริยาวลีในการสื่อถึงพฤติกรรมของผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาที่เรียกว่า “invading” “destroy” “killing” สัมพันธ์กับการใช้ชุดคำเรียกว่า “racist” ส่งต่อบทบาทหน้าที่กับพฤติกรรมที่สัมพันธ์กันกับเรื่องของความขัดแย้งทางเชื้อชาติที่นำไปสู่ความรุนแรงในระดับสงครามระหว่างชาติ จึงเป็นเหตุผลให้การใช้คำแสดงพฤติกรรมของกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงและทำให้มุมมองของผู้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและชาวโรฮิงญาจึงมีความเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมและความรุนแรงอย่างคล้ายคลึงกัน

1.2.2 กริยาวลีเกี่ยวกับพฤติกรรม/การกระทำ

กริยาวลีเกี่ยวกับพฤติกรรม/การกระทำ หมายถึง การใช้คำหรือวลีในการกล่าวอ้างถึงพฤติกรรมการใช้ชีวิตตามลักษณะนิสัยของกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและชาวโรฮิงญาที่นำมาใช้เป็นเหตุผลและเหมารวมให้กลุ่มเป้าหมายกลายเป็นที่น่ารังเกียจ เช่น “โกหก” “แพร่พันธุ์” “ไม่ทำหมัน” “ไม่ทำงาน” “ไม่ใส่ถุงยาง” “ไม่คุมกำเนิด” “เรียกร้อง” “ปฏิเสธการให้ความร่วมมือต่างๆ” “ขี้เกียจ” “เคร่งศาสนา” “เนรคุณ” “อกตัญญู” “ตอแหล” “don't respect” “don't want to work” “annoying” “complaining” ดังตัวอย่างการแสดงความคิดเห็น

(37) สารคดีข่าวผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา เสียงจากพม่า โรฮิงญาคือใคร เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2561

ระยะเวลาแค่ไม่กี่ปี จากโรฮิงญา ไม่กี่หมื่นคน แพร่พันธุ์ได้เป็นล้านคน... สร้างปัญหามากมาย เพราะมันอ้างหลักศาสนาโน่นนั่นนี่ ไม่ยอมคุมกำเนิด งานก็ไม่ยอมทำ คนที่เคยอยู่ใกล้ชิดเคื่อก็เคยบอกกันมาว่า พวกนี้ขี้เกียจมาก...

(PPTV36 [รอบโลก], 2561c, 9 มกราคม)

(38) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวโรฮิงญา ชาวโรฮิงญาที่ติดอยู่บนเรือใกล้หน้าน้ำไทยตายแล้ว 10 เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2558

มันใช้เรื่องของคนไทยใหม่ที่เรากำลังต้องมารับผิดชอบปัญหาของประเทศอื่นนี้ จะให้มาจัดตั้งศูนย์เพื่อ? คนพวกเนี่ยวันๆก็ไม่ทำอะไร เอาแต่เรียกร้องๆ ก็เพราะยังงี้ไง ประเทศไหนๆก็ไม่เอา

(TNN Online, 2558b, 15 พฤษภาคม)

(39) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวโรฮิงญา "โรฮิงญา" กับ "การค้ามนุษย์" เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2557

ที่ไล่ฆ่ากันทุกวันที่ตะวันออกกลางก็พวกมุสลิมที่นั่นนั่น เครื่องศาสนา แต่พวกมันฆ่ากันทุกวัน

(Spring News, 2557, 14 พฤศจิกายน)

(40) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย วิกฤตการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรียมีแนวโน้มบานปลาย เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2015

they come tu europe and dont respect our culture, they dont want to work. Why they dont go to islamic countries...

(TDC, 2015, September 12)

(41) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรียน ผู้ลี้ภัยชาวซีเรียกับการปรับตัวในกรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมัน เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2016

this people are never grateful for what they are getting! At least they are alive.. always they demand so much... why cant they be happy here then complaining about it!

(VICENews, 2016, December 1)

(42) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย ภาพร่างไว้วิญญานริมชายหาดของเด็กชาย หย่อนจากการลี้ภัย เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2015

*Stop wining and pushing on people sympathy. It's annoying.
Nobody invited them. If it's so bed and cold why don't they go back.*

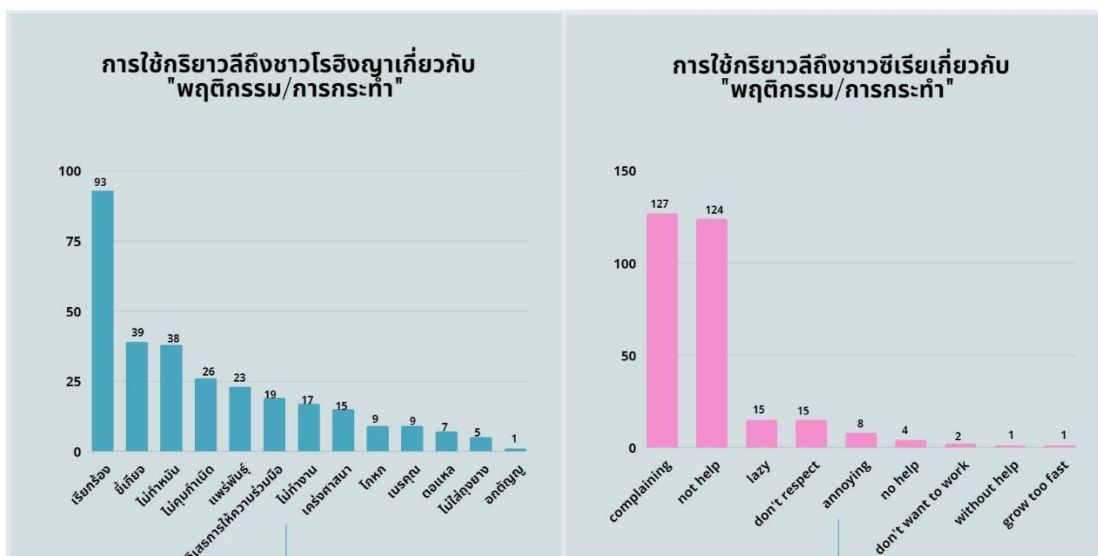
(NBC News, 2015, September 3)

จากตัวอย่าง (37)–(42) มีการใช้คำหรือวลีในการกล่าวอ้างถึงพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของกลุ่มผู้ลี้ภัย ดังเช่นในตัวอย่าง (37)–(39) มีการใช้คำว่า “แพร์พันท์” “ไม่ยอมคุมกำเนิด” “งานก็ไม่ยอมทำ” “ซีเกียจ” “เรียกร้อง” “เครื่องศาสนา” ตามลำดับ โดยการใช้คำว่า “แพร์พันท์” “ไม่ยอมคุมกำเนิด” เป็นการตำหนิถึงพฤติกรรมของผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาที่ไม่ยอมคุมกำเนิดและอ้างว่าการคุมกำเนิดเป็นเรื่องผิดหลักทางศาสนา โดยผู้แสดงความคิดเห็นมักใช้เนื้อหาในลักษณะดังกล่าวในการแสดงความวิตกกังวลและวิพากษ์วิจารณ์ถึงบริบททางศาสนาที่บางครั้งเป็นการเสียดสีและประชดประชันต่อความเชื่อและความศรัทธาของกลุ่มเป้าหมาย มีการใช้คำว่า “ซีเกียจ” “เรียกร้อง” “เครื่องศาสนา” เป็นอ้างว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เป็นการแสดงความคิดเห็นที่แฝงอคติที่อาจมุ่งหมายในการหาเหตุผลให้กลุ่มเป้าหมายถูกรังเกียจและได้รับความเกลียดชัง

ส่วนตัวอย่าง (40)–(42) มีการใช้คำว่า “don't respect” “don't want to work” “annoying” “complaining” ตามลำดับ มีการใช้คำว่า “don't respect” “don't want to work” หมายถึง พฤติกรรมที่ไม่เคารพต่อผู้อื่นและไม่รู้จักทำงาน เป็นการสะท้อนว่าคนเหล่านี้ไม่สามารถปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ โดยเฉพาะในเรื่องการทำงาน เนื่องจากไม่เคารพและไม่ปฏิบัติตามในการใช้ชีวิตกับผู้อื่น ซึ่งเนื้อหาในลักษณะนี้ใช้ในการตำหนิกลุ่มเป้าหมายที่เคร่งครัดและยึดถือในความเชื่อทางศาสนาของตนเองมากเกินไป มีการใช้คำว่า “annoying” หมายถึง พฤติกรรมการสร้างควมน่ารำคาญของกลุ่มผู้ลี้ภัย และสะท้อนความรู้สึกของผู้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อผู้ลี้ภัยด้วย นอกจากนี้ ยังมีการใช้คำว่า “complaining” หมายถึง พฤติกรรมการเรียกร้องของกลุ่มผู้ลี้ภัยที่มีภาพลักษณ์ที่คล้ายคลึงกับการเป็นภาระ สะท้อนความรู้สึกเบื่อหน่าย เหน็ดเหนื่อย และรำคาญ

การใช้กริยาวลีในการสื่อพฤติกรรมและความรู้สึกต่างๆ ที่มีต่อกลุ่มผู้ลี้ภัย เป็นการเผยแพร่ความคิดเห็นเพื่อสร้างอคติเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายตกเป็นที่ยเกลียดชัง ส่งผลให้คนเหล่านี้ไม่ได้รับความช่วยเหลือ ถูกต่อต้าน ขับไล่ และกำจัดให้ออกไปจากสังคมได้ และจากการ

เก็บข้อมูลพบจำนวนการใช้กริยาวลีถึงกลุ่มเป้าหมายภาษาไทยถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา และภาษาอังกฤษในการกล่าวถึงผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 24 จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้กริยาวลีพฤติกรรมและการกระทำต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา (ภาพด้านซ้าย) และชาวซีเรีย (ภาพด้านขวา)

จากภาพประกอบอธิบายความถี่การใช้กริยาวลีในการสื่อพฤติกรรมและการกระทำของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา โดยมีการนำเสนอให้เป็นกลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรม "เรียวร้อง" มากที่สุดถึง 93 ครั้ง รองลงมาเป็นการใช้กริยาวลีว่า "ขี้เกียจ" "ไม่ทำมัน" "ไม่คุยกับใคร" "แพร่พันธุ" ตามลำดับ ส่วนการใช้กริยาวลีถึงพฤติกรรมของกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียด้วยการใช้คำว่า "complaining" มากที่สุดถึง 127 ครั้ง รองลงมาเป็นการใช้คำกริยาวลีว่า "not help" "lazy" "don't respect" "annoying" "no help" และ "don't want to work" ตามลำดับ ในขณะที่การใช้กริยาวลีถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาให้เป็น "อวดบุญ" และ การใช้กริยาวลีถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียว่า "without help" และ "grow too fast" เป็นการใช้อกริยาวลีในการสื่อพฤติกรรมแบบเหมารวมถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยที่มีการใช้แสดงความคิดเห็นน้อยที่สุดตามลำดับ

การใช้กริยาวลีที่สื่อถึงพฤติกรรมของชาวโรฮิงญาที่มีการใช้คำว่า "เรียวร้อง" "ขี้เกียจ" "ไม่ทำมัน" เป็นพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับบริบททางศาสนาที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุด สะท้อนว่าเป็นความเข้าใจลักษณะนิสัยของผู้นับถือศาสนาอิสลามที่ถูกกล่าวถึงและถูกส่งต่อมากที่สุด เช่น การอ้างว่าชาวโรฮิงญาเอาแต่ละหมาดร้องเรียกหาแต่พระเจ้า ขี้เกียจ และไม่ยอมทำงาน เป็นการสื่อถึงความรังเกียจที่มีต่อพฤติกรรมของชาวโรฮิงญา ในขณะที่การใช้กริยาวลีเพื่อสื่อถึง

พฤติกรรมของชาวซีเรียว่า "complaining" "not help" ก็มีความสัมพันธ์กับบริบททางศาสนาที่กล่าวถึงพฤติกรรมของผู้นับถือศาสนาอิสลามว่าเขาแต่เรียกร้องหาพระเจ้า ไม่รู้จักทำงาน ไม่ช่วยเหลือตัวเอง และไม่รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นด้วย เป็นการสื่อนัยยะเชิงตำหนิที่พฤติกรรมพวกเขาแล้ว ยังสะท้อนว่ากลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียมีลักษณะนิสัยเห็นแก่ตัว ไม่นึกถึงใครนอกจากตัวเอง มีการสื่อความรู้สึกที่เกี่ยวด้วยบริบทของพฤติกรรมตามศาสนาเช่นเดียวกัน ดังเช่นการแสดงความคิดเห็นที่ (37) และ (41) ที่สะท้อนถึงความเข้าใจของผู้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อชาวโรฮิงญาและชาวซีเรีย

1.2.3 กริยาวลีเกี่ยวกับการขับไล่หรือกำจัด

กริยาวลีเกี่ยวกับการขับไล่หรือกำจัด หมายถึง การใช้คำหรือวลีที่ผู้แสดงความคิดเห็นแสดงการต่อต้านต่อสถานการณ์การลี้ภัยของกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและชาวซีเรีย ด้วยการขับไล่ และกำจัดกลุ่มเป้าหมายได้ เช่น "กลับไป" "อย่ามา" "อย่า...มา" "อย่าไปเสียรู้" "go (all) back" "don't need" "don't want" "(not) wanted" "(not) trust" "stop escape" "keep them in Syria" "deport" "get rid of" "out of" "go (away)" "send back" "back" "stop" "(not) welcome" ดังตัวอย่างการแสดงความคิดเห็น

(43) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวโรฮิงญา "โรฮิงญา" จับอาวุธต่อต้านรัฐบาลเมียนมา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2560

ทำไมไม่กลับบ้านเดิมมั่งละ อิสลาม จะมานุกเผ่าพันธุ์ กลับไปในถิ่นเดิม เหวอะ สร้างความวุ่นวายได้ตลอด อยู่ที่ไหน มีปัญหาไม่หยุดจริงๆ เบื่ออิสลาม

(Spring News, 2560, 5 กุมภาพันธ์)

(44) สารคดีข่าวผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา เสียงสะท้อนโรฮิงญาในไทย "หยุดฆ่าล้างเผ่าพันธุ์" เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2560

ประเทศไทยก็ช่วยเงิน อาหาร ก็พอ แต่อย่ารับเข้ามาเด็ดขาด พวกนี้เห็นแก่ตัวมาก

(Thai PBS, 2560a, 6 กันยายน)

(45) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวโรฮิงญา การเสนอรัฐบาลไทยแก้ปัญหาวิกฤตโรฮิงญา เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2561

อย่าไปรับใจ เข้าบ้านนะครับ อย่าไปเสียรู้มุสลิม นะครับ

(Thai PBS, 2561, 28 สิงหาคม)

(46) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย บอกเล่าเรื่องราวของเด็กหญิงชาวซีเรียที่กำลังลี้ภัยออกจากประเทศต้นทาง เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2017

Please Go all back !! Turkey dont Need syrians!!!! We got problems enough. We dont want you !!!

(The Guardian, 2017, August 2)

(47) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย บอกเล่าเรื่องราวของเด็กหญิงชาวซีเรียที่กำลังลี้ภัยออกจากประเทศต้นทาง เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2017

Stop..escape. ... Obviously because it was great opportunity to run like a plague through many countries to the rich Austria (free house, and life on taxpayers cost).

(The Guardian, 2017, August 2)

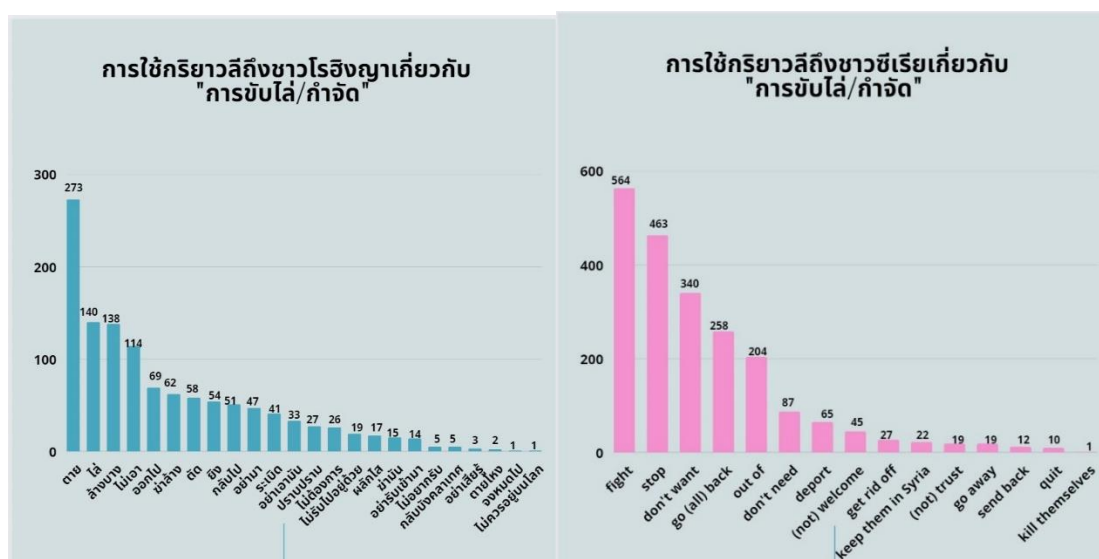
(48) สถานการณ์การประท้วงในเยอรมัน ผู้ลี้ภัยถูกประท้วงและขับไล่ให้ออกไปจากพื้นที่ เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2015

Deport everybody.Enough is enough.They are don't deserve to live in Europe.

(ABC News, 2015, December 22)

จากตัวอย่าง (43)–(48) มีการใช้วลีที่ใช้แสดงการต่อต้านต่อกลุ่มผู้ลี้ภัยด้วยการขับไล่ และยั่วยุปลุกปั่นให้กำจัดกลุ่มเป้าหมาย ดังเช่นในตัวอย่าง (43)–(45) มีการใช้คำว่า “กลับไป” “อย่ารับเข้ามา” เป็นการสื่อถึงการไม่ต้อนรับ ด้วยการใช้คำในลักษณะขับไล่ ส่วนการใช้คำว่า “อย่าไปเสียรู้มุสลิม” เป็นการใช้คำในลักษณะตักเตือน และระมัดระวังต่อภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ สำหรับตัวอย่าง (46)–(48) มีการใช้คำว่า “Go all back” “don't need” “don't want” “Stop..escape” “Deport” ตามลำดับ เป็นการใช้คำที่สื่อความหมายในลักษณะการขับไล่เช่นเดียวกัน เช่น การใช้คำว่า “Go all back” “Stop..escape” “Deport” เป็นการขับไล่ที่ใช้การสื่อสารด้วยประโยคคำสั่ง เพื่อบีบบังคับให้กลุ่มเป้าหมายกลับประเทศ ส่วนการใช้คำว่า “don't need” “don't want” เป็นการขับไล่ด้วยประโยคที่สื่อจากความรู้สึกของผู้แสดงความคิดเห็นในการแสดงความไม่ต้อนรับ

การใช้กริยาวลีในการสื่อการขับไล่และกำจัดกลุ่มผู้ลี้ภัย เป็นการเผยแพร่ความคิดเห็นเพื่อสร้างอคติความเกลียดชังและโน้มน้าวให้เกิดความรุนแรง ส่งผลให้ผู้ลี้ภัยถูกต่อต้าน ขับไล่ และกำจัดให้ออกไปจากสังคมจากการเก็บข้อมูลพบจำนวนการใช้กริยาวลีถึงกลุ่มเป้าหมายภาษาไทยถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา และภาษาอังกฤษในการกล่าวถึงผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย ดังภาพ

ภาพประกอบ 25 จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้กริยาวลีการขับไล่ หรือกำจัด ต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา (ภาพด้านซ้าย) และชาวซีเรีย (ภาพด้านขวา)

จากภาพประกอบอธิบายความถี่การใช้กริยาวลีในการสื่อการกำจัดและขับไล่กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา โดยมีการใช้กริยาวลีว่า “ตาย” มากที่สุดถึง 273 ครั้ง รองลงมาเป็นการใช้กริยาวลีว่า “ไล่” “ไล่บาง” “ออกไป” “ฆ่าล้าง” ตามลำดับ ส่วนการใช้กริยาวลีการขับไล่และกำจัดถึงผู้ลี้ภัยชาวซีเรียด้วยการใช้คำว่า “fight” มากที่สุดถึง 564 ครั้ง รองลงมาเป็นการใช้คำกริยาวลีว่า “stop” “don't want” “go (all) back” “out of” “deport” และ “not welcome” ตามลำดับ ในขณะที่การใช้กริยาวลีถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาว่า “จงหมดไป” “ไม่ควรอยู่บนโลก” และ การใช้กริยาวลีถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียว่า “quit” และ “kill themselves” เป็นการใช้กริยาวลีในการสื่อการขับไล่และกำจัดกลุ่มผู้ลี้ภัยที่มีการใช้แสดงความคิดเห็นน้อยที่สุดตามลำดับ

จากการใช้กริยาวลีเกี่ยวกับการขับไล่หรือกำจัดในการกล่าวถึงผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาพบการใช้ "ตาย" "ไล" "ล้างบาง" มากที่สุดตามลำดับ เนื่องจากสัมพันธ์กับการใช้คำเรียกที่สื่อถึงกลุ่มก่อการร้ายและสงครามเป็นจำนวนมากจึงส่งผลต่อการเลือกใช้กริยาวลีที่สื่อการขับไล่ และต้องการกำจัดที่สัมพันธ์กับการต่อสู้และความรุนแรงปรากฏมาก เช่นเดียวกับการใช้กริยาวลีสื่อถึงการขับไล่หรือกำจัดโดยการใช้ "fight" "stop" "don't want" มากที่สุด เนื่องจากสัมพันธ์กับการใช้คำเรียกว่า "racist" กับกริยาวลีที่สื่อถึงการเหยียดระหว่างเชื้อชาติและศาสนาที่สามารถรุนแรงขึ้นเป็นความขัดแย้ง และขยายผลความรุนแรงได้ในระดับสงครามระหว่างเชื้อชาติและศาสนา ส่งผลให้การใช้ "invading" "destroy" ปรากฏมากเช่นกัน ดังนั้น การใช้กริยาวลีที่เกี่ยวข้องกับการขับไล่หรือการกำจัดทั้งต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและชาวซีเรียจึงมีความคล้ายคลึงกันในทางความหมาย และสะท้อนว่าผู้แสดงความคิดเห็นถึงผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและชาวซีเรียถูกส่งต่อความเข้าใจและความรู้สึกที่มีต่อผู้ลี้ภัยทั้ง 2 กลุ่มอย่างไม่แตกต่างกัน

1.3 ชุดส่วนขยาย

ชุดส่วนขยาย คือ คำหรือวลีที่ปรากฏในการแสดงความคิดเห็นเพื่อสื่อถึงการเน้นหรือการเพิ่มจำนวนเชิงปริมาณในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและชาวซีเรียให้มากขึ้น รุนแรงขึ้น ดังตาราง 7

ตาราง 5 ชุดส่วนขยายที่ปรากฏในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชังที่ปรากฏในยูทูปเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป

ชุดส่วนขยาย	ตัวอย่างของชาวโรฮิงญา	ตัวอย่างของชาวซีเรีย
1. การขยายความเพิ่ม ความรุนแรง	“เลว”(67) “ชั่ว” (56) “ชิปหาย”(29) “น่ากลัว”(27) “ขั้นต่ำ”(11) “ระยำ”(11) “ไว้ใจไม่ได้”(10) “ทรมาน”(5) “ไร้คุณภาพ”(4) “โหดโกรท”(4) “อัปรีภัย”(3) “ต่ำกว่าสถุน”(2)	“bad”(275) “shame on”(162) “different (belief)”(147) “ashamed”(98) “dangerous”(98) “disgusting”(75) “horrible”(55) “terrible”(45) “irrational”(30) “bloody”(26) “selfish”(26) “lazy”(18) “ungrateful”(17) “well fed”(9) “annoying”(8) “fanatical”(8) “unacceptable”(5)
2. การขยายความเชิง ปริมาณ	“โคตร”(18) “เยอะ”(272) “ยิ่ง”(93) “ล้น” (35) “มาก”(630) “ทวีคูณ”(14) “ทะลัก”(3) “เบื้อ”(2) “มหาศาล”(9)	“extremely”(1) “too...”(65) “big”(128) “Damn”(51) “maximum”(3) “overwhelmingly”(12)

จากตารางวิเคราะห์ผลการใช้ชุดส่วนขยายในการอธิบายลักษณะของกลุ่มผู้ลี้ภัย ด้วยการใช้คำที่สื่อความหมายทางลบหรือทำให้กลุ่มผู้ลี้ภัยถูกลดทอนคุณค่าและได้รับความเสียหาย นอกจากนี้ยังมีการใช้ชุดส่วนขยายที่สื่อความหมายเชิงปริมาณที่มีการนำไปใช้กับกลุ่มผู้ลี้ภัย ดังต่อไปนี้

1.3.1 การขยายความเพิ่มความรุนแรง

การขยายความเพิ่มความรุนแรง เป็นการใช้คำเพื่อเสริมความและเพิ่มเติมมิติทางความหมายของคำในประโยคให้มีความรุนแรงขึ้น เช่น การใช้คำว่า “ไร้คุณภาพ” “ชั่ว” “ชั้นต่ำ” “น่ากลัว” “ต่ำกว่าสฤน” “ระยำ” “เลว” “ไวใจไม่ได้” “เลวทราม” “ชิปหาย” “โสโครก” “อับรึย” “annoying” “ashamed” “shame on” “bloody” “bad” “dangerous” “different (belief)” “disgusting” “fanatical” “ungrateful” “horrible” “irrational” “lazy” “selfish” “terrible” “well fed” “unacceptable” ดังตัวอย่างการแสดงความคิดเห็น

(49) สารคดีข่าวเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา โรฮิงญาคือใคร ทำไมคนพม่าถึงเรียกโรฮิงญาว่าเบงกาลี ทำความเข้าใจวิกฤตโรฮิงญา” เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2560

ประชาไร้คุณภาพ มีแต่ขอๆ ไม่รู้จักพัฒนาตนเอง และทำมาหากินที่เกียจ ใครก็ไม่อยากได้

(Workpoint [Workpoint TV], 2560, 9 กันยายน)

(50) สารคดีข่าวเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา โรฮิงญาคือใคร ทำไมคนพม่าถึงเรียกโรฮิงญาว่าเบงกาลี ทำความเข้าใจวิกฤตโรฮิงญา” เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2560

มุสลิม ถ้าวรมตัวกันเมื่อไหร่ มันโคตรน่ากลัวเลย ลองมาอยู่ที่ลิเบียเยเมน ดี แล้วจะรู้ว่าพวกแขกมันระยำขนาดไหน ปากก็พระเจ้า แต่การกระทำมันต่ำกว่าสฤน

(Workpoint [Workpoint TV], 2560, 9 กันยายน)

(51) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวโรฮิงญา พม่าส่งทหารเข้าตริ่งกำลังในรัฐยะไข่ หลังโรฮิงญาถูกฆ่าหลายศพ เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2555

ไล่ไปให้หมด โรฮิงยา โสโครกกกก

(niranam 2555, 2555, 14 มิถุนายน)

(52) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย บอกเล่าเรื่องราวของเด็กหญิงชาวซีเรียที่กำลังลี้ภัยออกจากประเทศต้นทาง เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2017

Bloody Islamic extremists. Making the western look after refugees and making a bad name for Islam.

(The Guardian, 2017, August 2)

(53) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย ผู้ลี้ภัยชาวซีเรียตัดสินใจยอมทิ้งบ้านเกิด เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2014

Why can't Saudi n other middle East take care of their fanatical people, these refugees are creating a big Mess n chaos in Europe Don't pity these fanatics.

(RT, 2014, December 21)

(54) สถานการณ์การลี้ภัยในเขตชายแดนประเทศออสเตรีย เมื่อมีกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียเดินเท้าเข้ามาจากเมืองบูดาเปสต์ ประเทศฮังการี เป็นจำนวนมหาศาล เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2015

This is a terrible situation for Europe, Europe already had very serious problems before these refugees, now this will sink Europe

(Channel 4 News, 2015, September 4)

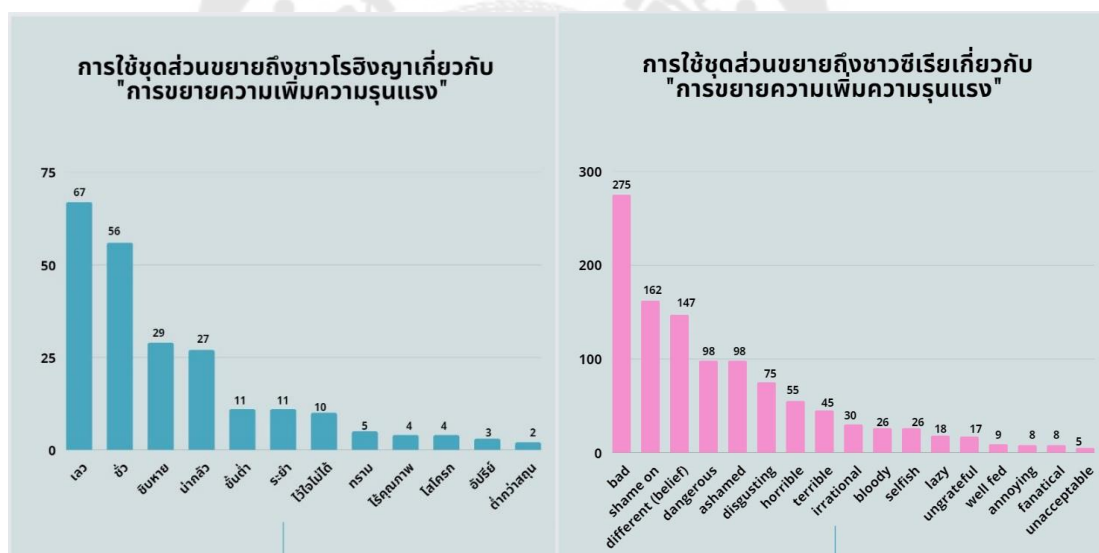
จากตัวอย่าง (49)–(54) มีการใช้คำเพื่อขยายความและเพิ่มเติมมิติทางความหมายของคำในประโยคให้มีความรุนแรงขึ้นดังเช่นในตัวอย่าง (49)–(51) มีการใช้คำว่า “ไร้คุณภาพ” “ระยำ” “ต่ำกว่าสถุน” “โสโครก” ตามลำดับ ผู้แสดงความคิดเห็นมักใช้วลีขยายในลักษณะดังกล่าวในการแสดงการตำหนิ ต่อว่า สื่ออารมณ์ความรังเกียจ และลดทอนคุณค่าชาวโรฮิงญา

ตัวอย่าง (52)–(54) มีการใช้คำว่า “Bloody” “bad” “fanatical” “terrible” ตามลำดับ มีการใช้คำว่า “Bloody” “bad” “fanatical” เป็นคำขยายนามที่ให้ความหมายในภาษาไทยว่า บ้าเลือด เลว บ้าคลั่ง เป็นการอธิบายลักษณะกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียให้มีภาพลักษณ์

เป็นบุคคลอันตราย และควรระมัดระวัง มีการใช้คำว่า “terrible” ในการวิพากษ์วิจารณ์สถานการณ์การสู้รบที่มีปัญหาและเป็นที่น่าวิตกกังวล

การอธิบายลักษณะถึงกลุ่มเป้าหมายด้วยการใช้คำขยายในลักษณะนี้เป็นการนำเสนอให้กลุ่มผู้สู้รบเป็นที่น่าหวาดกลัว อาจส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายถูกเหมินเฉย ถูกปฏิเสธ ไม่ให้ความช่วยเหลือ ถูกขบไล่ และอาจนำไปสู่การทำร้ายกันได้

การใช้ชุดส่วนขยายเพื่อเพิ่มความรุนแรงในการกล่าวถึงกลุ่มผู้สู้รบ เป็นการขยายความเพื่อเสริมความหมายในการแสดงความคิดเห็นในการสร้างอคติความเกลียดชัง ส่งผลให้ผู้สู้รบถูกต่อต้าน ขบไล่ และกำจัดให้ออกไปจากสังคมจากการเก็บข้อมูลพบจำนวนการใช้ชุดส่วนขยายถึงกลุ่มเป้าหมายภาษาไทยถึงกลุ่มผู้สู้รบชาวโรฮิงญา และภาษาอังกฤษในการกล่าวถึงผู้สู้รบชาวซีเรีย ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 26 จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้ชุดส่วนขยายเพิ่มความรุนแรงต่อผู้สู้รบชาวโรฮิงญา (ภาพด้านซ้าย) และชาวซีเรีย (ภาพด้านขวา)

จากภาพประกอบอธิบายความถี่การใช้ชุดส่วนขยายเพื่อเพิ่มความรุนแรงในการสื่อความเกลียดชังถึงกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นกลุ่มผู้สู้รบชาวโรฮิงญา โดยมีการใช้ชุดส่วนขยายว่า “เลว” มากที่สุดถึง 67 ครั้ง รองลงมาเป็นการใช้ชุดส่วนขยายว่า “ชั่ว” “ชั่วร้าย” “น่ากลัว” ตามลำดับ ส่วนการใช้ชุดส่วนขยายถึงผู้สู้รบชาวซีเรียด้วยการใช้คำว่า “bad” มากที่สุดถึง 275 ครั้ง รองลงมาเป็นการใช้ชุดส่วนขยายว่า “shame on” “different belief” “dangerous”

“ashamed” “disgusting” และ “horrible” ตามลำดับ ในขณะที่การใช้ชุดส่วนขยายถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาว่า “อับริย์” “ต่ำกว่ำสฤน” และ การใช้กริยาวลีถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียว่า “annoying” “fanatical” และ “unacceptable” เป็นการนำชุดส่วนขยายที่มีการใช้แสดงความคิดเห็นน้อยที่สุดตามลำดับ

การแสดงความคิดเห็นด้วยการนำชุดส่วนขยายเพิ่มความรุนแรงต่อกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญามีการขยายความด้วยคำว่า “เลว” “ชั่ว” และต่อกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียมีการขยายความด้วยการใช้คำว่า “bad” ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันในทางความหมายในทั้ง 2 คำ เนื่องจากเป็นภาพรวมของการอธิบายถึงลักษณะพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้แสดงความคิดเห็นทั้ง 2 กลุ่ม จึงทำให้เป็นคำที่ถูกใช้ขยายความมากที่สุด ในขณะที่ชุดส่วนขยายอื่นๆ เช่น “โสโครก” “อับริย์” “ต่ำกว่ำสฤน” “annoying” “fanatical” “unacceptable” จึงถูกนำมาใช้น้อยที่สุดเนื่องจากเป็นพฤติกรรมส่วนย่อยภายใต้คำว่า “เลว” “ชั่ว” “bad”

1.3.2 การขยายความเชิงปริมาณ

การขยายความเชิงปริมาณ เป็นการนำคำเพื่อแสดงความหมายที่สื่อถึงสถานะที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นหรือมากกว่าที่เป็นอยู่เดิม เช่น การนำคำว่า “โคตร” “เยอะ” “ล้น” “มาก” “ทิวี่คุณ” “ทะลัก” “เปื้อน” “มหาศาล” “extreamly” “too...” “maximum” “overwhelmingly” มาเสริมความในเนื้อหาเดิมเพื่อแสดงถึงปริมาณที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น ดังตัวอย่างการแสดงความคิดเห็น (55) สารคดีข่าวเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา โรฮิงญาคือใคร ทำไมคนพม่าถึงเรียกโรฮิงญาว่าเบงกาลี ทำความเข้าใจวิกฤตโรฮิงญา” เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2560

งานการไม่ทำ อยู่ในค่ายก็เรียกร้องเอานู่นนี่ เคยดูสารคดี พวกโรฮิงญาคลอเคลียออกมาวันละร้อยเลยนะ โศครเยอะ

(Workpoint [Workpoint TV], 2560, 9 กันยายน)

(56) สารคดีข่าวการลี้ภัยของชาวโรฮิงญา คำถามถึงชาวโรฮิงญา คนที่โลกไม่ต้องการ เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2560

โรฮิงญากล่าวมาว่า เด็กคือของขวัญจากอัลเลาะห์ เกิดให้มันล้นโลกเลยครับ โลกแตกจะได้จะได้หมดกรรม ขอบคุณพระเจ้า

(PPTV36 [รอบโลก], 2560, 29 ธันวาคม)

(57) สวรรคตี่ข่าวเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา บอกเล่าถึงต้นตอความเกลียดชังชาวโรฮิงญาในเมียนมา เผยแพร่เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2560

ในระยะเวลาที่เท่ากัน ครอบครัวของคนมุสลิมจะเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ ส่วนคนพุทธ เพิ่มขึ้นทีละคน อีกร้อยปี ไม่ต้องพูดถึง

(ทันโลก กับ ThaiPBS, 2560b, 4 ตุลาคม)

(58) สวรรคตี่ข่าวการลี้ภัยของชาวซีเรีย การสำรวจผลกระทบทางการท่องเที่ยวในสถานการณ์ผู้ลี้ภัย เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2559

Its extremely worrying cos our culture and identities will be affected...

(Wolters World, 2016, May 22)

(59) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย ภาพร่างไว้วิญญูณานิรมชยหัดของเด็กชยเหยื่อจากการลี้ภัย เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2015

I'm sorry but we don't need them over here! We have too many as it is! Go to turkey or something that what I don't get 👍

(NBC News, 2015, September 3)

(60) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย ผู้ลี้ภัยชาวซีเรียตัดสินใจอมทิ้งบ้านเกิด เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2557

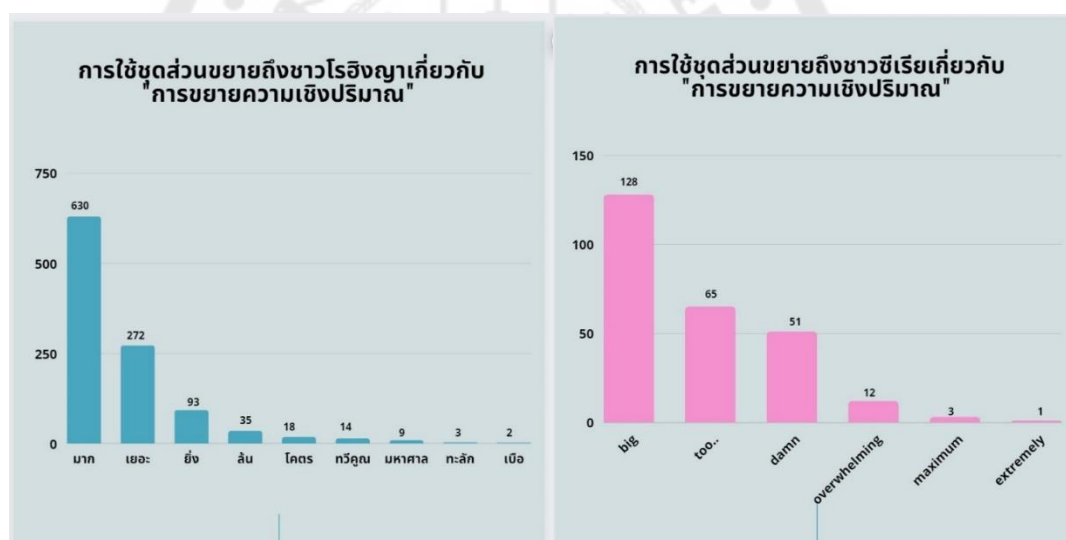
i believe it is the duty of our countries to accept refugees, i will happily accept a limited number of syrian refugees. the problem i have is that they have overwhelmingly become a minority because of economic migrants coming from afghanistan, pakistan, north africa etc.

(RT, 2014, December 21)

จากตัวอย่าง (55)–(60) มีการใช้กลุ่มคำขยายเชิงปริมาณเพื่อถึงสภาวะที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น ดังเช่นในตัวอย่าง (55)–(57) มีการใช้คำว่า “โคตร” “ล้น” “ทวีคูณ” ตามลำดับเพื่อขยายความถึงจำนวนประชากรของผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาที่มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ตัวอย่าง (58)-(60) มีการใช้คำว่า “extremely” “too...” “overwhelmingly” โดยการใช้คำว่า “extremely” มีความหมายว่า มาก หรือ ยิ่ง นำมาใช้ขยายความถึงประเด็นความวิตกกังวลถึงผลกระทบทางวัฒนธรรมที่กำลังจะตามมาอย่างมากมาย ส่วนการใช้คำว่า “too...” “overwhelmingly” เป็นการใช้คำเพื่อขยายความทางความหมายในเชิงปริมาณ และนำมาใช้ในการวิพากษ์วิจารณ์กลุ่มเป้าหมายในเรื่องจำนวนประชากร

การใช้ชุดส่วนขยายเชิงปริมาณในการกล่าวถึงกลุ่มผู้ลี้ภัย เป็นการขยายความเพื่อเสริมความหมายทางจำนวน และยังใช้สื่อเน้นย้ำทางอารมณ์ ความรู้สึก ความวิตกกังวลของผู้ที่มาแสดงความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์การอพยพลี้ภัยที่มีแนวโน้มจะขยายตัวมากขึ้น มุ่งสร้างอคติและความเกลียดชัง ส่งผลให้ผู้ลี้ภัยถูกต่อต้าน ขับไล่ และกำจัด จากการเก็บข้อมูลพบจำนวนการใช้ชุดส่วนขยายถึงกลุ่มเป้าหมายภาษาไทยถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา และภาษาอังกฤษในการกล่าวถึงผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 27 จำนวนครั้งในการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้ชุดส่วนขยายความเชิงปริมาณต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา (ภาพด้านซ้าย) และชาวซีเรีย (ภาพด้านขวา)

จากภาพประกอบ ได้อธิบายความถี่การใช้ชุดส่วนขยายเชิงปริมาณในการสื่อความเกลียดชังถึงกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา โดยมีการใช้ชุดส่วนขยายว่า “มาก” มากที่สุดถึง 630 ครั้ง รองลงมาเป็นการใช้ชุดส่วนขยายว่า “เยอะ” “ยิ่ง” “ล้น” ตามลำดับ ส่วนการใช้ชุดส่วนขยายถึงผู้ลี้ภัยชาวซีเรียด้วยการใช้คำว่า “big” มากที่สุดถึง 128 ครั้ง รองลงมาเป็นการใช้ชุดส่วนขยายว่า “too..” “damn” “overwhelming” ตามลำดับ ในขณะที่การใช้ชุด

ขยายถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาว่า “เบื้อ” และ การใช้กริยาวลีถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียว่า “extremely” เป็นการใช้ชุดส่วนขยายที่มีการใช้แสดงความคิดเห็นน้อยที่สุดตามลำดับ

สำหรับการใช้ชุดส่วนขยายในเชิงปริมาณจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาพบการใช้คำว่า "มาก" "เยอะ" ในการใช้สื่อถึงจำนวนของกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญามักปรากฏร่วมกับเนื้อหาที่สื่ออารมณ์ความหวาดกลัว ต่อต้าน และไม่พอใจต่อจำนวนของกลุ่มผู้ลี้ภัย โดยอารมณ์และความรู้สึกมีความเชื่อมโยงกับเนื้อหาจากกลุ่มคำเรียกที่สื่อว่ากลุ่มผู้ลี้ภัยเป็นกลุ่มบุคคลอันตราย มีพฤติกรรมก่อการร้ายและนำภัยคุกคามเข้าสู่ประเทศ ประกอบกับการขยายความเชิงปริมาณทำให้เกิดการเสริมสร้างอารมณ์ความวิตกกังวลและหวาดกลัว เช่นเดียวกับการใช้ชุดส่วนขยายเชิงปริมาณในกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียด้วยการใช้คำว่า "big" "too" ที่นำมาใช้ในบริบทการสื่อความหมายในทิศทางเดียวกัน

สรุป ผลการวิเคราะห์รูปภาพส่วนชุดคำศัพท์

ผลการวิเคราะห์รูปภาพส่วนชุดคำศัพท์จากการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชังที่ปรากฏในยูทูปเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทย และประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียทวีปยุโรป โดยพิจารณาชุดคำที่มีเนื้อหาสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเรื่องของเชื้อชาติ ศาสนา เพศ รูปร่าง รสนิยม ศักยภาพ ความสามารถ รวมถึงอัตลักษณ์กลุ่มบุคคล ผู้วิจัยได้ทำการจำแนกชุดคำศัพท์ที่สำคัญออกเป็น 3 ส่วนหลัก คือ 1) ชุดคำเรียก 2) กริยาวลี และ 3) ชุดส่วนขยาย

ในส่วนชุดคำเรียก จากข้อมูลพบการใช้ชุดคำเรียก 5 ประเภท ได้แก่ คำเรียกเกี่ยวกับเชื้อชาติ คำเรียกเกี่ยวกับศาสนา คำเรียกเกี่ยวกับบุคคลอันตรายเป็นภัยคุกคาม คำเรียกเกี่ยวกับสัตว์และสิ่งชั่วร้ายน่ารังเกียจ และคำเรียกเกี่ยวกับสิ่งที่คนไม่ต้องการ สรุปได้ว่าการกล่าวอ้างด้วยการใช้คำเรียกเหล่านี้นอกจากเป็นคำเพื่อใช้สื่อถึงกลุ่มเป้าหมายไม่ว่าด้วยวิธีการเจาะจงเรียกจำเพาะกลุ่มหรือเหมารวมแล้ว คำเรียกเหล่านี้เป็นกลไกการสร้างความแตกแยกด้วยเหตุผลทางความแตกต่างที่มาปรากฏร่วมกับการนำเสนอภาพลักษณ์ทางลบ ไม่ว่าจะเป็นผู้ร้าย ตัวปัญหา หรือการถูกลดทอนคุณค่าให้เป็นสิ่งที่สังคมไม่ต้องการ

ส่วนชุดกริยาวลี พบลักษณะการใช้กริยาวลีที่สามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภทได้แก่ กริยาวลีเกี่ยวกับความอันตรายและภัยคุกคาม กริยาวลีเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือการกระทำ รวมถึงกริยาวลีเกี่ยวกับการขับไล่และกำจัด สรุปได้ว่าการกล่าวถึงกลุ่มเป้าหมายด้วยการใช้คำสื่อพฤติกรรมในลักษณะดังที่กล่าวมาเป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้ผู้ลี้ภัยกลายเป็นผู้ร้ายทางสังคม ถูกประเมินให้เป็นบุคคลอันตรายและเป็นน่ารังเกียจ การเผยแพร่ความคิดเห็นด้วยการใช้

กริยาวลีในลักษณะนี้เป็นการสร้างอคติเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายตกเป็นเหยื่อที่เกลียดชัง ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือ ถูกต่อต้าน ขับไล่ และกำจัดให้ออกไปจากสังคม

ชุดส่วนขยาย จากข้อมูลการแสดงความคิดเห็น พบลักษณะการใช้ชุดส่วนขยายจำแนกได้ 2 ประเภท คือ การขยายความเพิ่มความรุนแรง และการขยายความเชิงปริมาณ ซึ่งสรุปผลได้ว่าการใช้คำขยายถูกใช้เพื่อนำเสนอให้กลุ่มผู้ลี้ภัยเป็นบุคคลที่น่าหวาดกลัว และเป็นเรื่องที่น่าวิตกกังวล ซึ่งอาจส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายถูกเหมินเฉย ถูกปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ ถูกขับไล่ และอาจนำไปสู่การทำร้ายเพื่อกำจัดคนที่ดีภายในออกไปจากสังคมได้

ชุดคำศัพท์ทั้ง 3 ประเภทต่างทำหน้าที่ในการประกอบเป็นประโยคเพื่อผลิตสร้างข้อมูลการแสดงความคิดเห็นทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษล้วนมีสื่อเน้นย้ำของความหมายที่สร้างความเกลียดชังได้อย่างสอดคล้องและเชื่อมโยงกัน ไม่ว่าจะเนื้อหาดังกล่าวดังกล่าวจะถูกผลิตสร้างด้วยคำเรียก กริยาวลี หรือคำขยายต่างทำหน้าที่ส่งผลต่อข้อมูลที่สร้างให้ผู้ลี้ภัยมีภาพลักษณ์ความเป็นผู้ร้าย เป็นกลุ่มบุคคลที่ถูกลดทอนคุณค่าให้ไม่เป็นที่ต้องการในสังคม มีพฤติกรรมอันตรายและน่ารังเกียจ และมีส่วนคำขยายในการเสริมและช่วยเพิ่มน้ำหนักความรุนแรงที่ถูกขับเคลื่อนด้วยการแฝงนัยยะทางความรู้สึก

1.2 ผลการวิเคราะห์รูปภาพ: โครงสร้าง

ลักษณะการใช้ภาษาที่มีการปรับแต่งองค์ประกอบทางโครงสร้างประโยคให้มีการปรากฏผู้มีส่วนร่วมในประโยค ตามที่ผู้พูดต้องการนำเสนอให้ผู้ฟังหรือผู้รับสารเข้าใจ (Fairclough, 1992, pp.177-178) ประกอบกับวิธีคิดดังกล่าวได้ถูกนำมาเสริมมุมมองทางวิธีวิเคราะห์เพิ่มเติมของ (Van Dijk, 1999, p.147) ที่ว่าด้วยการพิจารณาโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ในการเลือกนำเสนอรูปประโยค เช่น การพิจารณาการเลือกนำเสนอเนื้อหาบางส่วนหรือซ่อนเนื้อหาบางส่วน (Transitivity) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเลือกเน้นความสำคัญเนื้อหาบางส่วนตามความมุ่งหมายของผู้แสดงความคิดเห็นที่ต้องการให้ปรากฏ ซึ่งพบในการวิเคราะห์ข้อมูลการแสดงความคิดเห็นต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและชาวซีเรีย ดังตัวอย่าง (61) เป็นการนำเสนอเนื้อหาให้ปรากฏหรือเบี่ยงบังผู้มีส่วนร่วมในประโยค

(61) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย ผู้ลี้ภัยชาวซีเรียตัดสินใจยอมทิ้งบ้านเกิด เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2014

We are not obligated to help anyone, it's time they realized that am sick of watching mostly men hanging around looking for free money.

(RT, 2014, December 21)

จากตัวอย่าง (61) เป็นการแสดงความคิดเห็นโดยใช้โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษที่สื่อสารในรูปแบบของการถูกกระทำ ผู้แสดงความคิดเห็นไม่ได้เปิดเผยผู้ที่มีบทบาทในการกระทำหรือไม่กระทำในประโยคซึ่งเป็นการนำเสนอมิติทางผู้มีส่วนร่วมให้ปรากฏบางส่วนหรือเบี่ยงบังผู้มีส่วนร่วมบางส่วน

โครงสร้างภาษาที่ปรากฏจากการแสดงความคิดเห็นในสื่อยูทูปที่มีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและชาวซีเรียพบการสร้างประโยคเป็น 2 ลักษณะใหญ่ คือ 1) โครงสร้างประโยคปกติ และ 2) โครงสร้างเน้นย้ำ และพบว่าลักษณะโครงสร้างแบบเน้นย้ำมีการใช้โครงสร้างอยู่ 2 ลักษณะย่อย คือ โครงสร้างแบบแยกความ และโครงสร้างแบบผูกพัน ทั้งนี้ ในส่วนผลการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคจึงจำแนกอธิบายออกเป็น 3 หัวข้อย่อยด้วยกัน ได้แก่ 1) โครงสร้างประโยคปกติ 2) โครงสร้างประโยคแบบแยกความ และ 3) โครงสร้างประโยคแบบผูกพัน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.2.1 โครงสร้างประโยคปกติหรือมาตรฐาน (Normal Sentences or Standard Sentences)

1.2.1.1 โครงสร้างกรรตุวาจก (Active Form)

การจัดวางโครงสร้างตามมาตรฐานให้มีการจัดวางหรือลำดับคำตามปกติ (normal word order) ด้วยองค์ประกอบในการร้อยเรียงประโยคที่มีการปรากฏประธานของประโยค (Agent) ซึ่งมีทั้งประธานผู้กระทำกริยา และประธานผู้ถูกกระทำกริยาในส่วนต้นประโยค อันเป็นการสะท้อนการแสดงความจริงใจในการสร้างจุดเน้นโดยการทำให้ผู้กระทำกริยา มีบทบาทที่ชัดเจนในการเป็นผู้สร้างเหตุการณ์ตามการนำเสนอในใจความของประโยค ดังตัวอย่าง (62) และ (63)

(62) สารคดีข่าวผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา เสี่ยงสะท้อนโรฮิงญาในไทย "หยุดฆ่าล้างเผ่าพันธุ์" เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2560

อิสลามไปที่ไหนก็จะยึดของเขา มีอาวุธมีกำลังก็เข่นฆ่าผู้คน ขนาดมาขอเขาลี้ภัยขอเขากินมันยังเรียกร้องจะเอาแผ่นดินให้เป็นของพวกเขามันเฉพาะเนรคุณเห็นแก่ได้

(Thai PBS, 2560a, 6 กันยายน)

จากประโยคข้างต้นแสดงให้เห็นลักษณะการจัดวางประธานขึ้นต้นประโยค "อิสลาม" ที่ปรากฏร่วมกับกริยาลี้ "ยึด" "มีอาวุธ" "เข่นฆ่า" "ลี้ภัย" "เรียกร้อง" มีความหมายสื่อถึงการกระทำ ตลอดจนลักษณะนิสัย "เนรคุณ" ที่ถูกจัดวางในตำแหน่งของกริยาลี้ในประโยคเช่นกัน ผลจากการใช้ภาษาในลักษณะนี้เป็นการสร้างความเชื่อมโยงและเกิดกลไกการเหมารวมให้

ผู้นับถือศาสนาอิสลามมีพฤติกรรมที่น่ากลัว มีภาพลักษณ์ถึงบทบาทความเป็นผู้ร้าย และสื่อเน้นย้ำความเป็นบุคคลอันตราย

(63) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย นอร์เวย์ตัดสินใจส่งต่อผู้ลี้ภัยให้รัสเซีย เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2016

Most Arab Muslims will not assimilate into any European country culture. But they will try very hard to force you to assimilate into Islam and force your country to become Muslims.

(euronews, 2016, January 20)

จากประโยคข้างต้นมีการจัดวางบทบาทอย่างคล้ายคลึงกัน โดยจัดวาง “Muslims” ให้ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค กระทำกริยา “will not assimilate” “force” สื่อความหมายทางพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของชาวมุสลิมหรือผู้นับถือศาสนาอิสลามในทางลบ โดยกล่าวว่าคนกลุ่มนี้ไม่สามารถปรับตัวให้กลมกลืนกับผู้อื่น (พวกเรา) ได้ อีกทั้งยังอ้างว่าพฤติกรรมดังกล่าวอาจสร้างผลกระทบต่อเราผู้เป็นเจ้าของประเทศหรือดินแดนที่ยินยอมให้พวกเขาเข้ามาลี้ภัยได้

เพราะฉะนั้นการใช้ประโยคในลักษณะโครงสร้างที่เน้นแสดงผู้กระทำกริยาดังตัวอย่าง (62) และ (63) เป็นการจัดวางให้องค์ประกอบทางประธานผู้กระทำกริยาที่มีการประกอบด้วยกริยาลีตามมาเพื่อสื่อลักษณะทางพฤติกรรมและลักษณะนิสัยตามบริบททางสังคมและสถานการณ์การลี้ภัยที่ถูกลำเสนอเป็นภาพรวมให้กลุ่มเป้าหมายดูไม่ดีและไม่เป็นที่ยอมรับ เป็นการแสดงองค์ประกอบทางโครงสร้างภาษาที่ชัดเจนตรงไปตรงมาและปราศจากการเบี่ยงบังประธานเพื่อจูงใจให้ผู้กระทำกริยาถูกนำเสนอในทางลบ

นอกจากนี้ การใช้ประโยคในลักษณะเน้นผู้กระทำกริยา สามารถถูกเอามานำเสนอในมิติทางฝ่ายเราหรือในฝ่ายเดียวกันกับผู้แสดงความคิดเห็นที่แสดงถึงการสนับสนุนและเห็นอกเห็นใจในฝ่ายเรา เป็นการสะท้อนนัยยะทางภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของอีกฝ่าย เพื่อให้เกิดกลไกการสร้างความเป็นอื่นหรืออาจเป็นศัตรูกับอีกฝ่ายได้เช่นกัน ดังตัวอย่าง (64)-(65)

(64) สารคดีข่าวการลี้ภัยของชาวโรฮิงญา คำถามถึงชาวโรฮิงญา คนที่โลกไม่ต้องการ เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2560

ประเทศเมียนมาร์กลัวชาวโรฮิงญากลับประชาชนเขา ชาวโรฮิงญาถูกกด
เหลือเกิน

(PPTV36 [รอบโลก], 2017b)

จากตัวอย่าง (64) มีการใช้ประธาน “ประเทศเมียนมาร์” กระทำกริยา หวาดกลัวถึงกลุ่มเป้าหมาย “ชาวโรฮิงญา” เป็นการแสดงการกระทำในลักษณะอารมณ์ความรู้สึก สร้างกลไกให้กลุ่มเป้าหมายกลายเป็นผู้ร้าย เป็นภัยอันตรายที่น่าหวาดกลัว

(65) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย การเสนอบ้านให้ผู้ลี้ภัยพักอาศัย เมื่อ วันที่ 2 กันยายน 2015

My heart goes out to the refugees, yet at the same time I'm seeing so many carrying fancier gadgets than I can afford and Rayban sunglasses on the interviewee. Something's really awry with this picture.

(Channel 4 News, 2015a, September 2)

จากตัวอย่าง (65) มีการใช้ประธานในลักษณะเปรียบเทียบหัวใจของผู้กล่าวถึงความและแสดงกริยาเพื่อสื่อถึงความหมัดใจ หรือไม่สนับสนุนต่อการลี้ภัยของชาวซีเรีย โดยอ้างเหตุผลว่าคนเหล่านี้มีแว่นตาของราคาแพงสวมใส่ ไม่เป็นที่น่าสงสาร และไม่สมควรสนับสนุนในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย

เมื่อเปรียบเทียบการจัดวางโครงสร้างแบบเน้นแสดงผู้กระทำจากทั้ง 4 ประโยคข้างต้น พบว่ามีการจัดวางโครงสร้างที่แตกต่างกันระหว่างฝ่ายเขาและฝ่ายเรา โดยจากตัวอย่าง (62) และ (63) เป็นการใช้กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ลี้ภัยเป็นฝ่ายกระทำกริยาที่มีความหมายทางลบในลักษณะพฤติกรรมที่เป็นภัยอันตราย เป็นการนำเสนอให้กลุ่มเป้าหมายมีบทบาทความเป็นผู้ร้าย ในขณะที่ส่วนข้อมูล (64) และ (65) เป็นการจัดวางให้ฝ่ายเราหรือฝ่ายเดียวกันกับผู้แสดงความคิดเห็นให้เป็นประธานของประโยคกระทำกริยาทางความรู้สึกหวาดกลัวหรือไม่พอใจต่อกลุ่มเป้าหมาย เป็นกลไกที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายกลายเป็นผู้ร้ายและไม่ควรได้รับการสนับสนุน ทั้งนี้ทุกชุดประโยคที่กล่าวมาล้วนทำหน้าที่ในการสร้างความเกลียดชังได้เช่นเดียวกัน

1.2.1.2 โครงสร้างกรรมวาจก (Passive Form)

การจัดวางประโยคที่มีการปรากฏส่วนประธานผู้ถูกกระทำ กับกริยาวลีที่แสดงการกระทำผู้ถูกกระทำ การนำเสนอประโยคในลักษณะนี้นอกจากจะเป็นการจัดวางเพื่อลดบทบาทความสำคัญของผู้กระทำที่แท้จริง และเป็นการแสดงความจงใจในการนำเสนอความให้ผู้อ่านหรือผู้รับข่าวสารเข้าใจความเพียงบางส่วนเท่านั้น แต่ในบางกรณีอาจมีการปรากฏเนื้อหาส่วนผู้กระทำซึ่งจะถูกนำเสนอในส่วนท้ายประโยคเพื่อลดทอนการเน้นความสำคัญลง ดังตัวอย่าง (66) และ (67)

(66) สารคดีข่าวเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา บอกเล่าถึงต้นตอความเกลียดชังชาวโรฮิงญาในเมียนมา เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2561

พวกนี้ต้องโดนรมควันแก๊สพิษให้ตาย

(ทันโลก กับ ThaiPBS, 2560b, 4 ตุลาคม)

จากตัวอย่าง (66) เป็นการให้กลุ่มผู้ลี้ภัยซึ่งอยู่ต่างฝ่ายกับผู้แสดงความคิดเห็นเป็นประธานของประโยคโดยใช้คำว่า “พวกนี้” ถูกกระทำกริยาด้วยความหมายทางลบที่สื่อความรุนแรงโดยใช้คำว่า “ต้องโดนรมแก๊ส” มีนัยยะการสร้างความยั่วยุและปลุกปั่นให้เกิดการกระทำความรุนแรงถึงกลุ่มเป้าหมาย โดยไม่มีการระบุหรือปรากฏถึงผู้กระทำการรรมควัน ซึ่งก็คือ การฆ่าด้วยแก๊สพิษกับชาวโรฮิงญา

(67) สถานการณ์การลี้ภัยชาวซีเรียในวิกฤตการณ์การลี้ภัยในทวีปยุโรป เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2019

Turkey should be kicked out of NATO

(Akkad Daily, 2019, October 11)

จากตัวอย่าง (67) เป็นการตั้งให้กลุ่มผู้ลี้ภัยซึ่งอยู่คนละฝ่ายกับผู้แสดงความคิดเห็นเป็นประธานของประโยคเช่นเดียวกัน โดยการใช้คำว่า “Turkey” ถูกกระทำกริยาด้วยความหมายทางลบที่สื่อความรุนแรงโดยใช้คำว่า “should be kicked” ซึ่งเป็นการยั่วยุให้เกิดการกระทำความรุนแรงถึงกลุ่มเป้าหมาย โดยไม่มีการระบุถึงผู้กระทำต่อกลุ่มเป้าหมายเช่นกัน

นอกจากนี้ การใช้ประโยคในลักษณะเน้นผู้ถูกกระทำกริยา สามารถถูกเอามานำเสนอในมิติทางฝ่ายเราหรือในฝ่ายเดียวกันกับผู้แสดงความคิดเห็นได้เช่นกัน แสดงถึงการสนับสนุนและสร้างความเห็นอกเห็นใจในฝ่ายเรา เพื่อเป็นการสะท้อนนัยยะทางภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของอีกฝ่าย เพื่อให้เกิดกลไกการสร้างความเป็นอื่นต่อกลุ่มเป้าหมายได้เช่นกัน ดังตัวอย่าง (68) และ (69)

(68) สารคดีข่าวเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา บอกเล่าถึงต้นตอความเกลียดชังชาวโรฮิงญาในเมียนมา เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2560

พระพุทธศาสนาในประเทศอินเดียถูกทำลายเพราะพวกไม่กินหมู

(ทันโลก กับ ThaiPBS, 2560b, 4 ตุลาคม)

จากตัวอย่าง (68) เป็นการกำหนดให้ฝ่ายเราหรือฝ่ายที่ผู้แสดงความคิดเห็นสนับสนุนอยู่ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคโดยการใช้คำว่า “พระพุทธศาสนา” และปรากฏร่วมกับกริยาวลีการถูกกระทำเพื่อความรุนแรงโดยการใช้คำว่า “ถูกทำลาย” มีนัยยะการแสดงความโกรธ เสียใจ และสะท้อนถึงบทบาทความเป็นผู้ร้ายของกลุ่มเป้าหมาย โดยมีการระบุหรือปรากฏถึงผู้ที่กระทำเพื่อโจมตีถึงกลุ่มเป้าหมายโดยการใช้คำว่า “พวกไม่กินหมู”

(69) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย ภาพการเสียชีวิตของเด็กน้อยริมชายหาดนำหตุ เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2015

Europe should never be forced to take in refugees especially from Arab countries. Let the other Arab nations help their own.

(AJ+, 2015, September 3)

จากตัวอย่าง (69) เป็นการกำหนดให้ฝ่ายเราหรือฝ่ายที่ผู้แสดงความคิดเห็นสนับสนุนอยู่ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคโดยการใช้คำว่า “Europe” และปรากฏร่วมกับกริยาวลีการถูกกระทำโดยการใช้คำว่า “be forced” มีนัยยะการแสดงความอึดอัดคับข้องใจ และสะท้อนถึงบทบาทความเป็นตัวปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย โดยมีการระบุหรือปรากฏถึงกลุ่มเป้าหมายโดยการใช้คำว่า “Arab countries”

เมื่อเปรียบเทียบการจัดวางโครงสร้างแบบเน้นแสดงผู้ถูกกระทำจากประโยคข้างต้น พบว่ามีการจัดวางทางโครงสร้างแบบเน้นผู้ถูกกระทำที่คล้ายคลึงกัน แต่แตกต่างกันในทางมิติของผู้กระทำกริยาในทางฝ่ายเขาและฝ่ายเรา โดยจากตัวอย่าง (66) และ (67) เป็นการใช้กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ลี้ภัยอยู่ในมิติความต่างฝ่ายถูกกระทำด้วยการใช้คำที่มีความหมายทางลบในลักษณะพฤติกรรมเพื่อเป็นการข่มขู่ปลุกปั่นให้กลุ่มเป้าหมายถูกกระทำโดยจงใจเบี่ยงบังด้วยการไม่อ้างถึงผู้ที่จะมากระทำ ในขณะที่ส่วนข้อมูล (68) และ (69) เป็นการจัดวางให้ฝ่ายเราหรือฝ่ายเดียวกันกับผู้แสดงความคิดเห็นให้เป็นประธานของประโยคที่ถูกกระทำกริยาทางความรู้สึกโกรธ อึดอัด หรือเสียใจต่อกลุ่มเป้าหมาย เป็นกลไกที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายกลายเป็นผู้ร้ายและไม่ควรได้รับการสนับสนุน ข้อสังเกตอีกประเด็น คือ การแสดงตัวถึงผู้กระทำในประโยคลักษณะที่เน้นผู้ถูกกระทำเช่นนี้ มักไม่มีการปรากฏการอ้างถึงหากผู้กระทำเป็นบุคคลในฝ่ายเราดังเช่นในตัวอย่าง (66) และ (67) ในขณะที่บทบาทของผู้กระทำกลับมีการปรากฏตัวขึ้นเมื่อผู้กระทำดังกล่าวเป็นบุคคลที่อยู่ต่างฝ่ายกันกับผู้แสดงความคิดเห็น ทั้งนี้ทุกชุดประโยคที่กล่าวมาล้วนทำหน้าที่ในการสร้างความเกลียดชังได้เช่นเดียวกัน

1.2.2 โครงสร้างประโยคแบบแยกความ (Cleft Sentences)

เป็นการนำเสนอข้อมูลแบบตัดแยกความเพื่อสื่อสารสำคัญให้อยู่ในรูปของอนุประโยค (Clause) เพื่อการสื่อสารแบบเน้นย้ำข้อมูลบางส่วนที่ผู้แสดงความคิดเห็นต้องการนำเสนอเท่านั้น และเพื่อเป็นการเชื่อมโยงเนื้อหาตามสิ่งที่เข้าใจอยู่แล้วตามคลิพวิดีโอยูทูปต้นทางไปสู่ข้อมูลใหม่ในการแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นการเน้นย้ำข้อมูลให้เป็นที่สนใจโดยการหยิบยกประเด็นบางส่วนมาเป็นประเด็นสำคัญในการหารือ หรือเอามาตั้งคำถามต่อไป จากข้อมูลการแสดงความคิดเห็นจากข่าวในยูทูปประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและชาวซีเรีย พบการใช้ประโยคแบบแยกความ ดังนี้

1.2.2.1 ประโยคแบบแยกความที่ใช้สรรพนามที่ไม่ระบุตัวตน (Cleft Sentences with Impersonal Pronoun)

เป็นลักษณะการจัดวางประโยคที่มีการใช้ “นี้” “นั่น” “มัน” “It” “This” “That” เป็นต้น ในการขึ้นต้นประโยคสำหรับข้อความที่มีการอ้างอิงถึงเนื้อหาอื่นมาแล้วอย่างต่อเนือง กล่าวคือ ข้อความในลักษณะดังกล่าวมีเนื้อหาที่ใช้ตอบโต้กันกับเนื้อหาจากคลิพข่าวสารยูทูปต้นทางที่เกี่ยวข้องกัน จึงถือเป็นลักษณะการเน้นอธิบายเนื้อหาเพียงบางส่วนและเบี่ยงเบนการแสดงข้อมูลบางส่วนเพื่อไม่เป็นการกล่าวซ้ำกับข้อมูลต้นทาง จากข้อมูลการแสดงความคิดเห็นพบการจัดวางประโยค ดังตัวอย่าง (70) และ (71)

(70) สถานการณ์การลี้ภัยข้ามแดนของชาวโรฮิงญา ชาวโรฮิงญา 6 แสนคน ต้องแย่งชิงอาหารในค่ายผู้อพยพ เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2560

ไม่ใช่เรื่องของบ้านเรา มึงจะเสนอข่าวอะไรที่น่า หาแต่เรื่องให้ประเทศ

(Thai PBS, 2560, 23 กันยายน)

จากตัวอย่าง (70) เป็นการขึ้นต้นประโยคด้วยคำว่า “ไม่ใช่” ที่สัมพันธ์กับการใช้ “It’s not” ในภาษาอังกฤษ ตามด้วยเนื้อหาที่สัมพันธ์กับประเด็นข่าวสารที่มีการรายงานถึงสถานะการลี้ภัยของชาวโรฮิงญา มีเนื้อหาเพื่อสื่อความรังเกียจและไม่ต้องการรับรู้เรื่องกลุ่มเป้าหมาย พร้อมอ้างอิงเหตุผลเพื่อไม่ให้เกิดการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือชาวโรฮิงญา ทั้งนี้ สังเกตว่าในข้อความมีการจัดวางเนื้อหาที่ไม่มีการกล่าวถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา แต่ลักษณะเนื้อหาสามารถเป็นที่เข้าใจถึงกลุ่มเป้าหมายที่ถูกโจมตีได้จากประเด็นทางข่าวสารในคลิพวิดีโอต้นทาง

(71) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย วิกฤตการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรียมีแนวโน้มบานปลาย เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2015

It's a Middle Eastern problem, keep it there.

(TDC, 2015, September 12)

จากตัวอย่าง (71) เป็นการขึ้นต้นประโยคด้วยคำว่า “It's” ตามด้วยเนื้อหาที่สัมพันธ์กับประเด็นข่าวสารที่มีการรายงานถึงสถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย มีเนื้อหาเพื่อสื่อเน้นย้ำการซ้ำเติมและเสียดสีกลุ่มเป้าหมายที่กำลังประสบปัญหาความเดือดร้อนจากการลี้ภัย โดยอ้างว่าปัญหาเหล่านี้เป็นของชาวมุสลิมเอง พร้อมสื่อเน้นย้ำการเมินเฉยโดยกล่าว “keep it there” ซึ่งเป็นพฤติกรรมกรรมการปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ อย่างไรก็ตาม เนื้อหาสามารถเข้าใจถึงกลุ่มเป้าหมายได้จากประเด็นทางข่าวสารในคลิปวิดีโอต้นทาง คือ การพิจารณาจากส่วนบริบท

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์พบการขึ้นประโยคแบบใช้สรรพนามที่ไม่ระบุตัวตนในลักษณะเดียวกันทั้งการกล่าวถึงผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและชาวซีเรีย แต่ตามด้วยการเน้นประเด็นเนื้อหาในมิติที่ต่างฝ่ายกัน กล่าวคือ เป็นการเชื่อมโยงเนื้อหาที่มีการแสดงความหมายทางบวกเพื่อสื่อพฤติกรรมความดีงามเพื่อสนับสนุนภาพลักษณ์ในฝ่ายตนให้เป็นที่น่าชื่นชมหรืออาจเป็นการขอความเห็นใจ ซึ่งสามารถกลายเป็นกลไกในการลดทอนคุณค่าและสร้างความเป็นอื่นต่อกลุ่มเป้าหมาย ดังตัวอย่าง (72) และ (73)

(72) สถานการณ์การจับตาดูความเคลื่อนไหวของชาวโรฮิงญา การยึดพื้นที่สื่อโลกกับกองทัพปลดปล่อยโรฮิงญา เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561

*ไม่ใช่ชาติไหนเขาจะใจร้ายหรอก มึงมาอยู่แผ่นดินชาติอื่น ถ้าอยู่คืออยู่
เฉยๆใครจะทำมึง นี่พวกมึง คิดจะแบ่งแยกดินแดนประเทศเขา ก็สมแล้วที่เขาไล่ออกนอก
ประเทศ*

(Thai PBS, 2561, 19 กุมภาพันธ์)

จากตัวอย่าง (72) เป็นการขึ้นต้นประโยคด้วยคำว่า “ไม่ใช่” ที่สัมพันธ์กับการใช้ “It's not” ในภาษาอังกฤษ ตามด้วยเนื้อหาที่สัมพันธ์กับประเด็นทางอารมณ์ความรู้สึกของผู้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อสภาวะการลี้ภัยของชาวโรฮิงญา มีเนื้อหาเพื่อสื่อเน้นย้ำการตำหนิกลุ่มเป้าหมาย พร้อมอ้างอิงเหตุผลการไม่สนับสนุนการให้ความช่วยเหลือชาวโรฮิงญา ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าไม่มีการกล่าวถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาโดยตรง แต่ใช้คำว่า “มึง” ในการ

อ้างอิงถึงกลุ่มเป้าหมายแทน โดยลักษณะเนื้อหาสามารถเป็นที่เข้าใจความเชื่อมโยงถึงกลุ่มเป้าหมายได้จากจากการพิจารณาจากบริบทและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

(73) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย การหลบหนีเข้าเมืองสู่ทวีปยุโรป เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2017

it's incredible how these migrants enter Greece then complain "there's no water, no shelter, no living conditions". yeah, that's because you showed up there without being invited.

(VICE, 2017, June 25)

จากตัวอย่าง (73) เป็นการขึ้นต้นประโยคด้วยคำว่า "It's..." ตามด้วยเนื้อหาที่สัมพันธ์กับประเด็นทางอารมณ์ความรู้สึกของผู้แสดงความคิดเห็นถึงสถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย มีเนื้อหาเพื่อสื่อเน้นย้ำการแสดงความไม่พอใจ ด้วยการล้อเลียน เสียดสี และต่อว่ากลุ่มเป้าหมายที่แสดงพฤติกรรมก่อให้เกิดความรำคาญและสร้างภาระปัญหา พร้อมอ้างเหตุผลเพื่อเป็นข้อเท็จจริงไม่ให้เป็นการสนับสนุนการช่วยเหลือชาวซีเรีย

เมื่อเปรียบเทียบการจัดวางโครงสร้างที่มีการขึ้นประโยคแบบใช้สรรพนามที่ไม่ระบุตัวตนจากประโยคพบที่มีการจัดวางทางโครงสร้างที่คล้ายคลึงกันระหว่างการแสดงความคิดเห็นต่อชาวโรฮิงญาและชาวซีเรีย แต่แตกต่างกันในมิติการนำเสนอเนื้อหาผ่านมุมมองของแต่ละฝ่าย โดยจากตัวอย่าง (70) และ (71) เป็นการขึ้นต้นด้วยการใช้เนื้อหาให้การต่อว่าหรือตำหนิกลุ่มเป้าหมาย มีการใช้กลวิธีเลี่ยงการอ้างถึงกลุ่มเป้าหมายแบบตรงไปตรงมา ในขณะที่ตัวอย่าง (72) และ (73) เป็นการขึ้นประโยคแบบใช้สรรพนามที่ไม่ระบุตัวตน เพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกจากมุมมองฝ่ายเราหรือฝ่ายเดียวกับผู้แสดงความคิดเห็น เป็นกลไกที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายถูกลดทอนคุณค่าและไม่ได้รับการสนับสนุน ซึ่งข้อความเหล่านี้ทำหน้าที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังทั้งอย่างชัดเจนและต้องตีความ

1.2.2.2 โครงสร้างประโยคแบบแยกความที่ใช้สรรพนามการตั้งคำถาม (Cleft Sentences with Wh-Pronoun)

เป็นการจัดวางประโยคในการแสดงความคิดเห็นด้วยการตั้งคำถามเพื่อการตอบโต้กับเนื้อหาของข่าวสารที่ได้ยินได้ฟัง มีลักษณะการเลือกเน้นความสำคัญในบางส่วนและไม่สร้างความชัดเจนในบางส่วน บางกรณีที่มีการใช้การแสดงความคิดเห็นในรูปประโยคคำถามอาจเป็นการตั้งคำถามเพื่อเรียกร้องขอคำตอบ หรืออาจเป็นการตั้งคำถามเพื่อแสดงความไม่พอใจของผู้แสดงความคิดเห็น ดังตัวอย่าง (74) และ (75)

(74) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวโรฮิงญา หน่วยงานโรฮิงญาร่วมรบไอเอสใน
อาเซียน เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2560

ที่สงสัยคือ...ทำไมพี่น้องอิสลาม บางส่วน ถึงอยู่ร่วมกับศาสนาอื่น ๆ ไม่
ค่อยได้

(Thairath Online, 2560, 13 มิถุนายน)

จากตัวอย่าง (74) เป็นการจัดวางโครงสร้างประโยคในรูปของประโยคคำถาม
“ทำไม” เพื่อแสดงการเรียกร้องหรือขอเหตุผลในการอธิบายเพิ่มเติม แต่ไม่ได้ต้องการคำตอบจาก
ใคร การตั้งข้อสงสัยในลักษณะนี้อาจเป็นรูปแบบคำถามที่ต้องการคำตอบธรรมดาทั่วไป หรือเป็น
การตั้งคำถามเพื่อใช้ในการสนทนาหรือการตำหนิหรือต่อว่ากลุ่มเป้าหมายก็ได้ เนื่องจากผู้แสดงความ
คิดเห็นใช้คำถามดังกล่าวในการถกประเด็นถึงลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมของกลุ่มเป้าหมายที่ไม่
สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ นำไปสู่การสร้างเหตุผลเพื่อใช้เป็นข้ออ้างในการไม่ให้ความช่วยเหลือ

(75) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย วิกฤตการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรียมี
แนวโน้มบานปลาย เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2015

Why Arab countries did not take any refugees? Because they
knew what West did not know.

(TDC, 2015, September 12)

จากตัวอย่าง (75) เป็นการจัดวางโครงสร้างประโยคในรูปของประโยคคำถาม
ด้วยการใช้ “Why” เพื่อแสดงการเรียกร้องหรือขอเหตุผลเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นรูปประโยคคำถาม
เพื่อขอการอธิบายคำตอบแบบธรรมดาทั่วไป หรืออาจเป็นการตั้งคำถามเพื่อใช้ในการสนทนาหรือการ
ตำหนิหรือต่อว่ากลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากผู้แสดงความคิดเห็นใช้คำถามดังกล่าวในการถกประเด็น
ถึงลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ออกมาแสดงความเอื้อเฟื้อ เมตตา ให้
ความช่วยเหลือต่อกันแม้ว่าจะจะเป็นประเทศที่นับถือศาสนาเดียวกันและมีวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกัน
นำไปสู่การสร้างเหตุผลเพื่อใช้เป็นข้ออ้างในการไม่ให้ความช่วยเหลือพวกเขา

นอกจากนี้ ยังมีการใช้ประโยคเพื่อตั้งคำถามถึงกลุ่มคนในฝ่ายเราซึ่งมีจุดยืน
คนละฝ่ายกับผู้ลี้ภัยเพื่อถกประเด็น ขอความคิดเห็น กระตุ้นเตือน หรือเรียกหาการสนับสนุนจาก
ฝ่ายเดียวกันด้วยการใช้เนื้อหาที่สัมพันธ์กับฝ่ายตนเอง โดยการแสดงเนื้อหาทางบวกเพื่อสื่อ
พฤติกรรมความดีงามเพื่อเสริมภาพลักษณ์ในฝ่ายตนให้เป็นที่น่าชื่นชมหรือขอความเห็นใจ ซึ่งการ
จัดวางโครงสร้างประโยคในลักษณะดังกล่าวสามารถใช้เป็นกลไกในการลดทอนคุณค่าและสร้าง
ความเป็นอื่นต่อกลุ่มเป้าหมาย ดังตัวอย่าง (76) และ (77)

(76) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวโรฮิงญา หน่วยงานโรฮิงญาร่วมรบไอลิสในอาเซียน เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2560

ทำไม พุทธจึงสงบর্মเย็น เพราะชาวพุทธทุกคนเข้าใจคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ว่ากิเลสตัณหา เมื่อหยุดความโลภในจิตใจและการแย่งชิง ระวังความอาฆาตพยาบาทและให้อภัย เป็นผู้ไม่หลงผิดเรื่องง่ายและเป็นผู้ไม่ม่งมาย

(Thairath Online, 2560, 13 มิถุนายน)

จากตัวอย่าง (76) เป็นการขึ้นต้นประโยคในลักษณะคำถามด้วยการใช้คำว่า “ทำไม” ที่สัมพันธ์ ตามด้วยเนื้อหาที่สื่ออารมณ์ความรู้สึกความภาคภูมิใจของผู้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อสถานภาพทางศาสนาและสังคมวัฒนธรรมที่ดีที่แตกต่างจากชาวโรฮิงญา มีเนื้อหาที่สื่อนัยยะการตำหนิกลุ่มเป้าหมายว่าเป็นผู้ม่งมาย พร้อมอ้างว่าความเดือดร้อนที่ชาวโรฮิงญาประสบ เกิดจากปัญหาการนับถือศาสนา เป็นการหาเหตุผลเพื่อขอไม่สนับสนุนในการให้ความช่วยเหลือชาวโรฮิงญา นอกจากนี้ ลักษณะเนื้อหาดังกล่าวเป็นการตอบโต้ด้วยโครงสร้างคำถามที่มีความเชื่อมโยงกับประเด็นข้อมูลทางข่าวสารในคลิป์วิดีโอต้นทาง ไม่ได้มุ่งหมายเพื่อต้องการคำตอบ แต่เพื่อแสดงการเยาะเย้ยและเสียดสีต่อยคุณค่ากลุ่มเป้าหมาย

(77) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย วิกฤตการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรียมีแนวโน้มบานปลาย เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2015

Why is it up to white Christian Europe to take care of the Muslims? Where is humanity among Muslim nations? Is that what Islam is about?

(TDC, 2015, September 12)

จากตัวอย่าง (77) เป็นการขึ้นต้นประโยคในลักษณะคำถามด้วยการใช้คำว่า “Why” ที่สัมพันธ์ ตามด้วยเนื้อหาที่สื่ออารมณ์ความรู้สึกไม่พอใจของผู้แสดงความคิดเห็นในลักษณะตัดพ้อต่อสถานภาพทางศาสนาและสังคมวัฒนธรรมของตนเองที่แตกต่างจากชาวซีเรีย นอกจากนี้ ลักษณะเนื้อหาดังกล่าวเป็นการตอบโต้ด้วยโครงสร้างคำถามที่มีความเชื่อมโยงกับประเด็นข้อมูลทางข่าวสารในคลิป์วิดีโอต้นทาง อาจไม่ได้มุ่งหมายเพื่อต้องการคำตอบ แต่เพื่อเน้นการแสดงความไม่พอใจและสื่อนัยยะการไม่ต้อนรับและปฏิเสธการอยู่ร่วมกันในสังคมกับกลุ่มเป้าหมาย

เมื่อเปรียบเทียบการจัดวางโครงสร้างการใช้รูปประโยคแบบ Wh-pronoun ซึ่งเป็นการแสดงความคิดเห็นด้วยการตั้งคำถามเพื่อการตอบโต้กับเนื้อหาของข่าวสารที่ได้ยินได้ฟัง จากตัวอย่าง แม้ว่าโครงสร้างประโยคมีลักษณะการเน้นย้ำความด้วยการตั้งถามเหมือนกัน แต่การตั้งคำถามถึงฝ่ายผู้ลี้ภัย กับการตั้งคำถามถึงฝ่ายเราซึ่งอยู่ต่างจุดยืนกับฝ่ายผู้ลี้ภัยกลับใช้เนื้อหาที่แตกต่างกันในความหมายทางลบและทางบวก ดังเช่นจากตัวอย่าง (74) และ (75) เป็นการขึ้นต้นด้วยการใช้เนื้อหาให้การต่อว่าหรือตำหนิกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ลี้ภัย ในขณะที่ส่วนข้อมูล (76) และ (77) เป็นการแสดงความคิดเห็นด้วยการตั้งคำถามเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกที่สนับสนุนฝ่ายเราหรือฝ่ายเดียวกันกับผู้แสดงความคิดเห็น เป็นกลไกที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายถูกลดทอนคุณค่าและไม่ได้รับการสนับสนุน

1.2.3 โครงสร้างประโยคแบบผกผัน (Inversion Sentences)

เป็นโครงสร้างที่มีการจัดวางเนื้อหาแบบย้อนกลับ คือ มีการสลับตำแหน่งการใช้กลุ่มคำในโครงสร้างส่วนอื่นมาขึ้นต้นประโยคแทนประธานของประโยค ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการใช้โครงสร้างแบบสลับตำแหน่งเป็นจำนวนมากในการแสดงความคิดเห็นทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ยกตัวอย่างประโยคที่มีการสลับตำแหน่งเพื่อให้ความสำคัญกับข้อมูลในบางส่วน เป็นการตอบโต้ของผู้ที่มาแสดงความคิดเห็นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความไม่พอใจ ล้อเลียน เสียดสี เยาะเย้ย หรือต่อว่ากลุ่มเป้าหมายให้เสียหายด้วยการแฝงเจตนาที่ไม่ดี และมุ่งหมายให้เกิดความเกลียดชัง ดังตัวอย่าง (78)-(79)

(78) สารคดีข่าวเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา โรฮิงญาคือใคร ทำไมคนพม่าถึงเรียกโรฮิงญาว่าเบงกาลี ทำความเข้าใจวิกฤตโรฮิงญา” เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2560

คนเลวๆๆ ชาวโลก เลยไม่ต้องการ

(Workpoint [Workpoint TV], 2560, 9 กันยายน)

จากตัวอย่าง (78) เป็นการจัดวางโครงสร้างโดยสลับกลุ่มคำส่วนหรือวลีประโยคส่วนกรรมมาขึ้นต้น เพื่อแสดงความไม่พอใจต่อสถานการณ์การลี้ภัยด้วยการต่อว่ากลุ่มเป้าหมายว่าเป็นคนไม่ดี และเป็นกลุ่มคนที่ไม่มีความต้องการ นำไปสู่การสร้างเหตุผลเพื่อใช้เป็นข้ออ้างในการไม่ให้ความช่วยเหลือ

(79) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย ผู้ลี้ภัยชาวซีเรียตัดสินใจยอมทิ้งบ้านเกิด เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2014

Never pity the Muslims.

(RT, 2014, December 21)

จากตัวอย่าง (79) เป็นการใช้กริยาวลีขึ้นต้นประโยคเพื่อสื่ออารมณ์ของผู้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อชาวซาร์ เป็นการใช้คำเพื่อแสดงออกถึงการรังเกียจด้วยการใช้คำว่า “Never pity” ในการสร้างความเมินเฉยต่อกลุ่มเป้าหมายว่าเป็นคนที่ไม่สมควรได้รับความสงสารจากใคร

(80) สารคดีข่าวการลี้ภัยของชาวโรฮิงญา บาดแผลชาติพันธุ์ “โรฮิงญา” เมื่อวันที่ 1 ต.ค. 2560

สมควรอยู่หรือที่พม่าเค้าเกลียดชังเค้าไม่ให้อยู่

(Jompol Daosukho, 2560, 1 ตุลาคม)

จากตัวอย่าง (80) เป็นการจัดวางโครงสร้างโดยใช้กริยาวลีขึ้นต้นประโยคเพื่อสื่อปฏิกิริยาต่อชาวซาร์การลี้ภัย ด้วยการใช้คำว่า “สมควร” ในการแสดงความคิดเห็นว่าสมเหตุสมผลแล้วในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

(81) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย ผู้ลี้ภัยชาวซีเรียตัดสินใจยอมทิ้งบ้านเกิด เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2014

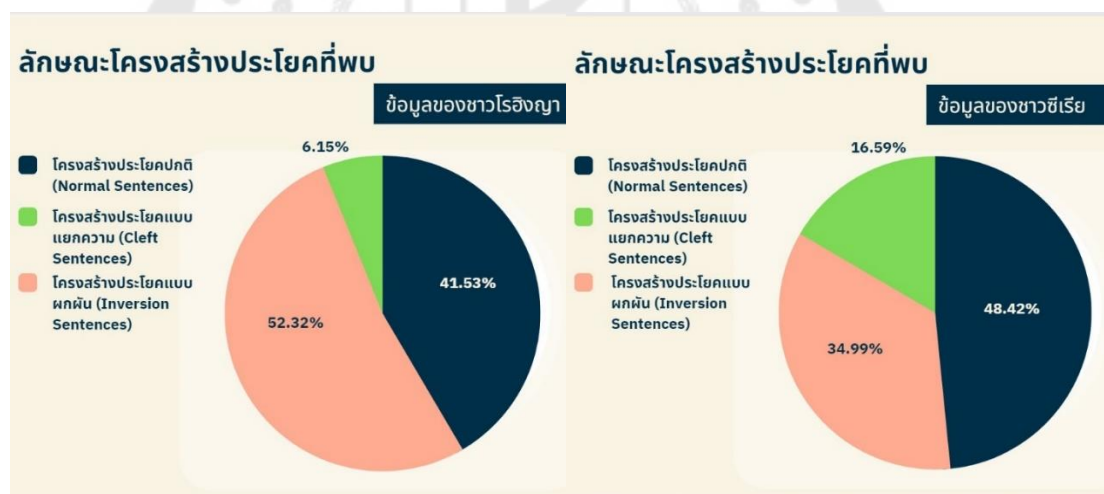
Good news, wars winding down and you can return to your homeland.

(RT, 2014, December 21)

จากตัวอย่าง (81) เป็นการจัดวางโครงสร้างโดยสลับกลุ่มคำหรือวลีในตำแหน่งกรรม (It's a good new) มาขึ้นต้น เพื่อแสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์การลี้ภัยที่กำลังจะจบลง ซึ่งการใช้คำในลักษณะดังกล่าวแฝงนัยยะถึงการไม่ต้อนรับกลุ่มผู้ลี้ภัย

ในการแสดงความคิดเห็นด้วยการนำเสนอโครงประโยคแบบผกผันเป็นการแสดงการตอบโต้ต่อข้อมูลต้นทางอีกรูปแบบหนึ่งขึ้นอยู่กับผู้แสดงความคิดเห็นที่เลือกผลิตสร้างภาษาให้เน้นหรือจำเพาะสาระสำคัญในประเด็นใด และผู้แสดงความคิดเห็นนำส่วนที่ต้องการเน้นมานำเสนอในช่วงต้นประโยคในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การขึ้นต้นประโยคโดยการใช้อกริยาวิ (Action verbs) การใช้ชุดคำขยายกริยา (Adverbials) เพื่อสื่อความรู้สึกหรือปฏิกิริยาจากข่าวสาร การใช้คำนามในการสลับส่วนกรรมของประโยคมาขึ้นต้น รวมถึงการใช้วลีประโยคในโครงสร้างอนุประโยคอื่นๆ ในการเน้นย้ำเรื่องสถานที่ เวลา เหตุผล ที่ผู้แสดงความคิดเห็นต้องการนำไปเน้นย้ำเพื่อสื่อการโต้แย้ง

ผลการวิเคราะห์ลักษณะการใช้โครงสร้างประโยคพบว่าการจัดวางลักษณะการสร้างประโยคเป็น 2 ลักษณะใหญ่ คือ 1) โครงสร้างประโยคปกติ และ 2) โครงสร้างเน้นย้ำ และพบว่าลักษณะโครงสร้างแบบเน้นย้ำมีการใช้โครงสร้างอยู่ 2 ลักษณะย่อย คือ โครงสร้างแบบแยกความ และโครงสร้างแบบผกผัน ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 28 จำนวนครั้งในการใช้โครงสร้างประโยคในการแสดงความคิดเห็นต่อผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา (ภาพด้านซ้าย) และชาวซีเรีย (ภาพด้านขวา)

จากภาพประกอบ การแสดงความคิดเห็นในสื่อข่าว YouTube ที่มีการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาที่มีทั้งหมด 4,113 ประโยค พบการใช้โครงสร้างประโยคแบบผกผันมากที่สุดเป็นจำนวน 2,152 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 52.32 รองลงมา คือ การใช้โครงสร้างประโยคแบบปกติ มีการปรากฏประธานของประโยค เป็นจำนวน 1,708 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 41.53 และสุดท้ายพบการใช้โครงสร้างประโยคแบบตัดแยกน้อยที่สุด เป็นจำนวน 253 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 6.15 ในขณะที่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะเดียวกันเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาวซีเรียที่มีทั้งหมด 13,960 ข้อความ พบการใช้โครงสร้างประโยคแบบปกติที่มีการปรากฏประธานของประโยคมากที่สุดเป็นจำนวน 6,760 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 48.42 รองลงมา คือ การใช้โครงสร้างประโยคแบบผกผัน เป็นจำนวน 4,884 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 34.99 และสุดท้ายพบการใช้โครงสร้างประโยคแบบตัดแยก เป็นจำนวน 2,316 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 16.59 โครงสร้างประโยคทั้ง 3 ลักษณะ มีรูปแบบการจัดเรียงประโยคที่แตกต่างกัน ดังรายละเอียดในตาราง 6

ตาราง 6 การเปรียบเทียบจำนวนการใช้โครงสร้างประโยคในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและชาวซีเรีย

ลักษณะโครงสร้างภาษา	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา		การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1.2.1 โครงสร้างประโยคปกติ	1,708	41.53%	6,760	48.42%
- โครงสร้างกรรตุวาจก	1,694	41.19%	6,277	44.96%
- โครงสร้างกรรมวาจก	14	0.34%	483	3.46%
1.2.2 โครงสร้างประโยคแบบแยกความ	253	6.15%	2,316	16.59%
- ประโยคแบบแยกความที่ใช้สรรพนามที่ไม่ระบุตัวตน	146	3.55%	1,292	9.26%
- โครงสร้างประโยคแบบแยกความที่ใช้สรรพนามการตั้งคำถาม	107	2.60%	1,024	7.33%
1.2.3 โครงสร้างประโยคแบบผกผัน	2,152	52.32%	4,884	34.99%
- โครงสร้างประโยคแบบผกผันที่เน้นการขึ้นประโยคด้วยคำนาม	1,424	34.62%	3,791	27.16%
- โครงสร้างประโยคแบบผกผันที่เน้นการขึ้นประโยคด้วยคำกริยา	160	3.89%	151	1.08%

ลักษณะโครงสร้างภาษา	การแสดงความคิด เกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาว โรฮิงญา		การแสดงความคิด เกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
- โครงสร้างประโยคแบบผกผันที่เน้นการขึ้น ประโยคด้วยคำขยายกริยา	568	13.81%	942	6.75%
รวม	4,113	100%	13,960	100%

จากตาราง 8 โครงสร้างประโยคที่ถูกนำมาใช้ในการแสดงความคิดเห็นภาษาไทยในประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาที่ถูพบมากที่สุดเป็นการใช้โครงสร้างประโยคแบบผกผัน โดยเป็นโครงสร้างที่ผกผันด้วยการใช้คำนามขึ้นต้นมากที่สุดเป็นจำนวน 1,424 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 34.62 รองลงมาเป็นการใช้โครงสร้างประโยคแบบผกผันขึ้นต้นด้วยคำขยายกริยาเป็นจำนวน 568 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 13.81 ตามมาด้วยโครงสร้างประโยคแบบผกผันที่ขึ้นต้นด้วยการใช้คำกริยาเป็นจำนวน 160 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 3.89 ส่วนการใช้โครงสร้างประโยคแบบปกติพบรองจากการใช้ประโยคแบบผกผัน โดยพบการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้โครงสร้างประโยคแบบปกติ เป็นจำนวน 1,708 ข้อความ มีการใช้โครงสร้างประโยคแบบกรรตุวาจก (จำนวน 1,694 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 41.19 กับโครงสร้างประโยคแบบกรรมวาจกจำนวน 14 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 0.34 ส่วนการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้ประโยคแบบตัดแยก (Cleft Sentences) มีการใช้น้อยที่สุดเป็นจำนวน 253 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 6.15 โดยเป็นโครงสร้างประโยคแบบตัดแยกที่ใช้สรรพนามไม่ระบุตัวตน จำนวน 146 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 3.55 ตามมาด้วย โครงสร้างประโยคแบบตัดแยกที่ใช้สรรพนามการตั้งคำถาม จำนวน 107 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 2.60

ในขณะที่ โครงสร้างประโยคที่ถูกนำมาใช้ในการแสดงความคิดเห็นภาษาอังกฤษในประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียที่ถูพบมากที่สุดเป็นการใช้การให้โครงสร้างประโยคแบบปกติ เป็นจำนวน 6,760 ข้อความ มีการใช้โครงสร้างประโยคแบบกรรตุวาจก จำนวน 6,277 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 44.96 กับโครงสร้างประโยคแบบกรรมวาจกจำนวน 483 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 3.46 ส่วนการใช้โครงสร้างประโยคแบบผกผันพบรองจากการใช้ประโยคแบบปกติ โครงสร้างประโยคแบบผกผันด้วยการใช้คำนามขึ้นต้นมากที่สุดเป็นจำนวน 3,791 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 27.16 รองลงมาเป็นการใช้โครงสร้างประโยคแบบผกผันขึ้นต้นด้วยคำขยายกริยาเป็นจำนวน 942 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 6.75 ตามมาด้วย โครงสร้างประโยคแบบผกผันที่ขึ้นต้นด้วย

การใช้คำกริยาเป็นจำนวน 151 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 1.08 ส่วนการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้ประโยคแบบแยกความ (Cleft Sentences) มีการใช้น้อยที่สุดเป็นจำนวน 2,316 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 16.59 โดยเป็นโครงสร้างประโยคแบบแยกความที่ใช้สรรพนามไม่ระบุตัวตน จำนวน 1,292 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 9.26 ตามมาด้วย โครงสร้างประโยคแบบแยกความที่ใช้สรรพนามการตั้งคำถาม จำนวน 1,024 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 7.33

จากตารางแสดงให้เห็นลักษณะการใช้โครงสร้างภาษาในการแสดงความคิดเห็น 3 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) โครงสร้างประโยคปกติ 2) โครงสร้างประโยคแบบแยกความ 3) โครงสร้างประโยคแบบผกผัน สำหรับการแสดงความคิดเห็นภาษาไทยถึงผู้สื่อข่าวโรฮิงญาพบการใช้โครงสร้างประโยคแบบผกผันมากที่สุด โดยเป็นการขึ้นประโยคด้วยคำนามถึงร้อยละ 34.62 เพื่อเสริมความ หรือแก้ไขความเพื่อสื่อความเข้าใจในมุมมองของผู้แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างจากข้อมูลข่าวต้นทาง ยกตัวอย่างการแสดงความคิดเห็นจากคลิปข่าวช่องไทยพีบีเอสเกี่ยวกับการเสนอรัฐบาลไทยแก้ปัญหาวิกฤตโรฮิงญา กล่าวว่า “โรฮิงญาถ้าไม่นับถือพุทธก็ไปตะวันออกกลางเหอะ อย่ามาสร้างควมวุ่นวายกับประเทศนี้” (Thai PBS, 2561, 28 สิงหาคม) เป็นการใช้คำว่า “โรฮิงญา” ในการเน้นย้ำความด้วยการใช้ประโยคแบบผกผันที่เน้นการขึ้นประโยคด้วยคำนาม เพื่อเชื่อมโยงความไปสู่ความเข้าใจในมุมมองอีกด้านของผู้แสดงความคิดเห็นว่า “ถ้าไม่นับถือพุทธก็ไปตะวันออกกลาง” และ “สร้างความวุ่นวาย” เป็นพฤติกรรมการเน้นย้ำเพื่อเสริมมุมมองเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาที่แตกต่างจากบริบทในข่าวต้นทาง ในขณะที่การแสดงความคิดเห็นภาษาอังกฤษในการสื่อถึงผู้สื่อข่าวซีเรียพบการใช้โครงสร้างประโยคแบบปกติมากที่สุดโดยเป็นโครงสร้างประโยคแบบกรรตุวาจกถึงร้อยละ 44.96 เพื่อเน้นประธานของประโยคผู้มีบทบาทเป็นผู้ร้ายหรือเป็นผู้ประพฤติตัวน่ารังเกียจ ส่งผลให้ได้รับความเกลียดชัง ไม่ได้รับการสนับสนุน และยังเป็นการนำเสนอภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อกลุ่มผู้สื่อข่าวให้เป็นที่น่ารังเกียจแบบเหมารวมทางเชื้อชาติและศาสนา

1.3 ผลการวิเคราะห์รูปภาษา: วัจนกรรม

จากการวิเคราะห์พบว่า การแสดงความคิดเห็นที่สื่อถึงความเกลียดชังเน้นเนื้อหาที่สื่อความหมายทางลบ การแสดงความเป็นศัตรู และการเหยียดต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยพบวัจนกรรมสื่อความเกลียดชังในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งในงานวิจัยพบการใช้วัจนกรรม 3 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) วัจนกรรมตำหนิ 2) วัจนกรรมแสดงออก และ 3) วัจนกรรมการชี้หน้า ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.3.1 วัจนกรรมการตำหนิ (Reprimand)

การใช้ภาษาเพื่อสื่อให้ร้าย ดูถูก ดูหมิ่น เยาะเย้ย เพื่อกระตุ้นให้เกิดความเกลียดชังโดยมีการใช้เนื้อหาที่สื่อถึงความไม่ดีถึงผู้ลี้ภัยให้เกิดความเสียหาย การเหมารวมผู้ลี้ภัยด้วยภาพลักษณ์ที่ไม่ดี ตลอดจนพฤติกรรมกรรมการล้อเลียน เสียดสี หรือประชดประชัน มีเจตนามุ่งร้ายให้กลุ่มเป้าหมายกลายเป็นกลุ่มแปลกประหลาดในสังคม ได้แก่

(82) สารคดีข่าวการลี้ภัยของชาวโรฮิงญา คำถามถึงชาวโรฮิงญา คนที่โลกไม่ต้องการ เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2560

โรฮิงญา สกปรก เห็นแก่ตัว ผมเคยเจอมาแล้ว ไร้ใจไม่ได้ด้วย ชีชีมยมือไว

(รอบโลก Daily PPTV36, 2560, 29 ธันวาคม)

(83) สารคดีข่าวผู้ลี้ภัยชาวซีเรียเกี่ยวกับการเดินทางของครอบครัวชาวซีเรียที่มุ่งจะไปใช้ชีวิตใหม่ในทวีปยุโรป เผยแพร่เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2010

Whatever it is ! I can't trust these Syrians people because so many of them are isis

(The Guardian, 2015, September 10)

จากตัวอย่าง (82) – (83) แสดงให้เห็นว่ามีการใช้เนื้อหาแสดงการขู่ข่มให้เกิดอคติและความเกลียดชังต่อกลุ่มเป้าหมายประกอบกับเหตุผลของความเกลียดชัง ดังตัวอย่าง (82) มีการขู่ข่มโดยกล่าวว่า “โรฮิงญา สกปรก เห็นแก่ตัว” พร้อมการอ้างว่า “ผมเคยเจอมาแล้ว” ซึ่งคล้ายคลึงกับในตัวอย่าง (83) ที่มีการขู่ข่มให้เกิดเกลียดชังกลุ่มเป้าหมายโดยกล่าวว่า “I can't trust these Syrians people” แปลว่า “ฉันไม่สามารถไว้ใจพวกชาวซีเรียได้” พร้อมการยกเหตุผลประกอบว่า “because so many of them are isis” แปลว่า “หลายคนในกลุ่มพวกเขาเป็นกลุ่มติดอาวุธที่เรียกตัวเองว่าไอซิส” ซึ่งทั้ง 2 ประโยคที่กล่าวมามีเนื้อหาที่ถือได้ว่าเป็นการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังซึ่งมีเนื้อหาแสดงขู่ข่มให้เกิดความเกลียดชังกลุ่มผู้ลี้ภัย

นอกจากนี้ยังมีการตำหนิด้วยการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังโดยการล้อเลียน เสียดสี หรือประชดประชัน มีเจตนามุ่งร้ายให้กลุ่มเป้าหมายได้รับความเสียหาย อับอาย ได้แก่

(84) สารคดีข่าวการลี้ภัยของชาวโรฮิงญาในประเทศบังคลาเทศที่ตัดสนใจส่ง
ชาวโรฮิงญากลับบ้าน เผยแพร่เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2559

ที่ผมนดูๆมาน่ะ วันๆผู้ชายไม่ทำอะไรเลย งานการไม่ทำ ไม่มีการคุมกำเนิด
เพราะเขาเชื่อว่าตั้งท้องคือของขวัญจากฟ้า บ้าไปแล้ว!!!!

(ทันโลก กับ ThaiPBS, 2561, 16 พฤศจิกายน)

(85) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย บอกเล่าเรื่องราวของเด็กหญิงชาว
ซีเรียที่กำลังลี้ภัยออกจากประเทศต้นทาง เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2017

*Great show! The world can see how the arabs have fulfilled all
around those funny pics just show they are criminals as they were when they were in
their country and they keep being criminals as they go to other countries...*

(The Guardian, 2017, August 2)

จากตัวอย่าง (84) – (85) แสดงให้เห็นว่ามีการใช้เนื้อหาแสดงการเสียดสี โดยมีเจตนามุ่งร้ายต่อกลุ่มเป้าหมายประกอบกับการอ้างอิงเหตุผลของความเกลียดชัง ดังตัวอย่าง (84) มีการใช้เนื้อหาแสดงการเสียดสีและประชดประชันต่อกลุ่มเป้าหมายโดยกล่าวว่า “เขาเชื่อว่าตั้งท้องคือของขวัญจากฟ้า บ้าไปแล้ว” พร้อมการยกเหตุผลประกอบว่า “วันๆผู้ชายไม่ทำอะไรเลย งานการไม่ทำ ไม่มีการคุมกำเนิด” ซึ่งคล้ายคลึงกับการแสดงการเสียดสี ในตัวอย่าง (85) มีการกล่าวถึงกลุ่มเป้าหมายว่า “Great show! The world can see how the arabs have fulfilled all around those funny pics” แปลว่า “พวกเขาแสดงได้ดี ภาพข่าวสถานการณ์การลี้ภัยของพวกเขา ดูตลก(มากกว่าน่าสงสาร)” พร้อมการยกเหตุผลประกอบว่า “they are criminals as they were when they were in their country and they keep being criminals as they go to other countries” สื่อว่า “พวกเขาเป็นอาชญากรโดยเนื้อแท้” จึงไม่ควรให้ความรู้สึกสงสาร ซึ่งทั้ง 2 ประโยคที่กล่าวมามีเนื้อหาที่ถือได้ว่าเป็นการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังเพื่อมุ่งหมายการลดทอนความน่าเชื่อถือของกลุ่มผู้ลี้ภัย และส่งผลให้เกิดการเหมินเฉยตามมา

1.3.2 วจนกรรมการแสดงออก (Expressive)

เป็นการใช้ภาษาเพื่อสื่อความรู้สึกถึงความเกลียดชังต่อผู้ลี้ภัย เช่น โกรธเกลียดชัง ผิดหวัง เสียใจ ประกอบกับเนื้อหาที่แสดงภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของกลุ่มเป้าหมาย การนำเสนอในลักษณะนี้อาจทำให้กลุ่มเป้าหมายได้รับความเสียหายและถูกเกลียดชังได้ ได้แก่

(86) คลิปข่าวที่มีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงประเด็นการให้ความช่วยเหลือชาวโรฮิงญา เผยแพร่เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2558

กูเกลียดอิสลาม ไม่ได้หมายความว่า เกลียด ไอ้พวกอิสลามหัวรุนแรง เห็นแก่ตัว

(Spoke Dark TV, 2558, 22 พฤษภาคม)

(87) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย บอกเล่าเรื่องราวของเด็กหญิงชาวซีเรียที่กำลังลี้ภัยออกจากประเทศต้นทาง เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2017

i hate this people, they said always ALLAH ALLAH

(The Guardian, 2017, August 2)

จากตัวอย่าง (86) – (87) แสดงให้เห็นว่ามีการใช้เนื้อหาการแสดงออกทางความรู้สึกที่มีต่อกลุ่มเป้าหมายประกอบกับการอ้างอิงเหตุผลของความเกลียดชัง ดังตัวอย่าง (86) มีการแสดงความรู้สึกที่มีต่อเป้าหมายโดยกล่าวว่า “กูเกลียดอิสลาม” พร้อมการยกเหตุผลประกอบว่า “ไอ้พวกอิสลามหัวรุนแรง เห็นแก่ตัว” ซึ่งคล้ายคลึงกับในตัวอย่าง (87) ที่มีการแสดงออกทางความรู้สึกต่อกลุ่มเป้าหมายโดยกล่าวว่า “I hate this people” แปลว่า “ฉันเกลียดคนพวกนี้” พร้อมการยกเหตุผลประกอบว่า “they said always ALLAH ALLAH” แปลว่า “พวกเขา(ผู้ลี้ภัย) เอาแต่ร้องหาพระเจ้าลละห์” ซึ่งทั้ง 2 ประโยคที่กล่าวมามีเนื้อหาที่ถือได้ว่าเป็นการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังซึ่งมีเนื้อหาแสดงที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกของผู้แสดงความคิดเห็นที่สื่อถึงความเกลียดชังที่มีต่อกลุ่มผู้ลี้ภัย

1.3.3 วัฒนธรรมการปฏิเสธ (Refusal)

เป็นการแสดงออกถึงความไม่ต้องการโดยแสดงการปฏิเสธ เป็นการแสดงรูปภาพที่สื่อเนื้อหาโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างการแบ่งแยกด้วยการต่อต้านกลุ่มเป้าหมาย เช่น การเหยียด การห้าม การปฏิเสธการให้สิทธิ ได้แก่

(88) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวโรฮิงญา หวันโรฮิงญาร่วมรบไอลิสในอาเซียน เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2560

ไม่ควรรับโรฮิงญามาจริงๆ ก่อเรื่องเดือดร้อนเยอะมาก

(Thairath Online, 2560, 13 มิถุนายน)

(89) สถานการณ์การประท้วงในเยอรมัน ผู้ลี้ภัยถูกประท้วงและขับไล่ให้ออกไปจากพื้นที่ เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2015

Deport everybody. Enough is enough. They are don't deserve to live in Europe.

(ABC News, 2015, December 22)

จากตัวอย่าง (88) – (89) แสดงให้เห็นว่ามีการใช้เนื้อหาแสดงการปฏิเสธต่อกลุ่มเป้าหมายประกอบกับเหตุผลความเกลียดชัง ดังตัวอย่าง (88) มีการปฏิเสธกลุ่มเป้าหมายโดยกล่าวว่า “ไม่ควรรับโรฮิงญา” พร้อมการยกเหตุผลประกอบว่า “ก่อเรื่องเดือดร้อนเยอะมาก” ซึ่งคล้ายคลึงกับในตัวอย่าง (89) ที่มีการปฏิเสธกลุ่มเป้าหมายโดยกล่าวว่า “They are don't deserve to live in Europe” แปลว่า “พวกเขา(ผู้ลี้ภัย)ไม่สมควรได้อาศัยในยุโรป” พร้อมการยกเหตุผลประกอบว่า “Enough is enough” แปลว่า “มีมากพอแล้ว” ซึ่งทั้ง 2 ประโยคที่กล่าวมามีเนื้อหาที่ถือได้ว่าเป็นการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังซึ่งมีเนื้อหาแสดงปฏิเสธกลุ่มผู้ลี้ภัยพร้อมเหตุผลที่สะท้อนได้ถึงอคติและความเกลียดชัง

1.3.4 วัจนกรรมกรข่มขู่ (Threats)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบเนื้อหาในการข่มขู่ โดยเป็นพฤติกรรมการใช้ภาษาที่สื่อการข่มขู่ และสามารถตีความได้ถึงพฤติกรรมกรข่มขู่คุกคาม หรือเพื่อสื่อการกระทำใดๆ ให้มีการกระทำอันตรายต่อกลุ่มบุคคลที่เป็นเป้าหมาย ดังตัวอย่าง (90) – (91)

(90) สถานการณ์การลี้ภัยข้ามแดนของชาวโรฮิงญา ชาวโรฮิงญา 6 แสนคน ต้องแย่งชิงอาหารในค่ายผู้อพยพ เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2560

ต้องฆ่าพวกมุสลิมให้หมด ไม่มีมุสลิมก็ไม่มีปัญหา

(Thai PBS, 2560, 23 กันยายน)

(91) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย ผู้ลี้ภัยชาวซีเรียกับการปรับตัวในกรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมัน เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2016

They should be sent back before they start making problems for Europe.

(VICENews, 2016, December 1)

จากตัวอย่าง (90) – (91) แสดงให้เห็นว่ามีการใช้เนื้อหาแสดงการชี้้นำเพื่อสื่อเจตนามุ่งร้ายต่อกลุ่มเป้าหมายประกอบกับการอ้างอิงเหตุผลที่สามารถกระทำต่อผู้ลี้ภัยได้ ดังตัวอย่าง (90) เป็นเจตนามุ่งร้ายต่อกลุ่มเป้าหมายโดยกล่าวว่า “ฆ่าพวกมุสลิมให้หมด” พร้อมการยกเหตุผลประกอบว่า “ไม่มีมุสลิมก็ไม่มีปัญหา” ซึ่งคล้ายคลึงกับในตัวอย่าง (91) สื่อเจตนามุ่งร้ายต่อกลุ่มเป้าหมายโดยกล่าวว่า “They should be sent back” แปลว่า “พวกเขา (ผู้ลี้ภัย) ต้องถูกส่งกลับ” พร้อมการยกเหตุผลประกอบว่า “they start making problems for Europe” แปลว่า “พวกเขา (ผู้ลี้ภัย) จะมาสร้างปัญหาให้ยุโรป” ซึ่งทั้ง 2 ประโยคที่กล่าวมามีเนื้อหาที่ถือได้ว่าเป็นการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังซึ่งมีเนื้อหาแสดงเจตนาความมุ่งร้ายด้วยการชี้้นำให้เกิดการกระทำต่อกลุ่มผู้ลี้ภัย

นอกจากนี้ยังมีการสร้างความเกลียดชังโดยใช้เนื้อหาในลักษณะข่มขู่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป้าหมาย และอาจแสดงการคุกคามเพื่อสร้างบรรยากาศที่ไม่สื่อความเป็นมิตรและทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความหวาดกลัว ได้แก่

(92) ข่าวสถานการณ์ที่มีการเผยแพร่คลิปตำรวจชาวพม่าทำร้ายชาวโรฮิงญา เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2560

เป็นผมจะให้ทำมันให้หมด ถ้าไม่ทำก็ยิงทิ้งซะ

(Spring News, 2560a, 2 มกราคม)

(93) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรีย ภาพร่างไว้วิญญูณาริมชายหาดของเด็กชายผู้เป็นเหยื่อจากการลี้ภัย เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2015

If they want to start a war with America it would probably be a big mistake for them.

(NBC News, 2015, September 3)

จากตัวอย่าง (92) – (93) แสดงให้เห็นว่ามีการใช้เนื้อหาชี้้นำในลักษณะข่มขู่คุกคามต่อกลุ่มเป้าหมายด้วยการใช้โครงสร้างในลักษณะเงื่อนไข ดังตัวอย่าง (92) มีการใช้เนื้อหาในการข่มขู่กลุ่มเป้าหมายโดยกล่าวว่า “ทำมันให้หมด” พร้อมเงื่อนไขประกอบว่า “ถ้าไม่ทำก็ยิงทิ้ง” ซึ่งคล้ายคลึงกับในตัวอย่าง (93) ที่มีการข่มขู่ต่อกลุ่มเป้าหมายว่า “it would probably be a big mistake for them” แปลว่า “พวกเขา (ผู้ลี้ภัย) จะต้องประสบปัญหาใหญ่” พร้อมการยกเงื่อนไขประกอบว่า “If they want to start a war with America” แปลว่า “ถ้าพวกเขา (ผู้ลี้ภัย) กล้าที่จะทำ

สงครามกับอเมริกา” ซึ่งทั้ง 2 ประโยคที่กล่าวมามีเนื้อหาที่ถือได้ว่าเป็นการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังซึ่งมีเนื้อหาแสดงเจตนาการข่มขู่คุกคามและชี้ทำให้เกิดการกระทำร้ายต่อกลุ่มผู้ลี้ภัย

ตาราง 7 ผลวิเคราะห์การใช้วาทกรรมที่สร้างความเกลียดชังกับการนำเสนอเนื้อหาจากการแสดงความคิดเห็นบนสื่อยูทูปในประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและชาวซีเรีย

ลักษณะวาทกรรม	ลักษณะประโยคที่สัมพันธ์กับการใช้วาทกรรม	เจตนา และความมุ่งหมาย
1. วาทกรรมการตำหนิ (Reprimand)	<u>ประโยคบอกเล่า</u> : บรรยายสภาพ , สร้างความเสียหาย, ทำลายความน่าเชื่อถือของผู้ลี้ภัย	แสดงการตำหนิ ต่อว่า สร้างความเสื่อมเสีย
- ต่อว่า	“[กลุ่มเป้าหมาย] ไม่ทำงาน ชี้แจง เป็นภาระ”	ทำลายความเชื่อถือ เพื่อ
- ดูถูก ดูหมิ่น	"We all know [targeted group] can't be trusted.	ยั่วยุให้เกิดความเกลียดชัง
- ล้อเลียน เสียดสี	They're just troublemakers."	โดย;
เยาะเย้ย	"People from [targeted group] are lazy and should be eradicated."	- การบอกกล่าวข้อมูลเพื่อสร้างความเสียหาย
	<u>ประโยคคำถาม</u> : แสดงการเสียดสี ประชดประชันถึงผู้ลี้ภัย	- การตั้งคำถามเพื่อเสียดสีและแสดงการตำหนิ
	“[กลุ่มเป้าหมาย] มาอยู่ประเทศกูได้ไง ใครให้วีซ่า”	- การใช้ประโยคเชิง
	“Why should anyone help [targeted group] when [targeted group] do not want to fight for yourselves?”	สำนวนเพื่อสร้างการ
	<u>สำนวน</u> : แสดงการล้อเลียน เยาะเย้ยถึงผู้ลี้ภัย	ประชดประชัน
	“[กลุ่มเป้าหมาย]ไม่ได้เป็นก่อการร้ายทุกคน แต่ก่อการร้ายทุกคนเป็น [กลุ่มเป้าหมาย]”	
	“Europe is for the Europeans. The [targeted group] should go back to their own countries.	

ลักษณะวัจนกรรม	ลักษณะประโยคที่สัมพันธ์กับการใช้วัจนกรรม	เจตนา และความมุ่งหมาย
2. วัจนกรรมการ แสดงออก (Expressives) - แสดงความรู้สึก (เสียใจ, ไม่พอใจ, โกรธ)	<u>ประโยคบอกเล่า</u> : บรรยายอารมณ์และความรู้สึกเศร้า, หดหู่, เสียใจ, ไม่พอใจ, ผิดหวัง, โกรธ, โมโห ต่อผู้ลี้ภัย “ฉัน [โกรธ/เกลียด/รำคาญ] [กลุ่มเป้าหมาย] เพราะพวก นี้หัวรุนแรง” “I hate [targeted group]! They ruin everything.”	แสดงอารมณ์และ ความรู้สึกไม่พอใจ สื่อถึง ความไม่ต้องการ เพื่อ สะท้อนความไม่ดีงาม และความน่ารังเกียจของผู้ ลี้ภัย โดย; - ประโยคบอกเล่าสื่อ อารมณ์ไม่พอใจ
3. วัจนกรรมปฏิเสธ (Refusal) - ปฏิเสธ (ต่อต้าน, ไม่ ต้องการ, ห้าม)	<u>ประโยคปฏิเสธ</u> : แสดงการต่อต้าน, ไม่ยินยอม, ไม่ ต้องการ, ไม่อนุญาต, ห้าม “ไม่เอา[กลุ่มเป้าหมาย] ปัญหาทั่วโลกเกิดจาก [กลุ่มเป้าหมาย] ล้วนๆ” “Say no to [targeted group], we have enough problem.”	- ประโยคปฏิเสธสื่อการ ต่อต้าน ความไม่ต้องการ - ประโยคคำสั่งที่แสดง การห้าม

ลักษณะวัจนกรรม	ลักษณะประโยคที่สัมพันธ์กับการใช้วัจนกรรม	เจตนา และความมุ่งหมาย
4. วัจนกรรมการข่มขู่ (Threats)	<u>ประโยคบอกเล่า:</u> โนม่น้าว, แฉฉานำ, ยั่วยุ, ปลุกปั่น ให้เกิดความเกลียดชังและมุ่งร้ายต่อผู้ลี้ภัย - แฉฉานำ - ตักเตือน - ยั่วยุ, ปลุกปั่น	แสดงยั่วยุ ปลุกปั่น โนม่น้าวให้เกิดความเกลียดชัง เพื่อโจมตีหรือเกิดการกระทำที่ไม่ดีต่อผู้ลี้ภัย โดย; - ประโยคบอกเล่าเพื่อชี้้นำให้เกิดการทำร้าย - ประโยคบอกเล่าโครงสร้างเงื่อนไขเพื่อข่มขู่ให้เกิดความหวาดกลัว - ประโยคคำสั่งเพื่อสื่อการพุ่งเป้าโจมตี - ประโยคคำถามเพื่อชี้ นำให้กระทำไม่ดี
	“ต้อง[ทำร้าย/ทำลาย] [กลุ่มเป้าหมาย] จะได้ไม่มีปัญหา” "All [ethnicity/religious group] are criminals and should be deported." "People from [targeted group] are lazy and should be eradicated." <u>ประโยคบอกเล่าโครงสร้างเงื่อนไข:</u> ตักเตือน, ข่มขู่, คุกคาม มุ่งให้เกิดการทำร้ายผู้ลี้ภัย “ถ้า [กลุ่มเป้าหมาย] ไม่ปรับตัว จะไล่กลับประเทศ” “เป็นเราจะทำหมันให้หมด ถ้า[กลุ่มเป้าหมาย] ไม่ทำ ก็ยิงทิ้ง” "If [targeted group] comes to our country, they should be shot!" <u>ประโยคคำสั่ง:</u> มุ่งให้เกิดการกระทำต่อผู้ลี้ภัย เช่น ขับไล่ทำร้าย) " Kick [targeted group] out, or [targeted group] will totally ruin every country in Europe!" <u>ประโยคคำถามชี้้นำ:</u> มุ่งให้เกิดการกระทำไม่ดีต่อผู้ลี้ภัย “รู้ทั้งรู้ว่า [กลุ่มเป้าหมาย] จะมาสร้างปัญหา ทำไมไม่ยิงทิ้งตั้งแต่กลางทะเล” “Why don't we destroy [targeted group] before [targeted group] destroy us?”	

จากตารางแสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์การใช้วัจนกรรมสร้างความเกลียดชังจากการแสดงความคิดเห็นในประเด็นผู้ลี้ภัย พบว่ามีการใช้วัจนกรรม 4 ประเภท ได้แก่ 1) วัจนกรรมตำหนิ 2) วัจนกรรมแสดงออก 3) วัจนกรรมปฏิเสธ และ 4) วัจนกรรมข่มขู่ โดยในวัจนกรรมตำหนิมีการใช้ภาษาในการวิพากษ์วิจารณ์ผู้ลี้ภัยด้วยการดูถูก ดูหมิ่น รวมถึงการล้อเลียน เสียเกียรติเยาะเย้ย ที่พบได้จากการใช้โครงสร้างประโยคแบบบอกเล่าบรรยายสภาพ การตั้งถามและการใช้สำนวนแสดงการประชดประชัน ตามแต่วิธีการนำเสนอเนื้อหาที่ผู้แสดงความคิดเห็นนิยมใช้สำหรับวัจนกรรมการแสดงออกมีการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังในการแสดงอารมณ์ต่างๆ ที่สะท้อนให้เห็นความไม่น่าพึงพอใจในต่อผู้ลี้ภัยด้วยการแสดงความรู้สึกเสียใจ ไม่พอใจ รำคาญ โกรธ โมโห ซึ่งพบได้จากการใช้ประโยคบอกเล่าในการบรรยายอารมณ์และความรู้สึก และการใช้ประโยคปฏิเสธในการสื่ออารมณ์ความไม่พอใจ ต่อต้าน และไม่ต้องการผู้ลี้ภัย ส่วนวัจนกรรมข่มขู่เป็นการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังด้วยเจตนามุ่งร้ายเพื่อยั่วยุปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงต่อผู้ลี้ภัย ที่พบได้จากการใช้ประโยคบอกเล่า ประโยคเงื่อนไข และประโยคคำถามในการชี้้นำให้กระทำการความรุนแรงต่อผู้ลี้ภัย ตามแต่วิธีการนำเสนอและความนิยมในการใช้ภาษาของผู้แสดงความคิดเห็น ทั้งนี้ จึงสรุปได้ว่าทุกวัจนกรรมต่างมุ่งร้ายให้กลุ่มเป้าหมายถูกรังเกียจ สร้างความแตกแยก ถูกเหมินเฉยไม่ให้เป็นที่ต้องการในสังคม หรือถูกข่มขู่ คุกคาม และทำร้าย และสิ่งที่น่าสนใจคือ การอ้างอิง สร้างเหตุผล เสริมความจำเป็น เพื่อสร้างความชอบธรรมของผู้แสดงความคิดเห็นเพื่อโน้มน้าวและสนับสนุนให้เกิดการทำร้ายกลุ่มเป้าหมายซึ่งคล้ายคลึงกับการใช้ประโยคแบบออกตัว (disclaimer) เพื่อบอกปิดความรับผิดชอบ และกลบเกลื่อนเจตนาร้ายก่อนที่จะสร้างการยั่วยุเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับความเกลียดชังตามมา

ผลการวิเคราะห์ภาพแทนทางความคิด

จากผลการวิเคราะห์ภาพแทนทางความคิดตามแนวคิด van Dijk (2009, p.66-67) พบองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน ที่เกิดจากกระบวนการรับรู้เรียนรู้ผ่านโครงสร้างทางปริชานไปส่งผลต่อการหลอมสร้างภาพแทนทางความคิดและการผลิตภาษา คือ ความทรงจำ ภาพทางความคิด และการเรียนรู้จดจำตามบริบทสังคม

ความทรงจำ (memory) ที่เกิดจากองค์ความรู้ตามประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้ใช้ภาษาสะท้อนผ่านเนื้อหาที่มีการอ้างอิงถึงที่มาและปรากฏเป็นความเข้าใจของผู้ใช้ภาษาเอง เช่น จากการบอกเล่า ข่าวสาร บทความ ตำราเรียน สำนวนสุภาษิต เป็นต้น ดังตัวอย่าง

(94) คลิปข่าวที่มีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงประเด็นการให้ความช่วยเหลือชาวโรฮิงญา เผยแพร่เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2558

ชาวนาตายเพราะงูเห่าโบราณเขาก็สอน ความสงสารสัตว์!!ที่มึ่ความคิดที่เลี้ยวรรดาคดเคี้ยวยิ่งกว่าเถาว์ล ยอมเลี้ยงหมาดีกว่าเลี้ยงพวกที่มีแววจะทรยศคนไทยเว้ย!!!

(Spoke Dark TV, 2558, 22 พฤษภาคม)

จากตัวอย่าง (94) มีเนื้อหาแสดงการอ้างอิงถึงที่มาที่ชัดเจนด้วยการกล่าวว่า “โบราณเขาก็สอน” แสดงถึงลักษณะทางองค์ความรู้ของผู้แสดงความคิดเห็นซึ่งถือเป็นที่มาทางความทรงจำที่ส่งผลต่อการผลิตภาษาตามเนื้อหาของข้อความ

สำหรับการแสดงความคิดเห็นที่ไม่แสดงที่มาข้อมูลที่กล่าวอ้าง แต่ถูกถ่ายทอดส่งต่อจากแหล่งที่ไม่ระบุได้อย่างชัดเจน ดังตัวอย่าง (95) – (97)

(95) สารคดีข่าวสถานการณ์การลักลอบของของโรฮิงญากับรายการเปิดปมประเด็นกองทัพปลดปล่อยโรฮิงญา เผยแพร่เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561

พวกงูเห่าในอดีตทำเสบกั้บพม่ามามากมายพวกพม่าคงไม่เก็บเอาไว้ทำพ้อออกลูกแพร่พันธุ์หยังกั้บหนู อิสลามสันตึน

(Thai PBS, 2561, 19 กุมภาพันธ์)

(96) สถานการณ์การลักลอบของชาวซีเรีย การหลบหนีเข้าเมืองสู่ทวีปยุโรป เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2017

You often hear people saying "they left so they or their kid could get a better education" thats not an excuse to leave your country and if you disagree you are insane.

(VICE, 2017, June 25)

(97) สถานการณ์การลักลอบของชาวซีเรีย เมื่อกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียจำนวนมหาศาลเดินทางมาถึงอ่าวทางฝั่งทวีปยุโรป และวางแผนการเดินทางเพื่อเคลื่อนตัวเข้าประเทศ เผยแพร่เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2015

Europeans are paying for what they did to these people in the past.

(euronews, 2016, January 20)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการกล่าวอ้างจากความทรงจำมีการบอกเล่าและส่งต่อมา เช่น ในภาษาไทยใช้คำว่า “โบราณสอนว่า” “สำนวนกล่าวว่า” “ได้ยินว่า” “ว่ากันว่า” “ข่าวรายงาน ว่า” “รัฐบาลประกาศว่า” “ตามที่” ส่วนในภาษาอังกฤษมีการใช้คำว่า “people say” “As the new reported” “According to” “As [somebody] said” “[I/We] heard that” ในขณะที่ การแสดงความคิดเห็นในบางข้อความไม่ได้บ่งบอกที่มาทางข้อมูลที่สร้างความทรงจำของผู้แสดงความคิดเห็นอย่างชัดเจน เช่น การใช้คำว่า “ในอดีต” “เหมือนเดิม” “ไม่เปลี่ยน” “ไม่แปลกใจที่” “ไม่สงสัยเลย” ส่วนในภาษาอังกฤษมีการใช้คำว่า “what they did” “In the past” “No wonder” “not surprised” “never forget” เป็นต้น ซึ่งไม่สามารถแสดงหลักฐานอย่างชัดเจนได้ หรืออาจไม่เป็นความจริงก็ได้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบผู้แสดงความคิดเห็นทั้ง 2 ภาษา ใช้เพื่อยืนยันต่อความรู้ความเข้าใจที่มีการเรียนรู้ร่วมกันในสังคมวงกว้าง

ภาพทางความคิด (mental model) หลังจากกระบวนการสร้างการจดจำตามประสบการณ์เกิดขึ้นแล้ว ภาพแทนทางความคิดจะถูกหลอมสร้างด้วยการร้อยเรียงเหตุการณ์อย่างเป็นฉากภาพยนตร์ที่ประกอบด้วยฉาก ผู้ร่วมเหตุการณ์(บุคคล/บทบาทหน้าที่/ความสัมพันธ์) และพฤติกรรม รวมถึงส่วนปลายทางของเหตุการณ์ตามช่วงระยะเวลานั้นๆ ด้วย ผู้แสดงความคิดเห็นอาจแสดงรายละเอียดทางอารมณ์และความรู้สึกส่วนบุคคลที่มีต่อเหตุการณ์ด้วย ในส่วนนี้สามารถพิจารณาได้จากเนื้อหาที่มีการบอกเล่าหรือการสื่อถึงถึงภาพลักษณ์ผู้สื่อกับที่สัมพันธ์กับทัศนคติส่วนบุคคลของผู้ใช้ภาษา ซึ่งลักษณะทางภาพแทนทางความคิดสามารถถูกนำเสนอได้ทั้งในทางรูปธรรมและนามธรรม ดังที่ (Van Dijk, 2009, p.66) กล่าวว่าภาพแทนทางความคิดของแต่ละคนมีความแตกต่างกันตามลักษณะทางสังคมและแวดวงภาษาส่งผลต่อการผลิตภาษาและการทำความเข้าใจวาทกรรมต่างๆ ตามภาพในความคิด (mental model) องค์ความรู้ (knowledge) และอุดมการณ์ (ideology) จึงถือว่าภาพแทนทางความคิดของแต่ละคนมีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการผลิตภาษาและวาทกรรมที่สำคัญ กล่าวคือ คนเราไม่ได้เพียงแค่สร้างหรือใช้ภาพแทนทางความคิดตามสถานการณ์ต่างๆ ที่ได้เรียนรู้และจดจำมาเพื่อทำหน้าที่เป็นภาพแทนทางองค์ความรู้ที่ตนมีเท่านั้น แต่ยังใส่แนวคิดและสอดแทรกมุมมองของตนเอง รวมถึงการประเมินค่าสถานการณ์และความพึงพอใจลงไปด้วย ดังตัวอย่าง (98) และ (99)

(98) สถานการณ์เหตุความรุนแรงที่เมืองยะไข่ ประเทศพม่า เมื่อประเทศมาเลเซีย ประกาศถอนตัวจากแถลงการณ์ร่วมประธานอาเซียน วันที่ 20 กันยายน 2560

อาเซียนทำถูกแล้วที่ประนามกลุ่มก่อการร้ายมุสลิมและสนับสนุนพม่าในการปราบปราม, มุสลิมไม่ใช่ผู้ก่อการร้ายทุกคน แต่ผู้ก่อการร้ายทุกคนเป็นมุสลิม

(ทันโลก กับ ThaiPBS, 2560, 20 กันยายน)

(99) สถานการณ์การลี้ภัยในเขตชายแดนประเทศออสเตรเลีย เมื่อมีกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียเดินเท้าเข้ามาจากเมืองบูดาเปสต์ ประเทศฮังการี เป็นจำนวนมหาศาล วันที่ 4 กันยายน 2015

Today, they're poor, hungry, thirsty, helpless refugees... Tomorrow, they're soldiers of Allah, ready to destroy everything...

(Channel 4 News, 2015, September 4)

จากตัวอย่าง (98) และ (99) เป็นการแสดงความคิดเห็นที่แม้มีความแตกต่างกันในทางการใช้ภาษา แต่ในมิติทางความหมายและอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อการสร้างภาพแทนถึงผู้ลี้ภัยกลับมีการถ่ายทอดความหมายและให้ความรู้สึกที่ไม่แตกต่างกัน จากการเลือกใช้ความหมายแสดงให้เห็นถึงอคติและความเกลียดชังโดยการกล่าวอ้างถึงกลุ่มเป้าหมายด้วยการใช้คำที่แสดงถึงความไม่เป็นมิตรและมีภาพลักษณ์แบบศัตรูที่สามารถคุกคามได้ ด้วยการใช้คำว่า “กลุ่มก่อการร้าย” และ “Soldiers of Allah” ที่สะท้อนถึงความเป็นภัยอันตรายที่น่ากลัวของกลุ่มเป้าหมาย เป็นความนึกคิดจากมุมมองความเข้าใจของผู้แสดงความคิดเห็นซึ่งมองจากบุคคลภายนอกที่มาประเมินค่ากลุ่มเป้าหมาย ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายเป็นที่น่าหวาดกลัว ไม่เป็นที่ต้อนรับ เป็นตัวอย่างลักษณะการใช้คำสื่อภาพแทนทางความคิดในการวิพากษ์วิจารณ์กลุ่มเป้าหมายรูปแบบหนึ่ง

การเรียนรู้จัดจำตามบริบทสังคม (social cognition) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเป็นส่วนภาพจำจากการเรียนรู้ร่วมกันในฐานะผู้ใช้ภาษาที่เป็นสมาชิกร่วมในชุมชน และมีการสร้างทัศนคติต่อประเด็นต่างๆ ทางสังคมร่วมกัน โดยเฉพาะทัศนคติทางสังคมที่มีต่อประเด็นผู้ลี้ภัย ดังตัวอย่าง

(100) คลิปข่าวที่มีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงประเด็นการให้ความช่วยเหลือชาวโรฮิงญา เผยแพร่เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2558

ไทยไม่มี"งบ"พอ หรือมีคุณภาพพอที่จะ อพยคนเหล่านี้ให้มาอยู่ในสังคมแบบเราได้ มีหวังแต่จะฆ่ากันตายเหมือนพม่า. ประเทศรวยๆยังรับมือไม่ค่อยจะได้เลย..ยอมรับว่าเริ่มเห็นใจ พวกโรฮิงจามากขึ้น แต่ก็ยังไม่เปลี่ยนความคิดอยู่ดี ที่ว่า อย่าหาหาใส่หัว...อยากให้ไทยช่วยคน เหล่านี้แบบถูกวิธีเท่านั้นเอง...

(Spoke Dark TV, 2558, 22 พฤษภาคม)

(101) คลิปรายงานสถานการณ์การลี้ภัยชาวโรฮิงญา เกี่ยวกับวิกฤติการณ์กัมพูชาตี พันธิโรฮิงญา เผยแพร่เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2560

ประเทศบังคาเทศควรที่จะมารับชาวโรฮิงญาไปจากประเทศไทยนะอย่าเห็นแก่ตัว โดยโยนภาระให้ประเทศไทย แต่ถ้าผมเป็นชาวโรฮิงญามากไปอยู่ในบังคาเทศๆไม่ต้อนรับผมก็จะ กลับใจมานับถือพุทธเพราะประเทศไทยเขายังรับและเลี้ยงดู

(Sthananuch, 2560, 13 มกราคม)

จากตัวอย่าง (100) หรือ (101) เป็นการแสดงความคิดเห็นที่มีเนื้อหาสื่อถึงการอ้างอิง มุมมองทางสังคมที่ชัดเจน ด้วยการใช้คำว่า "ไทย" หรือ "ประเทศไทย" เป็นการแทนตนเองเป็น ประเทศไทย และแสดงความความคิดเห็นคล้ายเป็นการสื่อสารจากตัวแทนสมาชิกชุมชนและเป็นการพูดแทนชาวไทยทั่วประเทศ เป็นการสื่อสารจากมุมมองทางสังคมที่มีต่อประเด็นผู้ลี้ภัยรูปแบบ หนึ่ง

(102) คลิปสารคดีข่าวช่อง HBO บอกเล่าสถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรียในช่วง การตัดสินใจกลับบ้านเกิดในประเทศต้นทาง เผยแพร่เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2019

We love love Lebanon and we are proud to be Lebanese and we want our country back.

(VICE News, 2019)

(103) คลิปสารคดีข่าวช่อง HBO บอกเล่าสถานการณ์การลี้ภัยของชาวซีเรียในช่วงการตัดสินใจกลับบ้านเกิดในประเทศต้นทาง เผยแพร่เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2019

That's good. Pls all refugees return back to your countries and work hard for its development rather than staying in Europe and getting free money and apartment.

(VICE News, 2019c, April 17)

จากตัวอย่าง (102) หรือ (103) เป็นการแสดงความคิดเห็นที่มีเนื้อหาสื่อถึงการอ้างอิงมุมมองทางสังคมที่ชัดเจน ด้วยการใช้คำว่า “We” “Lebanese” “our country” “Europe” เป็นการแทนตนเองด้วยคำที่สื่อความเป็นเรา แสดงความเป็นหมู่วมวลมหาชน เป็นการสื่อสารในลักษณะตัวแทนสมาชิกชุมชน คล้ายเป็นการพูดแทนคนทั้งประเทศ เป็นการสื่อสารจากมุมมองทางสังคมที่มีต่อประเด็นผู้ลี้ภัยอีกรูปแบบหนึ่ง

จากการวิเคราะห์ความทรงจำ ภาพทางความคิด และการเรียนรู้จดจำตามบริบทสังคมของผู้แสดงความคิดเห็น เพื่ออธิบายการประกอบสร้างภาพแทนทางความคิดตามแนวคิดของ Van Dijk (2009) พบภาพแทนทางความคิดที่ส่งผลต่อการใช้ภาษามีดังต่อไปนี้

1. ภาพแทนทางบทบาทผู้ร่วมเหตุการณ์

เป็นองค์ประกอบการสร้างภาพแทนทางความคิดที่จดจำบทบาทของผู้ลี้ภัยในฐานะผู้ร่วมเหตุการณ์ทั้งของผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับชาวโรฮิงญา กับผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับชาวซีเรีย จากการวิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษาที่นำมาใช้ในการกล่าวถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษทำให้พบกลไกการสร้างภาพแทนทางความคิดที่ถูกหลอมสร้างให้เป็นส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ในฐานะผู้ร่วมเหตุการณ์ ซึ่งมีการแทรกเนื้อหาทางบทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์ต่อผู้แสดงความคิดเห็น ตลอดจนการแสดงอารมณ์และความรู้สึกส่วนบุคคลที่มีต่อผู้ร่วมเหตุการณ์ด้วย ด้วย ดังตาราง 8

ตาราง 8 ภาพแทนทางความคิดเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและซีเรียทั้งในการใช้ภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ

บทบาทผู้ร่วมเหตุการณ์	กลุ่มคำแสดงการใช้ภาพแทนทางความคิดด้วยภาษาไทย	กลุ่มคำแสดงการใช้ภาพแทนทางความคิดด้วยภาษาอังกฤษ	อารมณ์ ความรู้สึกที่มีต่อผู้ร่วมเหตุการณ์
1. กลุ่มต่างเชื้อชาติ	“โรฮิงญา” “เบงกาลี” “แขก” “บัง” “บังคลาเทศ” “ไอ้แขกแตกถั่ว” “ไอ้แขกอัปรีย์”	“Syria” “Syrian” “Arab” “Arabic” “Arabian” “Asia” “Asian” “Eurasian”	ความเกลียดกลัวชาวต่างชาติ
2. กลุ่มต่างศาสนา	“มุสลิม” “ศาสนาฆราวาส” “ศาสนาขยะ” “ศาสนาแห่งความชั่วร้าย”	“Allah” “Muslim” “Islam” “the Angel of Death” “Allah Shitbar”	ความรังเกียจต่อกลุ่มบุคคลกับพฤติกรรมตามบริบททางศาสนาที่แตกต่างกัน
3. กลุ่มบุคคลที่มีบทบาทอันตราย	“โจร” “พวกก่อการร้าย” “พวกเลี้ยงไม่เชื่อง” “เดนมนุษย์” “หอกข้างแคร่”	“bomber” “criminal” “despot” “dictator” “invader” “racist” “economic migrants” “illegal migrant” “intruder” “babymaker”	ความรู้สึกรังเกียจกลัวระแวง ไม่ไว้ใจ
4. กลุ่มที่ถูกเปรียบเป็นสัตว์และสิ่งชั่วร้าย น่ารังเกียจ	“หมาหัวเน่า” “สัตว์หัวกะดอ” “เปรต” “ผี” “สัตว์นรก” “หมาลอบกัด” “หนู” “งูเห่า” “ปลาออกไข่”	“Snakes” “hordes” “monster” “evil” “trojan horse” “devil” “rat”	ความรู้สึกรังเกียจและหวาดกลัว
5. กลุ่มที่ถูกเปรียบเป็นสิ่งที่คนไม่ต้องการ	“ขยะ” “ภาระ” “สงคราม” “มะเร็ง” “นรก” “ตัวปัญหา” “ของต่ำ”	“filth” “shit” “burden” “diseases” “AIDS” “tuberculosis” “plague” “flood” “polluting” “toxic”	ความรู้สึกรังเกียจและหวาดกลัว

จากตาราง 8 พบลักษณะการใช้ภาษาที่ผู้แสดงความคิดเห็นนำมาผลิตสร้างให้เกิดภาพแทนทางความคิดมากมายจนเกิดเป็นการผลิตซ้ำทางวาทกรรม เป็นภาพแทนทางความคิดและถูกส่งต่อให้จดจำไปอย่างยาวนาน ซึ่งเกิดขึ้นได้ไม่ว่าในภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ เช่น ภาพลักษณ์ของความเป็นบุคคลอันตราย มีพฤติกรรมก่อการร้าย เป็นพวกหัวรุนแรง คัดค้านศาสนา ไม่ปรับตัว หรือบางครั้งถูกเปรียบเป็น สัตว์หรือสิ่งที่ไม่เป็นที่ต้องการ ซึ่งเป็นการใช้ภาษาสื่อ นัยยะการดูถูกดูหมิ่น นอกจากนี้ ยังมีการเปรียบเป็นภัยอันตรายเพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้คนเหล่านี้ เป็นที่น่าหวาดกลัวในสังคมที่สำคัญ คือ กลไกการเหมารวมที่ส่งผลให้กลุ่มผู้ลี้ภัยทุกคนกลายเป็น กลุ่มบุคคลที่น่ากลัว น่ารังเกียจ และไม่เป็นที่ต้องการในสังคม

2. ภาพแทนทางความคิดระหว่างความเป็นเขาและความเป็นเรา

จากผลการวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นพบภาพแทนทางความคิดสะท้อนให้เห็นความแตกต่างระหว่างความเป็นเขาและความเป็นเรา ในด้านต่างๆ ดังนี้

2.1 บทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์ในสังคมระหว่างความเป็นเขาและความเป็นเรา

จากผลการวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นพบการสื่อสารที่สะท้อนภาพแทนทางความคิดในฐานะผู้ร่วมเหตุการณ์จากประเด็นผู้ลี้ภัยแล้วยังพบความแตกต่างทางภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างฝ่ายเขาและฝ่ายเราทั้งในเนื้อหาที่สะท้อนถึงบทบาทหน้าที่ทางสังคมและความสัมพันธ์ในสังคม ดังตาราง 9

ตาราง 9 การใช้ภาพแทนทางความคิดที่แตกต่างกันในบทบาทหน้าที่ระหว่างความเป็นเรากับความ เป็นเขา

การใช้ภาพแทนทางความคิดในการสื่อบทบาทหน้าที่ถึงความเป็น “เรา”		การใช้ภาพแทนทางความคิดในการสื่อบทบาทหน้าที่ถึงความเป็น “เขา”	
กลุ่มคำแสดงบทบาทหน้าที่	ความสัมพันธ์ทางสังคม และทัศนคติที่มีต่อบทบาทหน้าที่	กลุ่มคำแสดงบทบาทหน้าที่	ความสัมพันธ์ทางสังคม และทัศนคติที่มีต่อบทบาทหน้าที่
กลุ่มคำแสดงบทบาทหน้าที่สื่อความเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคล			
“กู” “พวกเรา”	การแสดงจุดยืนโดยแสดง	“เขา” “มัน”	การแสดงจุดยืนโดยสื่อสาร
“I” “We” “Us”	ความสัมพันธ์แบบต่างฝ่าย	“พวกเขา” “พวกมัน”	ความสัมพันธ์แบบต่างฝ่าย
“Our”	และสะท้อนทัศนคติของผู้มีสิทธิในจุดยืน สื่ออำนาจ และการครอบครองส่วน	“พวกคุณ”	และสะท้อนทัศนคติการ
		“You” “They”	สร้างความแบ่งแยก ปฏิเสธ
		“Them”	ความสัมพันธ์ไม่นับความ

การใช้ภาพแทนทางความคิดในการสื่อบทบาท หน้าที่ถึงความเป็น “เรา”		การใช้ภาพแทนทางความคิดในการสื่อบทบาท หน้าที่ถึงความเป็น “เขา”	
กลุ่มคำแสดงบทบาท หน้าที่	ความสัมพันธ์ทางสังคม และทัศนคติที่มีต่อ บทบาทหน้าที่	กลุ่มคำแสดงบทบาท หน้าที่	ความสัมพันธ์ทางสังคม และทัศนคติที่มีต่อ บทบาทหน้าที่
	ตนเอง		เป็นพวกเดียวกัน
“คนไทย”	การแสดงความสัมพันธ์	“พวกหลบหนีเข้าเมือง”	การแสดงความสัมพันธ์
“ประชาชนคนไทย”	แบบต่างฝ่ายด้วยความ	“ผู้รุกราน” “โรวิญญาณ”	แบบต่างฝ่ายด้วยความ
“ลูกพ่อหลวง”	แตกต่างทางเชื้อชาติ และ	“เผ่าพันธุ์อันตราย”	แตกต่างทางเชื้อชาติ ย้ำ
“European” “Host”	สะท้อนทัศนคติของผู้มีสิทธิ	“ไอ้แขกแขกถั่ว”	บทบาทความต่างถิ่น และ
“Taxpayer”	และอำนาจในครอบครอง และความเป็นเจ้าของพื้นที่	“Invader” “Economic migrants” “Illegal Migrant”	สะท้อนทัศนคติที่ไม่ดี สื่อ ความหวาดกลัวต่อความ เป็นภัยคุกคามอันตรายต่อ ประเทศชาติ
“คนพุทธ”	การแสดงความสัมพันธ์	“พวกมุสลิม”	การแสดงความสัมพันธ์
“ลูกหลานไทยพุทธ”	แบบต่างฝ่ายด้วยความ	“พวกโพกหัว”	แบบต่างฝ่ายด้วยความ
“Christians”	แตกต่างทางศาสนา และ สะท้อนทัศนคติที่ดีกับความ ภาคภูมิใจในจุดยืนทาง ศาสนา และส่งเสริมความ เป็นพวกเดียวกัน แต่ก็ สะท้อนความไม่ไว้ใจ เดียวกันกับอีกฝ่ายด้วย	“คนไม่ชอบหมู” “Racist” “Babymakers” “Assad Defender” “New Version of Jews”	แตกต่างทางศาสนา ย้ำ บทบาทความแตกต่างทาง แนวคิด พฤติกรรม และอัต ลักษณ์ตามบริบททาง ศาสนา สะท้อนทัศนคติที่ไม่ ดี กับความมีอคติต่อการ สร้างความแบ่งแยก ไม่นับ ความเป็นพวกเดียวกัน
“ชาวนา” (กับงูเห่า)	การแสดงความสัมพันธ์ แบบผู้ให้กับผู้รับ โดยเปรียบเทียบ ฝ่ายเราให้เป็นตัวละคร ชาวนาที่ไปช่วยเหลืองูเห่า แต่กลับถูกงูเห่าแวงกัด ทำ ร้ายเป็นการตอบแทน ซึ่ง เป็นการย้ำบทบาทหน้าที่ ของผู้เมตตาให้ความ ช่วยเหลือโดยไม่ได้คำนึงถึง ภัยร้ายจากอีกฝ่าย สะท้อน	“ก่อกองร้าย” “ฆาตกร” “เดนมมนุษย์” “โจร” “พวกเลี้ยงไม่เชื่อง” “Bomber” “Causer” “Criminal” “Despot” “Dictator” “Liar” “Extremist” “Murder” “Mafia Crimeworld travelers” “Oil Mafia”	การแสดงความสัมพันธ์ แบบผู้ร้าย(ฝ่ายเขา) กับ ผู้เสียหาย (ฝ่ายเรา) โดย เปรียบเทียบผู้ลี้ภัยให้มี บทบาทเป็นโจรผู้ร้ายใน ลักษณะเหมารวม สะท้อน ถึงทัศนคติความเกลียดกลัว ชาวต่างชาติ และทัศนคติที่ ไม่ดี กับความมีอคติต่อผู้ ที่มาจากต่างถิ่น

การใช้ภาพแทนทางความคิดในการสื่อบทบาท หน้าที่ถึงความเป็น “เรา”		การใช้ภาพแทนทางความคิดในการสื่อบทบาท หน้าที่ถึงความเป็น “เขา”	
กลุ่มคำแสดงบทบาท หน้าที่	ความสัมพันธ์ทางสังคม และทัศนคติที่มีต่อ บทบาทหน้าที่	กลุ่มคำแสดงบทบาท หน้าที่	ความสัมพันธ์ทางสังคม และทัศนคติที่มีต่อ บทบาทหน้าที่
	ถึงทัศนคติไม่ดีกับความไม่ ไว้วางใจ	“Street hookers”	
“พวกโลกสวย” “คนไทยโง่”	การแสดงความสัมพันธ์ แบบผู้เห็นต่าง แสดงถึง ความมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อ พวกเดียวกันเอง		
กลุ่มคำแสดงบทบาทหน้าที่สื่อความเป็นสัตว์และสิ่งชั่วร้าย			
“ม้าอาวรี”	การแสดงความสัมพันธ์ แบบผู้ให้กับผู้รับ โดยเปรียบ ฝ่ายเราให้เป็นตัวละครม้า อาวรีที่ช่วยเหลือจนตัวเอง เดือดร้อน เป็นการย้ำ บทบาทหน้าที่ของผู้เมตตา โดยไม่ได้คำนึงถึงภัยร้าย สะท้อนถึงทัศนคติความไม่ ไว้วางใจ	“งู” “งูเห่า” “สัตว์นรก” “เปรต” “ผี” “Evil” “Hordes” “Monster” “Trojan horse”	การแสดงความสัมพันธ์ แบบสัตว์ร้าย(ฝ่ายเขา) กับ ผู้เลี้ยงภัย (ฝ่ายเรา) โดย เปรียบฝ่ายผู้เลี้ยงให้ บทบาทเป็นสัตว์มีพิษใน ลักษณะเหมารวม สะท้อน ถึงทัศนคติความไม่ไว้ใจ วิตกกังวล และหวาดกลัว
		“แขกสัตว์หัวกะดอ” “ปลาออกไข่” “หมาหัวเน่า” “rat” “chicken”	การแสดงความสัมพันธ์ แบบผู้ก่อเหตุ(ฝ่ายเขา) กับ ผู้เสียหาย(ฝ่ายเรา) โดย เปรียบฝ่ายผู้เลี้ยงให้ บทบาทเป็นสัตว์น่ารังเกียจ เป็นการแสดงถึงความมี อคติ
กลุ่มคำแสดงบทบาทหน้าที่สื่อความหมายเชิงนามธรรมในการสร้างภาพแทน			
“บุญของคนไทย”	การแสดงความสัมพันธ์	“ตัวหนักแผ่นดิน”	การแสดงความสัมพันธ์
“ประโยชน์ของคนไทย”	แบบต่างฝ่ายด้วยความ	“ภัยคุกคาม”	แบบต่างฝ่ายด้วยความ
“สิทธิของเรา”	แตกต่างทางเชื้อชาติ และ	“มหาอำนาจ”	แตกต่างทางเชื้อชาติ ต่าง
“Good Citizen”	สะท้อนทัศนคติของผู้มีสิทธิ	“สงคราม”	แผ่นดิน ย้ำบทบาทความ
“Western Values”	และอำนาจในครอบครอง	“ความยิ่งใหญ่”	ต่างกัน และสื่อความเป็น

การใช้ภาพแทนทางความคิดในการสื่อบทบาท หน้าที่ถึงความเป็น “เรา”		การใช้ภาพแทนทางความคิดในการสื่อบทบาท หน้าที่ถึงความเป็น “เขา”	
กลุ่มคำแสดงบทบาท หน้าที่	ความสัมพันธ์ทางสังคม และทัศนคติที่มีต่อ บทบาทหน้าที่	กลุ่มคำแสดงบทบาท หน้าที่	ความสัมพันธ์ทางสังคม และทัศนคติที่มีต่อ บทบาทหน้าที่
	และความเป็นเจ้าของพื้นที่	“threat” “war crime” “dictation”	ภัยคุกคามอันตรายต่อ ประเทศชาติ
“เมืองพุทธ” “Christian countries”	การแสดงความสัมพันธ์ แบบต่างฝ่ายด้วยความ แตกต่างทางศาสนา และ สะท้อนทัศนคติที่ดีกับความ ภาคภูมิใจในจุดยืนทาง ศาสนา และส่งเสริมความ เป็นพวกเดียวกัน แต่ก็ สะท้อนความไม่ใช่พวก เดียวกันกับอีกฝ่ายด้วย	“ศาสนาฆราว” “ศาสนา ขยะ” “ศาสนาแห่ง ความชั่วร้าย”	การแสดงความสัมพันธ์ แบบต่างฝ่ายด้วยความ แตกต่างทางศาสนา ย้ำ บทบาทความแตกต่างทาง แนวคิด พฤติกรรม และอัต ลักษณ์ตามบริบททาง ศาสนา สะท้อนทัศนคติที่ไม่ ดี กับความมีอคติต่อการ สร้างความแบ่งแยก ไม่นับ ความเป็นพวกเดียวกัน
“Democracy” “humanity”	การแสดงความสัมพันธ์ แบบต่างฝ่ายด้วยความ แตกต่างทางแนวคิด และ สะท้อนทัศนคติที่ดีกับความ ภาคภูมิใจในจุดยืนทาง แนวคิด และส่งเสริมความ เป็นพวกเดียวกัน แต่ก็ สะท้อนความไม่ใช่พวก เดียวกันกับอีกฝ่ายด้วย	“ความรุนแรง” “ความวุ่นวาย” “ความเดือดร้อน” “ตัวปัญหา” “ภาระ” “ความเห็นแก่ตัว” “burden” “problem” “trouble”	การแสดงความสัมพันธ์ ระหว่างผู้สร้างความ เสียหายกับผู้ได้รับความ เสียหาย ย้ำบทบาทความ แตกต่างทางแนวคิด พฤติกรรม สะท้อนทัศนคติ ที่ไม่ดี กับความมีอคติต่ออีก ฝ่าย ไม่นับความเป็นพวก เดียวกัน
“my depression” “The worst age” “Xenophobia”	การแสดงความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ได้รับความ เสียหายกับผู้สร้างความ เสียหาย สะท้อนทัศนคติที่ ไม่ดี กับความมีอคติต่ออีก ฝ่าย		
“ไม่ใช่เรื่องของเรา”	การแสดงความสัมพันธ์ แบบต่างฝ่าย และสะท้อน		

การใช้ภาพแทนทางความคิดในการสื่อบทบาท หน้าที่ถึงความเป็น “เรา”		การใช้ภาพแทนทางความคิดในการสื่อบทบาท หน้าที่ถึงความเป็น “เขา”	
กลุ่มคำแสดงบทบาท หน้าที่	ความสัมพันธ์ทางสังคม และทัศนคติที่มีต่อ บทบาทหน้าที่	กลุ่มคำแสดงบทบาท หน้าที่	ความสัมพันธ์ทางสังคม และทัศนคติที่มีต่อ บทบาทหน้าที่
“my ignorance”	ทัศนคติที่ไม่ดีกับการปฏิเสธ		
“Not our fault”	ต่อความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง		
“Not Europe's fault”	ความไม่ใช่พวกเดียวกัน		
“Not our problem”			

จากตารางเปรียบเทียบภาพแทนทางความคิดที่แตกต่างกันในบทบาทหน้าที่ระหว่างความเป็นเรากับความเป็นเขาที่แสดงถึงลักษณะทางความสัมพันธ์ทางสังคมหลายรูปแบบ เช่น ความสัมพันธ์แบบต่างฝ่ายด้วยความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา แนวคิด ความสัมพันธ์แบบผู้ร้ายหรือผู้สร้างความเสียหายกับผู้ได้รับความเสียหาย เป็นความสัมพันธ์ที่อาจก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีกับความภาคภูมิใจในจุดยืนทางเชื้อชาติ ศาสนา แนวคิด และส่งเสริมความเป็นพวกเดียวกัน แต่เป็นกลไกสะท้อนความไม่ใช่พวกเดียวกันกับอีกฝ่ายด้วย เช่น การใช้ภาพแทนฝ่ายเราซึ่งเป็นผู้แสดงความคิดเห็นว่า “คนไทย” “ประชาชนคนไทย” “ลูกพ่อหลวง” “คนพุทธ” “ลูกหลานไทยพุทธ” “Christians” “European” “Host” “Taxpayer” ในขณะที่มีการใช้ภาพแทนอีกฝ่ายหรือกลุ่มผู้ลี้ภัยว่า “ผู้รุกราน” “โจรวิญญา” “เผ่าพันธุ์อันตราย” “ไอ้แขกแตกถั่ว” “พวกมุสลิม” “พวกโพกหัว” “คนไม่ชอบหมู” “Invader” “Economic migrants” “Illegal Migrant” “Racist” “Babymakers” “Assad Defender” เป็นต้น จึงกลายเป็นการสร้างทัศนคติที่ไม่ดีกับความมีอคติต่ออีกฝ่ายที่มีความแตกต่างกันทางศาสนา พฤติกรรมและแนวคิดที่แตกต่างตามบริบททางศาสนา มีการสื่อภาพแทนความดีงามในฝ่ายตัวเอง เช่น “บุญของคนไทย” “ประโยชน์ของคนไทย” “สิทธิของเรา” “Good Citizen” “Western Values” “Democracy” “humanity” เป็นต้น ในขณะที่มีการใช้ภาพแทนที่สื่อความไม่ดีงามในการกล่าวถึงผู้ลี้ภัย เช่น “ความรุนแรง” “ความวุ่นวาย” “ความเดือดร้อน” “ตัวปัญหา” “ภาระ” “ความเห็นแก่ตัว” “burden” “problem” “trouble” เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาพแทนเพื่อสร้างความแบ่งแยก และไม่นับความเป็นพวกเดียวกันได้ เช่น “ไม่ใช่เรื่องของบ้านเรา” “my ignorance” “Not our fault” “Not Europe's fault” “Not our problem” เป็นต้น

2.2 พฤติกรรมและทัศนคติที่สัมพันธ์กับอารมณ์ความรู้สึกระหว่างความเป็นเขาและความเป็นเรา

การใช้ภาพแทนทางความคิดที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือการกระทำจากการใช้กริยาวลีที่แตกต่างกันระหว่างความเป็นเขากับเรา ตามที่ Hodsdon (2000, p.130) กล่าวว่าถ้อยคำที่สื่อความแตกต่างระหว่างฝ่ายเรากับเขา สามารถช่วยทำให้เกิดความรุนแรงที่อาจนำไปสู่การสร้างวิวาทะ โดยมีลักษณะการใช้รูปภาพในการนำเสนอตนเองในทางที่ดี (good) ในขณะที่ใช้รูปภาพในการวิพากษ์วิจารณ์ถึงอีกฝ่ายในทางที่ไม่ดี (bad) จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นพบตัวอย่าง (104) และ (105)

(104) สถานการณ์การลี้ภัยของชาวโรฮิงญา รายงานเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2560 จากรายการสารคดีข่าวรายการ รอบโลก By กรุณา บัวคำศรี

แถวบ้านผมอิสลามเยอะใช้ได้พวกเค้าไม่ค่อยคบค้าสมาคมกับคนพุทธสักเท่าไร พวกเค้าถือตัวใช้ได้ ต่างจากคนพุทธที่รับได้คนทุกศาสนา

(รอบโลก Daily PPTV36, 2560, 29 ธันวาคม)

(105) สถานการณ์ความขัดแย้งที่ยังคงยาวนานอย่างต่อเนื่อง รายงานเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2015 เมื่อกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวซีเรียยังไม่สามารถกลับบ้านเกิดได้ พร้อมเรียกร้องขอพื้นที่ปลอดภัยจากนานาประเทศที่ให้พื้นที่ตั้งค่ายการลี้ภัย

The main problem European see in these people is their religion (Muslim). If they were Christians, it would be easy for them to adapt to the culture and easy to be accepted.

(Tell Me Why?, 2015, October 25)

จากตัวอย่าง (104) และ (105) เป็นการบอกเล่าถึงความแตกต่างโดยมีการเปรียบเทียบถึงความเป็นเราและความเป็นเขาเกี่ยวกับประเด็นทางพฤติกรรมการปรับตัวในการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความแตกต่างกันทางศาสนา มีการแสดงลักษณะการใช้กริยาวลีที่แสดงนัยยะการชื่นชมพฤติกรรมฝ่ายเรา แต่กลับใช้กริยาวลีที่แสดงนัยยะการตำหนิในพฤติกรรมฝ่ายเขา ซึ่งเป็นลักษณะการใช้ภาษาที่สะท้อนความมีอคติและนำไปสู่ความเกลียดชังได้รูปแบบหนึ่ง จากการวิเคราะห์การใช้กริยาวลีที่มีส่วนหลอมสร้างให้เกิดภาพแทนทางความคิดที่มีกลไกในการเหมารวมตัดสินให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลบางส่วนในสังคมทั้งในฝ่ายเราและฝ่ายเขามีภาพลักษณ์บทบาท และมีพฤติกรรมทางสังคมในรูปแบบที่แตกต่างกัน ดังตาราง

ตาราง 10 ภาพแทนทางความคิดที่แตกต่างกันในพฤติกรรมระหว่าง “เรา” กับ “เขา” พิจารณาจากการใช้กริยาวลี

ภาพแทนทางความคิดจากการใช้กริยาวลี สื่อความเป็น “เรา”		ภาพแทนทางความคิดจากการใช้กริยาวลี สื่อความเป็น “เขา”	
กริยาวลีแสดงพฤติกรรม	ทัศนคติ อารมณ์ และความรู้สึกที่มี ต่อพฤติกรรม	กริยาวลีแสดงพฤติกรรม	ทัศนคติ อารมณ์ และความรู้สึกที่มี ต่อพฤติกรรม
ความแตกต่างทางเชื้อชาติ			
“รักชาติ” “รักแผ่นดิน”	การใช้กริยาวลีแสดง	“กลืนชาติ” “ก่อกวน” “โจมตี”	การใช้กริยาวลีแสดง
“รักสงบ” “ปรองดอง”	ความแตกต่างทาง	“ก่อการร้าย” “ก่อความ	ความแตกต่างทาง
“ต้องสำนึก” “ห่วงเด็กไทย”	พฤติกรรม ด้วยความ	วุ่นวาย” “ฆ่า” “ครองโลก”	พฤติกรรม ด้วยความ
“ผู้เพื่อลูกหลาน” “อยู่ในร่ม เงา”	แตกต่างทางเชื้อชาติ และสะท้อนทัศนคติที่	“ทำลาย”	แตกต่างทางเชื้อชาติ
“ตอบแทนคุณชาติ”	ดี กับการแสดงสิทธิ	“ต้องการชนะ” “ทำแต่สิ่งเลว”	ยับยั้งหาความต่าง ถิ่น และสะท้อน
“ต้องช่วยกันดูแลประเทศ”	อำนาจในครอบครอง	“เบียดเบียน” “รบราฆ่าฟัน”	ทัศนคติที่ไม่ดี โดย
“เตรียมรับคลื่นอพยพ”	และความเป็น	“แบ่งแยกดินแดน” “ลักลอบ”	การใช้กริยาวลี สื่อ
“ทวงสิทธิ์ของเรา”	เจ้าของพื้นที่	“ปกครองโลก” “วางระเบิด”	พฤติกรรมในลักษณะ
“ทวงคืนดินแดน”	ประกอบกับอารมณ์	“แฝงตัว” “ไม่สงบ”	บ่อนทำลาย สื่อความ
“ปกป้องประเทศ”	หวนแหน และ	“อันธพาล”	หวาดกลัวต่อความ
“love my country”	ต้องการพิทักษ์พื้นที่	“สร้างแต่ปัญหา”	เป็นภัยคุกคาม
“fight for my home”	ซึ่งมีกลไกการสะท้อน	“Attack” “Bring Worse”	อันตรายต่อ
“Make Europe safe”	ความไม่ดีที่สื่อถึงภัย	“Become Worse” “Cram”	ประเทศชาติ
“Not accept (them)”	คุกคาม และการบ่อน	“Claim” “Destroy” “Flood”	
“Want to live peacefully”	ทำลายประเทศ	“Doomed” “Dominate”	
“Wish they go somewhere else (not Europe)”		“Kill” “Invading” “Rape”	
“Wish they stop escaping”		“Replace” “Ruin”	
		“Take over” “Threatening”	
		“Take resources away”	
		“Vanquished”	
ความแตกต่างทางศาสนา			
“เข้าใจกฎแห่งกรรม”	การใช้กริยาวลีแสดง	“เผาวัด” “ยอมตายเพื่อพระ	การใช้กริยาวลีแสดง
“แม่เมตตา” “เปี่ยมด้วย เมตตา”	ความแตกต่างทาง	เจ้า”	ความแตกต่างทาง
	พฤติกรรมตามบริบท	“ทำลายวัฒนธรรม” “ป้ม้ลูก”	พฤติกรรมตามบริบท

ภาพแทนทางความคิดจากการใช้กริยาวลี สื่อความเป็น “เรา”		ภาพแทนทางความคิดจากการใช้กริยาวลี สื่อความเป็น “เขา”	
กริยาวลีแสดงพฤติกรรม	ทัศนคติ อารมณ์ และความรู้สึกที่มี ต่อพฤติกรรม	กริยาวลีแสดงพฤติกรรม	ทัศนคติ อารมณ์ และความรู้สึกที่มี ต่อพฤติกรรม
“พูดเรื่องจริง” “ชอบ ช่วยเหลือ”	ทางศาสนาและ สะท้อนทัศนคติทั้งที่ดี ในการชื่นชมตนเอง	“นอนผสมพันธ์” “แพร่พันธุ์” “มีลูกให้มาก” “มีเมียหลาย คน”	ทางศาสนา และ สะท้อนทัศนคติไม่ดี กับการแสดงออกถึง
“ต้องเข้มแข็ง” “มีน้ำใจ”	และทัศนคติไม่ดี	“ไม่ทำงาน” “ไม่ใส่ถุงยาง”	ความมีอคติต่อผู้ที่มี
“ไม่กลัว” “ไม่ยอมรับมุสลิม”	กับการแสดงออกถึง	“ลูกตก” “ไม่เอาคนนอก”	ความแตกต่างทาง
“อยู่กับมุสลิมไม่ได้”	ความมีอคติต่อผู้ที่มี	“ออกลูกเยอะ” “เครื่องศาสนา”	แนวคิด ความเชื่อ
“อยู่ร่วมกันได้ยกเว้นมุสลิม”	ความแตกต่างทาง	“เชื่อพระเจ้า”	และพฤติกรรม และ
“Be Legal” “Wake up”	แนวคิด ความเชื่อ	“ไม่เจ็บ” (เพราะอัลเลาะห์	อาจนำไปสู่การอ้าง
“Be nice (until not)”	และพฤติกรรม และ	ปกป้อง)	เหตุผลในการปฏิเสธ
“Against Muslim”	อาจนำไปสู่การอ้าง	“Grow too fast”	การอยู่ร่วมกัน เพราะ
“Have God with us”	เหตุผลในการปฏิเสธ	“Spreading”	วิถีชีวิตที่มีความ
“Say no to muslim”	การอยู่ร่วมกัน	“Be Majority” “Not Adapt”	แตกต่างกันเกินไป
“Tell the truth”		“Demand a separate”	
		“Not assimilate”	
		“Not change” “Take Over”	
		“Take advantage”	
		“Increasing population”	
		“Use Girls Like Tissue Paper”	
ความแตกต่างในวิถีชีวิต			
“เกลียด” “ไม่ชอบเรื่องนี้”	การใช้กริยาวลีแสดง	“โกหก” “ด้อยพัฒนา”	การใช้กริยาวลีแสดง
“ไม่ต้องไปยุ่งกับเขา” “มี	ความแตกต่างทาง	“ไม่เอาใคร” “เรียกร้อง”	ความแตกต่างทาง
ปัญหาหากพอแล้ว” “วุ่นวาย	พฤติกรรม อารมณ์	“วุ่นวาย” “ชี้เกี้ยว” “เข้ากับ	พฤติกรรม อารมณ์
พอแล้ว” “ไม่สนใจ” “เบื้อ”	และความรู้สึกจาก	คนอื่นไม่ได้”	และความรู้สึกจาก
“เบื้อหน้า” “หุดหู่” “ต้องมา	จุดยืนของฝ่ายเราที่มี	“ทำตัวน่าสงสาร” “เนรคุณ”	มุมมองถึงฝ่ายเขาซึ่ง
คอยดูแลผู้พวยพ” “อย่าไป	ต่ออีกฝ่ายซึ่งผู้ที่มา	“ได้คืบจะเอาศอก” “ต่อแหล”	ผู้ที่มาจากต่างถิ่น
ตามอารมณ์มัน” “อย่าเสียวรู้”	จากต่างถิ่น หรือกลุ่ม	“เห็น” “เห็นแก่ได้” “อกตัญญู”	หรือกลุ่มคนที่ไม่ได้
“ถูกแย่งงาน” “ไม่เชื่อ” “ไม่	คนที่ไม่ได้เป็นพวก	“โสโครก”	เป็นพวกเดียวกัน
แปลกใจ” “ระวัง” “ลำบาก”	เดียวกัน และสะท้อน	“Annoying” “Complain”	และสะท้อนทัศนคติที่

ภาพแทนทางความคิดจากการใช้กริยาวลี สื่อความเป็น “เรา”		ภาพแทนทางความคิดจากการใช้กริยาวลี สื่อความเป็น “เขา”	
กริยาวลีแสดงพฤติกรรม	ทัศนคติ อารมณ์ และความรู้สึกที่มี ต่อพฤติกรรม	กริยาวลีแสดงพฤติกรรม	ทัศนคติ อารมณ์ และความรู้สึกที่มี ต่อพฤติกรรม
“อย่าเลี้ยงงูพิษ” “Be curious” “Can’t help” “Crying” “Feel Depressed” “Feel Painful to See” “Hard to sympathize” “Have enough problem” “Hate refugees” “Not care” “Not support immigration” “Not want” (them) “Disgusted”	ทัศนคติที่ไม่ดี กับการ แสดงออกถึงความมี อคติ และความ เกลียดชัง	“Fight” “Lie” “Vomit” “Want money” “Polluting”	ไม่ดี กับการ แสดงออกถึงความมี อคติ และความ เกลียดชัง เป็นการ อ้างเหตุผลที่จะไม่อยู่ ร่วมกัน
“ไม่สงสัยเลยที่..” “ไม่แปลก ใจเลยที่..” “No Wonder” “Not Surprised” “Throw them some pork” “Laughing”	การใช้กริยาวลีแสดง การประชดประชัน จากจุดยืนของฝ่าย เราที่มีต่ออีกฝ่ายซึ่งผู้ ที่มาจากต่างถิ่น หรือ กลุ่มคนที่ไม่ได้เป็น พวกเดียวกัน และ สะท้อนทัศนคติที่ไม่ดี กับการแสดงออกถึง ความมีอคติ	“ขายโรตี” “ขายถั่ว” “สมควร” “deserve”	การใช้กริยาวลีแสดง การล้อเลียนเสียดสี จากมุมมองที่มีต่ออีก ฝ่ายซึ่งผู้ที่มาจากต่าง ถิ่น หรือกลุ่มคนที่ ไม่ได้เป็นพวก เดียวกัน และสะท้อน ทัศนคติที่ไม่ดี กับการ แสดงออกถึงความมี อคติ และเกลียดชัง

จากตารางสรุปการใช้กริยาวลีสื่อภาพแทนทางความคิดที่แตกต่างกัน พฤติกรรมระหว่างความเป็นเรากับความเป็นเขา แสดงให้เห็นถึงทัศนคติ อารมณ์ และความรู้สึกของผู้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยมีการใช้กริยาวลีที่สื่อความแตกต่างทางพฤติกรรมโดยสัมพันธ์กับความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา แนวคิด และวิถีปฏิบัติที่แตกต่างกันตามบริบททางสังคม สะท้อนทั้งทัศนคติที่ดีที่มีการแสดงสิทธิ อำนาจ การครอบครอง และความเป็นเจ้าของพื้นที่ ประกอบกับอารมณ์หวงแหน และต้องการพิทักษ์พื้นที่ ซึ่งอาจมีกลไกการสะท้อนความไม่ดีที่สื่อถึงภัยคุกคาม การสร้างผลกระทบ ตลอดจนการบ่อนทำลายประเทศ และวัฒนธรรม เช่น การใช้กริยาวลีสื่อภาพแทนถึงฝ่ายเราหรือผู้แสดงความคิดเห็นว่า “รักชาติ” “รัก

แผ่นดิน” “ห่วงเด็กไทย” “สู้เพื่อลูกหลาน” “อยู่ในร่่มเงา” “ตอบแทนคุณชาติ” “ต้องช่วยกันดูแลประเทศ” “ทวงสิทธิ์ของเรา” “ทวงคืนดินแดน” “ปกป้องประเทศ” “love my country” “fight for my home” “Make Europe safe” “Want to live peacefully” เป็นต้น ในขณะที่มีการใช้กริยาวลีในการสื่อถึงอีกฝ่ายซึ่งเป็นผู้ลี้ภัยว่า “ก่อกวนชาติ” “ก่อการร้าย” “ก่อความวุ่นวาย” “ครองโลก” “ทำลาย” “ต้องการชนะ” “ชอบความรุนแรง” “Attack” “Bring Worse” “Claim” “Destroy” “Flood” “Doomed” “Dominate” เป็นต้น ซึ่งเป็นการแสดงถึงทัศนคติที่ไม่ดีที่มีต่ออีกฝ่ายด้วยการแสดงเนื้อหาถึงอีกฝ่ายในทางที่ไม่ดี มีการใช้กริยาวลีสื่อภาพแทนการประชดประชันและเสียดสี เช่น การใช้คำว่า “ไม่สงสัยเลยที่..” “ไม่แปลกใจเลยที่..” “No Wonder” “Not Surprised” “Throw them some pork” “Laughing” เป็นต้น รวมถึงการใช้กริยาวลีสร้างภาพแทนถึงผู้ลี้ภัยในการล้อเลียน เช่น “ขายโรตี” “ขายถั่ว” “สมควร” “deserve” เป็นต้น มีการใช้กริยาวลีสื่อภาพแทนเพื่อแสดงอารมณ์ความมีอคติต่อผู้ลี้ภัยที่มีความแตกต่างทางแนวคิด ความเชื่อ และพฤติกรรม เช่น การใช้คำว่า “เกลียด” “ไม่ชอบเรื่องนี่” “มีปัญหามากพอแล้ว” “วุ่นวายพอแล้ว” “Can't help” “Feel Depressed” “Have enough problem” “Hate refugees” เป็นต้น และอาจนำไปสู่การอ้างเหตุผลในการปฏิเสธการอยู่ร่วมกัน เพราะวิถีชีวิตมีความแตกต่างกันเกินไป เช่น การใช้คำว่า “ไม่เอาใคร” “เรียกร้อง” “วุ่นวาย” “จี้เกียจ” “เข้ากับคนอื่นไม่ได้” “อกตัญญู” “โง่โง่” “Annoying” “Complain” “Fight” “Lie” “Vomit” “Want money” “Polluting” เป็นต้น

2.3 ภาพลักษณ์ที่สะท้อนจากคำขยายแสดงทัศนคติที่มีต่อความเป็นเราและความเป็นเขา

นอกจากการใช้ภาพแทนทางความคิดที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือการกระทำจากการใช้กริยาวลีที่แตกต่างกันระหว่างความเป็นเขากับเรา ยังมีการแสดงความคิดเห็นต่างกันด้วยการใช้คำขยายในการสื่อถึงความแตกต่างทางภาพลักษณ์ พฤติกรรม และทัศนคติที่สัมพันธ์กับอารมณ์ความรู้สึกของผู้แสดงความคิดเห็นอีกด้วย โดยผู้วิจัยได้ผลการวิเคราะห์การใช้คำขยายจากการแสดงความคิดเห็นในประเด็นผู้ลี้ภัยได้ ดังตาราง 11

ตาราง 11 การใช้ภาพแทนทางความคิดที่แตกต่างกันระหว่าง “เรา” กับ “เขา” จากการใช้คำขยาย

ภาพแทนทางความคิดจากคำขยาย สื่อความเป็น “เรา”		ภาพแทนทางความคิดจากคำขยาย สื่อความเป็น “เขา”	
คำขยายแสดงแตกต่าง ทางภาพลักษณ์ พฤติกรรม	ทัศนคติ อารมณ์ และความรู้สึก	กริยาวลีแสดงพฤติกรรม	ทัศนคติ อารมณ์ และความรู้สึก
“ชี้แจงสาร” “จิตใจสูง”	การใช้คำขยายแสดง	“ชี้แจง” “คบไม่ได้”	การใช้คำขยายแสดง
“ใจดี” “เจริญแล้ว”	ความแตกต่างทาง	“ชี้ปหาย” “ชี้้นต่ำ”	ความแตกต่างทาง
“โชคดี”(ที่เป็นคนไทย)	ภาพลักษณ์และ	“น่ากลัว” “ด้อย” “ต่ำ”	ภาพลักษณ์และ
“ร่วมเย็นเป็นสุข” “สงบสุข”	พฤติกรรม สะท้อน	“ต่ำกว่าสถุน” “น่ากลัว”	พฤติกรรม จากมุมมอง
“มีสันติภาพ” “Peaceful”	ทัศนคติที่ดี ในการ ชื่นชมตนเอง และ สร้างกลไกสะท้อน ความแตกต่างกับอีก ฝ่ายทั้งในเรื่อง ภาพลักษณ์และ ลักษณะนิสัย	“น่ารังเกียจ” “น่าขยะแขยง” “เนรคุณ” “บ้าคลั่ง” “ป่าเถื่อน” “ผิดกฎหมาย” “ไม่ สงบ” “ระยำ” “เรื่องมาก” “ไร้คุณภาพ” “ไร้การศึกษา” “เลว” “วุ่นวาย” “ไร้ใจไม่ได้” “โสโครก” “หัวแข็ง” “หัว รุนแรง” “เห็นแก่ได้” “อับปรีย์” “อันตราย” “อุบาทว์”	ถึงฝ่ายเขาซึ่งเป็นผู้ ที่มาจากต่างถิ่น หรือ กลุ่มคนที่ไม่ได้เป็น พวกเดียวกัน และ สะท้อนทัศนคติที่ไม่ดี กับการแสดงออกถึง ความมีอคติ และความ เกลียดชัง เป็นการอ้าง เหตุผลที่จะไม่อยู่ ร่วมกัน และสร้างการ เมินเฉยต่อกัน
“เดือดร้อน” “ลำบาก”	การใช้คำขยายสื่อ	“อันตราย” “อุบาทว์”	เหตุผลที่จะไม่อยู่
“วุ่นวาย”	อารมณ์ และ	“Atrocious” “Annoying”	ร่วมกัน และสร้างการ
“Full of them”	ความรู้สึกจากจุดยืน	“Ashamed” “Bad” “Bloody”	เมินเฉยต่อกัน
“In danger”	ของฝ่ายเราที่มีต่ออีก	“Brainwashed” “Crap”	
“Poor Europe” “Risk”	ฝ่ายซึ่งเป็นผู้ที่มา	“Different”(Belief)	
“Sad” “Upset” “Worse”	จากต่างถิ่น หรือกลุ่ม คนที่ไม่ได้เป็นพวก เดียวกัน แสดง	“Disgusting” “Dangerous” “Fascism” “Fanatical” “Horrible” “Illegal” “Irrational” “Lazy” “Not Compatible”	
“ใจดีจนไม่ลืมหูลืมตา”(ฝ่าย ไทยที่ไปสนับสนุนผู้ลี้ภัย)	การใช้คำขยายแสดง การประชดประชัน ต่อพวกเดียวกันที่ไป สนับสนุนอีกฝ่ายซึ่ง เป็นกลุ่มคนที่ไม่ได้	“Not Good” “Not Safe” “Racism” “Scared” “Scariest” “Selfish” “Shame” “Stupid” “Terrible” “Unacceptable”	

ภาพแทนทางความคิดจากคำขยาย สื่อความเป็น “เรา”		ภาพแทนทางความคิดจากคำขยาย สื่อความเป็น “เขา”	
คำขยายแสดงแตกต่าง ทางภาพลักษณ์ พฤติกรรม	ทัศนคติ อารมณ์ และความรู้สึก	กริยาวลีแสดงพฤติกรรม	ทัศนคติ อารมณ์ และความรู้สึก
	เป็นพวกเดียวกัน และสะท้อนทัศนคติ ที่ไม่ดี กับการ แสดงออกถึงความมี อคติ	“Ungrateful”	

จากตารางสรุปการใช้คำขยายสื่อภาพแทนทางความคิดที่แตกต่างกันทั้งในทางภาพลักษณ์และพฤติกรรมระหว่างความเป็นเรากับความเป็นเขา แสดงให้เห็นถึงทัศนคติ อารมณ์ และความรู้สึกของผู้แสดงความคิดเห็น โดยมีการคำขยายที่สื่อความหมายที่สามารถสะท้อนถึงทัศนคติที่ดีในการชื่นชมตนเอง และสร้างกลไกสะท้อนความแตกต่างกับอีกฝ่ายทั้งในเรื่องภาพลักษณ์และลักษณะนิสัย เช่น การใช้ชุดคำขยายสื่อภาพแทนถึงความดีของผู้แสดงความคิดเห็นด้วยการใช้คำว่า “ขี้สงสาร” “จิตใจสูง” “ใจดี” “เจริญแล้ว” “สงบสุข” “มีสันติภาพ” “Peaceful” เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการแสดงถึงและสะท้อนทัศนคติที่ไม่ดีจากการใช้คำขยายที่สื่อความหมายที่ไม่ดีต่ออีกฝ่าย หรือด้วยการเสียดสี ประชดประชัน กับการแสดงออกถึงความมีอคติ และความเกลียดชัง เป็นการอ้างเหตุผลที่จะไม่อยู่ร่วมกัน และสร้างการเหมินเฉยต่อกันได้ เช่น การใช้ชุดคำขยายสื่อภาพแทนถึงความดีของเขาซึ่งเป็นผู้ลี้ภัยด้วยการใช้คำว่า “ขี้เกียจ” “คบไม่ได้” “น่ากลัว” “น่ารังเกียจ” “น่าขยะแขยง” “เนรคุณ” “บ้าคลั่ง” “ป่าเถื่อน” “ผิดกฎหมาย” “ไม่สงบ” “เรื่องมาก” “โหดโกรก” “หัวแข็ง” “หัวรุนแรง” “อันตราย” “Annoying” “Ashamed” “Bad” “Bloody” “Brainwashed” “Different”(Belief) “Disgusting” “Dangerous” “Illegal” “Lazy” “Racism” “Selfish” เป็นต้น

สรุปการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังจนเกิดการหลอมสร้างเป็นภาพแทนทางความคิด ทั้งที่เกิดจากเนื้อหาแสดงความเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่ในฐานะผู้ร่วมเหตุการณ์ที่ปรากฏในภาพทางความคิด เนื้อหาทางพฤติกรรมและการกระทำจากการใช้กริยาวลี รวมถึงการใช้คำขยายที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพลักษณ์และพฤติกรรมของผู้ลี้ภัยตามเนื้อหาจากการแสดงความคิดเห็นที่ถูกถ่ายทอดและส่งต่อกันอย่างแพร่หลาย ซึ่งการประกอบเนื้อหาดังกล่าวกลายเป็นกระบวนการสร้างภาพลักษณ์ทางกลุ่มบุคคลและพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความ

วิตกกังวล โดยใช้ภาษาเพื่อนำเสนอเนื้อหาในลักษณะมุ่งร้าย เช่น การดูถูก ดูหมิ่น ตำหนิ ต่อว่า ล้อเลียน เสียดสี ตลอดจนการแสดงความจริงใจและหวาดกลัว ที่อาจส่งผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมายให้ถูกผลักออกจากสังคมได้ในหลากหลายรูปแบบ เช่น การถูกรังเกียจและนำหวาดกลัว หรืออาจรุนแรงถึงขั้นฟุ้งเฟ้อ ทำลาย และหมายเอาชีวิตได้เช่นกัน

3. ภาพแทนทางความคิดที่แตกต่างกันระหว่างมุมมองของผู้แสดงความคิดเห็นกับบริบททางสิทธิมนุษยชน

(ที่มา: อาสาสมัครจากหน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24-30 พฤศจิกายน 2565)

จากการที่ได้แสดงรวบรวมผลการวิเคราะห์ลักษณะทางการใช้ภาษาเพื่อสร้างภาพแทนทางความคิดจากการเก็บข้อมูลการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชังของผู้ใช้ภาษาตามที่ปรากฏในยูทูปเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรปทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษพบว่าเป็นการใช้ภาษาในการแสดงความคิดเห็นของคนในสังคมออนไลน์เป็นที่น่าวิตกกังวลเพราะเนื้อหาที่มีความรุนแรงส่งต่อพลังนำไปสู่การผลิตสร้างภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นตามมุมมองทางความเกลียดชังจนกลายเป็นการผลิตซ้ำทางวาทกรรมที่ส่งผลต่อผู้ลี้ภัยและกลายเป็นความเกลียดชังที่แผ่ขยายไปในบริบททางเชื้อชาติและศาสนาได้ ไม่ว่าจะโดยการใช้ภาษาใดหรือจะเป็นการใช้ภาษาเพื่อสร้างภาพแทนในทิศทางความเป็นเราหรือความเป็นเขา

จากการสัมภาษณ์อาสาสมัครพบมีการใช้ชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้ลี้ภัยที่แม้ว่าจะอยู่ร่วมกับเราในสังคมแต่ขาดพื้นฐานทางโอกาสในสังคมหลายด้าน โดยเฉพาะการได้รับความคุ้มครองและความปลอดภัยในการใช้ชีวิต และพบภาพแทนทางความคิดที่แตกต่างกันระหว่างมุมมองของผู้แสดงความคิดเห็นในยูทูปกับบริบททางสิทธิมนุษยชน สรุปภาพแทนเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยในมุมมองของอาสาสมัครได้ดังนี้

1) ผู้ลี้ภัยเป็นผู้ด้อยโอกาสและเข้าถึงสิทธิการได้รับความคุ้มครองทางกฎหมาย

จากการสัมภาษณ์ในมุมมองของอาสาสมัครถึงผู้ลี้ภัยจากประสบการณ์ที่ได้เข้าถึงผู้ลี้ภัยโดยตรง อาสาสมัครอธิบายอย่างชัดเจนว่า ผู้ลี้ภัยเป็นคนด้อยโอกาสควรได้รับโอกาสให้เข้าถึงการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐาน เช่น สิทธิการรักษาพยาบาล สิทธิในการอุปโภคบริโภคปัจจัยสี่ต่างๆ เพียงแต่การเข้ามาของกลุ่มผู้ลี้ภัยในราชอาณาจักรไทยมีเงื่อนไขที่แตกต่างไปจากผู้มีสัญชาติไทยหรือสัญชาติอื่น คนเหล่านี้จำเป็นต้องอยู่อย่างหลบซ่อน จึงทำให้ไม่ได้เข้าถึงความเป็นอยู่ และเข้าถึงการดูแลที่เหมาะสม ในขณะที่มุมมองที่ได้จากการแสดงความคิดเห็น ผู้ลี้

ภัยกลับถูกมองว่าเป็นพวกชั้นต่ำ ไร้การศึกษา ด้อยพัฒนา เป็นตัวปัญหาที่มาสร้างภาระ และมาเบียดเบียนการใช้สิทธิต่างๆ ทั้งที่ไม่ได้เป็นผู้เสียภาษี โดยอ้างว่าตนเองต้องเสียภาษีอากรเพื่อให้รัฐใช้จ่ายดูแลบุคคลเหล่านั้น ซึ่งไม่ยุติธรรมต่อผู้เสียภาษีอากร

2) ผู้ลี้ภัย ไม่ใช่ ผู้กระทำผิดกฎหมาย

สืบเนื่องจากกรณีการหลบหนีเข้าเมืองของกลุ่มผู้ลี้ภัยในช่วงแรกยังไม่มี การรองรับทางกฎหมายที่ครอบคลุมถึงดูแลกลุ่มผู้ลี้ภัย ทำให้คนเหล่านี้ถูกวินิจฉัยให้เป็นผู้เข้าเมืองแบบผิดกฎหมาย โดยอาสาสมัครแสดงความคิดเห็นว่า เนื่องจากต้นเหตุแห่งการลี้ภัยหรือการลักลอบเข้าเมืองของแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน เช่น การลี้ภัยจากสงคราม การลี้ภัยทางการเมืองวัฒนธรรม การลักลอบเข้าเมืองจากเหตุทางเศรษฐกิจทำให้จำเป็นต้องมาเป็นแรงงานผิดกฎหมาย ดังนั้น ในมุมมองของอาสาสมัครจึงมีภาพแทนทางความคิดว่ากลุ่มผู้ลี้ภัยเป็นผู้ประสบความเดือดร้อนและต้องการที่พึ่งพา พวกเขามีความเท่าเทียมในความเป็นมนุษย์ที่ไม่ควรถูกลดทอนศักดิ์ศรีและไม่ควรถูกตีความให้เป็นผู้กระทำผิดกฎหมาย ในขณะที่เมื่อเทียบกับมุมมองที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นที่มองว่าผู้ลี้ภัยเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองแบบผิดกฎหมาย เป็นผู้บุกรุกและคุกคามเขตแดน บางกรณีถูกตีความไปถึงการเป็นโจร ผู้ร้าย ที่อาจนำพาอันตรายมา ทำให้ผู้ลี้ภัยมีภาพลักษณ์ที่น่าหวาดกลัวและไม่ได้รับความเห็นใจ

3) ผู้ลี้ภัยเป็นผู้มีความเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์

สืบเนื่องจากกฎหมายการเข้าเมืองแบบผิดกฎหมาย เป็นเหตุให้กลุ่มผู้ลี้ภัยถูกข่มขู่คุกคามให้หวาดกลัว ถูกนายจ้างเอารัดเอาเปรียบ บางกรณีต้องแอบไปทำงานในสถานประกอบการต่างๆ เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล หรือบ้านพักคนชรา ซึ่งในส่วนตัวผู้ลี้ภัยเองเห็นว่าตนเองได้รับประโยชน์ที่ดีกว่าอยู่ในประเทศที่ได้หลบหนีออกมา ในขณะที่ฝ่ายผู้ว่าจ้างบางรายมีความกลัวต่อการกระทำผิดกฎหมายในการจ้างแรงงานต่างด้าว ซึ่งบางกรณีผู้ลี้ภัยบางรายถูกกดขี่เป็นแรงงานผิดกฎหมายที่อาจรุนแรงถึงขั้นการถูกส่งไปขายต่อให้กับกลุ่มการค้ามนุษย์และถูกกดขี่ไม่ให้ออกไปดำรงชีวิตอย่างปกติสุข จากการรายงานข่าวถึงการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวข้ามชาติในลักษณะการปกปิดหรือหลบซ่อน อย่างไรก็ตาม ในมุมมองของอาสาสมัครมองว่าผู้ลี้ภัยควรมีสិทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่กฎหมายต้องให้ความคุ้มครอง จึงควรมีสิทธิในการประกอบอาชีพ ทั้งนี้ มีตัวอย่างหลักกฎหมายของประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (EU Law) ที่กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ลี้ภัยสามารถประกอบอาชีพได้บางอาชีพ เมื่อเทียบกับมุมมองที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์ที่มองว่าผู้ลี้ภัยเป็นกลุ่มแรงงานผิดกฎหมายและมาแย่งงานทำจากคนในประเทศ

4) ผู้ลี้ภัยมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ไม่แตกต่างจากคนในสังคมทั่วไป ควรรับการปฏิบัติที่เหมาะสมตามบริบททางศาสนา

อาสาสมัครแสดงความคิดเห็นถึงผู้ลี้ภัยในบริบททางศาสนาว่าผู้ลี้ภัยมี
ความเป็นมนุษย์ไม่ควรถูกลดทอนศักดิ์ศรี ซึ่งแต่ละกลุ่มย่อมมีอัตลักษณ์เฉพาะของพวกเขา เช่น
ความเป็นชาวมุสลิมโรฮิงญา จึงทำให้การให้ความช่วยเหลือจำเป็นต้องดำเนินการอย่างแตกต่าง
กันตามแต่ละกรณี ยกตัวอย่างจากประเด็นที่มีเด็กและเยาวชนที่มีความจำเป็นต้องลี้ภัยติดตาม
พ่อแม่ มักประสบปัญหาการปรับตัว เนื่องจากแปลกถิ่นแปลกวัฒนธรรม หวาดกลัวต่ออาการล้อเลียน
ถูกดูหมิ่น และถูกเกลียดชังจากครูหรือเพื่อนที่โรงเรียน เพราะความแตกต่างทางวิถีชีวิตตามบริบท
ทางศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กลี้ภัยที่เป็นมุสลิมกลุ่มโรฮิงญา เนื่องจากบุคคลากรที่โรงเรียนไม่
มีความรู้ว่าจะต้องปฏิบัติตนอย่างไรต่อเด็กมุสลิม เช่น การจัดอาหารที่ถูกต้องตามหลักศาสนา
ทั้งนี้ เมื่อเทียบกับข้อมูลจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยในประเด็นทางศาสนาที่คน
เหล่านี้ยังถูกมองว่าเป็นพวกไม่ปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นไม่ได้ สอดคล้องกับข้อเสนอจากทาง
อาสาสมัครที่ต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรสร้างพลเมืองที่เคารพซึ่งความแตกต่าง การจัดให้มี
พื้นที่สาธารณะจำนวนมากสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเสมอภาคของชาติพันธุ์ เพื่อนำไปสู่การ
สร้างความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม และอยู่ร่วมกันได้ในสังคม

นอกจากนี้ อาสาสมัครให้ความเห็นว่าสื่อมวลชนจำเป็นต้องมีความ
ตระหนักรู้ในด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพในการแสดงออกทางความคิดที่ไม่ไป
ละเมิดแดนแห่งเสรีภาพของบุคคลอื่น รวมถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานความ
เป็นอยู่และความเป็นมาของชนกลุ่มน้อย หรือชนต่างชาติพันธุ์ ต่างศาสนา เพื่อใช้เป็นข้อมูล
ประกอบการนำเสนอข่าว และประชาชนทั่วไปควรได้รับการเรียนรู้ความแตกต่างหลากหลายของ
วัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่การสื่อสารแสดงความคิดเห็นที่เคารพวัฒนธรรมของคนต่างกลุ่ม

5) ผู้ลี้ภัย คือ ผู้หนีภัยจากการสู้รบหรือผู้ที่ประสบภาวะความไม่สงบ ในพื้นที่ประเทศตน เป็นผู้เปราะบางและควรได้รับการดูแลและคุ้มครองตามกฎหมาย

ในขณะที่มุมมองจากการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์ที่มี
มุมมองต่อผู้ลี้ภัยว่าเป็นกลุ่มติดอาวุธ ก่อการร้าย เป็นพวกก่อความไม่สงบ และก่อความวุ่นวาย
แต่จากการสัมภาษณ์กับอาสาสมัครกลับได้มุมมองที่ต่างออกไป โดยให้ความเห็นว่าผู้ลี้ภัยเป็นผู้ที่
ประสบภาวะความไม่สงบในพื้นที่ เป็นคนที่หนีตาย และจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือ ประกอบกับ
ความคิดเห็นจากอาสาสมัครบางส่วนได้ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับแนวปฏิบัติของ
หน่วยงานภาครัฐไทยและองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรของไทยที่จะไม่เรียกถ้อยคำว่าเป็น “ผู้ลี้ภัย” แต่ใช้
ถ้อยคำว่าเป็น “ผู้หนีภัยจากการสู้รบ” หรือ “ผู้ที่ประสบภาวะความไม่สงบในพื้นที่ประเทศตน” แทน

และเรียกสถานที่อาศัยของผู้หนีภัยจากการสู้รบว่า “พื้นที่พักพิง” แทนการใช้คำว่า “ค่ายผู้ลี้ภัย” เนื่องจากคำนึงถึงการใช้ถ้อยคำที่อาจกระทบจิตใจได้

มีการเสริมข้อคิดเห็นทางกฎหมายจากอาสาสมัครอีกท่านหนึ่งโดยกล่าวว่าประเทศไทยควรพัฒนามาตรฐานกฎหมายโดยกำหนดนิยามผู้ลี้ภัยไว้ในกฎหมายให้ชัดเจนขึ้น เพื่อนำไปสู่การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้ลี้ภัยมากขึ้น การคุ้มครองนี้จะต้องครอบคลุมไปถึงผู้นำครอบครัวและผู้ติดตามด้วย และยังมีการเสริมความเห็นจากอาสาสมัครอีกท่านหนึ่งในประเด็นทางหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องและรองรับ เช่น กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง กฎหมายป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชน กฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน กฎหมายว่าด้วยการต่อต้านการทรมานและการกระทำให้นักลี้ภัย นอกจากนี้ ยังมีกรกล่าวเสริมถึงประเด็นทางกฎหมายที่เป็นอยู่ในปัจจุบันว่ารัฐบาลไทยควรให้ความสำคัญและเปิดรับนโยบายที่ว่าด้วยการปฏิบัติตามหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งครอบคลุมถึงการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ลี้ภัย กฎหมายและนโยบายภาครัฐของไทยให้สอดคล้องตามมาตรฐานและบรรทัดฐานของสหประชาชาติ รวมถึงกฎหมายระหว่างประเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากการนำผลการวิเคราะห์ภาพแทนทางความคิดที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์มาเปรียบเทียบกับลักษณะของภาพแทนทางความคิดตามมุมมองของนักสิทธิมนุษยชนพบว่าลักษณะการใช้มุมมองต่อกลุ่มผู้ลี้ภัยมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ยกตัวอย่างเช่น

ในขณะที่ฝ่ายหนึ่งกำลังวิพากษ์วิจารณ์กลุ่มผู้ลี้ภัยว่าเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองในมุมมองทางสิทธิมนุษยชนกลับมองว่าเป็นผู้หนีภัยจากการสู้รบ หรือในขณะที่ฝ่ายหนึ่งกำลังวิพากษ์วิจารณ์กลุ่มผู้ลี้ภัยว่าเป็นพวกชั้นต่ำ ไร้การศึกษา เป็นพวกด้อยพัฒนา แต่ในมุมมองทางสิทธิมนุษยชนกลับมองว่ากลุ่มผู้ลี้ภัยเป็นพวกขาดโอกาสทางสังคม

ฝ่ายหนึ่งกำลังวิพากษ์วิจารณ์ถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยด้วยการใช้ภาพแทนทางความคิดว่าคนเหล่านี้เป็นผู้ร้ายข้ามแดนอาชญากรข้ามชาติ หรือกลุ่มติดอาวุธ แต่ในมุมมองทางนักสิทธิมนุษยชนกลับมองว่ากลุ่มผู้ลี้ภัยเป็นเหยื่อทางสงครามการเมือง ตลอดจนในมุมมองทางความแตกต่างด้านการนับถือศาสนาของกลุ่มผู้ลี้ภัยกลับถูกวิพากษ์วิจารณ์ในลักษณะตำหนิ ต่อว่า เพียงเพราะเหตุผลที่พวกเขาไม่ใช่พวกเรา

ถ้าหากอธิบายความแตกต่างด้วยแนวคิดทฤษฎีของ Van Dijk (2009) ที่ว่าด้วยการเกิดกลไกการสร้างความแตกต่าง (polarization) นำไปสู่การสร้างกรอบสี่เหลี่ยมทางอุดมการณ์ (ideological square) ซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างความเป็นเราและความเป็นเขา อุดมการณ์ทำงานผ่านความคิดและแสดงออกมาในรูปของภาษาที่แตกต่างกัน ซึ่งหมายความว่ากลุ่มผู้ที่แสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์บางส่วนที่ใช้ภาษาในลักษณะสร้างความเกลียดชังปล่อยให้กลไกการสร้างความแตกต่างทำงานในความคิด และก่อให้เกิดการสร้างความแบ่งแยกและนำไปสู่การสร้างความเกลียดชังในท้ายสุด ในขณะที่ฝ่ายนักสิทธิมนุษยชนไม่ได้ปล่อยให้กลไกการสร้างความแตกต่างทำงานในความคิดของเขา จึงไม่ได้มีแนวคิดในการสร้างความแตกต่างต่อกลุ่มผู้ลี้ภัย จึงนำไปสู่การสร้างความเห็นอกเห็นใจ (empathy) และมองกลุ่มผู้ลี้ภัยด้วยความเข้าใจ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลการหนีภัยสงคราม การถูกขับไล่จากประเทศต้นทาง ตลอดจนความแตกต่างในเชื้อชาติ ศาสนาและวิถีปฏิบัติทางสังคม การมีมุมมองในลักษณะนี้จึงไม่เกิดการสร้างกรอบความแตกต่างทางอุดมการณ์ให้เกิดความแบ่งแยกระหว่างความเป็นเรากับความเป็นเขา

ผลการวิเคราะห์แนวทางการสร้างกรอบการใช้ภาษาไทยในการแสดงออกทางความคิดเห็นในพื้นที่สาธารณะ

จากการศึกษาหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรมสร้างความเกลียดชังในการแสดงความคิดเห็นผ่านยูทูป ประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรปมาแล้วในบทที่ 2 เห็นได้ว่าสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก เป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองโดยกฎหมายทั้งในระดับสากลและกฎหมายภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม สิทธิเสรีภาพในการแสดงออกดังกล่าวไม่ได้เป็นสิทธิโดยสมบูรณ์ในทุกกรณี (absolute right) ในกรณีที่รัฐเห็นว่ามีจำเป็น เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง ข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามของจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเกลียดชังระหว่างคนในชาติหรือศาสนา หรือการใช้ความรุนแรงระหว่างกัน รัฐอาจจำกัดสิทธิดังกล่าวภายใต้อำนาจแห่งกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายในได้

งานวิจัยนี้ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายแต่ขอเสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขหรือตรากฎหมายขึ้นมาบังคับใช้ในกรณีการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชัง งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างกรอบการใช้ภาษาไทยในการแสดงออกทางความคิดเห็นเพื่อให้เคารพสิทธิและเสรีภาพของแต่ละบุคคลในพื้นที่สาธารณะที่ปรากฏบนสื่อสังคมออนไลน์โดยไม่

สร้างความเกลียดชังต่อกันตามหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชน เพื่อในอนาคตหากมีการปรับปรุงแก้ไขหรือตรากฎหมายเกี่ยวกับการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังโดยเฉพาะแล้ว ผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดรายละเอียดได้ว่าข้อความหรือคำพูดในลักษณะใดถือว่าเป็นการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชัง อันจะเป็นการกำหนดเขตแดนแห่งเสรีภาพและการเคารพสิทธิของผู้อื่น โดยผู้วิจัยขอเสนอแนวทาง 2 แนวทางในการสร้างกรอบพิจารณาการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังในสังคม ดังต่อไปนี้

1. เกณฑ์การพิจารณาคำพูดหรือการกระทำที่ถือว่าเป็นภาษาสร้างความเกลียดชัง

1.1 การใช้ภาษาที่สร้างความเกลียดชังทางเชื้อชาติ ที่มีการเจาะจงชี้ชัดถึงเจตนาการล้อเลียน เสียดสี ดูถูกดูหมิ่น หรือลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ด้วยประเด็นทางเชื้อชาติ เช่น “โจรโรฮิงญา” “เบงกาลี” “แขกชิว” “แขกแตกถั่ว” “แขกอัปรีย์” ตลอดจนวลี และประโยคที่สื่อความหมายในลักษณะมุ่งร้าย และมุ่งหมายให้เกิดการสร้าง ความแตกแยกทางสังคมด้วยประเด็นทางเชื้อชาติ โดยจะถูกพิจารณาเป็นการแสดงเจตนาการกระทำผิด ในการไปละเมิดต่อกลุ่มเป้าหมายด้วยประเด็นทางเชื้อชาติ และทำให้กลุ่มเป้าหมายได้รับความเสียหาย หรืออับอาย

1.2 การใช้ภาษาที่สร้างความเกลียดชังทางศาสนา เช่น “มุสลิมชั้นต่ำ” “โจรมุสลิม” “ศาสนาमार” “ศาสนาขยะ” “ศาสนาแห่งความชั่วร้าย” “ลัทธิปีศาจ” ฯลฯ ตลอดจนวลี และประโยคที่สื่อความหมายในลักษณะมุ่งร้าย ดูถูกดูหมิ่นกลุ่มเป้าหมายด้วยประเด็นทางศาสนา ตลอดจนความมุ่งหมายให้เกิดการสร้าง ความแตกแยกทางสังคมด้วยประเด็นทางศาสนา โดยจะถูกพิจารณาเป็นการแสดงเจตนาการกระทำผิด ในการไปละเมิดต่อกลุ่มเป้าหมายด้วยประเด็นทางศาสนา และทำให้กลุ่มเป้าหมายได้รับความเสียหาย หรืออับอาย

1.3 การใช้ภาษาที่สร้างความเกลียดชังทางเพศ เช่น “ผู้ชายมุสลิมขี้เกียจ” “ผู้ชายมุสลิมหัวรุนแรง” “ผู้หญิงหญิงมุสลิมมีลูกมาก” ตลอดจน วลี และประโยคที่สื่อความหมายในลักษณะมุ่งร้าย ดูถูกดูหมิ่นกลุ่มเป้าหมายด้วยประเด็นทางเพศ แม้จะเป็นการตำหนิตามบริบททางศาสนา โดยจะถูกพิจารณาเป็นการแสดงเจตนาการกระทำผิด ในการไปละเมิดต่อกลุ่มเป้าหมายด้วยประเด็นทางเพศ และทำให้กลุ่มเป้าหมายได้รับความเสียหาย หรืออับอาย

นอกจากนี้ การพิจารณาภาษาควรครอบคลุมถึงการสื่อสารในลักษณะพิเศษอื่นๆ ที่สื่อการสร้าง ความแตกแยกและสร้างความเกลียดชัง ด้วยการสื่อเน้นยะการโต้เถียง ต่อต้าน หรือแสดงการเมินเฉย ที่อาจนำไปสู่การสร้างผลกระทบต่อสุขภาวะทางร่างกายหรือจิตใจ

2. ระดับความรุนแรงจากการใช้รูปภาษาสร้างความเกลียดชังที่ควรมีการควบคุมและกำหนดบทลงโทษ

ตามแนวการสร้างกรอบการวิเคราะห์ระดับความรุนแรงในวาทกรรมที่แฝงอคติของ Hodsdon (2000, p.64) ที่มีการจัดแบ่งความรุนแรงออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์รูปภาษาสร้างความเกลียดชังในประเด็นทางเชื้อชาติ และมีการนำเสนอการใช้รูปภาษาแสดงความขัดแย้งและแฝงอคติทางเชื้อชาติในระดับต่างๆ เพื่อนำมาจัดระดับความรุนแรงจากน้อยไปหามาก ดังนี้

ระดับ 1 การใช้ถ้อยคำที่มีลักษณะแฝงอคติ (underlying bias in discourse) อาจมีการปรากฏจุดยืนทางความคิดที่ไม่ชัดเจนมาก ด้วยการใช้ภาษาแสดงความรู้สึกที่สื่อความหมายเชิงลบ แต่ไม่ได้มีเจตนากระทบอีกฝ่าย เช่น “เหนียว” “หนู” “ทุกซ์” “เสียใจ” “สงสาร” เป็นต้น ที่แม้ว่าจะเป็นเพียงคำที่สื่อความหมายหรือเป็นการแสดงความวิตกกังวลทั่วไป แต่อาจเป็นการสร้างประเด็นการกระทบจิตใจอีกฝ่ายโดยไม่เจตนา

ระดับ 2 การใช้ถ้อยคำในลักษณะลดความสำคัญของเชื้อชาติอื่น (mitigated racist statement) เป็นวาทกรรมที่ยังไม่แสดงจุดยืนทางความคิดอย่างชัดเจนด้วยการใช้ภาษาที่สื่อความรู้สึกไม่พอใจแต่ปรากฏการใช้ภาษาในทางวิพากษ์วิจารณ์อีกฝ่าย เช่น “เปื้อน” “เปื้อนหน้า” “ผิดหวัง” “เดียดร้อน” “ลำบาก” “กลัว” “ไม่สนใจ” “มีปัญหามากพอแล้ว” “วุ่นวายพอแล้ว” “เอาประเทศเราให้รอดก่อน” “ดูแลคนไทยก่อน” การวิพากษ์วิจารณ์ในลักษณะนี้อาจทำให้เกิดกลไกกระทบและเกิดการลดทอนคุณค่าต่ออีกฝ่าย ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายได้รับความเกลียดชังได้

ระดับ 3 การใช้ถ้อยคำแสดงการเหยียดและปรากฏจุดยืนที่ชัดเจนขึ้น แต่ยังไม่นำไปสู่ความรุนแรง (discourse which discriminates but does not propose violence) ยกตัวอย่าง วาทกรรมต่างๆ ที่มีเนื้อหาในลักษณะการกีดกันและจำกัดการเข้าถึงของคนบางกลุ่ม แสดงเจตนาแบ่งแยก กีดกัน เช่น “อย่ารับโจร” “ระวัง” “ไม่ใช่เรื่องของบ้านเรา” “ช่วยตัวเองก่อน” “ช่วยประเทศตัวเองก่อน” “ไม่ขอยุ่งเรื่องนี้” “ไม่ยอมรับมุสลิม” “ไม่ต้องไปยุ่งกับเขา” “อยู่กับมุสลิมไม่ได้” “อยู่ร่วมกันได้ยกเว้นมุสลิม” หรือถ้อยคำอื่นใดที่แสดงนัยยะการเหมินเฉย ปฏิเสธ ไม่ข้องเกี่ยว หรือสร้างกลไกทางภาษาในลักษณะอื่นใดที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายกลายเป็นเหยื่อ

ระดับ 4 การใช้ถ้อยคำแสดงจุดยืนในฝ่ายที่ชัดเจนขึ้นและมีเนื้อหาลักษณะยั่วยุให้เกิดความเกลียดชัง และความรุนแรงตามมา (discourse by members of groups that propose violence) ด้วยการใช้ถ้อยคำในลักษณะประณาม ดูหมิ่น เหยียดหยาม ลดทอนคุณค่าเป้าหมาย เช่น “คนไม่ชอบหมู” “พวกโพท้าว” “พวกเลี้ยงไม่เชื่อง” “ไม่ใช่พลเมืองพม่า” “เอาล้อรถ

บัส" "ไอ้แขกแตกถั่ว" "ไอ้แขกอัปรีย์" "โกหก" "แพร่พันธุ์" "ลูกตก" "ไม่ทำหมัน" "ไม่ทำงาน" "ไม่ได้
 ฤงยาง" "เรียกร้อง" "ปฏิเสธการให้ความร่วมมือต่าง ๆ" "ซีเกียจ" "เครื่องศาสนา" "เนรคุณ" "อกตัญญู"
 "ตอแหล" รวมถึงวลีประโยคและกลุ่มคำอื่นใดที่ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายกลายเป็นที่เกลียดชังใน
 สังคม

ระดับ 5 การใช้ถ้อยคำในลักษณะการปลุกกระดมแต่ละฝ่ายให้เกิดการปะทะ
 กัน (discourse which proposes or attempts to incite physical violence) เป็นวาทกรรมที่
 แสดงเนื้อหาที่สื่อความรุนแรงที่เปรียบเปรยถึงภาพการต่อสู้กันอย่าง มุ่งหมายให้เกิดความรุนแรง
 ปลุกปั่นให้กระทำผิดกฎหมาย ชักชวนให้ทำลายล้าง เช่น "ยิง" "ฆ่า" "จับทำหมัน" "กำจัด"
 "จัดการ" "ล้างบาง" "ก่อการร้าย" "ฆาตกร" "โจร" "ผู้รุกราน" "เผ่าพันธุ์อันตราย" "พวกก่อการร้าย"
 "โรวิญญาณ" "ก่อกวนชาติ" "ก่อความวุ่นวาย" "แบ่งแยกดินแดน" "ฆ่าคนพุทธ" "ลักลอบ" "วางระเบิด"
 "ผิดกฎหมาย" "สร้างปัญหา" "สร้างความเดือดร้อน" "ยึดครองโลก" "อันตราย" รวมถึงวลีประโยค
 และกลุ่มคำอื่นใดที่สื่ออันตรายสร้างการขู่ขู่ ปลุกปั่น ที่นำไปสู่การทำร้ายกันได้

ทั้งนี้ ในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชัง
 ผู้วิจัยพบว่าผู้ลี้ภัยมีข้อจำกัดที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการเข้าใจและเข้าถึงมาตรการต่างๆ ที่มุ่ง
 ประสงค์ให้ความช่วยเหลือและสร้างความเป็นธรรมแก่ผู้ลี้ภัย อาทิ ข้อจำกัดด้านการสื่อสาร ด้าน
 การลี้ภัยด้วยการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การขาดความรู้ความเข้าใจในสิทธิขั้นพื้นฐานอันพึงได้
 พึ่งมีของตน ตลอดจนการขาดช่องทางในการร้องเรียนเพื่อขอความเป็นธรรมสำหรับตนเองและ
 บุคคลในครอบครัว ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ประเทศไทยไทยไม่ได้ลงนามใน
 อนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย (Convention Relating to The Status of Refugees) ทำให้ผู้ลี้
 ภัยและผู้แสวงหาลี้ภัยในประเทศไทย ไม่มีสถานะทางกฎหมายในประเทศ และเสี่ยงต่อการถูก
 จับกุม คุมขังและดำเนินคดี ตลอดจนถูกผลักดันส่งกลับหรือให้ออกนอกประเทศ หรือเสี่ยงต่อการ
 แสวงหาประโยชน์ หรือการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านต่างๆ ทั้งยังเป็นประเด็นในการถกเถียงกัน
 ของสังคมที่มีต่อผู้ลี้ภัย ทำให้ผู้ลี้ภัยตกเป็นเป้าหมายของการใช้ภาษาการความเกลียดชังต่อ
 ประเด็นนี้ยังเป็นปัญหาที่สมควรได้รับการศึกษาโดยละเอียดต่อไป เพื่อให้ประเทศไทยมีกฎหมาย
 ภายในที่สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศบนพื้นฐานตามหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนต่อไป
 ด้านแนวทางแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยขอเสนอว่าผู้ประกอบการสื่อสังคมออนไลน์สามารถสร้าง
 มาตรฐานชุมชนขึ้นและใช้ระบบ AI ในการช่วยเหลือตรวจจับวาทกรรมที่สร้างความเกลียดชังหรือ
 สร้างระบบการแจ้งข้อมูลต่อผู้ให้บริการหรือต่อกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม อันเป็น
 หน่วยงานภาครัฐผู้รับผิดชอบด้านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้ผู้ให้บริการและหน่วยงานภาครัฐ

ดำเนินการระงับหรือลบเนื้อหาที่ปรากฏการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังออกจากระบบ นอกจากนี้ การสร้างความรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ให้กับประชาชน การสร้างความตระหนักรู้ในการเคารพสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นอย่างเท่าเทียมกันในฐานะมนุษย์ โดยไม่เลือกปฏิบัติว่า เป็นผู้ดีภัยหรือคนในชาติ ไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงอยู่ร่วมกันของมนุษยชาติและตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในปัจจุบันยอมทำให้สังคม ประเทศชาติ และโลกมีความสงบและสันติ

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์เป็นเรียบร้อยแล้ว ในบทนี้เป็นการนำผลการวิเคราะห์มาสรุปและอภิปรายโดยเรียงตามวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ข้อ ได้แก่ 1) วิเคราะห์รูปภาพในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชังที่ปรากฏในยูทูปเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป โดยพิจารณาจากชุดคำศัพท์ โครงสร้าง วัจนกรรมที่สื่อเจตนาสร้างความเกลียดชังกับผู้ลี้ภัย 2) เปรียบเทียบภาพแทนทางความคิดในการแสดงความคิดเห็นที่เหมือนและแตกต่างกันในยูทูปเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป และ 3) สร้างกรอบการใช้ภาษาไทยในการแสดงออกทางความคิดเห็นเพื่อให้เคารพสิทธิและเสรีภาพของแต่ละบุคคลในพื้นที่สาธารณะที่ปรากฏบนสื่อสังคมออนไลน์โดยไม่สร้างความเกลียดชังต่อกันตามหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เพื่อนำไปสู่การอภิปรายผลต่อไป

1. การสรุปและอภิปรายผลของรูปภาพสร้างความเกลียดชังเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัย: ชุดคำศัพท์ โครงสร้าง วัจนกรรม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรปพบชุดคำที่สำคัญ 3 ชุดคำศัพท์ คือ 1) ชุดคำเรียก 2) กริยาวลี และ 3) ชุดส่วนขยาย โดยมีความเกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ ศาสนา เพศ รูปร่าง รสนิยม ศักยภาพ ความสามารถ รวมถึงอัตลักษณ์บุคคลหรือกลุ่มบุคคล สรุปผลได้ว่าชุดคำศัพท์ทั้ง 3 ประเภทต่างทำหน้าที่ในการประกอบเป็นประโยคเพื่อผลิตสร้างข้อมูลการแสดงความคิดเห็นทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษล้วนมีสื่อเน้นยะทางความหมายที่สร้างความเกลียดชังได้อย่างสอดคล้องกัน ไม่ว่าจะเนื้อหาถูกผลิตสร้างด้วยชุดคำเรียก กริยาวลี หรือชุดส่วนขยาย ต่างทำหน้าที่ส่งผลต่อข้อมูลที่สร้างให้ผู้ลี้ภัยมีภาพลักษณ์ความเป็นผู้ร้าย เป็นกลุ่มบุคคลที่ถูกลดทอนคุณค่าให้ไม่เป็นที่ต้องการในสังคม มีพฤติกรรมอันตรายและน่ารังเกียจ และมีคำขยายในการเสริมและช่วยเพิ่มน้ำหนักความรุนแรงที่ถูกขับเค็ญด้วยการแฝงนัยยะทางความรู้สึก ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ที่ได้จึงมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ Van Dijk (1999) ที่อธิบายว่าลักษณะการเลือกใช้คำที่มีการแฝงอคติและสร้างความเกลียดชังสามารถพิจารณาได้จากการใช้คำที่มีความหมายด้านลบหรือด้านบวก เช่น การใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายด้านลบกล่าวถึงพวกเขา แต่ใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายทางบวกถึงความเป็นพวกเรา ตัวอย่างเช่น การใช้ชุดคำเรียกถึงพวกเขาเป็น

“ผู้ก่อการร้าย” กับแต่ใช้ชุดคำเรียกถึงพวกเราเป็น “นักต่อสู้เพื่ออิสรภาพ” รวมถึงการนำเสนอประเด็นเนื้อหาในทางบวกให้เป็นบทบาทที่สนับสนุนความเป็นเรา เช่น การช่วยเหลือ ความอดทน อดกลั้น ในขณะที่ความเป็นพวกเขากลับถูกนำเสนอด้วยประเด็นทางลบ เช่น อาชญากรรม ความรุนแรง และควมมีพฤติกรรมวิปลาศ

จากผลการวิเคราะห์พบว่ารูปภาพศาสตร์สร้างความเกลียดชังระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีความสอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมและวิถีปฏิบัติทางสังคม และยังแสดงให้เห็นว่าภาษากับพฤติกรรมการสื่อสารที่สัมพันธ์กับทัศนคติของผู้ใช้ภาษาในการแสดงความคิดเห็นย่อมมีการสืบทอดทั้งในทางความหมายกับมุมมองที่มีต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างทางอัตลักษณ์ โดยเฉพาะในประเด็นทางเชื้อชาติ ศาสนา ตลอดจนวิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับบริบททางศาสนาที่แตกต่างกัน และรวมถึงประเด็นทางอัตลักษณ์ทางร่างกาย เช่น รูปร่าง หน้าตา เพศ และสีผิว ตลอดจนการดูถูกดูหมิ่นกันในประเด็นทางศักยภาพและความสามารถบุคคลด้วย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 คือ รูปภาพในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชังที่ปรากฏในยูทูปเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทย และประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรป ใช้คำศัพท์ โครงสร้าง และวัจนกรรม ในทิศทางเดียวกัน คือ เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ ศาสนา สังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิต โดยจำแนกเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ภาษาสร้างความเกลียดชัง - เชื้อชาติ

รูปภาพสื่อความแตกต่างทางเชื้อชาติที่มีการแฝงและส่งต่ออคติ เป็นการสร้างความหมายที่ไม่ดีต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติในลักษณะเหมารวม ดังเช่นตัวอย่างการใช้ชุดคำเรียกจากมุมมองของชาวพม่าที่เรียกชาวโรฮิงญาว่าเป็น "เบงกาลี" เพื่อสื่อว่าชาวโรฮิงญาแท้จริงแล้วมาจากบังคลาเทศ ไม่ใช่คนพม่า เป็นการหาข้ออ้างเพื่อขับไล่ และกำจัดคนบางส่วนในสังคมให้ออกไปจากประเทศ นอกจากนี้ ในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญา ยังมีการวิพากษ์วิจารณ์เชิงล้อเลียนรูปร่างหน้าตาของชาวโรฮิงญาที่แตกต่างเพื่อไปสร้างการตำหนิและล้อเลียน มีการใช้คำว่า "พวกแขก" พบว่าการใช้สรรพนามบ่งชี้กลุ่มบุคคลที่แตกต่างจากตนด้วยคำว่า "พวก..." เช่น พวกนี้ พวกมัน พวกนี้มัน ซึ่งบางกรณีนอกจากจะใช้เรียกขานกลุ่มบุคคลที่ไม่ใช่พวกเดียวกันแล้ว ยังสัมพันธ์กับความมีอคติ อารมณ์และความรู้สึกต่างๆ ที่สื่อถึงความไม่พอใจ และความไม่เป็นมิตร ส่วนคำว่า "แขกแตกถั่ว" ที่นอกจากจะเรียกกลุ่มที่แตกต่างทางเชื้อชาติด้วยคำว่า "แขก" แล้ว ยังเสริมความหมายไปในทางเยาะเย้ยและมุ่งหมายให้เกิดการล้อเลียนและสร้างความขบขันด้วยประเด็นทางความแตกต่างในวิถีชีวิตที่ว่าด้วยอาหารการกิน ซึ่งยังไม่นับรวมพฤติกรรมการล้อเลียนสำเนียงภาษาและพฤติกรรมการพูดไม่ชัดของคน

ต่างชาติเป็นความมุ่งหมายเพื่อสร้างความซับซ้อนด้วยประเด็นทางเชื้อชาติเช่นเดียวกัน และการอ้างอิงหรือชุดคำเรียกกลุ่มที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติในลักษณะนี้สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความแตกแยกทางสังคมระหว่างเชื้อชาติได้

2. ภาษาสร้างความเกลียดชัง - ศาสนา

จากการวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นพบการใช้รูปภาษาสร้างความเกลียดชังเกี่ยวกับเชื้อชาติเป็นจำนวนมากที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับศาสนา ที่นอกจากการสื่อความแตกต่างทางศาสนา ยังมีการเหยียดหยาม ดูถูก ล้อเลียน บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างกันทางความเชื่อและพฤติกรรมตามบริบททางศาสนาด้วย เช่น “พวกมุสลิม” “พวกอิสลาม” “มุสลิมหัวแข็ง” “อิสลามหัวรุนแรง” ที่มาจากลักษณะนิสัยชาวมุสลิมที่เคร่งครัดต่อหลักปฏิบัติทางศาสนาและเชื่อฟังคำสั่งสอนของพระเจ้า บางครั้งในบริบททางศาสนาถูกมัดรวมกับประเด็นทางเชื้อชาติ เช่น ชาวโรฮิงญาหัวแข็ง พวกมุสลิมชั้นต่ำ เพื่อนำเสนอภาพลักษณ์ของชาวโรฮิงญาที่นอกจากจะแตกต่างทางศาสนาแล้ว ยังแสดงการต่อว่าและดูถูกดูหมิ่น ทำให้ชาวโรฮิงญาถูกรังเกียจ บางกรณียังมีการต่อต้านต่อผู้ที่มีความแตกต่างทางศาสนาด้วยประเด็นทางวิถีชีวิตตามบริบททางศาสนาด้วย เช่น พวกไม่กินหมู เอาแต่ละหมาด เคร่งศาสนา ร้องหาแต่พระเจ้า ยอมตายเพื่อพระเจ้า รวมถึงการล้อเลียนศาสนาของศาสนาอิสลาม “เฮลล์อธบัส” (มาจากคำว่า “อัลเลาะห์อัคบาร์” แปลว่า พระเจ้ายิ่งใหญ่) จึงสรุปได้ว่าการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังเกิดจากความถือคติต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างทางศาสนา นำไปสู่การใช้ภาษาที่สื่อการดูถูก ดูหมิ่น รังเกียจ ยุยง เยาะเย้ย และหวาดกลัว

3. ภาษาสร้างความเกลียดชัง - วิถีปฏิบัติทางสังคม

ดังที่อภิปรายข้างต้นเกี่ยวกับเชื้อชาติ ศาสนา และวิถีปฏิบัติทางสังคมย่อมเกิดขึ้นจากความแตกต่างด้วยบริบททางเชื้อชาติและศาสนาจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ พฤติกรรมและการใช้ชีวิตในสังคมที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม ทำให้คนในสังคมบางส่วนมีมุมมองต่อกลุ่มผู้มีวิถีชีวิตที่ไม่ไปในทิศทางเดียวกันว่าเป็นปัญหา และทำให้ไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้ จากผลการวิเคราะห์พบประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่แตกต่างสะท้อนผ่านการใช้กริยาวลีและในสวนชุดคำขยาย ดังตัวอย่างการแสดงความคิดเห็นจากคลิปข่าวช่องไทยพีบีเอส ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกองทัพปลดปล่อยโรฮิงญาเผยแพร่เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 กล่าวว่

“คนไร้ซึ่งงานไม่มีงานมีการทำ พวกนี้ไม่ทำงานทำการวันๆเอาแต่ทำลูกเพิ่ม
จำนวนประชากร ไม่ใส่ถุงยาง บอกผิดหลักศาสนา”

(Thai PBS, 2561, 19 กุมภาพันธ์)

จากข้อความมีการใช้กริยาวลี “ไม่ทำงาน” “ทำลูก” “ไม่ใส่ถุงยาง” และคำขยาย
“ผิดหลักศาสนา” เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ถึงพฤติกรรมที่ไม่น่าพึงพอใจตามบริบททางศาสนา ส่วน
ตัวอย่างจากจากคลิปข่าวช่อง euronews เกี่ยวกับการขนย้ายผู้ลี้ภัยชาวซีเรียไปรัสเซีย เผยแพร่
เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2559 กล่าวว่า

“Most Arab Muslims will not assimilate into any European country
culture. But they will try very hard to force you to assimilate into Islam and force your
country to become Muslims.”

(euronews, 2016, January 20)

จากข้อความมีการใช้กริยาวลีว่า “not assimilate” แปลว่า “ไม่ปรับตัว” สื่อ
ความหมายทางลักษณะนิสัยว่าเป็นคนหัวแข็ง คือ และไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า
เมื่อมีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยในลักษณะนี้มากขึ้นเรื่อย ๆ จะนำไปสู่การสร้าง
ทัศนคติที่ไม่ดีระดับชุมชน เป็นการสร้างอคติต่อความแตกต่างทางวิถีชีวิต เป็นการแสดงออกถึง
การต่อต้านต่อกลุ่มบุคคลที่ถูกเหมารวมในระดับเชื้อชาติและศาสนา ไม่สร้างการยอมรับ ไม่ยอม
ทำความเข้าใจ และเป็นการจัดวางจุดยืนทางมุมมองให้มีปัญหาต่อความหลากหลาย และมุ่ง
หมายนำมาใช้เป็นข้ออ้างในการปฏิเสธการสนับสนุนและการอยู่ร่วมกับกลุ่มบุคคลที่ใช้วิถีชีวิต
แตกต่าง

4. ภาษาสร้างความเกลียดชัง - เพศ

ดังที่ Van Dijk (1999) อธิบายว่ามุมมองต่อความแตกต่างมีส่วนสำคัญต่อการ
ผลิตภาษา ยกตัวอย่างบุคคลที่มีแนวคิดและทัศนคติที่ไม่ดีต่อความแตกต่างทางเพศย่อมจะส่งผล
ต่อการผลิตภาษาที่สื่อการเหยียดและสร้างการแตกแยกด้วยประเด็นทางเพศ การสร้างอคติต่อ
ความแตกต่างเรื่องเพศพบในหลายบริบท ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดการเหยียดเพศในบริบททางเชื้อชาติ
ศาสนา และลุกลามไปถึงบริบททางวิถีปฏิบัติทางสังคม สังคมบางส่วนมักสร้างข้อกำหนดให้เพศ
หญิงมากมายจากวลีที่พบมากกว่า “เป็นผู้หญิงต้อง..” และตามด้วยข้อห้ามสารพัด เช่น ห้าม
แสดงออกเกินงาม ห้ามแต่งตัวโป๊ ห้ามแสดงความคิดเห็น เป็นต้น หรือสำนวนแสดงถึงการกดขี่

การจำกัดเสรีภาพ และดูถูกดูหมิ่นเกี่ยวกับเพศ เช่น "ทำตัวแบบนี้ ไปหากระโปรงมาห่มเถอะ" จากผลวิเคราะห์ที่ที่มีการใช้ชุดคำที่สื่อการเหยียดเพศด้วยเนื้อหาเชิงเสียดสีตามบริบททางศาสนา เช่น เพศชายมีเมียได้ 4 คน เขาแต่ละหมาด ไม่ทำงาน เพศหญิงมีลูกมาก ไม่คุมกำเนิด นอกจากนี้ ยังมีการแสดงมุมมองต่อเพศหญิงว่าเป็น ของต่ำ สัตว์เลี้ยงในบ้าน Babymaker เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นตัวสะท้อนสังคมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการด้อยคุณค่าทางเพศและนำไปสู่การไม่สร้างการยอมรับต่อความแตกต่างทางเพศ และความหลากหลายในลักษณะอื่นๆ ด้วย

5. ภาษาสร้างความเกลียดชัง - ศักยภาพ/ความสามารถ

จากผลการวิเคราะห์ที่ได้ค้นพบประเด็นการใช้ภาษาในลักษณะการดูถูกดูหมิ่นในประเด็นทางศักยภาพและความสามารถของบุคคล ซึ่งในประเด็นนี้สัมพันธ์กับบริบททางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น การดูถูกดูหมิ่นผู้ชายมุสลิมว่าขี้เกียจ ไม่ทำงาน เขาแต่ละหมาด เป็นการใช้ภาษาที่สื่อในระยะการลดทอนคุณค่าโดยเฉพาะประเด็นทางศักยภาพและความสามารถของบุคคลกับการทำงาน การเลี้ยงชีพ รวมถึงทัศนคติที่มีต่อการจ้างงาน การอยู่ร่วมกันในสังคมการทำงาน การถูกเอารัดเอาเปรียบ เป็นต้น จากงานวิจัยพบการใช้ภาษาในลักษณะวิพากษ์วิจารณ์ศักยภาพ/ความสามารถ ยกตัวอย่างเช่น “คนโรฮิงญาพวกนี้ไม่ทำงานทำการวันๆเอาแต่ทำลูกเพิ่มจำนวนประชากร” (Thai PBS, 2561, 28 สิงหาคม) เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ชาวโรฮิงญาว่ามีพฤติกรรมไม่ทำงาน มีศักยภาพแต่การทำลูก ซึ่งเป็นการแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้ภาษาที่นอกจากจะเป็นการดูถูกดูหมิ่นแล้ว ยังเกี่ยวข้องกับความคิดที่สัมพันธ์เชื่อมโยงการจดจำบุคคลด้วยอัตลักษณ์ ที่นำไปสู่การเหมารวมกลุ่มบุคคลด้วยประเด็นทางเชื้อชาติ ศาสนา และสังคมวัฒนธรรม อย่างเป็นโครงข่าย ทั้งที่ประเด็นทางศักยภาพกับประเด็นทางอัตลักษณ์บุคคลไม่ควรนำมาคิดเป็นเรื่องเดียวกัน

ทั้งนี้ การบ่มเพาะทัศนคติที่มีปัญหาต่อความแตกต่างย่อมส่งผลต่อการผลิตภาษาที่สื่ออารมณ์ความไม่พอใจ ความรู้สึกต่อต้าน รังเกียจ สิ่งที่น่ากังวลคือ การใช้ภาษาในลักษณะนี้สร้างการหลอมรวมทางองค์ความรู้ ส่งต่อความคิดแบบผิดๆ ไปสู่สังคม และส่งเสริมการสร้างความแตกแยกกันทางสังคม โดยไม่สร้างการยอมรับในความหลากหลาย หรือไม่สามารสร่วมสร้างใจกันในสังคมได้ เพราะการมีอคติในจิตใจปิดกั้นการรับรู้ เรียนรู้ จากสิ่งที่ถูกส่งต่อและสืบทอดมา ที่สำคัญ คือ ไม่ควรผูกทัศนคติที่ไม่ดีไปรวมกับเรื่องของอัตลักษณ์บุคคลที่นำไปสู่การแตกแยกทางสังคมด้วยความเกลียดชังระดับชนชาติและศาสนา

สำหรับผลการวิเคราะห์ลักษณะการใช้โครงสร้างประโยคที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นตามที่ปรากฏในสื่อ YouTube ที่มีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและชาวซีเรียพบว่า

มีการเลือกใช้โครงสร้างประโยค ในการนำเสนอเนื้อหาเพื่อแสดงการตอบโต้ในพื้นที่การแสดงความ คิดเห็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) พฤติกรรมการใช้ประโยคแบบปกติ โดยเรียงองค์ประกอบภาค ประธานและภาคแสดงตามลำดับ และ 2) พฤติกรรมการใช้ประโยคแบบเน้นย้ำความ ซึ่งพบในการ ใช้ประโยคแบบแยกความ และประโยคแบบผกผัน ซึ่งความนิยมในการเลือกใช้โครงสร้างประโยค สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์ที่แสดงถึงการใช้ภาษาใน การตอบโต้กับข่าวสารต้นทางด้วยเนื้อหาที่หลากหลาย พบว่าผู้แสดงความคิดเห็นนิยมการใช้ ประโยคแบบเน้นย้ำ เพื่อเน้นความไปเชื่อมโยงไปสู่การนำเสนอเนื้อหาใหม่ในพื้นที่การแสดงความ คิดเห็น ด้วยการเสริมความ หรือแก้ไขความเพื่อสื่อความเข้าใจในมุมมองของผู้แสดงความคิดเห็น ที่แตกต่างจากข้อมูลข่าวต้นทาง ดังตัวอย่างการแสดงความคิดเห็นจากจากคลิปข่าวช่องไทยพีบี เอส มีเนื้อหาเกี่ยวกับกองทัพปลดปล่อยโรฮิงญา เผยแพร่เมื่อวันที่ 19 ก.พ. 61 กล่าวว่

“ดูผิวเผินก็น่าสงสารนะ แต่ถ้าเมียนมาไม่ทำอย่างนี้อาจมีคนมาเองนั่นแหละจะ โดนฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ไทยเองก็ระวังไว้บ้าง”

(Thai PBS, 2561, 19 กุมภาพันธ์)

จากตัวอย่างเป็นการใช้โครงสร้างประโยคแบบผกผันมาตอบโต้ และเลือกใช้ กิริยาลีมาขึ้นประโยคเพื่อเน้นถึงความน่าสงสารของชาวโรฮิงญาที่ถูกตีความเป็นการแสวงหรือ แสดงให้สังคมเกิดความเห็นใจ ซึ่งวัตถุประสงค์ของผู้แสดงความคิดเห็นต้องการสื่อความมีอคติ และความไม่ไว้วางใจ และยังนำเสนอความน่าหวาดกลัวถ้าต้องไปเกี่ยวข้องกับคนเหล่านี้ ซึ่งโดย ภาพรวมในการใช้โครงสร้างภาษาพบการทำหน้าที่ในการสื่อความหมายด้วยการจัดวางชุด คำศัพท์ที่ต้องการเน้นย้ำมาผกผัน หรือแยกความให้ผู้อ่านเห็นการเน้นความหมายจากผู้แสดง ความคิดเห็น ที่ต้องการให้ผู้อ่านไปสำคัญและติดตามในประเด็นเรื่องใด ไม่ว่าจะเป็นการสื่อด้วย การใช้ชุดคำนามการเรียกขานและเปรียบเทียบบุคคลให้มีภาพลักษณ์ที่ไม่ดี หรือการเน้นการใช้กริยาลี เพื่อเน้นนำเสนอพฤติกรรมที่ไม่ดีและน่ารังเกียจของกลุ่มเป้าหมาย หรือการใช้ชุดคำขยายที่ไป เสริมความในการสร้างภาพลักษณ์ทางลบให้กลุ่มเป้าหมายดูแย่ และน่ารังเกียจ ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้น เหล่านี้ยังไปเน้นย้ำบทบาทสำคัญของการใช้รูปภาษาด้วยชุดคำศัพท์ที่สะท้อนถึงบริบททางเชื้อ ชาติ ศาสนา วัฒนธรรม วิถีชีวิต เพศ ศักยภาพ และการดูถูกดูหมิ่นด้วยประเด็นทางสังคมอื่นๆ อีก มากมายดังที่อภิปรายไว้ในข้างต้น และเมื่อการแสดงความคิดเห็นเหล่านี้ถูกเผยแพร่อาจส่งผลให้ นำไปสู่การสร้างทัศนคติที่ไม่ดีในระดับสังคมเมืองจนถึงระดับประเทศ

การวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ Van Dijk (1999) ที่อธิบายถึงการใช้อำนาจสร้างความเกลียดชัง โดยมีวัตถุประสงค์แอบแฝงในการเลือกนำเสนอเนื้อหาบางส่วนหรือซ่อนเนื้อหาบางส่วนเพื่อเลือกเน้นสิ่งที่ดีของพวกเขา และสิ่งที่ไม่ดีของพวกเขา กล่าวคือ จากการวิเคราะห์พบว่าโครงสร้างประโยคมีบทบาทหน้าที่คล้ายสายพานหรือนั่งร้านในการชูประเด็นให้ผู้แสดงความคิดเห็นที่ต้องการสร้างจุดเน้นทางประเด็นในการสื่อความหมาย อารมณ์ และความรู้สึกของความเกลียดชังชัดเจนขึ้น ซึ่งแนวคิดดังกล่าวถูกเสริมมุมมองให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น หากพิจารณาร่วมกับการใช้วัจนกรรมที่ช่วยเพิ่มเติมแนวการวิเคราะห์ให้เข้าใจถึงเจตนา และความมุ่งหมายต่อผลที่จะเกิดขึ้นตามมาหลังจากการใช้อำนาจด้วย ซึ่งการใช้วัจนกรรมสร้างความเกลียดชังจากการแสดงความคิดเห็น พบว่าผู้แสดงความคิดเห็นแสดงเจตนาและความมุ่งหมายให้เกิดผลทางพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ซึ่งในงานวิจัยพบการใช้วัจนกรรม 4 ลักษณะใหญ่ๆ ได้แก่ 1) วัจนกรรมตำหนิ 2) วัจนกรรมการแสดงออก 3) วัจนกรรมการปฏิเสธ และ 4) วัจนกรรมข่มขู่ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) วัจนกรรมตำหนิ เป็นการใช้อำนาจในลักษณะดูถูก ดูหมิ่น เยาะเย้ย รวมถึงการล้อเลียนเสียดสีให้เกิดความเกลียดชังกลุ่มเป้าหมายว่าเป็นพวกชั่วร้าย สกปรก เครื่องศาสนา มากเกินไป ไม่ปรับตัว เป็นต้น แสดงเจตนาข่มขู่ ด้วยการโจมตีกลุ่มเป้าหมายในประเด็นทางเชื้อชาติ ศาสนา และพฤติกรรมตามวิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม และทำให้กลุ่มเป้าหมายกลายเป็นกลุ่มบุคคลที่น่ารังเกียจ นอกจากนี้ ในการใช้อำนาจในลักษณะอวดอ้างและเชิดชูความดีความในฝ่ายตนซึ่งเป็นกลไกสะท้อนความไม่ดีของอีกฝ่ายด้วยการใช้เจตนาการตำหนิ และความมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดผลในทางเดียวกัน และยังพบว่าโครงสร้างประโยคที่นำมาใช้ในการตำหนิ มีหลายรูปแบบ เช่น การใช้ประโยคบอกเล่าในการบรรยายสภาพความไม่ดีทำให้ผู้ลี้ภัยถูกมองแบบเสียหาย การใช้ประโยคคำถามเพื่อสื่อหยาบคายหรือแสดงความคิดเห็นที่ไม่พอใจ และการใช้ถ้อยคำเชิงสำนวนเพื่อเป็นการตำหนิในลักษณะเสียดสี หรือประชดประชัน เป็นต้น

2. วัจนกรรมแสดงออก เป็นการใช้อำนาจเพื่อสื่อความรู้สึกโกรธ เกลียด และรังเกียจ รวมถึงการปฏิเสธกลุ่มเป้าหมายที่มีความแตกต่างจากผู้แสดงความคิดเห็น เช่น การใช้คำว่า “เกลียดอิสลาม” “ไม่ชอบพวกมุสลิม” ด้วยเจตนาการสร้างความเป็นปักษ์ กีดกัน ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายถูกต่อต้านให้กลายเป็นการเหมารวมกลุ่มบุคคลไม่ให้เป็นที่ต้องการในสังคม นอกจากนี้ การใช้อำนาจในการสื่อความรู้สึกทุกข์ เสียใจ ต่อการอยู่ร่วมในสังคมกับกลุ่มเป้าหมาย หรือการแสดงความรู้สึกดีใจเมื่อกลุ่มเป้าหมายถูกทำร้าย เพื่อสื่อเจตนาในการสร้างความแบ่งแยก และแสดงการต่อต้าน โครงสร้างประโยคที่นำมาใช้ในการแสดงออกถึงความเกลียดชังมีทั้งใน

โครงสร้างประโยคแบบบอกเล่าในการบรรยายสื่ออารมณ์ความไม่พอใจ เศร้า หดหู่เสียใจ โกรธ โมโห รวมถึงการใช้ประโยคปฏิเสธเพื่อสื่ออารมณ์ต่อต้าน และแสดงถึงความไม่ต้องการ

3. วัจนกรรมการปฏิเสธ เป็นการแสดงออกถึงความไม่ต้องการโดยแสดงการปฏิเสธ เป็นการแสดงรูปภาพที่สื่อเนื้อหาโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างการแบ่งแยกด้วยการต่อต้าน กลุ่มเป้าหมาย เช่น การเหยียด การห้าม การปฏิเสธการให้สิทธิ เพื่อแสดงการกีดกัน ต่อต้าน ไม่ใช่ การต้อนรับ และส่งเสริมการสร้างความเมินเฉยต่อการให้ความช่วยเหลือผู้ลี้ภัย ซึ่งวัจนกรรม การปฏิเสธพบจากโครงสร้างประโยคปฏิเสธสื่อการต่อต้าน ความไม่ต้องการ และประโยคคำสั่งที่ แสดงการห้าม เพื่อสื่อความรังเกียจและไม่ต้องการอยู่ร่วมกันกับผู้ลี้ภัย

4. วัจนกรรมข่มขู่ เป็นการใช้ภาษาในลักษณะข่มขู่ ปลูกปั่น ข่มขู่ คุกคาม ทำร้าย ให้เกิดการกระทำที่ไม่ดีต่อกลุ่มเป้าหมาย เช่น การใช้คำว่าต้องฆ่า กำจัด จับทำหมัน ยิงทิ้ง รมแก๊ส เป็นต้น ผู้แสดงความคิดเห็นมีเจตนาที่ต้องการทำลาย มาตราร้าย หรือต้องการกำจัด กลุ่มเป้าหมายให้ออกไปจากสังคมด้วยการกระทำรุนแรง การใช้ประโยคในลักษณะนี้มักปรากฏ ร่วมกับการยกเหตุผลเพื่อสร้างความหวาดกลัวที่อ้างว่าคนเหล่านี้ไม่น่าไว้ใจ เป็นบุคคลอันตราย เป็นอาชญากร เลี้ยงไม่เชื่อง เพื่อนำไปสู่การทำร้าย สร้างความสมเหตุสมผลให้กลุ่มเป้าหมายอยู่ในสถานะที่สมควรโดนทำร้าย การแสดงความคิดเห็นในลักษณะที่นำพบได้จากโครงสร้างประโยค บอกเล่าเพื่อชี้้นำให้เกิดการทำร้าย การใช้โครงสร้างประโยคแสดงเงื่อนไขเพื่อข่มขู่ให้เกิดความหวาดกลัว ประโยคคำสั่งเพื่อสื่อการพุ่งเป้าโจมตี และการใช้ประโยคคำถามเพื่อชี้้นำให้กระทำไม่ดี ต่อผู้ลี้ภัย เป็นต้น

วัจนกรรมที่ค้นพบทั้งหมดล้วนมีลักษณะที่สื่อถึงการแบ่งแยกและนำไปสู่การสร้าง ความเกลียดชัง และผลการวิเคราะห์ส่วนวัจนกรรมนี้ยังคงมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี ของ Van Dijk (1999) ที่อธิบายถึงวัจนกรรมสื่อเจตนามุ่งร้ายที่แอบแฝงวัตถุประสงค์เพื่อการ ประณาม กล่าวหา บิดเบือน ลดความสำคัญ กีดกัน ต่อต้าน ที่รุนแรงได้ถึงพฤติกรรมการทำร้าย และกำจัด ตามตรรกะเหตุผลของการแสดงความแบ่งแยกเพื่อสร้างความเกลียดชัง

จากการอภิปรายการใช้ภาษาเพื่อสร้างความเกลียดชัง สามารถวิเคราะห์ที่ได้จาก ทูกองศ์ประกอบทั้งในระดับคำ โครงสร้างประโยค และวัจนกรรมเพื่อวิเคราะห์หาวัตถุประสงค์ใน การสื่อสารความหมาย รวมถึงเจตนาการสร้างการแบ่งแยกและสร้างความเกลียดชัง และยังเป็น การยืนยันถึงข้อสมมติฐานข้อ 1 ที่ว่าด้วยการใช้ภาษาว่าการแสดงความคิดเห็นไม่ว่าด้วยการใช้ ภาษาอังกฤษหรือภาษาไทย สื่อความเกลียดชังที่คล้ายคลึงกัน ในบางกรณีการแสดงความคิดเห็น ด้วยการใช้น้ำคำที่มีความหมายลบเพียง 1 คำ สามารถมีพลังในการสื่อความเกลียดชังได้อย่าง

ชัดเจนเช่นกัน แต่ในบางรูปภาพที่ไม่ได้ปรากฏการสื่อความหมายทางลบ แต่สามารถวิเคราะห์ การสร้างความเกลียดชังได้จากการพิจารณาด้วยวัจนกรรมเช่นเดียวกัน เนื่องจากมีนัยยะความมุ่งร้ายแฝงอยู่ในเจตนา ซึ่งสอดคล้องกับในงานของ Papcunová (2015) ที่ศึกษาถึงระบบแนวคิดในการสร้างภาษาสร้างความเกลียดชังทั้งจากชุดคำบ่งชี้และโครงสร้างประโยค และให้ข้อเสนอแนะในการเสริมมุมมองด้วยเครื่องมือทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการประเมินภาษาสร้างความเกลียดชัง และเมื่อการแสดงความคิดเห็นเกลียดชังถูกเผยแพร่ออกไป จึงนำไปสู่การสร้างทัศนคติที่ไม่ดีทั้งนี้ การต่อต้านบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เกิดการสร้างพฤติกรรมกรรมการเลือกปฏิบัติและการกีดกันทางสังคม และเมื่อการสร้างความเกลียดชังมีความสัมพันธ์กับประเด็นทางเชื้อชาติ ศาสนา หรือสังคม วัฒนธรรม สิ่งเหล่านี้สามารถเป็นปัจจัยสร้างความอ่อนไหวทางสังคม จนกลายเป็นแรงกระตุ้นให้ม ทางสังคมที่มีพลังมากพอที่จะไปสร้างความแตกแยกในระดับสังคมใหญ่และระดับประเทศได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ (Hodsdon, 2000, p.64) ที่แบ่งระดับความรุนแรงจากการใช้รูปภาพ ภาษาสร้างความเกลียดชังในประเด็นทางเชื้อชาติ ซึ่งนำเสนอการใช้รูปภาพแสดงความขัดแย้ง และแฝงอคติทางเชื้อชาติเป็น 5 ระดับ จากความรุนแรงในระดับน้อยไปสู่ความรุนแรงในระดับมาก ซึ่งจะอภิปรายในรายละเอียดต่อไปในข้อ 3 การสร้างกรอบการใช้ภาษาไทยในการแสดงออกทาง ความคิดเห็นในพื้นที่สาธารณะ ต่อไป

2. การสรุปและอภิปรายภาพแทนทางความคิดเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัย

ภาพแทนทางความคิดเกิดจากกระบวนการรับรู้และเรียนรู้จากสิ่งที่สังคมถ่ายทอดส่ง ต่อมา เช่น ตำราเรียน ข่าวสารจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสังคมออนไลน์ คำบอกเล่า หรือ ประสบการณ์ตรง ที่ทำให้เป็นความทรงจำ ซึ่งปรากฏในรายละเอียดจากการแสดงความคิดเห็นที่ ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลผู้มีบทบาทในเหตุการณ์ สะท้อนผ่านการใช้รูปภาพที่มีการใช้ คำเรียกและอธิบายถึงลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย มีรายละเอียดจากการจดจำอัตลักษณ์ร่วมที่ไป เชื่อมโยงถึงกลุ่มบุคคล เช่น เชื้อชาติ ศาสนา สีผิว รูปร่าง เพศ รวมถึงส่วนการกระทำหรือ พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ สถานการณ์ และบทบาทความสัมพันธ์ทางสังคมโดยเฉพาะเรื่อง ประเด็นทางอำนาจ อิทธิพล และความไม่เท่าเทียมในสังคม ตลอดจนการเรียนรู้และจดจำจากผล หรือปลายทางของเหตุการณ์ ทั้งจากการรับรู้และเรียนรู้ส่วนบุคคล หรือเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน ในทางสังคม เช่น บทเรียนทางสังคมกับการลี้ภัยของชาวโรฮิงญา ทัศนคติทางสังคมที่มีต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ รวมถึง ผลการทำงานของรัฐบาลชุดที่ผ่านมา เป็นต้น

ดังนั้น กระบวนการรับรู้เรียนรู้ผ่านโครงสร้างทางปริซึนซึ่งส่งผลต่อการหลอมสร้างภาพแทนทางความคิดและการผลิตภาษา คือ ความทรงจำ ภาพทางความคิด และการเรียนรู้จัดจำตามบริบทสังคม โดยการทำงานของภาพแทนทางความคิดเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลการสร้างทัศนคติส่วนบุคคลและยึดถืออย่างเป็นอุดมการณ์ในการกำกับความคิดส่วนบุคคล ทัศนคติเหล่านี้เป็นมุมมองด้านหนึ่งที่เกิดขึ้นจากจุดยืนทางความคิดของผู้ใช้ภาษาเช่นกัน ที่สำคัญ คือ ภาษาที่ถูกผลิตสร้างออกมาสามารถสะท้อนถึงจุดยืนทางอุดมการณ์ของผู้ใช้ภาษาเองอีกด้วย ดังแนวคิดทฤษฎีของ Van Dijk (2009) เกี่ยวกรอบสี่เหลี่ยมทางอุดมการณ์ (ideological square) ที่ถูกนำมาใช้เป็นแนวคิดสำคัญในการตีความว่าผู้ใช้ภาษากำลังสนับสนุนหรือแสดงการต่อต้านในประเด็นใด ไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาษาในการวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นทางศาสนาที่สามารถสะท้อนและตีความได้ว่าผู้ใช้ภาษากำลังสนับสนุนหรือแสดงการต่อต้านโดยพิจารณาการรูปภาษาที่ปรากฏ ดังตัวอย่างการแสดงความคิดเห็น กล่าวว่ “มุสลิมไม่ได้เป็นผู้ก่อการร้ายทุกคน..แต่..ผู้ก่อการร้ายทุกคนเป็น..มุสลิม..” ผู้แสดงความคิดเห็นใช้ภาษาไทยในการแสดงความคิดเห็นถึงประเด็นทางศาสนาในการวิพากษ์วิจารณ์กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นชาวมุสลิมที่สื่อถึงเจตนาการตำหนิ และสะท้อนการไม่สนับสนุนกลุ่มบุคคลที่นับถือศาสนาอิสลาม นอกจากนี้ มีการจัดวางภาษาให้เป็นสำนวนที่ดูสละสลวย แต่สื่อเนื้อหาแสดงการเสียดสี บ่งบอกว่า ผู้ใช้ภาษาไม่ได้เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิม แต่มีทัศนคติที่ไม่ดี และไม่สนับสนุนกลุ่มบุคคลที่นับถือศาสนาอิสลามอย่างเหมาะสม การใช้ภาษาในลักษณะนี้จึงยึดโยงถึงชนชาติของผู้แสดงความคิดเห็น และทัศนคติที่มีต่อกลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างทางศาสนาและความเชื่อ ส่วนการใช้ลีลาภาษาในการจัดวางประโยคเพื่อสร้างการล้อเลียน เสียดสีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นชาวมุสลิมที่ถูกเหมารวมให้เป็นผู้ก่อการร้ายด้วย เมื่อการใช้ภาษาในลักษณะนี้ถูกถ่ายทอดส่งต่อออกไปเป็นภาพลักษณ์ที่ถูกกล่าวถึงบ่อยครั้งจนเป็นภาพวนซ้ำและกลายเป็นภาพจำของผู้ใช้ภาษาที่แพร่หลายต่อไป และภาพจำนี้ถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความขัดแย้งกันระหว่างชนชาติและศาสนาได้

จากผลการวิเคราะห์พบว่าการใช้ภาษาที่ผู้แสดงความคิดเห็นนำมาผลิตสร้างให้เกิดภาพแทนทางความคิดในการกล่าวถึงผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาและผู้ลี้ภัยชาวซีเรียไปในทิศทางเดียวกันทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 คือ “ภาพแทนทางความคิดในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชังของผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรปมีความคล้ายคลึง” โดยพบการสร้างภาพลักษณ์ที่สื่อความหมายให้ทางที่ไม่ดีมากมาย เช่น ภาพลักษณ์ของความเป็นบุคคลอันตราย เป็นผู้มีพฤติกรรมก่อการร้าย เป็นพวกหัวรุนแรง คลั่งศาสนา ไม่ปรับตัว หรือบางครั้งถูกเปรียบเทียบ

สัตว์หรือสิ่งที่ไม่เป็นที่ต้องการ ตลอดจนในการสร้างภาพจำในเชิงพฤติกรรมที่สะท้อนได้จากการใช้กริยาวลีและพบว่าถูกนำเสนอในลักษณะภัยคุกคาม การสร้างผลกระทบ ตลอดจนการบ่อนทำลายประเทศและวัฒนธรรมอื่นๆ รวมถึงการใช้ชุดส่วนขยายในการขยายความภาพลักษณ์ของกลุ่มเป้าหมายให้เสียหายอย่างเหมารวม เช่น “ซีเกียจ” “คบไม่ได้” “ชั้นต่ำ” “น่ากลัว” “น่ารังเกียจ” “น่าขยะแขยง” “เนรคุณ” “บ้าคลั่ง” “ป่าเถื่อน” ถึงเป็นการลดทอนคุณค่าและทำลายภาพลักษณ์ของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นการใช้ภาษาสื่อนัยยะการดูถูกดูหมิ่น ผลการวิเคราะห์นี้จึงเป็นสิ่งที่ยืนยันว่าการใช้ภาพแทนทางความคิดในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชังของผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทยและประเด็นผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรปมีความคล้ายคลึงกัน

การใช้ถ้อยคำสื่อการแบ่งแยกพบที่ผู้แสดงความคิดเห็นนิยมสื่อถึงความแตกต่างระหว่างความเป็นเขากับความเป็นเราด้วยการใช้ “รูปภาษา” เพื่อสร้างความแตกต่างในภาพแทนทางความคิด เช่น การใช้สรรพนาม การใช้คำเรียกขาน ประกอบกับการใช้เนื้อหาที่สื่อถึงความแตกต่างทางพฤติกรรมระหว่างเรากับเขาจากรูปภาษาส่วนคำกริยา อันเป็นกระบวนการสร้างภาพลักษณ์ทางกลุ่มบุคคลและพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวล โดยใช้ภาษาเพื่อนำเสนอเนื้อหาในลักษณะมุ่งร้าย เช่น การตำหนิ ต่อว่า แสดงความรังเกียจและหวาดกลัว ที่อาจส่งผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมายให้กลายเป็นอื่นและถูกผลักออกจากสังคมได้ในหลากหลายรูปแบบ เช่น การดูรังเกียจและน่าหวาดกลัว หรืออาจรุนแรงถึงขั้นพุ่งเป้า ทำลาย และหมายเอาชีวิต ทั้งนี้การสร้างภาพแทนทางความคิดได้ถูกนำเสนอให้มีความแตกต่างกันระหว่างความเป็นเราและความเป็นเขาในหลายเหตุผล เช่น เชื้อชาติ ศาสนา วิถีปฏิบัติ เพศ และความแตกต่างในด้านอื่นๆ ซึ่งสรุปและอภิปรายให้เห็นภาพแทนทางความคิด ดังนี้

ผู้พิทักษ์ประเทศ Vs ผู้ทำลายประเทศ

การใช้ภาพแทนทางความคิดที่เกี่ยวข้องกับบริบททางเชื้อชาติ การที่ผู้แสดงความคิดเห็นเลือกใช้ถ้อยคำในการแสดงจุดยืนทางความสัมพันธ์แบบต่างฝ่ายด้วยความแตกต่างทางเชื้อชาติ เพื่อเป็นการสะท้อนทัศนคติของผู้มีสิทธิและอำนาจในครอบครอง และความเป็นเจ้าของพื้นที่ เช่น การใช้คำว่า “คนไทย” “ประชาชนคนไทย” “ลูกพ่อหลวง” “European” “Host” “Taxpayer” ในทางกลับกันการเลือกใช้ถ้อยคำในการสื่อความต่างฝ่ายด้วยประเด็นความแตกต่างทางเชื้อชาติ เพื่อเป็นการยับยั้งทาบความต่างถิ่น และสะท้อนทัศนคติที่ไม่ดี ด้วยการสื่อความหวาดกลัวต่อผู้ลี้ภัยที่มักถูกเสนอภาพลักษณ์ให้ความเป็นภัยคุกคามอันตรายต่อประเทศชาติ เช่น การใช้คำว่า “พวกหลบหนีเข้าเมือง” “ผู้รุกราน” “โรฮิงญา” “เผ่าพันธุ์อันตราย” “ไอ้แขกแตกถั่ว”

“Invader” “Economic migrants” “Illegal Migrant” ซึ่งการใช้ภาษาในลักษณะนี้เป็นการพยายามสร้างบทบาททางสังคมที่แตกต่างกันระหว่างฝ่ายให้แตกต่างกันแบบคนละขั้ว โดยสนับสนุนทัศนคติด้วยบริบทสร้างภาพแทนความรักชาติ และความต้องการพิทักษ์รักษาบ้านเมืองให้กับฝ่ายตนเอง และการสร้างภาพแทนในลักษณะศัตรูด้วยการยัดเยียดบทบาทผู้ที่มาบ่อนทำลายชาติให้กับผู้ลี้ภัย

ผู้พิทักษ์ศาสนา Vs มารศาสนา

การใช้ภาพแทนทางความคิดที่เกี่ยวข้องกับบริบททางศาสนา พบว่าผู้แสดงความคิดเห็นใช้ถ้อยคำแสดงจุดยืนในการสื่อความแตกต่างทางศาสนา โดยการแสดงทัศนคติที่ดีกับความภาคภูมิใจในศาสนาตนเอง เพื่อส่งเสริมความเป็นพวกเดียวกันและในขณะเดียวกันก็สะท้อนความไม่ไว้ใจพวกเดียวกันกับอีกฝ่ายด้วย เช่น การใช้คำว่า “คนพุทธ” “ลูกหลานไทยพุทธ” “เมืองพุทธ” “Christians” “Christian countries” ส่วนการอ้างอิงถึงอีกฝ่ายโดยสื่อความต่างจุดยืนด้วยความแตกต่างทางศาสนา ยับยั้งบทบาทความแตกต่างทางแนวคิด พฤติกรรม และอัตลักษณ์ตามบริบททางศาสนา เพื่อสะท้อนทัศนคติที่ไม่ดี ความมีอคติต่อการสร้างความแบ่งแยก เช่น การใช้คำว่า “พวกมุสลิม” “พวกโพท้าว” “คนไม่ชอบหมู” “ศาสนามาร” “ศาสนาขยะ” “ศาสนาแห่งความชั่วร้าย” “Racist” “Babymakers” “Assad Defender” เป็นต้น ซึ่งการใช้ภาษาในลักษณะนี้เป็นการพยายามสร้างบทบาทความเป็นคู่ศัตรูระหว่างศาสนา โดยผู้แสดงความคิดเห็นจะพยายามแสดงบทบาทของความเป็นผู้พิทักษ์ศาสนาให้กับฝ่ายตนเอง และยัดเยียดบทบาทความเป็นศัตรูทางศาสนาด้วยการแสดงการต่อต้านและรังเกียจในวิถีปฏิบัติและลัทธิพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับบริบททางศาสนาของผู้ลี้ภัยให้เป็นตัวประหลาด เป็นมารศาสนา

ผู้พิทักษ์วัฒนธรรม Vs ผู้ทำลายวัฒนธรรม

การใช้ภาพแทนทางความคิดที่สื่อถึงความแตกต่างทางวิถีปฏิบัติทางสังคมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมตามบริบททางศาสนา สังคม และวัฒนธรรม ผู้แสดงความคิดเห็นมักแสดงจุดยืนด้วยการใช้กริยาวลีในการแสดงความแตกต่างทางพฤติกรรมตามบริบททางศาสนา เพื่อแสดงถึงความมีทัศนคติทั้งที่ดี การชื่นชมตนเอง ด้วยการใช้คำว่า “เข้าใจกฎแห่งกรรม” “เปี่ยมด้วยเมตตา” “มีน้ำใจ” “Have God with us” “Tell the truth” เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันสะท้อนถึงทัศนคติไม่ดีกับการแสดงออกถึงความมีอคติต่อผู้ที่มีความแตกต่างทางแนวคิด ความเชื่อ และพฤติกรรม และอาจนำไปสู่การอ้างเหตุผลในการปฏิเสธการอยู่ร่วมกัน โดยอ้างถึงพฤติกรรมที่ไม่น่าพึงพอใจ และนำไปสู่การไม่สนับสนุน และไม่สร้างการยอมรับ เช่น การใช้คำว่า “เผาวัด” “ยอมตายเพื่อพระเจ้า” “ทำลายวัฒนธรรม” “แพร่พันธุ์” “มีลูกให้มาก” “มีเมียหลายคน” “เครื่องศาสนา” “Grow too fast” “Spreading” “Be Majority” “Not Adapt” “Demand a separate” “Not

assimilate” เป็นต้น เนื้อหาที่นำมาใช้ในการแสดงความคิดเห็นอยู่ในลักษณะโน้มน้ำหนักให้ฝ่ายเรา เกิดความหวงแหนในวัฒนธรรม ส่งเสริมและยืนยันในวิถีชีวิต แต่ในขณะเดียวกันแสดงการต่อต้าน ต่อกลุ่มผู้วิถีชีวิตที่แตกต่าง โดยอ้างว่าคนกลุ่มนี้มีความดี ไม่คล้อยตาม ไม่ปรับตัว และไม่ยอมรับในความแตกต่างทางบริบทของสังคมวัฒนธรรมจนกลายเป็นการสะท้อนให้เป็น ภาพลักษณ์ที่กำลังปะทะกันระหว่างฝ่ายผู้พิทักษ์วัฒนธรรมและผู้ที่จะมาทำลายวัฒนธรรม

ภาพแทนทางความคิดความดีงาม Vs ความชั่วร้าย

การใช้ภาพแทนทางความคิดที่สื่อถึงความแตกต่างระหว่างความเป็นเราและ ความเป็นเขาอย่างเด่นชัดถึงการใช้ภาษาทับศัพท์ที่สะท้อนได้จากการใช้ภาษาที่มีการสนับสนุน ถึงความเป็นเราและเขาในทิศทางที่แตกต่างกัน เช่น การใช้ภาษาในการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีถึง ความเป็นเราโดยการกล่าวว่า “บุญของคนไทย” “ประโยชน์ของคนไทย” “สิทธิ์ของเรา” “Good Citizen” “Western Values” ในขณะที่ การใช้ภาษาในลักษณะที่ไม่ดีและทำให้ภาพลักษณ์ผู้ลี้ภัย เสียหาย เช่นการกล่าวว่า “ตัวหนักแผ่นดิน” “ภัยคุกคาม” “มหาอำนาจ” “สงคราม” “ความยิ่งใหญ่” “threat” “war crime” “dictation” นอกจากนี้ มีการนำเสนอความสัมพันธ์ทางภาพลักษณ์ระหว่าง ฝ่ายเราในฐานะ ผู้ได้รับความเดือดร้อน Vs ผู้ที่สร้างความเดือดร้อน เช่น การใช้คำว่า “มีปัญหา มากพอแล้ว” “วุ่นวายพอแล้ว” “ไม่สนใจ” “เบื่อ” “เบื่อหน่าย” “หุดหู่” “ต้องมาคอยดูแลผู้อพยพ” “Feel Depressed” “Feel Painful to See” “Hard to sympathize” “Have enough problem” เพื่อสะท้อนถึงความไม่ดีงามของอีกฝ่าย และยังมีการใช้ภาษาเพื่อแสดงภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของอีก ฝ่ายแบบตรงไปตรงมา โดยกล่าวว่า “เรียกร้อง” “วุ่นวาย” “ซีเกียจ” “เข้ากับคนอื่นไม่ได้” “Annoying” “Complain” “Fight” “Lie” เป็นต้น

นอกจากนี้ จากผลการวิเคราะห์ภาพแทนทางความคิดที่ได้ มีความสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Đorđević (2020) ที่ทำการศึกษามิติทางปริชานสังคมที่มีผลต่อการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังตามแนวคิดทฤษฎีของ Van Dijk (1999) โดยทำการรวบรวมการแสดงความคิดเห็นจำนวน 855 ข้อความ จากข่าว 60 ข่าว พบการแสดงความคิดเห็นที่สื่อความเกลียดชัง 182 ข้อความ ผ่านเว็บไซต์ “Politika” และพบว่าการแสดงความคิดเห็นมีบทบาทสำคัญที่ถูกเผยแพร่ ส่ง ต่อ และอ้างอิงถึงกันอย่างเป็นเครือข่ายระหว่างผู้แสดงความคิดเห็นด้วยกัน โดยมีเนื้อหาที่สัมพันธ์ กับบริบททางการเมือง เชื้อชาติ และสังคมโลก และส่งเสริมการมีพื้นฐานความเข้าใจร่วมกัน (common ground) ที่ยึดโยงถึงกันทั้งในพื้นที่ทางสังคมและวาทกรรมที่เรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ แสดงความคิดเห็น มีเนื้อหาที่สื่อในนัยยะการดูถูกดูหมิ่นและสร้างความเสียหายเพื่อให้เกิด ภาพลักษณ์ทางลบต่อกลุ่มเป้าหมาย ด้วยการใช้อ้อยคำในลักษณะต่าง ๆ เช่น การลดทอนคุณค่า

การเจาะจงประนามถึงที่มาของกลุ่มเป้าหมาย การใช้สำนวนการเปรียบเทียบ การบรรยายพรรณนา และการแสดงอารมณ์

ชุดความคิดที่สร้างความเชื่อมโยงในภาพแทนทางความคิดยังถูกกล่าวถึงในงานของ Papcunová (2015) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวการวิเคราะห์หาจุดบ่งชี้และโครงสร้างประโยคที่บ่งบอกถึงความเป็นภาษาสร้างความเกลียดชังเพื่อออกแบบโปรแกรมในการวิเคราะห์หาภาษาสร้างความเกลียดชัง และอธิบายว่าภาษาสร้างความเกลียดชังเกิดจากระบบและชุดความคิดที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นผังมโนทัศน์ โดยเสริมว่าภาษาในลักษณะนี้ไม่มีวิธีกำหนดคำอธิบายได้อย่างตายตัว ซึ่งจากการวิเคราะห์โครงสร้างที่นำมาใช้ในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างความเกลียดชังพบมากในประเด็นการอพยพลี้ภัย การปฏิเสธต่อหลักสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการสนับสนุนพฤติกรรมสร้างความรุนแรง ตามลำดับ ซึ่งบทบาทที่บ่งชี้ถึงภาษาสร้างความเกลียดชังเป็นเครือข่าย และการค้นพบเช่นนี้จะสามารถนำไปปรับประยุกต์เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่างๆ สำหรับนักต่อสู้ด้านสิทธิมนุษยชน นักการศึกษา นักวิเคราะห์ และนักกฎหมาย อีกทั้งในงานที่ยืนยันถึงรายงานต่างๆ จากองค์การความร่วมมือการรักษาในความปลอดภัยทวีปยุโรป (Organization for security and Co-operation in Europe: OSCE (2020) เกี่ยวกับอาชญากรรม การสร้างความเกลียดชังและการสร้างอคติ แต่ยังมีผลในการจัดเตรียมข้อมูลที่ว่าด้วยลักษณะการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังและสร้างความแตกแยกที่ยึดโยงกับพฤติกรรมที่เข้าข่ายความเป็นอาชญากรรม ซึ่งเป้าหมายในงานวิจัยดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายในการค้นหาระบบแนวคิดในการสร้างภาษาสร้างความเกลียดชังทั้งจากชุดคำบ่งชี้และโครงสร้างประโยค รวมถึงยังแนะนำให้เสริมมุมมองด้วยเครื่องมือทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการประเมินภาษาสร้างความเกลียดชัง

นอกจากภาพแทนทางความคิดที่สื่อความเกลียดชังในบริบททางเชื้อชาติและศาสนาแล้ว ในงานของ Mehboob และ Alvi (2021) ศึกษาการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังในสื่อ twitter ที่ต่อต้านสตรี ซึ่งเป็นสตรีแถวหน้าที่ทรงอิทธิพลที่มีบทบาทเป็นทั้งนักการเมืองและนักแสดงที่มีชื่อเสียง ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เกี่ยวกับภาพแทนทางความคิดเช่นเดียวกัน และพบว่ากระบวนการสร้างภาพแทนทางความคิดสัมพันธ์กับมุมมองทางสังคมที่สะท้อนได้จากการใช้ภาษาของผู้แสดงความคิดเห็นเช่นกัน โดยผลการวิจัยพบประเด็นที่ใช้ในการวิพากษ์วิจารณ์และทำให้เกิดภาพแทนทางความคิดเกี่ยวข้องกับบริบททางเพศในอุดมคติ ค่านิยมเกี่ยวกับเพศ ตลอดจนการประเมินค่าหรือตีราคาเกี่ยวกับร่างกาย ซึ่งเป็นประเด็นที่ถูกกล่าวถึงมากกว่าการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องความสามารถ พรสวรรค์ ความทุ่มเททำงาน และความฉลาด การแสดงพฤติกรรมการเหยียดเพศมักเกิดขึ้นในสังคมที่มีชายเป็นใหญ่ โดยทั้งสองงานวิจัยมีลักษณะ

การเกิดภาพแทนด้วยพฤติกรรมการใช้ภาษาที่คล้ายคลึงกัน แต่แตกต่างกันในส่วนประเด็นที่ใช้ในการวิพากษ์วิจารณ์

3. การสรุปและอภิปรายแนวทางการสร้างกรอบการใช้ภาษาไทยในการแสดงออกทางความคิดเห็นในพื้นที่สาธารณะ

การสร้างกรอบการใช้ภาษาไทยในการแสดงออกทางความคิดเห็นเพื่อให้เคารพสิทธิและเสรีภาพของแต่ละบุคคลในพื้นที่สาธารณะที่ปรากฏบนสื่อสังคมออนไลน์สามารถสร้างจากระดับความรุนแรงที่น้อยไปถึงระดับความรุนแรงที่มาก โดยพิจารณาจากคำศัพท์ โครงสร้าง วัจนกรรม และภาพแทนทางความคิดของผู้แสดงความคิดเห็น

จากการที่ผู้วิจัยศึกษาหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรมสร้างความเกลียดชังในการแสดงความคิดเห็นผ่านยูทูป ประเด็นผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาในประเทศไทย และผู้ลี้ภัยชาวซีเรียในทวีปยุโรปพบว่าสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกเป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่ควรได้รับการรับรองและคุ้มครองโดยกฎหมายทั้งในระดับสากลและกฎหมายภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม สิทธิเสรีภาพในการแสดงออกไม่ได้เป็นสิทธิโดยสมบูรณ์ในทุกกรณี ในกรณีที่รัฐเห็นว่ามี ความจำเป็น เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพเกียรติยศ ชื่อเสียง ข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิในครอบครัว หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน รัฐอาจจำกัดสิทธิดังกล่าวภายใต้อำนาจแห่งกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายในได้ ซึ่งคล้ายคลึงกับงานวิจัยที่กำลังหาแนวทางการสร้างกรอบการใช้ภาษาในงานวิจัยของ Assimakopoulos และคณะ (2017) ที่ได้รวบรวมข้อมูลจากการวิจัยมากมาย รวมถึงการอภิปรายผลจากการศึกษาการใช้รูปภาษาสร้างความเกลียดชังจากการแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางออนไลน์หลายช่องทางที่วิพากษ์วิจารณ์ชาวเหตุการณ์ผู้ลี้ภัย ซึ่งนำไปสู่การโต้แย้งข้อกำหนดนิยามของ “Hate speech” แบบเดิมจากการอ้างอิงตามหน่วยงานที่ดูแลกรอบการร่างกฎหมาย (Council Framework Decision) ที่มีอยู่เดิมอันเป็นแนวทางในการพิสูจน์และคัดกรองรูปภาษาที่ใช้แสดงความคิดเห็นที่นำมาตัดสินว่ามีการแบ่งความเกลียดชังโดยมีข้อกำหนดดังเช่น 1) รูปภาษามีลักษณะที่เอื้อต่อการสร้างอคติทางชนชาติ ศาสนา และชาติพันธุ์ 2) รูปภาษามีเนื้อหาที่สื่อความหมายถึงความรุนแรง และ 3) รูปภาษาที่มีลักษณะยั่วปลุกปั่น โดย Assimakopoulos และคณะ (2017) สรุปว่าในทางกฎหมาย แนวทางในการตัดสินถึงรูปภาษาที่ใช้ในการแสดงความคิดเห็น ถ้ามีลักษณะเข้าข่ายตาม 3 ข้อนี้ ถือว่าผู้แสดงความคิดเห็นมีความผิดตามกฎหมาย และสามารถดำเนินการเอาผิดและฟ้องร้องได้ อย่างไรก็ตาม มีอีกหลายกรณีที่มีการใช้ถ้อยคำที่แสดงการยั่วปลุกปั่นก่อให้เกิดความเกลียดชัง รวมไปถึงการแบ่ง

อคติและไม่ยอมรับผิดชอบต่อความแตกต่างในสังคม กลับไม่เข้าข่ายตามข้อกำหนดลักษณะ 3 ข้อดังกล่าวมา แม้แต่กรณีที่มีการแสดงความไม่เห็นด้วย การกล่าวร้าย การดูถูกดูหมิ่น ทำให้เสียชื่อเสียง และสร้างความไม่น่าเชื่อถือ กลับไม่ถูกพิจารณาให้เป็นการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชัง แม้ว่าการแสดงความคิดเห็นในลักษณะเช่นนี้ส่งผลกระทบต่อผู้รับสารในฐานะที่เป็นเหยื่อของข้อมูลซึ่งถูกโจมตีด้วยรูปภาพในลักษณะข่มขู่ทำร้ายทำให้กระทบต่อความรู้สึก จึงขยายข้อกำหนดทางความหมายของรูปภาพสร้างความเกลียดชังตามที่กำหนดไว้แบบเดิม โดยทำการแยกประเภทของรูปภาพสร้างความเกลียดชังออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) รูปภาพสร้างความเกลียดชังที่มีเนื้อหาแสดงความรุนแรงที่กระทบต่อกลุ่มเป้าหมาย (hard hate speech) เป็นรูปภาพที่มีลักษณะตามบัญญัติความหมายและความรุนแรงในตัวบทกฎหมายที่สามารถนำไปดำเนินการแจ้งความและฟ้องร้องได้ เช่น การเหยียดหยามกลุ่มบุคคลว่า พวกมุสลิมชั้นต่ำ พวกเชื้อชาติเผ่าพันธุ์อาชญากรรม ซึ่งเป็นการเอาอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มบุคคลมารวมกับความหมายเชิงลบ

2) รูปภาพสร้างความเกลียดชังที่มีเนื้อหาที่รุนแรงเฉพาะบุคคล (soft hate speech) เป็นรูปภาพที่มีเนื้อหาในระดับการเหยียด แบ่งแยก เลือกปฏิบัติ และการไม่ยอมรับกับความแตกต่าง แต่ยังไม่เข้าข้อกำหนดด้านความรุนแรงตามกฎหมาย เช่น บุคคลอันตราย บุคคลสังคมรังเกียจ

ต่อมาในงานของ O'Regan (2018) ได้กล่าวถึงความรุนแรงในการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังที่แพร่กระจายอย่างรวดเร็วในหลายแพลตฟอร์มบนสื่อสังคมออนไลน์ ที่สัมพันธ์กับบริบททางการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยที่วัดด้วยเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นกับประเด็นการกีดกันโดยสุจริต ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาสำคัญในการจัดวางข้อกำหนดที่ว่าด้วยการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชัง (Hate Speech) นั้นยังไม่สามารถจัดวางตัวบทกฎหมายให้ชัดเจนอย่างเป็นระบบได้เช่นเดียวกับในงานของ Alkiviadou, N (2019) ได้ตั้งคำถามกับแนวทางการจัดวางกรอบทางกฎหมายในเรื่องการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังบนโลกออนไลน์ โดยมองว่าสื่อสังคมออนไลน์นั้นถือเป็นแพลตฟอร์มที่มีประสิทธิภาพสูงในการแพร่กระจายข้อมูลและสามารถแผ่ขยายความเกลียดชังได้อย่างรวดเร็ว จึงเสนอว่าแนวทางที่จะวางกรอบได้ต้องมีการจัดวางตัวบทกฎหมายที่คมชัด (Code of Conduct) เพื่อนำไปสู่การกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจน ทั้งนี้สิ่งที่ยังเผชิญอยู่คือความอ่อนแอทางการบังคับใช้กฎหมาย โดยค่านิ่งเรื่องการจัดวางกรอบและข้อกำหนดที่ต้องเป็นสิ่งที่ใช้ได้จริง ที่ไม่ใช่แค่มีไว้ข่มขู่ และในประเด็นดังกล่าวก็ยังคล้ายคลึงกับในงานของ Bakalis และ Hornle (2021) ในการหามาตรการกับการออกแบบกรอบการบังคับใช้

กฎหมายให้เข้ากับบริบทการสร้างความปลอดภัยบนสื่อสังคมออนไลน์ที่ยังคงพบข้อจำกัดอยู่หลายประการ งานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์การใช้ภาษาสร้างความปลอดภัยเกี่ยวกับเชื้อชาติออกเป็น 3 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 การทบทวนกฎหมายสากลที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่สัมพันธ์กับประเด็นทางใช้ภาษาสร้างความปลอดภัย

กฎหมายที่มีการกำหนดเขตแดนแห่งสิทธิเสรีภาพเอาไว้อย่างชัดเจนทั้งในระดับสากล และกฎหมายในประเทศ โดยหลักกฎหมายสากลที่มีการรองรับประเด็นทางสิทธิเสรีภาพ ของมนุษยชน ได้แก่ 1) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights: UDHR) ในการกำหนดรับรองสิทธิเสรีภาพในการแสดงออก 2) กฎบัตรสหประชาชาติ(International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ที่ว่าด้วยกติกา ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง 3) อนุสัญญาว่าด้วย การขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination: CERD) 4) อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและการลงโทษอาชญากรรม การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide)

จากการศึกษาหลักกฎหมายสากลและกฎหมายต่างประเทศดังกล่าว เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกฎหมายภายในประเทศของไทย พบว่าประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 อันกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์สูงสุด ได้วางกรอบในการคุ้มครองประชาชนไว้ใน หมวด 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทย มาตรา 50 (6) ซึ่งบัญญัติว่า “เคารพ และไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม” นอกจากนี้ มาตรา 27 ยังกำหนดเหตุแห่งการเลือกปฏิบัติไว้ครอบคลุมถึง “ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สถานภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด” หลักการในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 นี้ครอบคลุมถึงการให้ภาษาสร้างความปลอดภัยเอาไว้ด้วย อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเพื่อหาบทสรุปว่าท้ายที่สุด ควรจะมีการปรับปรุงแก้ไข หรือตรากฎหมายขึ้นมาบังคับใช้แก่กรณีการใช้ภาษาสร้างความปลอดภัย

ประเด็นที่ 2 การสร้างเกณฑ์การพิจารณาคำพูดหรือพฤติกรรมที่ถือว่าเป็นรูป
ภาษาสร้างความเกลียดชัง

ผู้วิจัยเสนอแนวทางในการเสริมมุมมองทางการสร้างกรอบใหม่ เพื่อนำไป
ปรับใช้ในประเด็นทางการสร้างสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์
ได้แก่ การจัดวางข้อกำหนดที่เข้าข่ายพฤติกรรมการสร้างความเกลียดชังไม่ว่าจะด้วย
ทางเชื้อชาติ ทางศาสนา หรือความเกลียดชังทางเพศ เพื่อเสริมสร้างความมุมมองและความ
ชัดเจนในการตีความที่สื่อถึงพฤติกรรมความมั่งร้าย คุกคาม และความไม่ปลอดภัยทั้งในทาง
ร่างกายและจิตใจ

ประเด็นที่ 3 หลักเกณฑ์เกี่ยวกับระดับความรุนแรงของการใช้ภาษาสร้างความ
เกลียดชัง ที่ควรมีการควบคุมและกำหนดบทลงโทษ

จากงานวิจัยทั้งในระดับรูปภาษา วจนกรรม และการสร้างภาพแทนทาง
ความคิด ทั้งจากการเก็บข้อมูลจากการแสดงความคิดเห็นและการลงพื้นที่สัมภาษณ์นักสิทธิ
มนุษยชน รวมถึงการพิจารณาการตีความด้านความรุนแรงจากการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังที่
เริ่มต้นจากความรุนแรง 2 ระดับใหญ่ ๆ ได้แก่ ระดับการสร้างความแบ่งแยก และระดับการสร้าง
ความเกลียดชัง ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้นำไปขยายต่อออกเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Hodsdon
(2000) ได้แก่

ระดับ 1 การใช้ถ้อยคำที่มีลักษณะแฝงอคติ (underlying bias in
discourse)

ระดับ 2 การใช้ถ้อยคำในลักษณะลดความสำคัญของเชื้อชาติอื่น
(mitigated racist statement)

ระดับ 3 การใช้ถ้อยคำแสดงการเหยียดและปรากฏจุดยืนที่ชัดเจนขึ้น แต่
ยังไม่นำไปสู่ความรุนแรง (discourse which discriminates but does not propose violence)

ระดับ 4 การใช้ถ้อยคำแสดงจุดยืนในฝ่ายที่ชัดเจนขึ้นและมีเนื้อหา
ลักษณะยั่วยุให้เกิดความเกลียดชัง และความรุนแรงตามมา (discourse by members of groups
that propose violence)

ระดับ 5 การใช้ถ้อยคำในลักษณะการปลุกกระดมแต่ละฝ่ายให้เกิดการ
ปะทะกันจริง (discourse which proposes or attempts to incite physical violence)

ทั้งนี้ ถึงแม้ว่ากฎหมายเกี่ยวกับ การใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังจะถูกแก้ไข หรือปรับปรุงได้ แต่ยังคงปรากฏข้อจำกัด ในด้านผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้ลี้ภัย กล่าวคือ ผู้ลี้ภัยมีข้อจำกัดที่ อาจเป็นอุปสรรคต่อการเข้าใจและเข้าถึงมาตรการต่างๆ ที่มุ่งประสงค์ให้ความช่วยเหลือและสร้าง ความเป็นธรรมแก่ผู้ลี้ภัย อาทิ ข้อจำกัดด้านการสื่อสาร ด้านการลี้ภัยด้วยการเข้าเมืองโดยผิด กฎหมาย การขาดความรู้ความเข้าใจในสิทธิขั้นพื้นฐานอันพึงได้พึงมีของตน ตลอดจนการขาด ช่องทางในการร้องเรียนเพื่อขอความเป็นธรรม ดังนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการแก้ไข คือ ต้องได้รับ ความร่วมมือจากทั้งในทางภาครัฐและเอกชนในการสร้างความรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ให้กับ ประชาชน สร้างความตระหนักรู้ในการเคารพสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นอย่างเท่าเทียมกันใน ฐานะมนุษย์ โดยไม่เลือกปฏิบัติว่าเป็นผู้ลี้ภัยหรือคนในชาติ ไม่กระทำการใดๆ ที่อาจก่อให้เกิด ความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคมอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงอยู่ร่วมกันของมนุษยชาติ และตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในปัจจุบัน ซึ่งการกระทำต่างๆ สามารถ พิจารณาหรือกำหนดได้จากการสร้างกรอบการใช้ภาษาไทยในการแสดงออกทางความคิดเห็น เพื่อให้เคารพสิทธิและเสรีภาพของแต่ละบุคคลในพื้นที่สาธารณะที่ปรากฏบนสื่อสังคมออนไลน์ โดยสร้างระดับความรุนแรงที่น้อยไปถึงระดับความรุนแรงที่มาก และพิจารณาจากคำศัพท์ โครงสร้าง วัจนกรรม และภาพแทนทางความคิดของผู้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นไปได้สมมติฐาน ข้อ 3 ที่กำหนดในงานวิจัยนี้

ข้อเสนอแนะ

จากการอภิปรายรูปภาพสร้างความเกลียดชังต่างๆ ที่ค้นพบ แสดงให้เห็นว่ารูปภาพ สร้างความเกลียดชังไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการใช้คำหรือวลีประโยคที่ใช้สื่อสารถึงกลุ่มเป้าหมาย เท่านั้น แต่มีความสอดคล้องกันในทางจุดประสงค์และผลกระทบจากการใช้ภาษาตามบริบท ดังนั้น จุดประสงค์การใช้ภาษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถกำหนดหรือหลอมสร้างรูปภาพให้มี คุณสมบัติในการสื่อสารความเกลียดชังได้ การสร้างเสริมการสื่อสารให้มีความเป็นธรรมและ ส่งเสริมความเห็นอกเห็นใจกลุ่มเป้าหมายจึงเป็นประเด็นสำคัญในการป้องกันการใช้อำพุดหรือรูป ภาพสร้างความเกลียดชังและเปิดกว้างการสร้างความรู้เข้าใจในกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น ดังนั้น จึงขอเสนอแนะประเด็นหัวข้อในการทำวิจัยต่อไป เพื่อลดการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชัง ดังนี้

1. การศึกษาการใช้ภาษาสร้างการใช้ภาษาสื่อถึงการกดขี่ที่ปรากฏในวาทกรรม ชุมชน การถูกเหมินเฉยและไม่นำไปสู่การรับรู้หรือเรียนรู้แบบผิด ๆ เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหา และพัฒนาสังคมได้อย่างสร้างสรรค์

2. การเปรียบเทียบการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นกับการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชัง จากการทบทวนวรรณกรรมในประเด็นเกี่ยวกับคดีตัวอย่างที่ได้หยิบยกมาอภิปรายกันพบว่าผู้กระทำมักใช้ข้ออ้างเรื่องเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นกับการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชัง และอ้างว่าเสรีภาพของพวกเขาถูกแทรกแซง จึงน่าจะสนใจว่าระบบความคิดในการใช้เสรีภาพของคนแต่ละภาษามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

3. การสร้างหรือออกแบบแพลตฟอร์มสังคมออนไลน์เพื่อสนับสนุนให้ผู้ที่เข้ามาใช้พื้นที่ได้ปฏิบัติตามนโยบายโดยเฉพาะการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชัง เพื่อสร้างระบบรายงานและตรวจสอบ โดยการสร้างระบบให้ผู้ใช้งานสามารถรายงานสถานการณ์การใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังที่พบเห็น ตลอดจนระบบการตรวจสอบและป้องกันการแพร่กระจาย

4. การจัดทำหลักสูตรการศึกษาหรือการสร้างแคมเปญเพื่อเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชังและการแสดงความคิดเห็นด้วยความเคารพต่อผู้อื่นทั้งในโลกออนไลน์และโลกออฟไลน์ ด้วยเนื้อหาการรู้เท่าทันต่อการใช้คำพูดสร้างความเกลียดชัง เพื่อส่งเสริมการทักษะการรู้เท่าทันเทคโนโลยี ในการแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ และรู้จักเรียนรู้สื่อสังคม สามารถช่วยให้บุคคลรู้จักและระมัดระวังการใช้ภาษาสร้างความเกลียดชัง ส่งเสริมพฤติกรรมทางบวกสร้างเสริมลักษณะนิสัยความเห็นอกเห็นใจ และส่งเสริมสุขภาพะชุมชนออนไลน์ให้น่าอยู่ยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- ABC News. (2015, December 22). *Anti-Immigrant Protests Grow as Refugees Flood Europe* | ABC News [Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=Bb0OYWY6V5g>
- AJ+. (2015, September 3). *Drowned Syrian Boy Symbolizes Refugee Crisis Sweeping Europe* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=HdfmZUOrGCK>
- Akkad Daily. (2019, October 11). *Why Did Erdogan Threaten to Flood Europe With Refugees?* . [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=Wt3dtuNEaCQ>
- Al Jazeera English. (2015, October 24). *Syrian refugee: "I'm scared of the way they look at us"* | Talk to Al Jazeera. [Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=PToQuxvZgM>
- Almagor, R. C. (2011). Fighting hate and bigotry on the internet. *Policy & Internet*. 3(3), 1–28. <http://dx.doi.org/10.2202/1944-2866.1059>
- Amnesty International. (2018). SYRIA. Retrived from
<https://www.amnesty.org/en/countries/middle-east-and-north-africa/syria/report-syria/?fbclid=IwAR0HdXxnj64Q4BDV4rsqh3at1mhuRA12fZXCnvjmt6OHHG3YJDchSOI0hDQ>
- Amnesty International Thailand. (2560). ผู้ลี้ภัย. สืบค้นจาก <https://www.amnesty.or.th/our-work/refugees>
/?fbclid=IwAR1SbFK7pNfyumZ0IVwQqUv_RIBXPcLurj1eEipOUZUooEG4cxwISjKkzNA
- Aslan, A. (2017). Online hate discourse: A study on hatred speech directed against Syrian refugees on YouTube. *Journal of Media Critiques*, 3(12), 227-256.
- Assimakopoulos, S., Baider, F. H., และ Millar, S. (2017). *Online hate speech in the European Union: a discourse-analytic perspective*. Springer Nature.
- Ataman, H. (2012). Nefret suçlarını farklı yaklaşımlar çerçevesinden ele almak: Etik, sosyo-politik ve bir insan hakları problemi olarak nefret suçları. *Nefret söylemi ve/veya nefret suçları içinde*, 47-81.

- Austin, J. L. (1975). *How to do things with words*. Oxford university press.
- Bakalis, C., และ Hornle, J. (2021). The role of social media companies in the regulation of online hate speech. ใน *Studies in Law, Politics, and Society* (Vol. 85, 75-100). Emerald Publishing Limited.
- BBC News. (2017, March 23). *The Syrian refugees turning to sex to survive - BBC News*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=8ZqHUBkLv4E>
- Brenton, A. L. (1993). *Demystifying the magic of language: Critical linguistic case analysis of legitimation of authority*.
- Brown, P., และ Levinson, S. C. (1987). *Politeness: Some universals in language usage* (Vol. 4). Cambridge university press.
- Buyse, A. (2014). Dangerous expressions: The ECHR, violence and free speech. *International & Comparative Law Quarterly*, 63(2), 491-503.
- Cambridge Dictionary. (2023b). In *Meaning - Cambridge Learner's Dictionary*. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/learner-english/violence>
- Caspian Report. (2015, November 24). *Europe's refugee crisis explained*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=uKxJmjlxZDA>
- Channel 4 News. (2015, September 4). *Refugee crisis: hundreds begin march to Austria*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=X6Uk5TJpEs8>
- Channel 4 News. (2015a, September 2). *The people offering homes to Europe's refugees*. [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=i2vIQchtB_0
- Chetty, N., และ Alathur, S. (2018). Hate speech review in the context of online social networks. *Aggression and violent behavior*, 40, 108-118.
- Davidson, H. R. (2004). The International Criminal Tribunal for Rwanda's decision in The Prosecutor v. Ferdinand Nahimana et al.: the past, present, and future of international incitement law. *Leiden journal of international law*, 17(3), 505-519.
- dhamma 2513. (2555, 8 ตุลาคม). บังกลาเทศที่โรฮิงญาอยู่เบื้องหลังเผาวัดพุทธ Voice TV. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=L5ufNXzSVAs>
- Dorđević, J. P. (2020). The sociocognitive dimension of hate speech in readers' comments on Serbian news websites. *Discourse, Context & Media*, 33, 100366.

- euronews. (2016, January 20). *Norway sends Syrian refugees back to Russia* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=Llk8neba1jo>
- Fairclough, N. (1992). Discourse and text: Linguistic and intertextual analysis within discourse analysis. *Discourse & society*, 3(2), 193-217.
- Fairclough, N. (2001). *Language and power*. Pearson Education.
- Fitzgerald, R. (2015). Membership categorization analysis. *The international encyclopedia of language and social interaction*, 1-11.
- Gelber, K. (2002). *Speaking back: The free speech versus hate speech debate* (Vol. 1). John Benjamins Publishing.
- Grice, H. P. (1975). Logic and conversation. ใน *Speech acts* (41-58). Brill.
- Habermas, J. (2002). *On the pragmatics of social interaction: Preliminary studies in the theory of communicative action*. MIT Press.
- Halliday, M. A. K. (1978). *Language as social semiotic: The social interpretation of language and meaning*. Hodder Arnold.
- Hodsdon, C. B. (1999). *A lexico-semantic feature analysis of racist hate discourse*. The University of Texas at Arlington.
- Hodsdon, C. B. (2000). *A lexico-semantic feature analysis of racist hate discourse*.
- Intelligence Squared. (2015, December 4). *The Great European Refugees and Migrants debate*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=T4NBC7vprjl>
- Johannessen, L. (1995). Judgment of the European Court of Human Rights, 23 September 1994-Jersild v. Denmark. *S. Afr. J. on Hum. Rts.*, 11, 123.
- Jompol Daosukho. (2560, 1 ตุลาคม). บาดแผลชาติพันธุ์ “โรฮิงญา” ไทยรัฐเจาะประเด็น. [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=0_XQtVCLTil
- Journey man Pictures. (2015, October 19). *Meet The Refugees Trying To Assimilate Into Europe*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=MgZHvdMuB7M>
- Kamberelis, G., และ Scott, K. D. (1992). Other people's voices: The coarticulation of texts and subjectivities. *Linguistics and Education*, 4(3-4), 359-403.
- Krug, E. G., Mercy, J. A., Dahlberg, L. L., และ Zwi, A. B. (2002). The world report on violence and health. *The lancet*, 360(9339), 1083-1088.

- Mehboob, N., และ Alvi, U. (2021). An Analysis of Hate Speech Tweets Against Women from a Socio-cognitive Discourse Perspective. *University of Chitral Journal of Linguistics and Literature*, 5.
- Miro-Llinares, F., และ Rodriguez-Sala, J. (2016). Cyber hate speech on twitter: Analyzing disruptive events from social media to build a violent communication and hate speech taxonomy. *International Journal of Design & Nature and Ecodynamics*, 11(3), 406-415.
- NBC News. (2015, September 3). *Stirring Images of Syrian Boy's Body Now Symbol of Europe's Crisis | NBC Nightly News*. [Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=286cPY8BiwI>
- niranam 2555. (2555, 14 มิถุนายน). พม่าส่งทหารเข้าตึ้งกำลังในรัฐยะไข่ หลังโรฮิงญาถูกฆ่าหลายศพ Voice TV. [Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=FazBD9s7br4>
- O'Regan, C. (2018). Hate speech online: an (intractable) contemporary challenge? *Current legal problems*, 71(1), 403-429.
- Papcunová, J. (2015). Slovo a slovesnost: Bibliografický soupis k ročníkům 51 (1990)–75 (2014). *Slovo a slovesnost*, 76(4), 315-432.
- PPTV36 [รอบโลก]. (2560, 29 ธันวาคม). รอบโลก By กรุณา บัวคำศรี - โรฮิงญา คนที่โลกไม่ต้องการ (3/3) [Video]. Youtube. <https://youtu.be/3N-in-S8P3o>
- PPTV36 [รอบโลก]. (2561c, 9 มกราคม). รอบโลก By กรุณา บัวคำศรี - เสียงจากพม่า โรฮิงญาคือใคร (3/3). [Video]. Youtube. <https://youtu.be/CfVNpFG-umA>
- RT. (2014, December 21). "We don't need everyone": Syrian refugees abandoned in Europe. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=-mdlQoDNOqU>
- sammitinews. (2556, 14 มกราคม). ข่าว3มิติ ชาวโรฮิงญา 130113. [Video]. YouTube.
<https://www.youtube.com/watch?v=blyhCkEgXJM>
- Schabas, W. A. (1999). Groups Protected by the Genocide Convention: Conflicting Interpretations from the International Criminal Tribunals for Rwanda. *ILSA J. Int'l & Comp. L.*, 6, 375.
- Sedler, R. A. (1991). The Unconstitutionality of Campus Bans on Racist Speech: The View

from without and within. *U. Pitt. L. Rev.*, 53, 631.

Simpson, P. (1993). *Language, Ideology, and Point of View*. Psychology Press.

Sims, J. C. (2020). WILL BRANDENBURG PROVIDE PROTECTION FOR DONALD TRUMP IN THE SECOND IMPEACHMENT TRIAL? *Journal of National Security Law & Policy*, 11, 1-7.

Spoke Dark TV. (2558, 22 พฤษภาคม). เจาะข่าวตื่น 153: โลกสวณักเรอะ ? รับโรฮิงญาไปเลี้ยง สักคนสองคนไหมล่ะ ? [Video]. YouTube.

<https://www.youtube.com/watch?v=i3UC33XkXEk>

Spring News. (2557, 14 พฤศจิกายน). “โรฮิงญา” กับ “การข้ามนุชย์” - *Springnews*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=-5bhsiDPf60>

Spring News. (2559, 28 พฤศจิกายน). โรฮิงญา ปะทะทหารพม่าที่รัฐยะไข่ *weekly roundup* 27/11/59 (3/5). [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=rieMpRb_iK8

Spring News. (2560, 5 กุมภาพันธ์). “โรฮิงญา” จับอาวุธต่อต้านรัฐบาลเมียนมา [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=BI-qZ-ucN7U>

Spring News. (2560, 21 กรกฎาคม). เปิดชีวิตโรฮิงญาในแผ่นดินไทย - *Springnews*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=RfKNMneF0zo>

Spring News. (2560a, 2 มกราคม). คลิปข่าว! ตร.เมียนมา ทำร้ายชาวโรฮิงญา - *SpringNews*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=yy2JsHTfN8k>

Sthananuch. (2560, 13 มกราคม). ปฏิบัติการกำจัดชาติพันธุ์โรฮิงญา. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=Z-yCDOHZMQ>

TDC. (2015, September 12). *Europe's Refugee Crisis Explained*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=v13kTeAHY4c>

Tell Me Why? (2015, October 25). *Syrian Refugee Crisis - Where do we go now?* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=TuJ8ggZWwrY>

Tell Me Why? (2015a, October 18). *Syrian Refugee Crisis - The hardest part of their journey to Europe*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=SN4fbiVTLLY>

Thai PBS. (2560, 23 กันยายน). ชาวโรฮิงญา 6 แสนคนต้องแย่งชิงอาหารในค่ายผู้อพยพ (23 ก.ย. 60). [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=QPQbffBuVYc>

- Thai PBS. (2560a, 6 กันยายน). ที่นี่ Thai PBS: เสียงสะท้อนโรฮิงญาในไทย “หยุดฆ่าล้างเผ่าพันธุ์” (6 ก.ย. 60). [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=QciagaX5KEk>
- Thai PBS. (2561, 19 กุมภาพันธ์). กองทัพปลดปล่อยโรฮิงญา : เปิดปม. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=irvyPr4hJuo>
- Thai PBS. (2561, 28 สิงหาคม). ที่นี่ Thai PBS: เสนอรัฐบาลไทยแก้ปัญหาวิกฤตโรฮิงญา (28 ส.ค. 61). [Video] YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=CM9xOFk3qQ>
- ThaiPBS, ท. ก. (2560, 4 ตุลาคม). ต้นตอความเกลียดชังชาวโรฮิงญาในเมียนมา #ThaiPBS. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=LDxDXG-8k6A>
- Thairath. (2563, 18 สิงหาคม). “เฮท สปีช” คำพูดสร้างความเกลียดชัง ปมละเมิดก่อน เพิ่มขัดแย้งในสังคมไทย. www.thairath.co.th. <https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/1913041>
- Thairath Online. (2560, 13 มิถุนายน). หวันโรฮิงญาร่วมรบไอซิสในอาเซียน | 13-06-60 | ไทยรัฐเจาะประเด็น. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=fn9kcBp2itA>
- The Guardian. (2015, September 10). *We Walk Together: a Syrian refugee family's journey to the heart of Europe*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=ubGhzVdnhQw>
- The Guardian. (2017, August 2). *Escape from Syria: Rania's odyssey*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=EDHwt-ooAi4>
- The MOMENTUM. (2560). ‘ผู้ลี้ภัย’ กับความไม่เข้าใจของสังคมไทย. สืบค้นจาก <https://themomentum.co/refugee-in-thailand/>
- TNN Online. (2558, 2 มิถุนายน). โรฮิงญาทูปเรือนนอนไม่พอใจจนท. [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=HYm5IDZd_YA
- TNN Online. (2558a, 14 พฤษภาคม). มาเลเซียไม่ให้เรือผู้อพยพชาวโรฮิงญาขึ้นฝั่ง [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=2CdH-FaAvgg>
- TNN Online. (2558b, 15 พฤษภาคม). ชาวโรฮิงญาที่ติดอยู่บนเรือใกล้ฉนวนน้ำไทยตายแล้ว 10. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=uCICGUXJ3i0>
- TODAY-สำนักข่าวทูเดย์. (2560c, 20 พฤศจิกายน). เปิดที่มาที่ไป คำอธิบาย “โรฮิงญาคือใคร” | *workpointTODAY*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=54-XsF9Rh1k>

- Van Dijk, T. A. (1987). *Communicating racism: Ethnic prejudice in thought and talk*. Sage Publications, Inc.
- Van Dijk, T. A. (1997). Cognitive context models and discourse. *Language structure, discourse and the access to consciousness*, 189-226.
- Van Dijk, T. A. (1999). Discourse and Racism. *Discourse & society*, 10(2), 147-148.
<https://doi.org/10.1177/0957926599010002001>
- Van Dijk, T. A. (2000). Ideology and discourse. *Pompeu Fabra University, Barcelona*.
- Van Dijk, T. A. (2008). Discourse and racism. *A companion to racial and ethnic studies*, 145-159.
- Van Dijk, T. A. (2009). Critical discourse studies: A sociocognitive approach. *Methods of critical discourse analysis*, 2(1), 62-86.
- VICE. (2017, June 25). *Escape to Europe & Cycle of Terror (VICE on HBO: Season 4, Episode 2)*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=3iGX5HIA5vs>
- VICE News. (2019c, April 17). *Syrian refugees fled Assad's rule, now they're returning. (HBO)*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=eKJgNptZADc>
- VICENews. (2016, December 1). *What Living Conditions Are Like For Syrian Refugees In Berlin*. [Video]. YouTube. <https://youtu.be/Re4wpZ-NPgM>
- WNYC. (2015, January 9). *Who is "Charlie Hebdo"?* <https://www.wnyc.org/story/charlie-hebdo-adam-gopnik-explains/>
- Wodak, R. (1990). The Waldheim affair and antisemitic prejudice in Austrian public discourse. *Patterns of Prejudice*, 24(2-4), 18-33.
- Wolters World. (2016, May 22). *Will The Syrian Refugee Crisis Affect Your Trip to Europe?* . [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=iJDhCVAAa9Y>
- Workpoint [Workpoint TV]. (2560, 9 กันยายน). *โรฮิงญาคือใคร ทำไมคนพม่าถึงเรียกโรฮิงญาว่า เบงกาลี ทำความเข้าใจวิกฤตโรฮิงญา*. [Video]. Youtube.
<https://youtu.be/1dnzxCydreQ>
- World Health Organization. (2023). *Let's flatten the infodemic curve*.
<https://www.who.int/news-room/spotlight/let-s-flatten-the-infodemic-curve>
- กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. (2551). *ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิ*

- มนุษยชน. สืบค้นจาก <http://humanrights.mfa.go.th/upload/pdf/udhr-th-en.pdf>
- คณาธิป ทองรวีวงศ์. (2560). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องกฎหมายว่าด้วยความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติ. <http://www.nhrc.or.th/getattachment/c42f360e-28b8-407a-8697-799269b84579/.aspx>
- จุดชนวนข่าว. (2559b). เปิดปมโลก “ช่วง2”. [Video]. Youtube. Retrieved August 19, 2559, from <https://youtu.be/zVEuqeQoeHU>
- ทันโลก กับ ThaiPBS. (2560, 20 กันยายน). “วิกฤตการณ์โรฮิงญา” ในสายตาโลกมุสลิม #ThaiPBS. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=X-xBJNoYn9A>
- ทันโลก กับ ThaiPBS. (2560b, 4 ตุลาคม). ต้นตอความเกลียดชังชาวโรฮิงญาในเมียนมา #ThaiPBS. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=LDxDXG-8k6A>
- ทันโลก กับ ThaiPBS. (2561, 16 พฤศจิกายน). ส่งโรฮิงญากลับเมียนมา สืบสน หวาดกลัว จากค่ายผู้ลี้ภัยที่บังกลาเทศ #ที่นี่ThaiPBS #ThaiPBS. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=ve1jTKXk2ZE>
- ประสิทธิ์ ปิวาว์วัฒนพานิช. (2558). ถ้อยคำแห่งความเกลียดชัง (*Hate speech*) กับกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2013/12/50732>
- ผู้จัดการออนไลน์. (2563, 20 สิงหาคม). ทำความรู้จัก ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 116 หลังแกนนำมือปลดแอกโดนตั้งข้อหา. <https://mgronline.com/onlinesection/detail/9630000085337>
- พิรงรอง รามสูต. (2558). ประทศวาจา กับโลกออนไลน์ = *Hate speech and the online world*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- รอบโลก Daily PPTV36. (2560, 29 ธันวาคม). รอบโลก By กรุณา บัวคำศรี - โรฮิงญา คนที่โลกไม่ต้องการ (1/3)#PPTV36. [Video]. YouTube. <https://youtu.be/1dnzxCydreQ>
- ศิริพร ปัญญาเมธีกุล. (2558). ภาษาและอินเทอร์เน็ต. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรัตน์ โหราชัยกุล. (2564). อินเดียในกระแสโลก กับ สุรัตน์ โหราชัยกุล. *The 101 World*. <https://www.the101.world/surat-horachaikul-interview/>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ปาริชาติ ฉิมคล้าย
วัน เดือน ปี เกิด	21 สิงหาคม 2525
สถานที่เกิด	ลำปาง

